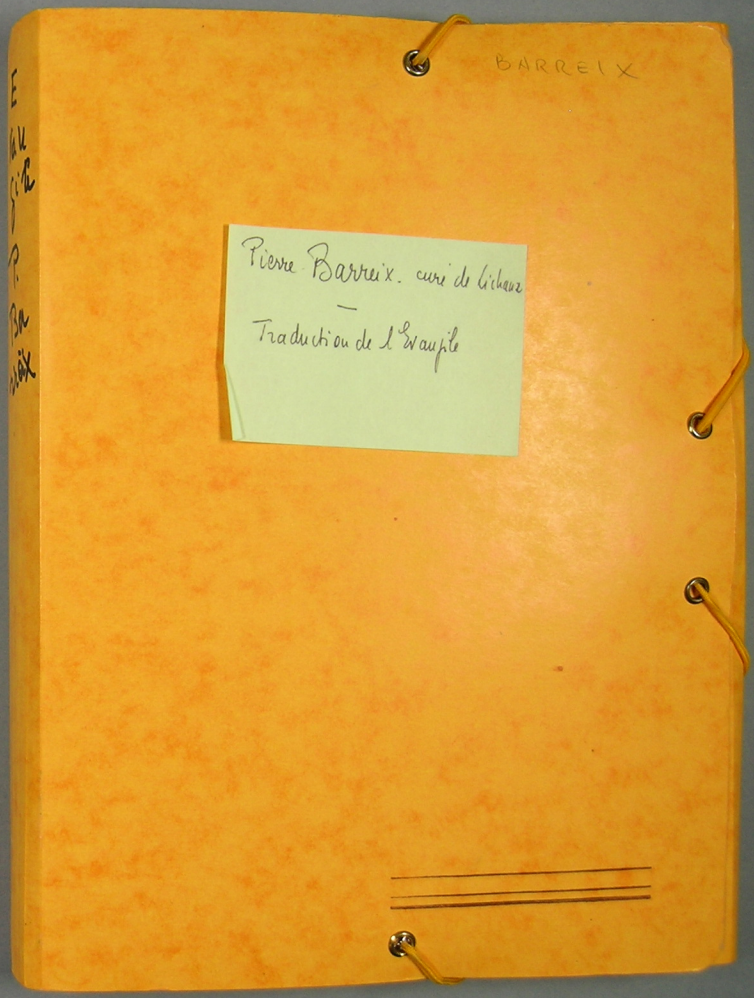
BARREIX
Pierre Barreix. curé de Licharre
—
Traduction de l'Evangile



E
vau
gite
P.
Ba
rrèx

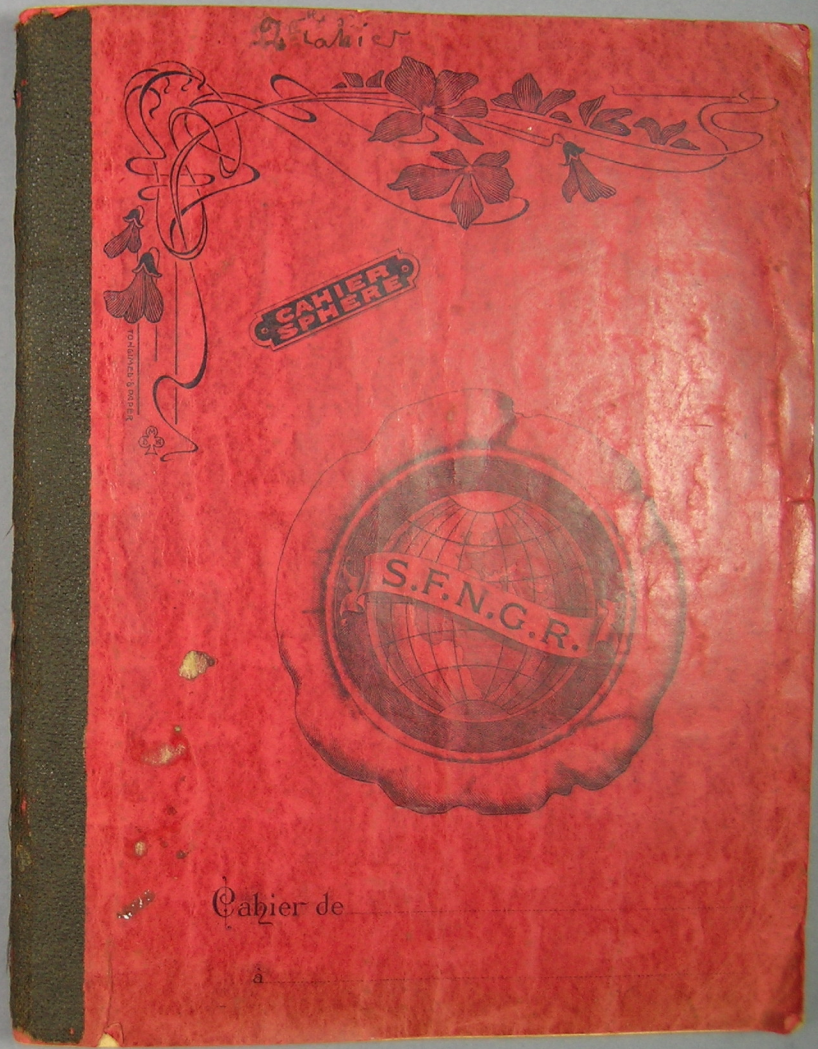
CAHIER SPHERE
S.F.N.G.R.
Cahier de
à

IV.- Esku eihartia.- Jesusen hountarzuna.- Mirakuillu andana bat.
S. Math., XII, 15-29; S. Luc, VI, 6-11; S. Marc, III, 7-12.

Sabatoko beste egun batez, Jesusek ubzirik eskualde horik, sarthu zen synagoga batian phoredikatzen aritzeko eta han atzeman zian gizon bat esku eskuiña eihartuik. Skribak eta Pharisauak haiduru ziren ikhousteko eia Jesusek sabatoko egunian gizon houra sendotuko zianez, gero haren akusatzeko. Jesusek ezagutzen beitzutian hen gogouetak, erraiten deio esku hila zian gizonari: Jeiki hadi eta ago chutik bilkhurraren erdian. Judiouak oldartzen zeitzolarik hasi zeitzon erraiten: Haizu deia sabatoko egunetan eri baten sendotzia? Jesusek ihardetsi zeien: Nik ere zier galthatzen deiziet zouintarik, ala hounki ala gaizki egitia haizu den sabatoko egunetan? ala gizon baten salbatzia, ala gal eraztia haizu den? Nour da zietarik agitzen bazaio ardi

baten zilo batetara erortia, jouanen
eztena sabatoko egunian haren jelkhitzera?
Eta hatik zoumbatenaz eztu gizonak
balio haboro eziez ardi batek? Haizu da
arren hounkiaren egitia sabatoko egunetan.
Eta so egiten deielarik Khechu bateki,
zertako zen hen utsumentiaz hounkirik,
erraiten du gizonari: Heda ezak hire
eskia. Hedatzen du eta haren eskia
sendoturik izan zen.

Pharisauak egitate horrek bere beitharik
jelkherazten tu, eta algarri galthatzera
ziren zer Jesusez egin behar zien. Jouaiten
ere badira laster eta Herodestiarreki
igaraiten noula egin behar zien Jesusen
galtzeko.

Bena Jesusek horien jakitiareki jelkhitzen
da lekhu hetarik eta jiten bere dizipulieki
itchasondouala, nouraino laguntu
beitzian Galileako eta Judeako jente asko
handi batek. Jiten zeitzon ere saldoka
Jerusalemetik eta Idumeatik, Jourdainaren
haraintitik bai eta Tyr eta Sidoneko

aldetarik, jakitiareki zer mirakuillu
egiten zian.

Lotsaz arren jente saldo houra eror
lekion gaña, errraiten du dizipulier ountzi
bat huillant eta adela diezen. Ezi sendotzen
beitzian harengana zinetarik hanits,
zerbait eritarzun zienak oro ziten zeitzon
gaña haren haunkitzeko abantaillaren
ukheiteko. Izpiritu theiak, ikhousten
zienian luherrasten ziren, eta oihu egiten:
Zu zirade Jinkouaren Semia. Bena
manhatzen zeien menazu handireki elezen
agert nour zen; halaber egiten zian
sendotu zutian eri guzieki. Holaz bethatzen
zian Isaïa profetaren errana: Houna ene
Semia, nihaourek haitatu dudana, nik
maitenik dudana, zointan ene arimak
boztariorik handienak edireiten beitutu.
Horren beithan ezarriko dut ene Izpiritia,
eta ezagut erarziko du justizia nazioner.
Ezta debadiorik izanen, eztu herotsik
eginen, eta ihourk ere lekhu publikouetan
eztu haren botza entzunen. Eztu urhentuko

Kanabera erdi haoutsia ez eta osoki hilen mitcha khe izpi baten emailia. Iginen du justizia izan dadin orotan ezagutia eta pratikatia, eta Nazionek orotek haren izena beithan esparantcha hartutko die.

Hobekienik legiari etcheki zirenek berek, obra Jesusek aiphatiak eta besterik ere egiten zutien; Pharisauak aldiz zertan nahi estakuria atzemaitera zirен Jesusen akusatzeko.

JelosKeriak, geroago eta handiago jouanez, ekharri zutian Jesusen etsaiak haren hil eraztera. Igun ere hanits gizon Irrelijione gabekok eztie beste arrazourik Elizaren huguntzeko jelosKeria baizik eta haren ezin ikhousia baizik mundiari hounki egiten.

Herodestiarrek etzien beste nahirik, Herrodes sustengi eta haren erregegoua azkartu baizik; aldiz bazen beste pharte bat haren eskupetik jelKhitzia baizik cherKhatzen etzienik.

Idumea, Tyr eta Sidon zirен herrialde

elibat Judeatik huillan zirenak; Salbazaliaren fama handia aisa hetara hedatu zen.

Ikhousteko da zer isiareki debriek nahi dien Jesusen Jinkotarzuna oihustatu. Gaistouek ber gisala hartzen dutie berthuten uduriak lagunen aisago trounpatzeko.

Jesusek alde orotan pheredikatu izan du bere dotrina, bai eta ere plaza publikouetan. Egitate horrek erakousten du aphezer elizatik jelkhitzen eta arimen ondotik, noun nahi izan ditian, jouaiten. Hargatik etzen Jesus bekhan baizik lurreko gaizez okupatzen. Egiazko etsenplu bat da Ebanjeliouaren pheredikatzeko kargia ukhen dien ororentzat, ezi erraiten die, arimak noun ere beitira, han izan ditian elizako ministrouak.

Salbazalia eta haren dizipuliak ezinago houn dira bekhatorentzat. Bekhatoriak, kanabera erdi haoutse

hourak beitira, eztutu urhentzen; mitcha erdi bizi hourak beitira, eztutie osoki hiltzen; eztie Jesusen Izpiritia, nourk ere nahi beilututie bekhatoriak oro hil erazi, zeren hen arabera, eztiren khanbiatzen ahal, hounialat arra utzultzen ahal. Aldiz erran behar dena da bekhatoriak halako direla, zeren flaku diren, zeren ideia faltsuz ezpiritia betherik dien, zeren gaizki eraikirik izan diren, edo ere zeren galbidetan, okasionetan agitu diren. Ebanjelioko erakouspen ezti eta amodiotsiek egin ahal diroie hen bide hounetara jin eraztia; gutarik bakhotcha bere egin ahal oroz iseia dadila erakouspen horien hen beharrietara hel eraztera.

V.– Hamabi apostolien haitatzia.–
S. Math, X, 2-4; S. Marc, III, 13-19; S. Luc VI, 12-16

Heltu zen egun hetan Jesusen jente saldotik hurruntzia eta bortu ondo baletara jouaitia, han otboitzian aritzeko. Igaran zian gaia oro jinkouareki elhestan. Egu-na jin zenian, dizipulietarik nahi

zutianak deithu zutian eta jin zeitzon. Hen artian haitatu zutian hamabi phe-redikatzera igortetko. Apostolu izena eman zeien, bai eta ere behar zutien photeriak erien sendotzetko eta debrien ohiltzetko.

Hounа hamabi Apostolien izenak: lehena Simon deithurik dena Phetiri, Andre haren anaia, Jacques Zebederena eta Johane haren anaia, zoini eman beitzeien Boanerges izen gaintikoua, erran nahi beita ihulgiaren semiak: Philippe eta Barthelemy, Thomas eta Mathieu publikanoua, Jacques Alphee-ren semia, Jude deithia orano Thadee, Simon Cana-koua deithia sustatia, eta Judas Iskariota gerouan traditu behar ziana.

Apostolien haitatze hortan ikhous dezagun Jesusek hartu zutiala auntsa jiten zeitzonak, bokazionia delakoz jinkouaren aldetik dohain bat ihouri zor eztiana; ikhous dezagun orano noula lan handi hortara adelatu zen, gaia oso osoua othoitzian igaraitez. — Alphezen

eta Aphezkupien saintu izatiak aban-
tailla handiak dutu Elizarentzat bai eta
arimentzat ; fidel guziek arren bekar
lukie othoitze egiten dien beno haboro hel
erazi Jinkoari aphez gartsien galthatzeko,
partikulazki ordinazioniak izaten diren
egunetan. Othoitzia hain da balious noun
Jesusek berak emaiten beiteiku etsenplia.

Apostolu hitz horrek erran naki du
«igorririk». Apostoliak igorririk dirade phe-
rediKatzera eta Jesusek bezala ukhenen tie
mirakuilien egiteko photeriak bereu er-
ranetan sinhetsirik izateko.

Simon edo Phetiriren lehen izatia Je-
susek hanits lekhutan ezagut erazten deiku
orai heben egiten dian bezala.

Salbazaliak deithu zutian Johane eta
Jacques ihulgiaren semiak, zeren, egun
batez, khechaturik, ~~galthatzen zion hen~~
~~hil eraztia~~ Judio sinhetsi naki etzien
elibaten kountre, galthatzen zien hen
hil eraztia, arauz zeluko suiaren gaña
igortez. Etzien hortan segitzen Jesusen

eztitarzuna.

VI. — Bortu gañeko pheredikia. — S. Math. V; S. Luc VI.

Jesus ordian eraitsi zen hekilaw eta baratu ordoki belhartsu batetan. Bereki zutian dizipulien saldoua, bai eta gizon andana handi bat jinik zirenak Judeatik, Jerusalemerik, itchaso ungurunetarik, Tyr eta Sidonerik haren entzutera eta bere minetarik sendotu nahiz haren behartzera. Sendotu zutian, bai ere behar-gabez thurmentatiak soltatu izpiritu thetien esteketarik. Jentek cherkhatzen zien haren hounkitzia, zeren haren ganik berthute bat jelkhitzen zen oro sendotzen zutiana.

Khousirik jente oste houra, Jesus igaran zen gune gorachago batetara eta han jarri zenian, dizipuliak huillantu zeitzon. Her buruz zagoelarik, ahoua zabaltu zian eta, hen jakintsuntzeko, gisa hountara mintzatu zen:

A. — Frousitatiak.

(21)

Jrous izpirituz praoube direnak, hentako beitate zeluko erresouma ; Jrous ezti direnak, hentako beitate Lurra ; Jrous nigarretan direnak, kontsolaturik izanen beitira ; Jrous justiziaren gose eta egarri direnak, izanen beitira asesiaturik ; Jrous laño edo miserikordious direnak, berer eginik izanen beitzaie miserikordia ; Jrous bihotzez garbi direnak, Jinkoua ikhousiko beitie ; Jrous bakezko gizonak, deithurik beitirate Jinkouaren haourrak ; Jrous persekutaturik edo gaizki erabilirik direnak justo direlakoz, zeren zeluko erresouma hentzat beitate ; Jrous ziek praoube ziradenak, zeren zeluko erresouma zientzat beita ; Jrous ziek oro gosez ziradenak, ezi aserik izanen zideie ; Jrous ziek nigarretan ziradenak, ezi boztariotan ere izanen zideie ; Jrous ziratekе nouiz eta ere gizonek maradikaturen beitzutie, persekutaturen beitzutie, nouiz eta beren bilkhurretarik igorriko beitzutie, goitzarrenez bethatzen zutielarik eta zien

izena zankha petan emaiten Gizonaren Semia dela Kaousa; irous ziratekе nouiz eta ere gezurrez zer nahi zien Kountre erranen beitie ni nizala Kaousa. Botz ziteie eta alagera zeren zien saria zelian handi beita. Ber gisala persekutatu edo gaizki erabili tie zien aitzinetik izan diren profetak. Dizipulia ezta Buruzagia beno haboro; nour ere beitate Buruzagia uduri, houra perfeit date.

(1.) Heben berheziki atzemaiten tugu Jesusek zozietatiaren eretzian eman deizkun erakouspenak; heben erraiten deiku noula behar tugun sendotu zozietatia beithan diren minak eta gaizkiak. Spartacus Erroumako esklabo beleratz batek, nahiz esklabotarzuna ezeztatu, lau ehun mila esklabo buruzagien Kountre bildu zutian, eta ez erreusitu bere estatu esteiariaren sordeitzia baizik. Jesus hasten da lehenik arima bakhotchian ideien eta sendimentien Khambiatzen, eta gero, arima bakhotcharen hountzez, zozietatiaren

hobetzen. Haren gogoua da lurreko hounek behar diela izan berthutiaren eta saintu-tarzunaren ondoris bat bezala. Jesusen phérediku hori behar bezala harturik balitz, eta pratikan emanik, zer khambioua elizate hounialat! eta khambio hori bakian eginen balitz, ondoriorik hoberenak eta iraipousenak balutuke. Goure zozialisteк eginen die Spartacus-eк bezala, bena ere, harek bezala bide okherra hartzen. « La question sociale » deitzen duguna jadanik behin Jesuseк bide houinian ezari du; ber erakouspenez arra ezar ahal lezake, nahi bagintu hourak jarraiki.

(2) Egiazki izpirituz praubiak dira bihotzak aberastarzunetarik soltaturik dutienak, hen ukhen beharrez aihorik eztienak, edo, hourak ukhenik, behar bezala eta bihotz largo bateki zerbutchatzen tienak. Hek egiazki badie praubeziaren izpiritia edo nahia. — « Zeluko erresouma hentzat da », horrek erran nahi du, praubiak ekhar-

zirik beitira sakrifizioz, nekez eta lanez bizitzera, disposizionerik hoberenetan direla Ebanjelioaren erakaspenen hartzeko, Elizaren haur izateko eta sari eder baten zelian ukheiteko. Abeatsak aldiz, munduko abantailler eta aisentzier josirik direlakoz, gutiesten tie zeluko gaizak eta hen ukheiteko ardietsi behar lukien grazia.

Izti direnak houn dira bere lagunentzat. Jesusek kondenatzen tu houra jin beno lehen gizonek egiten zutien indarrak lagunen eskupian etchekitzeko. Iztitarzuna edo houn izatia da bihotzen atzemaiteko eta hetan buruzagigoua iraipous baten hartzeko bide segurra.

Jesusek nahi du nigar egin dezagun; nahi du nigarrak maitha ditzagun, zeren gutien salbazalia uduri egiten, zeren deizkien bekhatiak erreparatzen eta zelia ukhen erazten.

Gizonak berartarik lurreko hountarzunen gose dira, eta aldiz behar guntuke goure aihorik handienak

ukhen arimako eta eternitateko abantaillentzat. Jesusek hitzemaiten du aiko horien manera berhezi batez asetzia.

MisericKordiak eKharten gutu ogen egin deikiener pharkatzera; Kondenatzen dutu Kolera, haina, mendeKizko aiherKuntia, goure bihotzetan hain ediren chi diren sendimentiak. Ez ahatz JinKouak tratatuko gutiala, noula ere bestiak tratatu beitutuKegu.

LohiKeria zen mundian haborenik desordre egin zian bizioua; Jesusek galthatzen du bai bihotzeko, bai Khorpitzeko garbitarzun osoua. Houra gabe eztio gizonak houn har Ebanjelioaren eraKaspena, ez eta ere zelan JinKoua iKhous.

BakerZko gizonak bihotz houneKouak dira. Eztie cherKhatzen gaizen chuchentzia baizik, bakiaren ororen artian ezartia baizik. Bena ere zertako algarrez beKhaits izan, zertako algarri eskernio egin, girenaz gañen oro ber familiaKouak

ber Jinkouaren haurrak.

Sofritzia Jinkouarentzat, justiziarentzat, errelijioniarentzat bihotz handien beztariova da, maneriarik hoberena ere bai Jinkouari goure amoriouaren erakousteko.

Zortzi orai aiphatu irousitatiak dira Khristi bizi molde hounaren gouri ezagut erazliak. Eztutu mundiak gutiziatzen zeren aberatstarzunen, atseginen eta ouhouren ondotik bethi dabilan; bena ere bistan da egia eztela mundiaren bena bai Jesusen erranetan; eta zuhurtzia bera denaren erakaspenen arabera behar dugula goure bizia adelatu.

S. Agostik dio, ezkutiala sofritzen den miñak egiten irous, bena bai gogo hounez eta Jinkouaren loriatako sofritziak.

B. Maraditzioniak.

Bena zorigaitz zier aberatser, zihaurien beithan tuzielakoz kontsolazioniak; zorigaitz aserik ziradener, zeren

gosia beitukezie ; zorigaitz erriz ari ziradener, zeren eta tristezian eta nigarretan izanen beitzirade ; zorigaitz zier, gizonek lausenkuz betheren zutienian : hala hala hen aitek egiten zien profeta faltsier.

Aberatsek, zertako dutien atsegin handiak mundu hountan, sobera esteka ditazke lurreko gaizer, eta halaz saihetsialat utz Jinkoua eta berthutia. Galtze handia da hentzat, zeren ezinago praube diren arinan, ezinago praube izanen eternitatian. Igun gizonek erakasten diena da, behar dela aberastarzuna emendatu eta hel erazi populu chehiala, haren irous egiteko. Holako erakaspena ezta egiazkoua, ezi mundu hountan den minik handiena da berkhoi izatia, eta bizio hori beste hanitseki ; hala noula bekhaisteria, haina, mendekioua, ohoinkeria, injustizia eta flakien zankhapetan ezartia, haztea eta handitzen tu abe-

rastarzunen gutiziak eta ukheitiak. Jesusen eraKaspena hanitchez hobe dela ikhous dirogu zortzi irousitaten gogouan igaraitez.

Mundiak ounhesten bagutu, lotsa izan gitian gaizki ari girela; aldiz gaitzesten eta Kondenatzen bagutu ountsaren egitian, segur bezala izan gitian bide hounian girela.

Profeta faltsiak izan dira bethi ountsa ikhousirik, aldiz egiazkouak bethi gaizki erabilirik eta hil erazirik. - Espraben artian, zer ezti den Salbazaharen erranen gogouan igaraitia eta phentsatzia bizi han deusere ezteta, eternitatian injustiziak oro bardinturik diratekiala.

C. Etsenplu hounaz.

Zurreko gatza zideie. Gatzak galtzen badu bere indarra, zertaz gazitutko da? Indarrik gabeko gatza ezta houn ourthouketako baizik eta gizonen zankho petan emaiteko. Mundutko argia zideie. Bortuan gagnen emanik den hiria ezin deite gorderik egon. Ezta phizten lampa bat gaitzuru pian emaiteko, bena bai khandeler baten gagnen

ezarteko, gisa horrez argi ditzan etchian
direnak oro. Zien argiak arren hain ountza
argi dezala noun gizonek ikhousiko beitutie
zien obra hounak eta hortzaz beraz laidatuko
zien Aita zelietan dena. Ez tezaziela ouste
ukhen jin nizala Legiaren edo Profeten
ezeztatzera; eniz jin hen ezeztatzera, bena
bai hen erakaspenen oso egitera. Izi egiaz
erraiten deizuet zelia eta lurra eztirela
igaranen noun ezten izaten Legia oro
betherik, iota bat edo phunturik tchipiena
ahatzerik izan gabe. Nourk ere erakaspen
horietarik tchipienari huts eginen beitu,
edo huts egiten besteri erakoutsiko, houra
izanen da azkena zeluko erresouman.
Bena nourk ere Legia begiratuko beitu eta
begiratzen erakoutsiko, houra handi date
zeluko erresouman.

Gatzak jankariari gozo houna
emaiten du eta aragiak gastatzetik
begiratzen. Hala hala egin behar die
Khristiek, lagunak gastatzetik begiratu
bere erakaspenez eta bizi moulde hounaz.

Aphezek saintu eta jakintsun izan behar die besten garbitzeko eta argitzeko, bena behar die mundiareki ere arrolatu, guziek dielakoz hen zerbutchien beharra. Hen egon erazi nahi ukheitia elizan edo aphez etchian. Salbazaliaren nahiem kountre jouaitia da, bekhatoretarik guti direlakoz elizalat jiten.

Irrelijione berria ezta deus besterik zaharra perfetzionaturik baizik. Jesusen beithan bethe dira Profeten erranak haren jitiaz. Salbazaliak aldiz, Eliza establitzez, Profeten erakaspener hedadura osoua eman du.

Legiaren hausle edo hausten erakaslia azkena date Elizan, eta kanpo emanik izan ahal daite. Eskandalak bakhotcharen bekhatiak orano handiago eguten dutu.

Ezinago handi den bekhatia da gaizkiaren erakoustia, ezinago handi den merechimentia aldiz ountsaren erakoustia. Eta hatik hamitchi aski zaie berek ountsaren egitia bester egin eraztia cherkhatu gabe. Ezta hullanik ere haim ountsa.

Egin ahala egin dezagun Frantziaren

baratzeko beste nazioner eskandal emaitetik.
Jinkouari goitzarren egiten erakousten du
gehienik bere libriez eta bere kaseta gaistoez.
Utzul dadila errelijioniaren erakaspenetara
eta bere ahalak ezar ditzala ountsaren eta
egiaren mundu orotan hedatzen. Hortako
da mundian ezaririk.

D. Khechien eta herren saihetsialat urtiaz.
Irraiten deiziet, ezpada zien justizia Scriba
eta Farisienena beno nasaiago, etzidea
zeluko erresouman sarthuko. Ikhasi duzie
erranik izan dela zien aitzinekouer: Iztuzie
hilen, ezi bere laguna hiltzen diana juyamentiala
eramanik izanen da. Eta nik erraiten
deiziet: nour ere bere anaiari khechatuko
beita arrazou haunik gabe, juyamentiala
eramanik izanen dela; nourk ere erranen
beitu anaiari Raca, Kontsellian igaranen
dela; aldiz nourk ere erranen beitio Ertzoua,
houra Jehenako suiaz gaztigaturik dakkiak.
Arren jouaiten bazira oberenda baten
eramaitera althariala eta orhitzen zoure
anaiak arrankura zerbait badiala zoure

eretzian, utz ezazu han althariaren aitzinian
zoure oberenda eta ediren zoure anaia, hareki
bakhe zite eta gero, utzultzen zirelarik, eskentuko
duzu zoure oberenda.

Ahalik sarriena, bai eta behar bada bidian
zabilalarik, bakhe zite zoure etsaiareki, oraman
etzitzan Jujia gana eta Jujiak etzitzan ezar
bere zerbutchariaren eskietan presountegialat
ourthoukitekho. Igiaz erraiten deizut, etzirade
hantik jelkhiko azken kornadoua phakatu
artino.

Jesusek etsenplu zombaitez erakousten
du noula Farisauek etzien berthute osoua
pratikatzen, Khristiek egin behar dien bezala.
Izta behar choilki gizon chaitetik begiratu,
bena orano kolera justo eztiren orotarik.

Zoure lagunari zor dugun amoriouari
huts egitia gaizki da, hari Raca edo erbzoua
erraitia gaztigaturik dateke eta hitz horik
mesperetchureki eta aphaltzeko govzouareki
erranik badira, damnazionezko estatian
ezarten die ogenduna. — Bazutien Judiouek
hirour tribunal: bata hirour jujeki zagouen

herri tchipien sargiaw; bigerrena hogei eta hirour jujeki, jujamentia deithurik zena, hiri handi ororen sargiaw zagouen; eta hirourgerrena hirouretaw hogei eta hamabieki deithia zen Kontsellia edo Sanhedreña.

Ororen alde gagnetik manhaturik da Ebanjeliouan protsimo lagunaren amorioua. Bestalde eztaute Jinkoua egiazki maitha, laguna maithatu gabe.

Zer ere heltzen beita gizonen tribunaletan, ber gaiza gerthatzen da Jinkouarenian. Heriosik atzemaiten bagutu bekhatian, segur da gartigaturik giratekiala edo Purgatorioan edo Ifernian.

E. Chahutarzunaz. — Galbider ihes egitiaz. — Ezkountziaren ezin haustiaz.

Entzun duzie erranik izan dela zien aitzinekouer: Eztuzie adulteriorik eginew. Nik aldiz errraiten deiziet: Nourbaitek so egiten badu besterew emaztiari haren gutiziatzeko, jadanik adulterioua bihotzian egin du. Zoure begi eskuñak eskandal emaiten badeizu, idok ezazu eta hurrum

ourthouk, ezi hobe da zoure menbretarik baten galtzia eziez zihauren oso osoua Jehenalat edo Ifernietarat ourthoukirik izatia. Eta zoure esku eskuñak eskandalisatzen edo bekhatiala eror erazten bazutu, moutz elzazu eta hurrun ourthouk, ezi hobe da zouretzat menbre baten galtzia eziez khorpitzaren oso osoua ifernietarat ourthoukirik ukheitia.

Erranik izan da ere: Emaztia igorten dianak eman dizola igorten dialako deklarazionia; eta nik erraiten deiziet: Emaztia igorten dianak, adulteriozko kasiaz kanpo, adulterio egin erazten deiola eta emazte houra hartzen dianak ere ber bekhatia egiten diala.

Chahutarzuna da berthute bat khiristiek Judiouek beno hobeki pratikatu behar diena. Ezkutie berbera obra theiek Jinkouaren aitzinian ogendun ezarten bena ere gogoueta eta nahikunte bere nahizkouek.

Horrek erran nahi du behar dugula

beKhatuzko bidetarik edo oKasionetarik berhala baztertu. Nourbait ukheiten ahal dugu goure begia edo eskia bezain maite, bena beKhatiala eKharten bagutu, behar dugu saihetsialat utzi denborarik galdu gabe. Ardi errekaKhaia, orai edo sarri errekaK beretzen du.

Judiouek diborsaz usaje egiten zien, bena Jesusek egitate hori kondenatzen du. EzKountietarik bata leial ezteiarik, haizu da Khorpitzez algarganik berbeztia, bena berbezte horiek ez tu sekula hausten ezKountziaren esteka, ez eta ere haizu egiten beste lagun baten hartzia lehena bizi deno. Khristiak zor du judiouak beno hobeki berthutiaren pratikatzia, dialakoz argi eta lagungoua nasaiagorik ukhen.

F. - Zin faltsiaz.

IKhasi duzie orano goure aitzinekouer erranik izan dela: Eztitzatziela zinak hauts, bena bai leialki begira Jinkouari. Eta nik erraiten deiziet: Ezteraziela zinik batere egin, ez Zehaz zeren Jinkouaren

tronoua edo egongia den; ez lurraz, zeren haren zankhouen phausatzeko hokia den; ez eta ere Jerusalemez, zeren Errege handiaren Hiria den. Eztezaziela ere zinik egin zien buriaz, zeren ezpeitzideie bilho baten chouri edo beltz egiteko ahaletan. Zien elhia izan dadila: Bai, bai, ez, ez; ezi horietarik gaineratikoua gaizkitik houna da.

1.– Ouste ukheiteko da Judiouek ardura zin egiten ziela bai zeliaz, bai lurraz, bai Jerusalemez. Jesus-Kristek gaitzesten du mintzaje hori. Goure elhia bethi izan dadila bakhoun eta zinik eztadila goure ahotik jalkhi gaiza handi eta osoki beharrezkouetan baizik.

G Etsaien maithatziaz. – Amouinaz.

Ikhasi izan duzie erranik izan dela: Begia begiarentzat, hortza hortzarentzat. Eta nik erraiten deiziet etziteien buhurt gaistouari. Bena nourbaitek joiten bazutie eskuineko

machelan, esKent ezozu orano esKerreKoa.
Nourbaitek jinjiaren aitziniala deithu
nahi bazutu soineKoaren idoKiteko, eman
ezozu ere zoure kapa. Nourbaitek bortchatu
nahi bazutu mila urhatsen egitera, egin
ezozu orano beste mila. Eman ezazie
galthatzen deizienari, eta etziteiela gorda
zerbaiten jesaitera heltu zaizienari.
Hala hala, hartu deiziena ez gibel utzul
eraz.

Egin ezazie besteri zer ere nahi beitzu-
nuke bestek egin dezazien. Ez Kondena
bestiak eta bestek etzutie Kondenatuko.
Pharka ezazie eta pharkatuko deizie.
Emazie eta emanen deizie. Ukhenen
duzie izaria betherik, ikarrausirik,
ourtsa zaphaturik eta gaintika, ezi
emanik zaikezie zihauriek bester egin
dukezien izariaw. Badakizie erranik
izan dela: Maithatuko duzu zoure
laguna eta zoure etsaia hastiatuko.
Bena nik erraiten deiziet: Maitha
itzatzie zien etsaiak, thoumki egizie zien

gaizki tratazaler eta gezurrez gal erazi nahi zutiener. Gisa horrez izanen zideie zelietan den aitaren haurrak zoinek jeik erazten beitu bere ekhia hain ountsa gaistoaren noula hounaren gaiña, ebia eraits erazten, jistoaren-bezala, bekhatoriaren gaiña.

Izpaturie maite zihaurick maite turzienak baizik, zer merechimentu duzie eta zer sari naki duzie eman dakizien? Publikanoek ere eztieia hola hola egiten! Bekhatorek ere maite dutie haurak maite dutienak. Hounki egiten baizik ezpaduzie hounki egiten, zer merechimentu duzie? Bekhatorek ere ber gaiza egiten die. Izpaduzie pperestatzen zerbaiten emaiteko ahaletan diener baizik, orano zer da zien merechimentia? Bena bekhatorek ere pherestatzen die, gero ber gaiza egiñik izan dakien eta. Izpalinbaduzie agourra emaiten zien anaier baizik, zer egiten duzie bestek beno haboro? Paganoek ere hori berbera eztieia egiten?

Arren zien etsaiak ere maitha itzatzie, egizie hounki eta pheresta deusere ordari eguruki gabe, ordian egiazki zien saria handi dateke. Ordian Jaungoikouaren semiak zirateke zoiñen hountarzuna hedatzen beita esker gabe eta gaistouetara ere.

Izan ziteie arren bihotzpera edo miseri-Kordious, zien Aita bihotzpera den bezala, izan ziteie perfeit zien Aita zelukoua perfeit den bezala.

1.– Pharisauek Legia faltsutzen zien, erran erazten beitzeien behar zirela adiskidiak maithatu, etsaiak hastiatu, gaizkia gaizkiaz phakatu.

2.– Salbazaliaren erakaspenetan badira manu elibat bekhatiaren piau bethe behar direnak eta aholku elibat ezinago hounak gizona perfeit egiten ahal dienak bena ere bekhaturik gabe saihetsialat uzten ahal direnak. Arren haizu da oldartze indarrezko bati indarrez bukurtzia, bena hatik ezta dudarik hobe lizatekiala hortan ere goure Buruzagi dibinouaren aholkier jarraikitzia.

Goure eginbiden ezagutzeko Jesusek eman deikun erregla houna da nourk bere buriari galthatzia noula bestez nahi lizatekian izan trataturik, hala hala besten tratatzeko.

3. – Eztezagun ouste ukhen mundu hountan gireno sekula aski perfeit girela. Jinkoua da begien aitzinian bethi etcheki behar dugun moudela. Erranik

~~II. Umiltarzunaz. S. Math. VI.~~

izan da Khiristitarzuna beithan direla behar diren legiak jente bakhotcharen perfeit egiteko, bena eztela lege hetan behar den indarra jente molthouaren edo zozietatiaren hountzeko. Hola mintzo direnek ahazten die zozietatiaren perfeit izatia jiten dela bakhotcharen perfetzionetik, populu batek badiala bethi merechi dian Gobernia eta Gobernu Khiristiak behar lukiala eskupian populu Khiristia ountsaren egitera haren erazteko. Ala perfeit eta irous beilizate zozietate bat, Jesusek bortun

gainen eman aholku hounak jarraiki balitza!

H. - Umiltarzunaz. - S. Math., VI.

Begira zitzii gizonen aitzinian zien obra hounen egitetik, haiez ikhousirik izateko; ezi bestela ezturzie saririk ukhenen zien Aita zelukoua ganik.

Eta orren, amouina eguiten duzienian, ez oihusta, ✗ zinagogetan eta kharriketan ipokritek eguiten dien bezala, gizonez ouhouraturik izateko. Ezi egiaz errairen deizuet: beren saria ukhenik dira.

Amouina eguiten duzienian, zien esku eskerrak jakin eztezala eskuiñak zer emaiten dian, zien amouina gorderik egon dadila, eta zien Aita zelukoak, gaizarik gordenak ikhousten dutian harek, sari houn bat emanen deizie.

1. — Goure obren egitian eztezagun tcherkha goure burien goratzia, bena Jinkoari ouhore eta atsegin emaitia: haren ganik ukhenen dugu saria. Izta hatik egitate houna osoki gorde behar,

zeren eta zor beitugu lagunari etsenplu hounaren emaitia, ber gaizaren hari egin erazteko. Dezagun arren gogouan ukhen berbera Jinkouari plazer egitia eta goure obra houner zeliaren irabazteko balio emaitia.

I. – Othoitzia; Goure Aita.

Hala hala othoitzian ari zidenian, ez egin ipokritek bezala. Halakouak ari dira othoitzian sinagogetan eta kharrika bazterretan, chutik dagotzalarik, gizonez ikhousirik izateko. Egiaz erraiten deiziet bere saria ukhenik dirade.

Bena ziek, othoitze egiteko, sar ziteie zien gelan edo khanberan, eta, bortha zerraturik, othoi ezazie zien Aita, gorderik; zien Aitak gaizarik gordenak ikhousten tialakoz, zientzat houn handienak emanen deitzie.

Othoitzian aritzian, ez paganouek bezala elhe hanits erran, halakouer uduri zaie luzazago othoitze egin eta segurkiago entzunik diratekiala. Ez haiek

bezala eguin, ezi zien Aitak badaki zeren
beharra duzien bai eta ziek galthoua egin beno lehen.
Houna arren noula othoitze eginen duzien:
Goure Aita zelietan zirena erabil bedi saintuki
zoure izena, Zoure Erresouma jin bekigu. Zoure
boronthatia egin bedi zelian bezala lurrian. Iguzu
egun goure eguneko ogia hazkuri ororen gañetik
dena. Pharka itzagutzu goure ogenak hala noula
guk pharkhatzen beitutugu goure ogen egiler,
eta ezkitzatzula utzi tentazionetan erortera, bena
begira gitzatzu gaitz orotarik. – Halabiz.
Ezi bere ogenak lagunari pharkatzen batuzie,
zien Aita zlukouak ere pharkatuko deitzie zien
bekhatiak. Bena ezpaduzie pharkatzen lagunari
zien aita zelukouak ere ezteitzie pharkhatuko zien
bekhatiak.

1- Zer ere eguinik beita urgulluz, eta noiur bere
buriaren agertzeko ezta ounhetsirik izaten ahal
Jinkouaz. Baliz ere egitaterik hoberena Jinkouaz
saihetsialat uztia lizate. Jinkouak maite diana
da bihotzeko aphaltarzuna, hartakoz ere
umilak altchatzen tu eta hen obrak bere chediala
helerazten.

2 Jinkouak hobeki entzuten du othoitze garsu bat
eziez othoitze luze bat. Paganouek ohi zien othoitze
luzerik egitia, bena izpirituz eta bihotzez laguntu gabe
3- Othoitziaren houn egiteko disposizionerik hoberena
da eskale eta erroumes eli bat girelako segurantza.
Othoitziaren egitian behar dugu ezagutu goure
esdeutarzuna eta Jinkouaren jabegoua soberanoua
eta gero hartan gain utzi guk behar dugunaren
ikhoustia eta emaitia.
4- Horra zozietatiari daukan Ebanjelioko egietarik bat.
Gouri erakoustez Jinkoua dela ororen Aita, J. Kristek
hartzaz beraz erakousten deiku algarren artian
aurhide girela, bata bestia bezaimbeste girela, eta
bata bestiarentzat houn eta justo izan behar dugula.
5. Hitz horrez galthatzen dugu Jinkouari ez berbera
khorphitzeko hazkurria bena orano arimakoua, erran
nahi beita grazia eta khorphitz saintia.
6 Othoitze hori deitzen da Jaunaren othoitzia, zeren
den J. Krist goure nausiaz egina. "Goure Aitaren"
zazpi-galthouetan edireiten dira Jinko Aita
zelukouaren gloriatako, goure, eta goure potsimo
lagunaren irous egiteko houn direnak oro;
ezi gihaurentzat galthatzen duguna, galthatzen

ere dugu goure lagunentzat.

7. "Goure Aitaren" bostgerren galthouan J. Kristek berheziki ezaguterazten deiku zoumbat Jinkouak hugu tian bester pharkhatzen eztakienak, eta mendekanchazko nahiak bere beitan begiratzen tienak.

J Baroura

Nouiz eta ere barour egiten beituzie ez erakouts ipokritek bezala begitharte ulhun bat, ezi begitharte gaitzian agertzen dira-gizoner ezaguterazteko barourez bizi direla. Egiaz erraiten deiziet bere saria ukenik dirade. Ziek barour egiten duzienian unkenta ezarie zien buria eta chaha zien begithartia /amorekatik eta zien baroura ezaguturik eztadien izan gizonez, bena berbera zien Aita Khantian gorderik dagoenaz, eta zien Aita gordian ikhousten dianak behar dena utzuliko deizie.

1. Ezta galthaturik nourk goure buriaren egiazki unkentalzia, ez hori mintzatzeko maneria bat da gouri erakousteko behar tugula begitharte argi bateki penitentziak egin eta ihouri urgulluz agertu gabe

K - Egiazko Hountarsunak

Ez tcherka hountarzun athetzia lurrian./ noun erdoillak eta harrek jaten ahal beitutie, bai eta

ouhouñek edireiten eta eramaiten. Athe ezazie
hountarzun zelian noun erdoillak eta harrek ezpeitutie jaten,
noun ouhouñek ezpeitutie edireiten ez ebasten. Ezi
noun ere beita zoure hountarzuna han da ere
zoure bihotza.
Zoure Khorpitzaren argia begia da 2/ Zoure begia
chahu bada, zoure Khorpitza oro argitia date. Bena
zoure begia gaistoua bada zoure Khorpitza oro
beltza date. Zoure beithan den argia arren ulhumpetzen
bada, ulhumpiak berak zer dirade?
1- Lurra beno haboro maite bagunu zelia, gutiago
estimu gunuke Lurreko hountarzunentzat ezier
bertutiarentzat.
2- Begiak erabilten du Khorpitza; begia houn bada
erriskietarik hurrundago Khorpitza; gidari houna
da fediaren argia. Ouste badugu mundu hountara
jinik girela hountarzun biltzeko, jakitate handirik
ukheiteko, edo deskantsu eta atsegin hartzeko,
ulhumpetan bizi gira, eta erori handienak
egin ditzogu :- Aldiz ouste badugu ertugula
bizi hau ukhen zeliaren irabazteko baizik,
ordian goure fediak emanen deiku bihotz bat
sekula deskorajatuco ezteua, eta hartzaz beraz

jaükituko tiena.

I. - Probidentziari bere buriaren emaitia Thourkere eztio zerbutcha bi Buruzagi 1) ezi edo bata hugu ukhenen du eta bestia maite, edo estekiko da batari, eta bestia gutiessiko dugu. Eztuzie zerbuchatzen ahal ber demboran Jesus eta Mammon erran nahi beita diharia. Hartakoz erraiten deiziet: Etziteiela arrankura bitzitzeko zer jatera ukhenen duzien, ez ziren khorphitzen gordatzeko zer arropa dukezien 2) Bizia ezteia jatekoua beno haboro, eta khorphitza souñekoua beno baliousago? So egizie zeluko chorier: eztie ereiten, eztie urtatzen, ez eta graneretat athetzen, eta zien aita Zelukouak hartentu, eta ziek etzideia hourak beno hanitsez haboro? Zoumbat nahi zien izpiritia lanian aritzen ahal da, bena halerik ere ahal duzieia beso bater ere zien handigoa emendatzen? Eta orano souñekouaz zertako arankura? Asma itzatzie lurreko liliak noula handitzen dien, eta hatik eztie ez uruten, ez beste lanik egiten. Erraiten deiziet Salomoun bere alchadura edo gloria handian eztela izan hetarik bat bezala beztiturik. Eta arren Jinkouak holachek beztitzen badu alhorretako lili bat,

egun dena, eta bihar suialat ourthoukkia datekiena,
zoumbatenaz, ō sinheste gutiko gizonak, eztu zietzar
artha edo kasu haboro hartuko? Ez arren
beldurik ukhen, ez eta ere erran: Zer janen dugu?
Zer edanen? edo zer souñeko dukegu?. Bede
Paganouak gaiza horiez arrankura hartzera.
Ziek aldiz ohart zien Aitak badakila horiek
oro eskas tuziela. Cherkha ezazie arren lehenik
zeluko Erresouma eta hartarat eramaiten ahal
dian justizia. 4) eta arrastako gaizak gaintika
emanik izanen zaitzie. Ez iran inkiet jiteko den
egunaz, ezi horrek ere berartzar artha hartuko du.
Egun bakotchak aski du bere gaitza

1- Jesus eta Diharia, bi buruzagi dira algarren
etsai. Dihariaren estekementiak eginartey
du hanits gaiza behar elizatekinik. Bizio
horek ekharten du gizona bai eta ere bestenarey
hartzera, bere buriarey aberats ikhoustiagatik
Mamoy zey Phenizian dihararey Jinkoua

2 Behar da lanian ari biziarentzat houy dien
gaizey bilhatzeko bena ez sobera bihotzterzieki
zerey Jinko zelukoua gouri beha dey, eta
dey kreaturarik tchipiena eztiey saihetsilat
ustey

Jinkouaren lagungouaren ukheiteko behar da ere
othoitzia usu egun oroz pratikatu bai eta horen
Legiari arrahenki jarraiki. Arren herramentu
handia da, Frantziak egun egin nahi lukian
bezala zozietate baten ordratzia Jinkoaz ohitu
gabe, eta guero Jinkouak bere beneditzioniak
hartara heda ditzen egurukitia. Zertako langiliak
eztu hanits aldiz atsemaiten noun lanian ari
zertako erroumesa hiltzera da gossez milionnaiden
Khantian zeren eta ezpeitugu Jinkouaren Legia
behar bezala ezagutu ez jarraiki. Zer
abantailla eluke arren langiliak errelijioniaren
erakouspenen gizon orotara hedaeraztez!
3 Paganouak zizen ordunkorik, Judio populiaz
bestiak oro, egun aldiz Jinko faltsien
adorazaliak deitzen tugu izen horrez
4 Cherkha dezagun bethi zerk ere egiten ahal
beikutu justo eta perfeit; lehen lehenik egin
ditzagun Jinkouak manhatiak, eta munduko
gaizak, hala noula jatekoua, edatekoua, bakia
emanik izanen zaisku sari houn bat bezala
Hola izanen da gutarik bakotcharentzat bena
ezta ere besta gisaz izanen familientzat eta

nazionentzat. Populien ountza edo gaizki jouraitia ezteite atzeman zinkouaren ountza edo gaizki zerbutchatzian baizik.

M. Eztela behar gaizki jujatu

Ez juja zihauriek etziteien jujaturik izan Ezi noula ere jujatuko beituzie hala jujaturik izanen zideie; eta zer ere izari eginen beituzie bester houra bera eginik izanen zaizie. Zertako zoure anaiaren begian ikhousten duzu lastoua eta ez pitralia zihaurenian.

1) Edo bestela noula eraiten ahal derozu zoure anaiari: Uhz nezak hire begitik lastouaren jelkitzera nouiz eta zihauren begian ediren beitiokezu pitrale bat. Ipokrita, jelk ezazu lehenik zihauren begitik pitralia eta ordian egin ahal diokezu zoure anaiaren begitik lastouaren jelkitia

N. Prudent izatia

Eztitzatziela eman chakurrer gaiza sakratiak, ez eta era ourthouki zien perlak borthakouer belduzez zankho petan erabil ditzen, eta gero zihaurier buruz jarten dirdarik phorroko zitzen

1) Ez mintza Errelijioneko gaiza sakratiez

hetzaz guti estimu ukhey nahi diener, ez
eta ere ezar gaiza sakratu hetzaz tzarki
mintzatzeko heñetay nour ere beitira gaizki
ekharririk hey alderat.

O Othoitziarrey indarra

Galtha ezazie, eta emanik izaney zaizie;
Cherkha ezazie eta edireney duzie; jo ezazie
eta zabalturik izaney zaizie 1) Ezi galthatzey
dianak ukheitey du, cherkhatzey dianak
edireitey du, eta joitey dianari zabalturik zaio
Badeia ziey artiay gizoy bat aski gogor
ogi phouska bat galthatzey deioy semiari, harri
batey eskentzeko? Eta galthatzey badeio arrain
bat eskentuko othe deiona suge bat?
Eta arrey, ziek gaisto izana gatik, balimbadakizie
gaiza hounik emaitey ziey haürrer, zoumbatenaz
haboro ziey aita zeliay denak eztu emaney
gaiza hounik galthatzey deioner?
Zer ere arrey nahi beituzie gizonek egin
dizaziey, houra bera haier egin izezie
ezi hortay zerratzey dia Legia eta Profetey erranak
1 - Othoitzak holatay indar handia du. Zertako
indar horrez ez balia gihaüren eta besterentzat?

2. Egin dezagun besterentzat, zer ere nahi beikunuke egin gihaurentzat. Jinkouat saristatuko gutu beir gaiza egitez gouretzat

Bortha hersiaz

Bortha hersitik sar zitie: Eci bortha lazoa da eta zabala bide galgarrietara emaiten diana eta saldo handia da hortarik sartzen. ala dela aphal bortha, eta herzi bidia bizitze eternaliala gidatzen diana! eta zoin gutik houa edireiten.

P.

Begira ziteie Profeta faltsietarik zirengana heltu direnak ardiaren itchuraz unguraturik, fountsian eztira otso atzamankor elibat baizik

1) Bere ekhoitzpenetarik ezagutuko tuzie Khaparretan sekula bildu deia mahatsik? edo ere phikorik elhorrietan. Zuhain hornak emaiten du frutu hounik, bena era zuhain gaistouak eztu emaiten frutu gaistorik baizik. Zuhain houn batek eztio eman frutu gaistorik, ez eta ere zuhain gaisto batek frutu hounik. Aldiz zuhain frutu hounik ekharten eztieena mouzturik eta suialat ourthoukirik dateke.

2) Ezagutuko tuzie arren beren frutietarrik

Eta orano Koumparantza hau emaiten ziay: Utsu
batek ahal dioua utsu bat gida? Ezticia
biak eroriko arroillalat? Bere bihotzaren tresor
hounetik gizoyak hounkia jelkitzen du, bere
bihotzaren tresor gaistotik gaizkia: ezi bihotzeko
bethaduratik ahoua mintzo da.

1 Profeta faltsiak dirade leheneko Erretikouak,
oraiko Errelijione gabiak, beste lanik eztieuak
simplen eta iñoranten atzemaitia baizik bere elhez
eta gezurrez. Zoumbatek eztie iseiatzen populiari
sinhetseraztia baizik ere Errelijioniak diela
ephantchatzen irous izatetik, baizik ere hambatenaz
aisianago datekiela zoumbatenaz ere hobeki gerla
eginen beitu Jinkouari eta harin ministrouer.
Bena ere zer heltzen zaia? gerouago eta
handiagoko miserietara erorten da, zeren ezten
ountza izaterik Jinkouatan baizik. Horra
profeta falsien frutiak.

2 Ezta aski gaizkitik hurrun egoitia; behar da
orano ountza egin. Zoumbat nahi erraiten ahal
dukegu ezteogula gaizkirik egin lagunari, halerik
ere Jinkouaz gaztigaturik izanen gira eta suialat
emanik zuhain gaiztoua bezala ezpadugu zerbait

egin haren urgaitzteko eta hari salbamentiaren aisatzeko.

P. Obra hounen balio handia

Jauna Jauna erraiten deitadanak oro eztira zeluko Erresouman sarthuko, bena berbera zelietan den aitaren nahia egiten diana, houra da sarthuko zeluko Erresouman. Zertako arren deitzen naizie: Jauna! Jauna! ezpaduzie egiten nik nahi dudana? Hanitsek azken egunian erranen deitade: Jauna! Jauna! Ez othe dugia, zoure izenian guero jin beharra, aitzinetik ezaguterazi, zoure izenian debriak ohiltu, zoure izenian mirakuillu hanisko egin? 1) Eta nik goratik erranen deiet: Etzutiet egundano ezagutu, hurrunt zitzie niganik tzarkeria edo inikistatze egiliak.

Erranen ere badeiziet nour uduri den ene gana jiten dena, ene elhiak behatzen tiana eta her jarraikitzen Harrek uduri du gizon zuhur bat etche baten eraikitzera abiatzen dena. Barna zilatzen tu foundamenak eta harri biziaren gañen phausatzen etchia. 2) Eta ordian jin dira ebite handiak, erori dira etchen gaña. uharriak bena eztie khordokatu ahal ukhen. Bai ebia erori da nassaiki, uhaitzak bere ohetarik jelki dira,

aiziak indarreki bonhatu du, bena etchia ezta erori
zeren zen harri biziaren gañen emanik.
Aldiz ene elhiak entzun eta saihetzialat eizten tienek
uduri die gizon erho houra zoiñek bere etchia
eraiki beitu hariñan edo lur mardouan sola
segurrik gabe 3) gero ebia erori da uhaitzat
bere ohetarik gaintitu dira; aïsek lazki indar egin
die etchia erori da eta han da lurrian zabal zabala
Jesusek akabi zianian jente ostiari elhe horien erraitia,
populia haren erakouspenen entzutez choratia zen, bena
ere erakasten ari zeien autoritatereki eta ez Eskribak
eta Pharisienak bezala
1 Ezta aski othoitze egitia; baguntu ere obratu
mirakuillurik handienak, ezkinate salbaturik ezpaguntu
egin jinkouaren nahiak. Hola denaz gañen zer
gogouetak eztutie egin behar persouna bere ouztez ounest
eta debot dienek. Halako zoumbaitek ountsa behatzen tie
bai debozionezko eginbidiak, bena bere estatukouak
malerouski saihetsialat uzten, miserikordiasko obrentzat
bere hountarsunetarik guti emaiten, bere haurrez, languilez
eta sehiez guti arrankuratzen, bere lankhietan eta
bilkhurretan sobera libertate emaiten eta holaz bere
ezkupekouen arimak galtzeko lanjerian ezarten

Eta hatik Joundane Paüley erranetik: Nourk ere ezpeitu etchenkouez, eta berheziki sehiez artha hartzey harek Jinkouari ukho egiten du, eta houra Pagano bat beno aphalago jarten da.

2. Goure bertutia eta saintutarzuna aiphatu etchiari komparaturik dira. Arima harek soilki azkarki bastitzen du zoinek ere cherkhatzen beitu ahalaz Jinkouaren nahiaren egitia, eta egin bide oroen bethatzia, zoumbat nahi behar den goure naturabarari bortcha egin.

3 Egiazko bizitze kiristia da Jinkouaren eta Elizaren maniak begiraturik dienian; bestelan uduri du etche bat eraikia dena foundamenik gabe, eta hanits dembora gabe lurrian detekiena.

Ehuntarria

IX - Centuriona edo ehun gizoin manhazale kapitaña

St Mathieu VIII, 5-17; St Luc VII, 1-10

Jesus eratchi zenian bortutik, segiturik izan zen jente moltzo handi batez, eta sarthu zen Capharnaü-en. Han zagouen Centurion bat bere sehik maitena eri ziena, hilzeko menian 1) Entzunik zoumbat aiphu zen Jesusez igorten deitzo Judiouetarik zahar zoumbait galthatzera jin lekion bere zerbutchariaren sendotzera. Janna,

zeion erranazi, ene zerbutcharia paralisiak harturik
da, hochian eta hanits nekatzen da. Mezulariak
heltu ziena bai Jesusen gana hersiki othoitu zien
jin ledin ezi zioien: Merechi du gaiza hori eginik
izan dakion, etcheki da goure jentazari eta eraiki
deiku sinagoga bat goure bilkhurentzat.
Jesusek erran zeien: Jouanen niz eta sendotuko dut
Bazouen arren Jesus hekin eta noula etchila
huillantiak beitzien, Centurionak igorri zeitzon
bere adiskide elibat erraitea: Jauna etzitiela sobera
neka, ezi enuzu digno ene egatzpian sa zitian.
Hartakoz ere eztit ene buria aski heñetan atzeman
zoure gana agertzeko. Bena errazu hitz bat bera
eta ene zerbutcharia sendo dukezu
2) Ezi nik ere, besten eskupeko nizalarik, ene
aldian manhatzen dut soldato zoumbaiti, eta erraiten
dut batari: Abiloua eta jouraiten da; beste bati:
Aigu eta jiten da; ene zerbutchariari aldiz:
Eginezak hau eta egiten du. Gaiza hoien entzuten
Jesus espantaturik zen, eta utzultzen delarik, ondotik
heltu zaion jente ostiari buruz, erraiten du: Egiazki
deiziet erraiten, eztudala Israelen hoimbesteko sinheste
bat ediren. Hartakoz ere ezteiziet gordeko jinen

divela hanits bai Ekhi jelkhigiatik bai Ekhisargiatik
jarriko dienak Abraham, Isaac eta Jacoben aldian
zeluko Erresouman, aldiz erregouman sorthu haurrak
ourthoukirrik izanen divela Kampoko ulhumpetarat
noun beitiate nigarrak eta hortz Karraskak.
4) Jesusek erran zeion Centurionari: Abil eta
eginik izan dakiala hire sinhestiarren arabera. Ber
orenian zerbutcharria sendoturik izan zen, eta Centurionak
igorri gizonak etchea heltziareki atzeman zien ezi
izan zena ountza ekharten zela.
1 Zer etsemplia gouretzat zerbutcharien artha hartzeko
Erroumanes armadako geihien bat zen, ehun gizoni
manhatzen ziana, eta sortzez paganoa bena
haren egitatia zoumbait Kiristiri buriaren aphalaztekouetarik
zen
2 Centurionaren fediak eztu parerik haren umilitatia
baizik. ezi dio: Nik gizon simple bat, ofizier
aphal bat izana gatik manhatzen ahal badut
eta ene mania eginazten ene aldepeko elibati
zombatenaz haboro zuk Jinkonaren semia eztuzu
manhatzen ahal, eta mania eginazten naturaleza
guziari, ossagariari eta biziari, eritarzunari
eta hiltziari

3 Judionen oustia zen Messia etzela jinen heutzat
baizik. Jesusek nahi de sinheste hore galerazi
erakoustez populiak gainti orotarik jinen direla
Errelijione berri Abrahami eta Patriarker hitzemanaren
bessarkatzera

4 Judionek behar zukien lehen lehenik izan Salbazaliaren
jitiaz baliazaretarik. Ezta hala izan, ere bere faltaz
galdurik dirateke. Heben aiphatu sofritzeko lekhia
Ifernia da

X Naim-eko Alharguntza - St Luc VII 11-17.

Gerthaldi horietarik landa, Jesus jouraiten zen
Naim deitzen zen hiri batetara; dizipuliek laguntzen
zien eta hekin jentetze handi batek. Jadanik hiriko
borthetara zen nouiz eta hil bat igaraiten beita
hobialat eramaiten ziena. Hila alharguntza baten
seme bakotcha zen, eta ama gaichoua bazouan
ondotik herritar hanitchez laguntarik
Jesusek haren ikhoustiareki pietate hartzen du
eta erraiten deio: « Ez egin nigarrik. Gero
Khareazaliak ukhuratzen dielarik, Jesus huillantzen
da, hounkitzen du ~~eta~~ ~~erraiten~~ ~~deio~~. hutcha eta
erraiten: Gizon gastia nik manhatzen deiat,

jeiki hadi. Hilik zena jarri zen, mintzatzen hasi,
eta Jesusek bizirik eman zian bere amari.
Gaiza horien ikhousliak lazkura handi batek hartzen tu
eta hasten dira Jinkonak eginaren oihustatzen erranez:
Profeta handi bat jeiki da goure artian eta Jinkonak
gisa hounez ikhousi du goure populia. Egitate horren
berria Judea orotan hedatu zen bai eta ere khantuko
herrialdetan
Joundane Jouhaneri ere berri horik oro eraman
zeitzen bere dizipuliek.
1 Hiletarik phizte horrek uduriazten du Franziaren
arraphiztia. Franzia nazione bezala hilik da zeren
Jinkonari ukho egin dian. Bena Maria Jesusen Amak
haren phiztia gogonan hartu du, eta hartakoz hain
usu agertu zaio bai Parisen 1830in bai Salettan, bai
Lourdesen bai Pontmaien eta beste zoumbait lekhutan
Nöiz eta ere Franzia Jesusen ganat utzuliko beita
edo sinheste azkar bateki, dolumen egiasko bateki,
arra bizia bilhatuko du, arra Elizaren alhaba
lehena izanen da.
XI Joundane Jouhaneren mezia edo mezulerak.
St Mathieu XI, 1-16 St Luc VII. 18
Joundane Jouhanek bere gaztelian entzunik Jesus-Krizten

egitate handiak 1) deitbu zutian bere dizipulietarik
biga eta igorri zutian Jesusi galthatzera: « Zu zireia
jin behar diana, ala beste bat behar dugu eguruki?
Gizon hek arren heltu ondouan Jesusen gana, erran
zeien: Jouhane Batistak igorri gutu zouri erraitera
Zu zireia jin behar diana, ala beste bat eguruki
behar dugu? Ordu berian noula Jesusek sendotu
beitzutian jente andana bat gisa hanitsetako
eritarzunez, zauriz eta izpiritu gaistouetzaz hartiak
bai eta utsu zombaiti bista eman, erraiten deie hen
galthouari ihardesteko: Zouaste, eta erran ezozie
Jouhaneri zer entzun eta zer ikhousi duzien.
2) utziek ikhousten diela, chaimkiak ebilten diela,
lepradunak garbitiak diela, gorrek entzuten diela
hilak phizten diela, prauber Ebanjeliona pheredikatunik
dela, eta irous dela nourkere ezpeitu nitzaz eskandal
hartzen.
1 Joundane Jouhanek presountegian zelarik entzuten
zutian Jesusen mirakuilliak; boztarioz betherik zen
ikhoustez haren erranak agitzen ziela Jesus beithan.
Dizipuliak aldiz jelos beitzien Joundane Jouhanek
igorten tu beren begiz ikhous ditzen Jesusen indarrak
eta haren obra handiak.

2 Jouhanen beithan ikhousten ahal zen saintu handi bat
eta haren elhiaren indarrak populia hounkitzen zian,
bena etzeion heltu sekula mirakuillu baten egitia.
Jinkouak hala nahi zian, populiak elezan Salbazalia
eta haren aitzina anouzazalia bat bestiarentzat har
3 Jesusek Jinko delako borogaintcha emaiten du baizik
ere praubier Ebangeliona pheredikatzen diala; ordartino
eta orai ere Errelijione Katholikona heltu ezten
lekietan praubiak gututurik dira, ezklabo etchekirik
eta eztutie instruitu lotzaz zerbait hounune
galtha dezen
4 Badira Jesusez eskandalisatzen direnak eta haren
ganik hurruntzen zeren den praube, aphal eta ez
handikoi; halakouak zorigaitz oraz batkouaren
ondotik badabiltza.

XII Jesus-Kristek goresten du Joundane Jouhane
St Math. XI, 7-19 - St Luc VII 24 35

Dizipulu mezularek hurruntu ziena bai, Jesus
hasten da Jouhanez mintzatzen populiari eta erraiten
; Zeren ikhoustera izan zideie desertialat aiziak
harat hounat erabilten din kanabera baten? Bena
orano zeren ikhoustera jouran zideie? arropa mardo
eli batez bestiturik den gizon baten?

Ez arropa ederrez unguraturik dienak eta gizenki bizi dinenak erregen jauregietan dira. Zeren arren ikhoustera jouran zideie? Profeta baten? Bai erraiten deiziet eta Profeta beno handiago baten

1) Ikhousi duziena da zonintaz izkiribaturik beita Honna noun zoure begithartiaren aitzinian igorten dudan ene ainguria zoure aitzinian bidiaren adelatzera. Egiaz erraiten deiziet: emazten hauretan ezta agertu Joundane Batista beno profeta handiagorik. Eta hatik zeluko Erresouman gutienik dena orano houra beno handiago da.

2) Joundane Jouhane Batistaren demboratik eta honnat, zeluko Erresoumak bortchatia nahi du izan eta indarretako gizonak dira houra beretzen direnak.

3) Ezi Joundane Jouhane ager artino dutie Profetek eta Legiak ezaguterazi Jinkouaz hilzemanak Eta nahi baduzie ountza gogouan eman, houra da Elias bera, jin behar dena

4) Orai beharririk dienak entzuteko entzun dezala. Horiek entzunik populu guziak, eta Publicano Jouhaneren bateiaz garbiturik izan zirenek Jinkouari Laidorio eman zien. Bena Pharisan eta Legeko

Doktor bathein horez antsiarik ukhen etzienek
yutietsi zutien jinkouaren nahiak beren eretzian.
5) Erre Jesusek erran zian: Nouren uduriko erranen
dut direla dembora horietako gizonak, nou dira uduri?
Uduri die haür elibat plaza bethian jarririk direnak,
algarri mintzo direnak eta erraiten: Chiroula jo
deiziegu, eta etzideie dantzatu, aide dolorousik
khantatu deiziegu, eta eztuzie nigarrik egin.
Ezi Joundane Jouhane Batista jin da bizitzen
delarik ogirrik jan gabe, ardourrik edan gabe,
eta erran duzie: Debriaz harturik da. Gizonaren
Semia jin da, horietarik jaten eta edaten dielarik
eta erran duzie:
6) Houna gizon assekai eta ardounoi bat Publicanouen
eta bekatorosen adiskide bat. Bena zuhurtzia houna.
bere haur oroetzaz izan da ezaguturik eta ounhetsirik
1 Jesusek komeni zen bezala altchatzen du Joundane
Jouhane Baxtista. Etzen gizon arhin, khambiakor
eta elhe eder erraile bat beste hanits bezala
ez ber demboran bazian jakitatia eta saintutarzuna.
Profeta handi bat zen
2 Heben beste zoumbait lekhutan bezala zeluko
Erresoumak erran nahi du Eliza Errelijione berria.

Joundane Jouhane Batista Testament zaharreko
saindurik handiena zen, bena Testament berriko
saintien alde petit da zertako Profeten demboran
Jinkouaren grazia chuhurkiago emana beitzen
3 Goure salbamentiaren egitetik ephanchatzen, ahal
gutien traben goitzeko behar da indar eta bihotz
traba hourak dira gihaurtan tugun enjoguidura
tzarak, edo ere Kampotik heltzen zaizkun
tentazioniak eta persekuzioniak.
Gaizkiarren Kountreko guduka hori Errelijione
berrian handiago baizik ezta zeren Jinkouak
perfetzione handiago bat gutarik galthatzen dian
eta hartzaz beraz esprabu handiagorik emaiten
deikun bere semia uduri izateko
4 Hitz horiek eztie chuchenki behar izan enthele-
gaturik. Eliak jin behar du mundiaren urhentzian
Jesusen bigeren jitiala gizonen adelatzera.
Joundane Jouhane ezta Elia persounelki bena du
haren ber espiritia, haren ber saintutarzuna eta
ber garra Jesusen lehen jitiaren annountzatzeko
5 Praubek Jesusen eta Joundene Jouhanerin botza entzuten
dien demboran, Pharisien urguillutziek gutiesten die eta
bere zorigaitza bilhatzen

6 Bekatoria gaizkiay gogortunik denay zer nahi gerthaldiz
baliatzey da bekatu egiteko bai eta Jinkoaz gaizki
mintzatzeko

7 Sabbatu behar dienek jakin ukhey die egiarey ezagutzey
eta harey besarkatzey. BesteK aldiz behar die izan
damnaturik ez Jesusek hourak ere arraerosi gabez
bena zertako gaizkiarey egitia eta hartay egoitia
haitatu diey

XIII Emazte bekatorosa St Luc VII, 36-50

Dembora hartay Pharisieu batek Jesus othoitz zian
harekin jatera joteko. Jesus arrey sarthu zey harey
etchey eta mahaian jarri. Eta houna nouy hiriay
bekatorosa V bezala ezagutuik zey emazte bat jakiniK
Pharisiuarey etchey zela mahaian jarririK jouray zey
eramaitey zialariK berareki alabastreko ountzi bat
unktuntuz betheriK. Eta gibeletik zagoelatik harey
chouñetay 2/ hasi zeioy bere nigarrez houñey bustatzen
burnko bilhouez chukatzey her jotemaitey eta
unktuntuz ountza ountatzey. Gaiza horrey ikhousiaueki
Pharisieu khunitazaliak zioay bere beithay 3/: Gizon
hori profeta baliz balakike segur nour dey eta zer
balio diay emazte hounkitzey diay horrek, ezi
bekatorosa da. Ber ordian Jesus mintzatzey zaio

erraiten dialarik : Simon badiat hiri zerbait erraiteko.
Ihardetzi zeion : Naussia mintza zite. — Hartzelaut batek
bazutin bi zordun, batak zor zioa bost chun dinero
bestiak berrogei eta hamar 4) Ezpeitzian ez batak
ez bestiak zertaz zorra phaka bier kitatu zieia
zouñek duke othe halako hartzelanta maitenik? Ene
oustez haborouenik ukhen dianak. Jesusek erraiten deio
Ountza mintzatu hiz. Eta utzultzen delarik emartiari
buruz eraiten du Simouni. Ikhousten duka emazte hau?
Sarthu nuk hire etchen, eta ezteitak eman hour chorta
bat ene zankhouentzat 5) horrek aldiz bere nigarrez
chahatu diztak, eta bere bilhouez chukatu. Ezteitak
eman sartziareki potik, eta horrek houna jin den
ordutik eztik besterik egiten ene houñen potzia
baizik. Ezetuc hik uuntatu ene buria olioz eta
hounek unkuntu houn batez ene houñak uuntatu
diztadak. Hartakoz ere erraiten deiat : Bekhatu
hanits pharkaturik ziotzak zeren dian hanits maitatu
Bena ere nouri ere gutiago pharkaturik betzaio,
harek gutiago maite dik. Ordu berian erraiten du
emaztiari. Bekatiak pharkaturik zaitzan. Mahañian
zienak hasi zien bere beithan erraiten. Nour da haü
bekhatiak berak pharkatzen tianak? Jesusen ordian

Dio emaztiari 6) Hire fediak salbatu hai, abil bakian

1- Bekatoros emazte houra zen Maria-Madalena Jesus-Kristi sei egun hil beno lehen buriala ichouri zeona unkuntu prezioko bat

2- Lehenagoko jentek etzien jarririk jaten mahañian; ez, mahaiñ saihetzian, hartako zien ohe ttipi eli batetan, etzanik jaten zien. Hora noula Maria-Madalenak bere nigarrez chahatu ahal ukhen zutian Jesusen hoiñak mahaiñetik kampo zirenak.

3- Ageri da Pharisian aiphatiak etziala Jesus khumitatu etchekiduraz, bena bai banoloriaz eta behar bada ere haren huillantikago ezagutzeko. Jesus etzen hori jakin gabe eta halerik ere jouraiten da khumitiala hari letzione houn baten emaiteko

4- Dembora hetako dinerak balio zian oraiko hamabost sosen ungurunia

MAXIME DE L'ART A L'ÉCOLE

Soigne ton école, soigne ta personne, soigne ta demeure. (L. Riotor).

L'Art fait aimer la vie, parce qu'il la fait comprendre. (G. de Lacaze-Duthiers).

Il faut présenter à l'enfant des choses très simples, très claires et très nobles. A ce prix, il s'élèvera peu à peu à son insu, d'une manière presque inconsciente à la conception du beau. (A. Gasquet).

...EGE CAHIERS PERFECTIONNÉS 5c
...ERS MUSIQUE 10 ET 20c
...GROQUIS, ESQUISSES, 10 & 20c
...PAGES PAPIER NOPIES 65 & 95c
...DITES ÉTAT MAJOR, 10 20 & 65c
TONGIMED
TONGIMED'S PAPERS ARE THE

MAXIMES SOCIALES

SOLIDARITÉ. — Notre société est une voûte de pierres liées ensemble, qui tomberaient si l'une ne soutenait l'autre.

Celui qui a planté un arbre avant de mourir n'a pas vécu inutile.

FRATERNITÉ. — La Fraternité ne peut s'établir que par la justice. (Proud'hon).

La première règle doit être de ne pas s'attacher seulement à soulager la misère, mais de travailler à la détruire.

100

3e Cahier

(Suite des 7 premiers feuillets copiés et corrigés par Rabbi Hertz)

Pages

2e

Cahier

Appartenant à Pierre Barreix curé de Lichans

Traduction de l'Evangile en langue Souletine

A. M. D. G.

J.J.

Jesus hiritara joiran Jinkoaren Erresumaren ezagutzarazten, ezi hartako igorriz urrikalmendu eta barkatzeko.

- Sabbatoko egunian Jinkoak etxen den Gauik gutiena-egitan, bena ekhiaren sartzerakoan gau berri bat hasten beitzen aldiz hetako manerian, baliatu zien Jesusek hartez eriendu ekhartzeko Jesusi ekhartzeko.

— Konpreni ahal dezte aise populu Ekhorratuzik izan zadien hainbeste miraku[illegible]ren ekhouzez, bena gerorat erraten du populu horregatik etzela behar zuzkien bezala khombiatu ez Konbertitu. Gauza aldetik ikhusi dezagun ez gizajuar abusatzen, eta gauzian ezar dezagun mirakuilleik bena habore Konbertitzen diela arena bat Ebanjelioaren 2 - zaguntza osorik. Gauza hori behar dugu ontsa gogoe beitzan sarerazi nahi baitugu obra Jinkozko bat, obra supernatural bat egin. Behar tugu behenik gutietan igiazko Konbentzentzia bat sorerazi, erakousgen azkarrak izpiritian jeitzeaz.

— Jesusek ezten nahi utzi bere burua debozio karatzera, ez usteko zuhurtziera behin bat egiten diela

— Gauza Salbazalia othoitzian ari zian noiz nahi, etsenplia emaiten du nausia beno beren. Ibarek bezala egiten dezgia? Salbamentuzko laguntza handia othoitzia da: dugu behar othoitu usu eta ontsa.

— Jinkoak ezten hain sartzen ahal bakotzak bere bretan diren khoiuna. Malakoack ezkiren atzeginez, bere abantailez baizik phentsatzen; bere arimen santutzia geroko uzten dei. Eta aldiz orock ontsala behar gaituke ikhasi bihotz orotara sartzen den bat, orocen onaz charkatzia maite dienaz ondotik Jabilana. [St-Marc, I, 39; Luc, V, 1-11]

XII. — Jesusen Galileako Ebanjelioaren Ebanjelioa — Jesusen arrantza mirakuilarazkoa. — S. Matth. IV, 23-25;

Jesusen aren Galileako orotan igaraiten zen sinagogetan erakousten zielarik, Jesusek Erresumaren Ebanjelioaren predikatzen, eta populuaren artian agitzen zen erietarzunak eta miserik sendotzen, bai eta ere Jesusek eskuine zein urrezarik Jesusen zuzielarik. Haren fama hedatu zen Syriako [illegible] parte orotara. Ere ekhartzen dezen artzeniala zerenak eri zuhurte, zer nahi gizatasko miser sekatzeik ziezak, debozio hartzak, lanetakak gaur alegitekoak eta oro sendotzen zutien. D

Jende oste handi bat hasi zen haren egitzen Galdeatik, Decapolatik, Jerusalemetik eta Judeatik, bai eta Jordainaren haindtitik finitik. 2) Eguen batez jendia ikhiatzen hasi zeiek zelarik harengana bilta bekhatzez, eta jinkoaren ekhia entzun nahiz, Jesus agitzen zen Genezareteko ordoan ikhaz bazterrean. Ikhusiten tu bi ontzi hour bazterrean, eta arrantzalek hurrialat eraitchirik ari ziela bere sarien charatzen. Ontzi batarik batara Simonena beitzen igaraiten zaio gaña, eta othoitzen du Simon hurrenguetik harion. Eta jarten zelarik ontzearen gorenik zen aldian, hasitk populuari eraikoustera hartzen da Jesus Scheitta zenian, eraikiten deio Simoni: Abil itchasoa haundiala artino, eta ourthoatk itzatk sareak arrantzu hartzetako. 5) Simonek arraposta egiten deio: Burujagia, Jaincoa! Gauian eraunsi dugu eta ezertxu ere zenere atzeman; hargatik hitzare errainiala ourthoultzko tut sareak. Eguen ziena bai, ikhusi zuen haimbeste arrain nouen sareak lehertzen beitzezen. 6) Khemen eguen zezen beste ontzian zirelat jitetzo lagunetzari Jin zien arren, eta bi ontziak bethe zeitzen haimbeterainoo nouen hourpiatzat jouaiten beitzezen. Gauza horren ikhusiareki Simon Pierra ahosper erori Jesusen hoinetara eraiten zelarik: Ihesi zite, Jauna, enganatik zeren nizan bekatoros handi bat. 9) Arrantzu izigarri hori harriazi zuelen bera, bereketi zuteneak, bai eta ere Jacques eta Jouhann Zebedeoren semiak, beste ontzitiko lagunak. Jesusek eraiten zeon Simoni: Ehidela botza, hebentik aitzina izanen hiz gizon arrantzale. 7) Eta ontziak ekharririk hurrialat, orok utzi zuelen eta segitu Jesus.

1. — Limatzetik durat eri edo zebriaz harturik eli bat hilabetez orez argizagiaren khambiorako hainbeste soputzen zienak.

2. — Decapola zen hamar hiritako bilkhura bat, eta hiri horietarik agitzen zen hiri piek ekhi jelkhigiako aldetik mugatako zuelen Liberiadeko ikhaztza, eguerdiko aldetik Jabbok-eko ibaitza, Nortako aldetik Damas hiria.

3. — Ikhusi zeragun nola Salbatzaliak agitzen zaitzon gerthaldi orez Jinkoaren eraikoustenak helerarten tian gizonetara. Bataiatzen ogen bat erachiki hilzen ari zelarik Simonen ministroetik bat gaixo egonez, eta bekatorosen oid otzik ebilla nola zen Elizan egon ukiz nourat erpetzira jiten.

4. — Jesusek Simoni berari erraiten deio: Eraman ezak ontzira ikhasi handiala eta aldiz beste orori: Ourthoatk itzatzie sareak, eraguiterazteko Jaincoaren deitzaile zelarik germen ere hen Burua, Aprostolien Burujagia. Jiek ere beharduga erpetitian ezarri, orainarentzat edo 20 zigilatiarentzat han hounik egiteko beharduguela beiti oleadu J. Kristen Aldiziari, Aita santiari.

5. — Zer eraikoustena ororentzat, bena haborenik aphezentzat, eta obra hounen aitzindarientzat! Simon ari badia Jinkoaren lagungarik gabe, eta beren nahiala, erran deus baliorik egiten. Aldiz Jinkoaren deia entzuten badei, et Jesus althe ezarten, beren entzuzionez garbiaz, miraikulliak egiten ahal zituela.

6. — J. Petiri, bethidanik arrantzale zenak ikhusirikere bena aizago ikhasten zien arrantzu hartan barzela miraikullu bat eruen seidotzian bena ere hadiago.

7. — Arrantzu miraikullurako hornek Aprostolic urten deie ikhousteco gerokoo populuen jitia Elizaren manharpeniala zouen fegouratzek laiko J. Petiruen ondotzian XIII. — Lepraz harturik zen baten seidotzia. — S. Matth. VIII, 1-4; S. Marc. I, 40-45; S. Luc. V, 12-14.

Jesus hiriian zelarik, agitu zeion gizon lepraz harturik zen bati haren ikhoustia. Jaincoaren belharriko, eta ahosper hurrian emanik, othoitu zian erraiten seidotzia: Jauna, nahi banaizu, seidotzen ahal naizu. 8) Jesusek putatu hartzen du hartaz urrikaltzen du, eskia ledatzen deio, eta hounki tzen dielarik erraiten deio: Nahi dut izan zitzan seidotuzik. Muinzatu deia bai, lepra haren khorphitzetik galdu zen, eta bera onoki seidotu. Jesusek berhoala igorten du, bena ez erraikoneidazione garratzik egin gabe, begira hadi, deio erraiten, nouri baiti zerbait erraitetik, bena eraikoustera ikhusi hire burua Apherezen Burujagiari. Preiziari edo Burujagiari, eta eskeni ezak hire garbitzeiaren trat zer ere Moisiak manhatu beitu, bere jakintza izateko. Eta hasitk lepraduna hurrunte deia bai, hasi zen miraikulliaren ohoustatzen, eta oroi zaputz jendiago eta jendiago etorten zen. Jesus ordea ledatzen zen, jente ostia gero ere hadiago jitzen zen haren entzutera, eta hartzaz bere meiatzarik seidotzik izateko haimbeste nouen erpetzen hiriian haboro agertiki sartzen ahal. Ere egoiten zen kampo eskhu bazterretan, han otzoitzian aritzeko, bena bardin harat ere jitzen zeitzo gentik orotarik.

1.— Lepra da eritarzun bat jenduaren larria atakatzen duna; ezinago khorri da, eta dolore handiekin bada biltzia emaiten du. Ekhi jelkhigiago phartetan hamilt urte agertzen da. Bekhatia bere ondorio itsusiekin adierazten du, eta Jesusek hamilt eritarzun horri sendatzen zuen.

2.— Lepraz hartiek behar zuen gizonetarik bazterturik bizi. Sendaturik zirenean ere etzuen gizonetarazten ahal noun etzuen Elizaren seguranza baizik ere onoki sendatu sicrela. Jesusek, ikhousiten zuguen bezala, nahi du munu hori izan Jaincoa ontsa bezala.

3.— Jesusek umillarzunez galthatu zien sendatu gizonari ekzan bitzik erran, bena bazuen etzen obligatzen etzeon haoni lepetik bere esterakoa eraikontzia.

XIV.— Paralitiko bat sendatzen Capharnaüm.— S. Matth. IX, 1-8; S. Marc II, 13; S. Luc. V, 15-26.

Jesusek gerean hartu zuan arrenkuraz ounitz khiquiz bat, igaran etchano chipia, eta bethi Capharnaümen zen. Eta orai konna zen bethi zuen eguin hetarik bater. Jasarrirk zen, eta ari phentzikatzen. Jakin zezenian jentek etchen zela, bildu ziran hain nountze harmanga nountze expeitzen hatzoro bethirik barthe aitzinian. Jesusek aurren phentzikatzen zien Elhe konna. Pharisaun eli bat, bai eta ere Legetko Doktore eli bat Galileako herri orotarik, Judeatik eta Jerusalemerik jinik zirenak hourrak ere zen. Jasarrirk, et Jinkoaren indarra konian ari zen ereen sendatzeko. Ikusna nouan jente eli batek laüzka ekharten zielarik paralitiko bat-ohe batian, eginz ahala eginez zen sarearteko, eta Jesusen aitzinian phausatzeko. Bena ezin zuenez bethiere sarearteko, jente ortza hadi zelakoz, igaran zien begatzaren gaina, et tellatutik eraztirik bere ohiarekin, erazi zuen jente bildoaren artiala, Jesusen aitzinicala. Jesusek ikhousiarekin hen fedia, erran zian paralitikoari: Ukhen ezak konfidantza, ene semia, bekhatiak pharkatuzitzik zaitzak. Hor ziran Scribak eta Pharisiau bere beithan hasi ziren gogoetatzen: Nor da gizon hori gisa hortako blasfemiatzen erraiten duena? Nourk bertzek Jinkoarenak barik, bekhatiak pharkhatzen ahal tu? Jesusek ikhousiten beitzuitian hen gogoetatzen, erraiten dezi: Zertako hola gaizkia zien bihotzetan gogoetatzen duzie? Zer da errezenik erraitia paralitikoari: Zbiri bekhatiak pharkhatzen zitzaizkik, ala erraitia: Jelki hadi, hartaz hor erak hire ohea, eta ebil hadi! Eta aren, orock jakin ahal dezanien Jinkoaren semiak

Gizonari barcela photeria bekhatien pharkatzeko: Nauhatzen deiat, dio paralitikoari, hor erak hire ohea, eta ebil hadi hire etcherat.

Berehala era jelki zen, etzaiolik zen ohiarik hartu eta aren begien aitzinian jouan etcherat, Jinkoa laüdatzen zielarik. Gaiza harrezin ikhousiten jente saldo konna zuten, nor zitzuzkin zagon, bai eta ere hazi zen Jinkoaren Gorphutzak nourenik emaiten zuela nauhatzeko photeria gizonei. Jinkoaren Gorphutzak, eta ochuz erraiten: Egun egiarki ikhousi dugu egiazko miraküluetako gaiarik.

1.— Pharisauak, eta bertze aitzindariak horien gira Jesusen jamar, hanbiar populazionetza ikhousirik iratiar jelosten. Egun Gabonetik Elizaren kontrario ziren ekhiadiren gaintzat ezartzen bazta hasi ziren. Jelosteriatik ere. Abertzek bertzek jiten da egunko Gobernuen ekhartzen gaitzoa Elizarentzat. Apezek eta katholikoek, behar dezi egun J. Khristek berala, behar dezi egun kountzia ez beren abantaillatzat ekharkhatzek, bena bai Jinkoaren gloria, eta arimen salbamentia ekharkhatzek.

2.— Elizak Judaren artian etzien gauriak berala egiatik. Aphal zuen, eta tenazare bat bazuen hegatzaren eta terraza bat bazuen aldegainian zuntzara igaraiten ahal bezala bai Kamputzko, bai barneko estalpeko bater. Etzen arren nekez, eriaren khareiatzalek egin zian berala, hegatzetik beranduat zartzia.

3.— Khristek erraiten zuen egia; ikhousiten zuen bekhatiak pharka Jinkoaren bazirik, eta Jesusek bere erranak bermatzez kolako miraküluez, eraikousiten zien egiazki Jinko zela. Orai artino ezagutzarazi zian du bere indarra khorpheitzen eta burutzeko gaitzen gaitzen; lehenik erakusten du arimaz zer egin ahal dion, eta bai egin ziena da haren obra printzipala.

4.— Jesusen gana jiten zien jentek etzien galthatzen khorpheitzen sendatzia bazirik, bena bai sendatzen bethiere ahalik arimak. Gisa horrez eraikousten deitzu behar bezala bekhatik etcherik zelakoz gaizkak kuruzkoak beno beken.

5.— Jesusek paralitikoa sendatzen du bekhatiak pharkhatzen deitzolarik, gauri eraikousteko bekhatiak zela gizonen gana etzuela zeinetzen nekez ikhousi nauhatzen ahal zuten. Jinkoaren kontra iratiarzen adierazteko egitia da nor dezakeen mundu kountako bere kontrarenak ukhatzeko mireküluetako.

J.N.J — 58 —

XV. — Matthieu Levy-en deitzia. — S. Matth., IX, 9-13; S. Marc II, 14-17; S. Luc V, 27-32

Jesus berriz jelkhi zen ikhasi zuelat hurrez; jinte taldoa jitin zeiz but harzen oidotik, Ebanjelioko erakhusperen jakintsutzen zian. Nola Kharrikan igaraiten beitzen ikhusi Ebanjelioko erakhusperen egitzan jarririk giron bat Matthieu Levy deitzen zena Alphee-en zian legorkiaren egitzan jarririk giron bat Matthieu Levy deitzen zena Alphee-en zena, erraiten deio: Segi nerauk, eta Levy-ek orro utzen tiekarik jelkitzen da, jarraikitzen zaio eta emaiten deio berekari handi bat bere etchetzen. Ibeben erran behar da, bazela Publikanoen etarik, eta Bekatoretarik saldo handi bat Jesusekin eta Ikasleekin Matthieu-ren mahanian jarririk, zeren settarik phartu bat jadanik Jesus egitzen zicnetarik but zien. Ene Sekretek eta Pharisauek ikhusi tzarki jaten zela Publikanoekin eta Bekatorekin Ikasleek erraiten deie: Zertako zuen Irakhasgiak jaten eta edaten du Publikanoen eta Bekatorekin? Jesusek galdetu horren entzuntzarekin erraiten deie: Ountza ekharten dienek eztie behar beharrik, zuzarte arren eta ikhas ezazie zer erran nahi duen hitz hauek: Nahi dut misericordia, eta ez sakrifizioa, ezi eniz jin justuen chertatu bainbertatzera, bena bekatoren konbertatzera eta bekatzera eta bekatorezt egaraiten zuen, gainti batetik bolura legor zuinbaitek galdatzen dielakoz, bestetik zeren Erromanoen serbutchariak zuen han horren egitzeko. — Matthieu aberats zen, eta Salbazaliak bere Apostoldutzat hartzaren eraikuntzeko zuinbat nahi ekharrizuenik handienak prauebentzen zutian, aberatsak ere ezturtela sarsetziat urten.

2. — Pharisauek ipotzuta hauzi eli bat beitzen, gaiza otoitzak eskandalizatzen zuela, Ezta behar abaltz izan bekatzoreekin erelazione hartzia, hori egitzen dugunian ez hau gaitzkiesten phartz hartzeko, bena bai hen ikhasi konbertitzeko.

3. — Hitz horiek erran nahi die Jinkoaren aurrean beltzeko egin ik deia ziela debozionak abiatz bena ez habore presiatzen tiela. Zuinbat erta Kristi egunko egunian gaizki Errelijionak erachelditzen ten egunbitiak gaizki eraguntzen tinak! Ohe muthurko otoitzak hanitz egiten die, konperia handiekatan sartzen dira, bena zuzere ez egiten Eginaren konzentrat, eginaren sakramentu arentzat; eta hatzik eginen dutza hauitz aldiz hen kanpotik, hen mintzo eta neskatoa da, gisa hauntzaken auntzia.

J.N.J — 59 —

XVI. — Barouna. — Ardou berria. — Zahagiak — S. Matth. IX, 13-17; S. Marc I, 18-22, S. Luc V, 33-39

Jouhaneren dizipuliek, eta Phariseuenek Barouz egiten zuen; azkenn horiek jin zien egun batez Jesus erraiten zutelako Jouhaneren dizipuliek eta Phariseuenek asko barouz egiten tie, otoitzez hurrenik erraiten, nola eta aldiz Jaunak beste jentek orotik berala jaten eta edaten duten? Jesusek horiei erraiten die: Ezteietako bazkariala khoan zeitkiek barouz egiten ahal dien espousa bereki zuenz. Espousa bereki zuenz ezta barouzik egiten ahalz Jesus diade egunak zuinbaitean espousatzek gabeturik beitirate, eta orduan barouz egin ondu.

Egiten zen ene Komparazione hau: Thouttere ezta arropa zahar bati jorten arropa berribaten zatitzik, bestelan berriak urracearten du zaharra; bestalde Zaharrari ezta ontza joiraiten berriaren zatitzia. Thouttere ezta ardou berria Zahagi Zaharretan, bestelan ardou berriak beherutzko tu zahagiak, bera ichouritzko da eta Zahagiak galduriik tiratzeke. Beharda ezarri ardou berria Zahagi berretan, eta orduan bai batara bai bertia ontza egonen dira. Thouttere ezta ardou Zaharretik berriak edan ondoan berriik galdatuko diana ondoan berritik berrezala nahi dutkiaik berritik, ezi erraiten du bere beitkan: Zaharra hobe da?

1. — Jesusek Pharisauak ikhesi ari gabe, entzuntza emaiten deie haren dizipuliak ezteela azki ibiarretan garraztasunin horien pratikatzeko, Jerusalen, Espiritu Saintia erreszebitu dutkienian, ahal dutkie bolatko sakrifizioetik egiten. Espousa Jesus da Apostolen bozkario egiten dena. Ezta orotbat egonen haiekin. Behar die arren hartzar gozatu. Gerouan arainen ondotik behar dutkienian jouran, nekezko bizi bat eramaten, aise, akabatiko dena martiriouaz.

2. — Nenn Zaharrak ezturá ontza emanak. Lege berriko dizipuli entrat. Thouttek ezteide ere kenetan, zio Jesusek, gero Elizaren establezian manatutako tian penitentzia garratzen pratikatzeko. — Thirouz Komparazione horiek bez gaiza erazagutzen deitike. Erakusten deitike berriki jinak Errelijionialat, ezteitarzen eta kountarzen hartzeak behar tugula tratatu. Ekhi jelkhigiako aldetan ardoua ussainik ezarten da zahagietan eta ez gaurr aldetan berala zaurezko ountzietan.

[S. Luc VIII, 41-56

XVII. — Ihesusvirena. — Jaiten alkhabaren hiletarik phizka. — S. Matth. 18, 26; S. Marc V, 21-43;

Ibola miniro zeiclarik hauna noun sinagogako [illegible] Aitzindari bat, Jairo deitzen, zeina Jesusen khantiala jin zen, eta haren hoinetara bere buria ourthouki [illegible]; Adoratzen zuen, othoitzen ziolarik zar beizei haren etchean, ezi bakhien alhaba bakhotch bat hamabi ourthetakoua eta hiltzen ari zeion. Othoiz ari zen arren: Enc alhaba ardien hatsetan akhabatzea doua, behar bada era hilik da orde hountan, bena trisaui, eskia hida erazan haren gaina, salbatu dezan, eta biziko da. Jesus joilki zen, eta bere discipulicki segitu zuen giroua. Jente saldo handi bat haren ondotik bazoazan, eta gainti orotarik tinkatzen zuen. Eta hauna noun jente saldo haren artian bazen emazte bat hamabi ourthe hartan odol galtze batetarik [illegible] sufritzen zuena. Ibanitko bezain eskuetan ogasunik [illegible] ezpaitzuen, [illegible] ezin gaitzaki beirik etzuen. Entzunik Jesusez mintzatzen, jin zen jente saldo haren gibeletik, eta hoonki zeion bere arroparen [illegible] ukhitzen zuen: Ibanitzuen ahal bahiz haren arropa bera, sendotuko nizate. Berehala [illegible] ourthia agortu zen, eta emazteak bere [illegible] zeuzkan gaitzetik sendo zela. Ber denboran Jesusek bere baitarik bereartarik jelki [illegible] aitzindari, utzuli zen jente ostiari buruz eta galthatu zuan: Nourk hounki tu ene arropak? Nourk hounki nai? Nouka oroen ezvana bertzen etzuela hounki, Petirik eta haretakoan zirenek ihardetsi zeion: Burutzagia, jentiak tinkatzen zutu, eta gaina erorten zaizu, eta galthatzen duzu: Nourk hounki nai? Hounki nai? Bena Jesusek erraiten [illegible]: Nourbaitek hounki nai; ezi indar bat jelkhi iranda nitarik. Eta orotarat hoz zagoen nahiz ezagutu haren hountitzia egin zuena. Emazteak ordian, ikhousiaraki harekin egina eta gorderik, jin zen ikharatzen. Jesusen hoinetara bere buriaren ourthouki tzea; gero aithortu zuen oroen aitzinean zertako hounki tzian, eta nola ber ordian sendotuko iran zen. Jesusek erran zeion: Ene alhaba, hire fedeak salbatu hai; abil ezazu bakhian, eta iran hadila hire miniketik sendotuik. Mintzo zen oraino Jesus, eta houra nourit eta ere, synagogako Aitzindariaren etchetik jelki jiten betzaio etchenko bat erraiten: Houre

alhaba hil da, ezterazazula haboro Bururagia inportuna. Bena Jesusek entzunarazki eskhoni erraiten du synagogako Aitzindariari: Etzaiola kezka, sinhets ezak bakhar bera, eta hiri alhaba salbatu dakek. Etxera iheneri hurbiltzen bere segitzeia Petiri, Jakhesperi Jacqueseri, eta Jakhaue Jacquesen anaiari bakharrik hurbiltu bere segitzia. Ibelhiarekin [illegible] synagogako Aitzindariaren etchetik, aitzinan bethetik jente herioti egile, eta desordu nigarrez ari zirenak, bai eta ere othoiz bai eta ere ihiouka joiten zaiola. Sartzen zelarik erraiten zeie: Zertako zoze hasamenbetsi hola eraiziritik, eta zertako egiten duzue horambeste nigar? Neskatila ez da hila, lo dago. Hiri egiten zeien, segur zielakoz bilik zela. Bena Jesusek oro felkharatu tu, hartzen tu soilki neskatilaren aita eta amaketa berekin sartzeiak, eta sartzen da neskatila etzanik zagoen khamberan, hartzen deolarik eskua erraiten deie: Talitha cumi, erran nahi beita: Neskatila gartzia, manhatzen deiat, jelki hadi. Ber denboran bizia emanik zan den khexpetik hari neskatila gartzari; jiratu da, eta ebilten hasten. Haur ikhusi ahal oro harrituik bazagotzan; eta Jesusek erraiten dezie jatera eman beizen, eta bebetatu gerrandik erraitia han igaran zenak. Bena holakotz jeit espantagarriaren fama hedatu zen alde orotarat.

1. — Emazte bera gaizki ezinak konfusionezkan dezian, gerdatzen da, bena hainbeste konfiantcha eki Jesusen hountarzunian, eta haren photeran noun entzunik beita, eta ardiestea beita galthatzia. Ibala hala bekatoarezek bere gaizki ezinez ahalketarik dirinian, phartxatarik ajade Kofesionalako lekhu gordian.

2. — Jendeen artian, denere beste fedemeko populeen artian berala, barzen etxerzeten jente eli bat phaktatarik zirenak nigar egiteko, othoitka ariteko, bai eta ere adoratzen eli bateetarik gitxiatzeko.

3. — Jesusek bertzen du lo bat hiltze iraui behar ezkian houra. Neskatila gartze hartek uduri du Frantzia; nazione hau ari da hiltzen, bena utzul dezagun Jesus eta eta berriz phizkitzen da.

4. — Lehen aldia du Jesusek hil bat phizten dicla, ene ez handi ezta populearen ezkonarentzat! Jesusek phizten anai tu populiak, jeuzen jentil bakhoichak berala; Frantziak ezta behar jeuzen eginak haren ondoan herioti egiteketik; eta [illegible] da J. Kristi bekhatzen hutsetarian, eta ofhentzeik dezio behar ezagutarazi sperantzak da egin ahalaren egitia haren ezagutarazteko.

Langerren Zathia
Senen Bazkatik bigarren alarteko gaiak.

I — Pizina probatika. — Paralitikoa. — J. Jouhane, V, 1-15

Judioen Besta hillaurren ari zen; Jesus Jerusalemera igaran zen. Bazen Jerusalemen uthurri bat pizina probatika deitzen zena, hebrez minzajan aldiz Bethzaida. Bost arkuriko galeriaz inguratuirik zen, eta zen pian ezkenik zagotzan bai ezi, bai uthi, bai chaintku, bai paralitiko saldo handi bat haiduru zienak uthuriko howra erabiltzirik ezan beren; ezi Jinkoaren Anguria noizbaitik noizbatara jitsi zen pizinala, eta howra ezkenik zen harahaundiaren zen. Ze nahi eritarzan[2] uthen bezan lehenik erraisten zena, ponareth erabiltzirik bada segurki sendotzirik zen. Bazen han gizon bat eri zena hogei eta hamahazorzi urthe hartan. Jesusek ikhusi ziamian ezkenik, bai eta ere jakin aspaldion eri eta erraiten zeio: Nahizta sendotzirik izan? Eriak harzkizu: Jauna ezkin ikhusi pizinala urthoutzitzeko, howra erabiltzirik izan deiuan, ezi jausaiten nizan nemboran beste bat lehenzen sartzuat eta aitzinian eraisten.[3] Jesusek erraiten zeio: Jeiki hadi, par ezak hire ohia, eta ebil hadi. Bat ordian izan zen gizona sendotzirik, hartu zian bere ohia, eta ebilten hasi. Nolaz egun howra sabbatoko egunu beitzen, Judioak ari zeitzen: Sabbatoua da etzaik arren hauzu hire ohiaz eramaitia.[4] Harzetzi zeñ: Sendotu naianak berak erran deiak: Har ezak hire ohia eta ebil hadi. Ordian galthatu zeuen: Nor da gizon howra erran deiana: Har ezak hire ohia eta ebil hadi. Bena sendotzirik izan zenak ezbaikien nor zen; ezi Jesus jentez saldo bethe hartara bilduirik zenetik hurrunbatu zen.

Jesusek gerouan atzeman zian Templuan, eta erran zeuin: Dakian berala izan hiz sendotzirik, ezterzala bekorro bethaturik egin, ezlakian agit zerbait oraino gaitzagorik.

1. — "Probatika" hitz hori jitsi da Greketik eta erran nahi du "ardia". Pizina aldiz zelhaz zen probatika sakrifiziotan kenplouan ezkentzen[1] bekor zien zien ardiak ezkenik uthurri hartzen zen chahutzirik beitzaian.

2. — Anguria: agentzi eta ere gorabetka jitsi zen uthurriala. Ezta bekor ezkenaren

bekako laguntza bat Jinkoaruk Judioen egina gatik, noumbat miragarri zien gaiok ezagutarazten egin zentzat.[2] Gizonko eginetan berian, ezztia uthurri eli bati Jinkoaruk emaiten ereiten zuten otzeko pholtsia edo akala; bekaz ezkutia gora altchatzen bai Anna Birjina, bai Sanduak zuinen ezena uthurri bat emaiuk beita.

3. — Noumbat ezta zorigaitzdun ezkenak atzemaiten ikhusi zuen aski pienzamik bere minen urgaitzeko. Batzuk bira egitzen bere khoiegi, bestiak ez aski erne zerbaitzen egiteko. Noumbat Bethzatarat ere ezkina, adiskide batzu ekhe bat, adiskide batzu ekarriko eso otzhoitza bat aski beharzuk ben komburtitzeko! Bazina ere populiak oso osoua jinkoaruna Legetik kanpan bizi beitiade, ezterlakoz aski arzina konuik, otzhoitze egiteko, zekhizio egiteko zerbaiten egiteko, ezterlakoz aski arzina konuik zerbait gizaz osoan populu bat egiaren entzuntzeko: Bethzatik ere laborontik bat eginian Elizazi da Karitate zuzia eta aranen zelo estasa; eta hatzik konra Jesusek gehienik ahoskatu zeikan, 5. — Nolzaren begiak ezkenako bena ezkenik ezlakatzen zian sabbatoko egunian ezkenzko bena, bena Pharisaouek Nolzaren mania berek konpetzen egin zuen. Jesus Sunezagi batzuekin hasita, baidu akala Jinkoaren ere legen khambiatzeko, hartzakoz ezkenri zian da nasionen errelijione bat hanetzen ezkiagona, eta nassiagona, bena hartzaz bezaz Pharisaouen aurka jitsi ezkena. Konra ekhen Pharisaouen erraitekoak gerouan handituko zienak Jesusen kontra, eta hatzen hilerazteko

II. — Argazia bat Jesusek zuna Judioeki. — J. Jouhane V, 16-47

Judioek gaizki errabiltzen, persekutatzen zuen Jesus, zeren sabbatoko egunian sendotze lanik egiten zuten. Ibuneek aldiz erraitzen zuen: Ene Aita bethi zerbait ari da eta ni ere bai.[1] Orduan ezkenak Nori ezkenik oraino Lobeki Oldartzen zuelako eta hiltzeko hilerazteko: ez soilki zielakoz ez sabbatoko egunu hausten, bena orano erraiten Jinkoa bere Aita zela,[2] gia bertze konpa bere buria konpa bezanbatez egiteo eta hartzaz bezaz konpa bezanbatez eta ben buria egiten bere buria hazena bezanbatez egiten. Jesusek arren beiozu ere diu: Egiazki, egia erraiten deizut: Seniak ezkin zuen egiten ahal ikhusi ezkenik Aitari egiten. Aitak egiten duenak oro Seniak ere egiten du.[3] Ezi Aitak maite Seniak, eta erakusten zeitzat egiten dienak oro; erakutsiko ere zuetzat ze obra ekhi

Nilak pentsatu pentsatu, eta bizialdi osoan jarraitzen [illegible] eta + oro izituriek ireatzen. Nola nauka bizia
Au neri diranari. Aitatk ezta inoiz jigatzen, bena Semiak ezkontzen ezarri tu
jigatzeko ahalak oro, amorekatik eta oroek ouhoura bezen Semia, eta ouhouratzen
dien bezala. Nourk eta ere espeita ouhouratzen Semio ezta ouhouratzen dita igorri
iran diena. Egiarki egia erraiten deziet, ene ethia entzuten dianak eta sinhesten dit
igorri Naiana beitan, bai bizitze betiereikoa, eta jigamentian igaraiten, bena
- jaraunk igaran da eta betzetik bizialdi. Egiarki egia erraiten deziet orena keltzen da,
eta jaraunk keltza da zointan nilek entzunen beitie Jinkoaren Semiaren botza,
eta botz hausa entzunen dienak bizitko bizia. Nola nauka aitatk beitu bizia bere
beitan, hala hala eman dezo Semiari bere beitan bizitzaren ukheitia. Eta emanik dezo
jigatzeko photeria, Gizonaren Semia delakoz. Etzitzetela estonia seren orena keltza
den zointan hobian dein ill orock entzunen beitie Jinkoaren Semiaren botza. eta
orentza egin dutienak jelkitiko bizia berri berri baten ukheiteko, gaitzki egin deinak aldiz
damnatuzik izateko. Nik ezkutu egin nitzaurtarik. Entzuten dudanaren
araiera jigatzen dut; eta ene jigamentia leial da, ezpeitiat cherkhatzen ene nahizen
bena bai igorri Naiazaren nahiaren egitia. Nihaurren buriaren jatkile agert banendi,
ene jatkilegoaz bada bat eraiki ahal beitetu. Bena beste bat bada nitzaz jatkile dena
eta Botzaldi haren jatkilegoa egiarkoa dela. Nezulaiak igorri buzie Jouhaneri burez,
eta egiari ertsi dudatu ber jatkilegoaren erraitia. Nik ezkutu gizon baten jatkilegoaz
beharrik, bena hau erraiten deziet salbatuek izan ahal zitzien. Jouhane zen
lampa bat ber vandoan berotzen eta argitzen ziena, memento baterz botzaristo
beitie haren argiaz. Nik batut jatkile eli bat Jouhane beno hobiago dizkio: hourek
giada ene Aitaz egiteko maiñatu deittaun Obaak, eta obra egiten tudan Lek segurtatzen
die ene Aitatk igorririk Nizala. Igorri naian Aitatk berak jatkile da nitzaz. Ezturzie
sekula entzuten haren botza, ez erazuten haren tindarra; haren ethia ezta egiten zillar
seren sinhesterik ezdeuseri hareik igorri diana beitaan. Ichen Saintiak ikher ekaitzie
nahiezaz gaizen onetakoria betan akeman biztitze betiereikoa: hek ere nitzaz
jatkilegoa emanen deizie. 11) Etziteri nahi jin nigana bizitzaren cherkha. Ezturi

ene gloria ekhitzen gizonetarik. Bena erazuten dutiet, ezturzie Jinkoaren amorioa
seren beitzaan. Jin niz Aitaz ene Aitaren izenian eta enaizie errezebitzen, beste
bat aldiz jitzen bada bere izenian, hura ezkebitzen duzie. 13)
Noula sinhesten ahal duzie, cherkhatzen duzienek gloria ukheitia bata bestetarik
ziek sekula egin ezturzienek urrhats Jinkoaren ganik haren ukheiteko? 2) Etzezazie la
ouste ukhen ni nitzaz la zien akusatzalia ene Aitaren aldian, Moisa bate zien akusatzale
zointan ezarri beitu zien esperantza 13) Sinhesten bazenie Moisa beitaan, nitzaz
ere bai zinioke, ezi Moisak nitzaz izkiribatu izan du. Bena ezpaduzie sinhesten haren
izkiribuiei, noula ene ethor-sinhestiko duzie?

1.— Jinkoa bere beitaan ari da beti berbait, munizia beitaan eta aldiz bere Probestuzjaz mundu
beitaan.

2.— Oraiko gizonek behor die ere izan Jinkoaren beno gaztatuzkago erraiteko Jesuseh
ezteia sekula bere Jinkotarzuna ikhestatu. Gaiza hori dauka aldiz deklaratu izan du,
eta Jinkoa bere Aitaz eta nitzaz kill ier.

3.— Premitate Saintiako persona bata bestetik ezautu beitzaiak Jinkoa,
ta bai abgarroki egiten zaion haur diade algarreki bat nauen erpeitze dau egiten bata besta
gabe: Semiak ezta nitzaz kilkitik egiten Aitaren manuz aholkatzen baizik.

4.— Jinkoak eman du Semiari gizonen jigatzeko ahala. Semiak beitetu arraroni,
semiak ere ezautza emanik da Khristo gaitzaz dizen beraik merezitu grazier.

5.— Errelijionaren pratikatziak segurtatzen emaiten du Khristiani bizi espiritala, segurtatzen
ere bai phozto glorious bat, eta bizitze eternal bat.

6.— Jesus Jaken minduko da bi hil zuberter: aranzuk bekatatzer, bai spiritualer, bizia arra
bilhatzen duener Jesusen botzaren entzuter, eta errelijionaren pratikatzer, bizi eremik
bahian dizen hiltzer, eta jigamentu jeneralian Jesusek phozteko tienez.

7.— Ozkan jigamentiari heben phentsetzarten du Jesusek zointara gizonak oro phozteik
beltzio beitiezie.

8.— Gouze salbatzaliak gizon berala ezta deus egiten berartarik: haren arima eta khorpitz
Jinkoaren Semiaren persona osoak dira, eta beste premitate semitaren nahiala gaizak
oro egiten tu.

9.— Gizon bat jin baledi bere merezimenturat jaikitzeagana batek egitera, buda ahalgenatekoa
harren ezsanez; bena Jesusek egitez eta ezsanez Jinkoaren egiazko deu segurtatzen
misiakuilliak nouen natzi egiten.

10.— Jesusek kelan dio: Jinkoarenak elkiak bembora batez estimatzi dezenak beharr ukan
zuntzkien eue estekiz, bena haren elkia kaster ahatzo duzie.

11.— Ertzaiek esan zuten ez Jinkoaren, ez Jinkoaren ezsana kolatan, Testamentu
Zaharreko liburi, diozie, emaiten duziela deiz bainena; arren liburu hauna ountza
viatkoa ezarri, eta Mesiasiko deuzie nik baizik ezterizela ikhusiko Jinkoaren eman
ahal.

12.— Jesusen demboretan Judaiek onenetsten zuten Salbatzaliaren entzat bere buruak
Ugazaki natzi zutela Gizonak bat. Bena zertako ountza ezsezebeten zuten? Ezpeitzuen
betiratzez erreprochatzerik egiten, ez eta ere Jinkoaren alderatzko egin bidiak ukatzeagatik,
bena gaikiboten jasaiten Gaintzaile haillatzen. — Gizona bethi bera da; gaizki ezsezebeten,
ou preseskari hauna betzelze eternala emaiten deia, baieta ere mundu
hountatzko zori hauna, Jinkoaren ountza zerbutchatzaile. Ez du onenetsten Elkhetsi
ez bat Jinkoaren laguntzaz antziarik ezriana, bena Khambio haudiek hatzemaiten
diena. — Jesusek, entzunik izan baten, Salbatu ahal ukan zutelakan Judaiak,
bena horiek Mesia Saltatzen betiatu dien bere nazionaren galtzia.
Egin ahala egin ezagun kolatzo Jesusen ahatze batek ezterian Frantziaren galtzia
egin nazionaren artzen. Frantziar Salbatutzo da Ebanjelioaren ezsanez betiatzen bada
eta hauak praktikatzen baitu Salbatzaile biratzeke, gaiza hoien egiaztatzeko empleiu
beguzie gizon politikoen lagunten ezarri dagien intarraza ehun geren phartia empleiu
beguzie Frantziari gaiza horren konprometzeaiten.

13.— Jesusek ikusiari natzien oroven alde gañetik etchetikzen zutela Moisaren esanak
Zertako ez arren hauak segi, Moisiak esanten zienaz gañen Propheta baten jin beharr
zela bena haudiagoa, propheta bat errelijione zaharra perfeitago baliatzera Khambiatzeko
zuena beharr zuena, eta arren oroek egitzeko zatekiana.

III.— Galileat Jesusen arra ukaitzia. — Ogi buruen bihikatzia. [Mt. 1-5
Bartzuiik lourdako lekuz Sabattoan, Jesus igaraiten zeri ogiakhor eli batetan. Harren
discipuliak gosez zirelakotz hasi ziren ogi buruak estekin artian bihikatzeke zutelakotz jaten zutien.
Ikusi ikhuntziarekin Pharisaiek erran zuien: Ikusia nauka zuare discipuliek egiten duen
kaizu ezkaiena Sabatto ko egunian? Jesusek araputu egiten zuie: Ezkuzieia irakurri
zer egin zuen Davidek gosez zelarik bai bereek, bai harekin zien lagun oroiek?
Sarthu zen Jinkoaren etchen, Abiathar apeze handiaren egunetan, eta jan ezkentzuiik
zien ogiak, eta apezeek baizik jaten ahal ezzutenak? Jan zien berak eta jan erazi
ere bai bereekin zutien. Ezkuzieia irakuri legian apezeek bigaluan, Sabatto ko
egunian Sabatoan laiuetan diela, bena ez bethaturiik egiten? Eta orai ezsaiten dezie
bada Jesu nourbait Templuna beno handiago denik. Balin bazanekie zer erran nahi
duen hetz horiek: Nahi dut miserikordia, eta ez bihizkia, etzuenien sekula kondenatuko
agon gabe bat.

Ezsaiten zezen ere: Sabattoa egiuik da gizonaren entzat eta ez gizona Sabatoaren
Etaberalde jaiki ezarri Jinkoaren Semia Sabatoaren ere buruzagia dela 3)

1.— Eta beren aukomintzarik; ez Judaiuen artian bolako gaiza baita bekatuaren
hertzia usu algari egiten zena ere Pharisaiek ogen discipuluer Ogibera eretzekatzen zien zertako
Sabatotko egunian ogi biru hourak kaizu etzen bezala bihikatzen zutien. Bena Jesus
hartzen du Apostolen althia eta probatzen dezie beharrezuian egiten ahal dela
bestañez bekatariik lirateke, gaiza da bat, bai eta ere Sabatoan lanian aritzia.

2.— Bitzuan ehaitiak sakrifiziuen adelatzia eta ezkentziak ukuri Jinkoaren Sabatoan
bekatu lan bezala eta eli batzuk, eta halik apezeek egiten dutzan sakrifizio hauiek ezpeitzu ezkentzen
diru Ibala bala gaiza bezala religioniak barzuten tu egunetegunian gauze ekzelen egiten
dien lanak Jinkoaren aukaire giraiko baten ezsaiteko.

3.— Jesusek ehorkatzen du Judaio espiritue phesu (gramo) zienen ekzen ehuchentzia;
ezakhentzen dezie Jinkoak bere haurretarik nahi duna eta bekhatzeko berbetiak
batzuela gaitzatzen. — Salbatzen da ere gerthatzeko orroz bere Jinkotarzunaren
Segurtatzeko lehenaldi espiritutzan, baieta ere Errelajione berri baten mundiaren emaiteko
Jesu krechuaren edo ahalaren agertzeko oroz.

Gizonen haunetan establiturik da aste orroz egun batez phariseu. Gizonaren [illegible] bedeinkatua. Phariseu hori beharrezkoena da bai Khorphitz-ek nekatiaren artea egiteko, bai gizonari familiar gerazteko artiaren ezagutzia, bai eta ere aurrerantzean bere eginbidean bethe eraziteko. Errelijione gabeko gizonek injustiziaz bat handia egiten die longibo eguneko phariseuaren ez ezagutzez.

IV. — Eskuko eskaintzia. — Jesusen konfesionea. — Miraikuilluz aitzaina bat.

S. Math., XII, 15-21; S. Luc VI, 6-11; S. Marc, III, 7-12.

Sabatoko bezpera egun batez, Jesusek ukitzerik eskuinalde horretako sartzera zen synagogara, Pharisiotarren artzeko, hara agitera zian gizon bat eskuko eskuina dekaskarik. Skribak eta Pharisiuak begiratzen zuen Jesusek sabatoko egunian gizonari sendotzen ote zion, gero harekin akusatzeko. Jesusek ezagutzen bertzetan hauen gogoetatak, eta erraiten die eskuko hila zuen gizonari: Jeiki hadi eta ago chutik bilkhearen erdian. Judiziuak bertzetarik zeritzon hari erraiten: Hauzu da sabatoko egunetan edo batez sendotzia? Jesusek ihardetzi zuen: Nor da galtzen zuenik ala hounetaz ala gaizki egitia, hauzu den sabatoko egunetan? ala gizon bat, gizon batez, ala galeraztia? Nuen da bizitarik, agitia sabatoko egunean ere, ala galeraztia? Nuen da bizitarik, agitia sabatoko egunean ere, ala galeraztia? Eta hetarik zuren batenaz ezta gizonak balio hoburo ardi batek? Hauzu da arren konfesatzen egitia sabatoko egunetan. Eta ze egiten die Jaunik. Khechu batekin zerbaiko ren hun bihotzeko utsunez, errairen die gizonari: Hedatzen ezazu hire eskua. Hedatzen du, eta haren eskua sendotirik izan zen.

Phariseuak egiteko horrek bere buruarik jelkhartzen tu, eta algarri galtzera zuen zer egin behar zen. Jesusen ere bainan eta Iberodestiarretikoa gizaraitzeko moula egun batez zuen Jesusen galtzeko.

Bainan Jesusek horren jakitunarekin, bekhatu peturik jelkhartzen bekhatu peturik, eta jitzitzere ukitzi ikharanduala, nourainoko eginduta bertzetan Galileatik eta Judeatik jende asko zen ondotik. Jesus denetarik eta Idumeatik, 4) Jourdainaren hunkitzera eta Tiriotik eta Sidonetik aldetarik, jakitunarekin miraikuillu egiten zuen.

J. N. J. Litzarz agren jinte zaldo hourra eror bekhaio gaztetan [illegible] errairen du Mirapulore emaitez bat hunkitzeko [illegible] eta Predikatzieren.

Jesus [illegible] bat handiak eskuan [illegible] Gizonak bere [illegible] abantaillaren [illegible] Jesusek [illegible] Pharisiuak [illegible] Jesusek [illegible] Pharisiuak [illegible] Jesusek [illegible] Pharisiuak

izan ditzan, jainkotsen. Horgatik etzen Jesusek bere bekhaun bariatik burreko gauzez oharkatzen. Egiazko etsemplu bat da Ebanjelioaren predikatzeko. Kargia ukhendu ororentzat,

ezi errukiaren deie arinak nuen ere beitira han izan ditzan Elizako Ministroenak —

7.— Salbatzaliak eta haren dizipuliak erriago houn dira bekhatosentzat. Bekhatosoak konbersa eztohaatenhouratak beitira ezturtze urhentzen; mitcha edi bezin houratak beitira ezturtze onetik kanpen; ezti Jesusen espiritia nuenik ere nahi beitukiko bekhatosoak ororekilerari, zeren hun arnegatzen ezthen khantatzen ahal houratak-garra ukhentzen ahal, bekhatosoak ere ongi hartzen ahal houratak khantatzen ahal. Aldiz da errukiaren behar dena bekhatosoak gaitzian haboro biela, zeren plakatzen dion, zeren ere ikhusi faltsuz espiritu bethenik dien, zeren gaizki eraikirik ziauden, edo zeren galbidetan, ogenen etan. Ebanjelioko eraikuspen ezti eta amodiotzeik egin ahal dezie hen bide hountara jinerartia: Jaungoikoa bekhatosoak gaitzen ahal ororz iscia bere ogin daviela eraikuspen horrien hen behar zuetara helerartea.

V. — Hamabi Apostolien haitatzia. — S. Matth. X, 2-4; S. Marc III, 13-19; S. Luc VI, 12-16

Thelta zen egun batan Jesusen jenti salbatzeik huen zuntzia, eta bortu erdo batetara jeuzi, hen othoitzean artzeko. Igaran zian gaia oro Jinkoarekin ehestatzeik. Eguna jin zenian, diziputuetarik nahi zituenak deithu zutian, eta jin zuetzen. 1) Hen artzez, hautatu zutian hamabi 2) predikatzera igortzeko, Apostolu izena eman zuen bai eta ere behar zutien photeriak eman zendotzeko, eta gaitzen ahaltzeko.

Hauen hamabi Apostolien izenak: lehena Simon deitua Petri, Andre haren anaia, Jacques Zebedeuena eta Jauhane haren anaia, Boanerges izen gaiztoa emanzaiena Jesusek, Philippe eta Barthelemy, Thomas eta Mathieu publikanoa, Jacques Alphee-ren semia, Jude deithia orano Thadee, Simon Cana-koa deithia zuhurtzia eta gogoa, eta Judas Iscariota gerozen traditzaile behar zena. 1.— Apostolien hautatzen artzian hortan ikhusi dezagun Jesusek hartu zutela orentzat jakin zeitzenak, bekhatosoak gaitzen Jinkoaren aldetik dohain bat; Jesus Kristo Jaunaren ahalkide izateko gaitzen gaitzen ahalkide zen gaitzen orok ongi hartzen ahal hortaga ahalatzen zen gaitzen orok ongi othoitzean egiteko gaitzen bat egaran othoitzean —Ogenen eta Apostoluen izenak izatiak ahaztalla haiduak dute Elizaretan, bai eta ere arinentzat; Fedeko gaiztoak arren behar lukie othoitzen egiten,

nuin beno haboro helerari Jinkoaren aphez garrien galthatzeko, partikularzki ordenatuak ezaten diren eginetan. Othoitzia hain da baliotsu nuen Jesusek berak erpinetan ukhendu emaiten beitukiko etsemplia.

2.— Apostolu hitz horrek erran nahi du igorririk. Apostoliak igorririk diade phuntuetara eta Jesusek berala ukhenendie miraku ukhen egiteko photeriak bere erranetan sinhetsirik izateko.

3.— Simon edo Phetirien Petren izatia Jesusek hainitz lekhuetan ezagutzeraztenzeitzu orai hemen egiten den berala.

4.— Salbatzaliak deithu zutian Jauhane eta Jacques ukhuzkiaren semiak zeren egun bater khechaturik judio zinhetsi nahi etzuen eli baten kontre, galthatzen zuen hilerartia, araiz Zebedeu semiaren gaina igortzen. Etzuen hortan segitzen Jesusen ezturtzia.

VI. — Bortun gañeko phuntuikia. — S. Matth. V; S. Luc VI.

Jesus ordian eraikhi zen bere diziputuetara hetiken eta baratu ordoki berhartzu batetan. Bortki zutian diziputuen saldoua, bai eta gizon andana handi bat jinetik zetozenak bai Judeatik, Jerusalemetik, eta hain ungurunetarik, jinik Phenikako hiritik haino urhartzira bai ere behar gabez entzutera eta bere miseriatik sendotu nahiz. Sendotzen zutian, eta ororen ere behar gabez diziputuetarik hautatzen zituen hamabi Apostolen izenpetzeko eta Apostolu izateko ahalkatzeko. Jentek oro nahi zuten Jesusen ukhutzen, zeren bertatik sendotzen baitzen.

Jentek oro nahi haren hounkitzia, zeren haregandik bertute bat jelkitzen zen oro sendotzen zutiana.

Jesusek, ikhusiz jenti orte houra igaraiz zen gorachago batetara eta jarri zenian, diziputuetarik jin zutzen diziputuak hautatu zituen. Hauen buruz dagoenetarik, ahoua ireki zuela, hola irakatsi zien: 1.— Zoriontsuak diziputuak, jainkoaren gauzetan aberats direnak, eta jakintsu batzuek ez direnak: Zoriontsuak ezturtzez praubeak, bainan bekhatosoak gaitzen ez direnak;

anserik izanen zedeie; Irous zeik nigarretan sarnak, ezi bostrotan ere izanen zedeie. Irous zuiatelk nouiz eta ere gizonek maradikatuen beitzute, persekutatuen beitzute, nouiz eta ere berein bilkuretarik igarriko beitzute, gotzarrenez beitzute, nouiz eta ere berein bilkuretarik igarriko beitzute, gotzarrenez beitzute, zutielarik, eta zuen izena zantzha petan emanten Gizonaren Semia Jesu Kausa, viaz zuiatelk nouiz eta ere gozuzez ez nahi erranen beitzie ~~ni~~ ni nizala Kausa 10/ Botz zitzie eta alagera zeren zuen Saria zelian Zanki Bergisala persekutatu zo gaizki erabili tie zuen aitzinetik izan dien Profetak. Dizipulu ezta Burugiaren ~~alde gaineki~~; nouiz ere beitate Burugia zuri, houra jarpeit date.

1.— Ybelen berheritzi atzemaiten dugu Jesusek Sozietatiaren eretxian eman deizkion ~~ezinbestiak~~ erakuspenak; hetan ezaitzen deitzu nouiz beharr dugun zeidotu sozietatia berthan deen minak, eta ~~bizi~~ gaizkiak. Spartacus Groumako Esklabo beleratz batek nahiz esklabotarzuna ezeztatu, lau ehun mila esklabo Burugiaren Kountre bil du zutian, eta ez erreusitu bere estatu esteiarayen thorpiago ~~zitzen~~ egitia baizik. Jesu harten da ebenik arena bakotchian ~~z~~ deen eta sendimentuen khambiatzen, eta gero arena bakotcharen kountrez sozietatearen beraren lobetzen, Ybaren gogoan da kurreko kounuek behar diela izan bertutiaren eta sentimentuzko ~~viduria~~ bat bezala. Jesusen phoraitzu hori behar bezala harturik baiz, eta pratikan emanik, zer khambiona elizata kounialat! eta khambio hori Kristian egiten baiz ~~viduriarik~~ ~~bihotzetik~~ eta visipousenak bihotzetiena. Joure sozialistek egiten tie Spartacus-ek bezala, bena ere ~~hauek~~ horek bezala bide okherra hartzen. "La question sociale" zeitzen duguna jakinik behelz Jesusek bide houmian ezarri du, bat eretkunpenez ~~harriz ezaz ahal bezala~~ arria ezaz ahal bezala, nahi baginu, kourak ~~egitia~~ jarraiki.

2.— Egiazko pranbiak dira bihotzak aberastarzunetarik zoltaturik dutenak, ~~hautsi~~ ~~zio~~ ~~orok~~ hen ekhen behar aihorik ezteuak, do kourak ukheniik behar bezala eta bihotz bazo bateki zerbutchatzen tuenak. Ybelegiazki bada pranbeziaren izpiritia do nasia. "Zelulio Cresoumo kontzat da", horrek eman nahi ~~du~~ ~~bateduenak~~ ekharriik bitiza zabiziziaz, zeiker eta bere bizitzan

Dizposizionerik hoberenan dira Elanjelioaren eraktzapenen hartzeko, Elizaren ~~hautsi~~ kuset bathan ~~izatako~~ ~~fonda~~ elo, eta zapi ~~dez~~ bat batez zelian ukhen eztio. Aberastak aldiz mundeko abantailaz ~~ondotik~~ dabiltz ~~dabiltzo~~ ~~kbiak~~ atzen tie zeluko gaizak eta hen ukhenetik ~~ukhen~~ behar ~~bateken~~ gaizia.

3.— Erzi dienak houndira bere ~~eskaintzetan~~ lagunentzat Jesusek Kodenatzen tu houra jin beno lehen gizonek egiten zutien ~~zidarkak~~, lagunen estalpian eztebiltzeko. ~~Erakutzeko~~ Enplegatzuna edo ~~ezbaitzuna~~ ~~izan~~ ~~ezbaitzuna~~ ~~ezbaitzuna~~ ~~ezbaitzuna

Bethirik Pabilan: bena ere [illegible] Jaungoikoaren da eta gaitz [illegible] bethi [illegible] arabera bekhatu [illegible] jesuiren erranez, eta [illegible] ezkutatu [illegible] Kristoren [illegible] Gaitz [illegible]

10 — Son Agostin dio [illegible] sofistikariorek [illegible] bena bai sofistikarioren motibuetatik (hartzera [illegible] gaitzen [illegible] Zerentzat ere sofistikoen beitirik harek.

S. Agustin dio, erakutsi sofistikoen [illegible] bena bai gogo kaltegarrez eta sinesmen kaltegarriz sofistikatzeak.

B. — Naradikzioniak

Bena zorigaitz zier aberatsen, zikhaurien beithan kurzelakoz konsolazionik [1];

Zorigaitz asoreik zitzuen, zeren gozoa beitaketzie; zorigaitz eriz ari zaizue, zeren [illegible] eta tristezian eta nigarretan izanen beitzaizie; zorigaitz zier gizonek [illegible] Lukasen 6.

Kontrariman: hala hala hen artek egiten zien profeta faltsoiei. [2]

1. — Aberatsek zertako tien ategejn handiak munduz kontan, [illegible] Jinkoena eta kristautia.

Galtze handia da [illegible] hetzirat zeren ezinago praube zien arimen, ezinago praube [illegible]. Egun gizonek erakustera deia da, beharrezkoa aberastarzuna [illegible] populus christiak haren irures egiteko. Ibolako erakaspena ezta egiazkoa, eri munduz kontan zen miriki handiena da nour gouze khoi izatia, eta bizio [illegible] aberastarzunek [illegible] beste handikeki, hala nola jelostkeria, hainitz, menaziak, indarkak, bestiek bapo gaizen atxemaiteak, injuriziak, eta [illegible] handizuen [illegible] aberastarzunen gutiziak eta ukhoitziak. — Jesuren erakaspena kontrez hobiagoua zela ikhousi ahal izagu zortzi viousitaten gogoan igaraitez.

2. — Munduak ouenhestin bagutu, [illegible] gitzian gaizkiari [illegible]; aldiz gaitzeetu eta khoinatzen bagute ouentaren egitian, segur bezala [illegible] Profeta faltsiak izan zira betikk ountza ikhousiriz, aldiz egiazkoak beti gaizki erabiliak eta hiltzaziriak [illegible]. — Esprabien artian, zer ezti den [illegible] Salbazaliaren [illegible], bizi nau Jesusez ezpela, eternitatian injuriziak oro [illegible].

C. — Etsenplu konuaz.

Zurreko gatza zirie. [1] Gatzak galtzen bada bere izatasuna, zertzaz gazitatuko da? Jakozu galdu gatza erto houn ourthoukitzeko baizik, eta gizonen zaukha petan emateko. Munduko argia zirie. Bortzen gainen emanik den hiria [illegible] gordetzen. Ezta piztuten lampa bat gaitzpean jarri emateko, bena bai kandelaro batsen gainen ezarteko, gisa honez argi ditzan etxekoai dienak oro. Zuen argiak argi hain ountza argi dezala nour gizonek ikhousteko beitirik zien obra houneak eta hartzaz beraz laudatuko zien Aita zelistan dena. [3] Ezteztazu ere uste ukhen jin nizala Legipen eta Profeten ezeztatzera; enuz jin hen ezeztatzera, bena bai hen eraktaspenen [illegible] egitera. Eri egiazki diotzuet, zelia eta lurra ezkila igaranen noun ezten izaten Legia oro betherik, iota bat [illegible] ahalezkoa izan gabe. Nourk eta ere eraktaspen houstarik chipienari hutsegunea beita, eta gizonei hutsegin arazten eraktoutziko, houra izanen da [illegible] bena zelatko ezresouman. [4]

Bena nourk eta ere Legia begiratuko beitu, eta begiratzen eraktoutziko, [4] houra handi Date zelatko ezresouman.

1. — Gatzak [illegible]; arogiak gastatzetik begiratzen [illegible] Ibola bakegun beharrez ikhusiriek, bagunak gastatzetik begiratu bere eraktaspenez, eta bizi mouldez kontuaz.

2. — Aphezek behar die izan laintu eta jakintsu berien garbitzeko eta [illegible] bena behar die munduarekin ere arrotalatu, [illegible] diskatzen den herbutchen beharra.

Nen egonezari nahi ukhenik Elizan edo Aphezetchen, Salbazaliaren nahiez kontuz jouraitia da, [illegible] gutiz diskatzen Elizalat jiten.

3. — Evelijiona berria, [illegible] Zaharra perfektago egiteik baizik. Jesusen beithan bethe dira Profetek erranak haren jitiaz. Salbazaliak aldiz Eliza establitzez Profeten [illegible] Legipen kausle, eta kaunpo emanik dian alat dute. Estkaudalak

4. — Ibolakoa. [illegible] Date Elizan, eta kaunpo emanik dian alat dute. Estkaudalak bakotzaren bekhatiak orano handiago egiten tu.

5. — Egiazko bekhatia da gaizkiaren eraktoutzia; aldiz ezinago handi den merezkimendu ountzaren eraktoutzia. Maitchi bezkitzarrian artiki daie [illegible] egitia bezter egunerartzia eskatzeko gabe: esta kultunik ere hain ountza.

J.N.J. — 74 —

Egun ahala egun deragun Frantziaren baratzeko ohi berie narriotik eskandalo emaitetik. Jinkoaren goitzarren egiten erakoustea du gehienik bere libruetan, eta bere Kaseta gaitzoro. Utzul Padiela Ebanjelioaren erakarpentara, eta bere ahalak ezpe Ritzala ountzaren eta egiaren mundu erotara bidaltzen. Horlako da munduan erraitte —

D. — Kristoren eta herrien sachetziatzeritzat.

Erraiten deiriet, ezpada zein justizia Skribaek, eta Pharisiuen beno nahiago Ezkizia zelukto Erresumaan sarthuko. Ikhasi izan duzie erraaik izan dela zein altzamekoen: Ortuzie bilen; ezi bere laguna zeltzen dianak, Jujamentuta eramanik izanen da V. Eta nik erraiten deiriet nouk ere bere anaiari khechatu beitzaio arrazoinik houmik gabe, Jujamentuiatako dela eramanik Patthala; ounzu eta ere erraiten beita anaiari Raca, Ene ortuzea Kounseillian igaraiten dela, aldiz noumk eta erraiten beitzaio, houra Gehenaldo zuniaz garrigatzuriik Patekiel.

Orren jouraiten baitzaie obereuda baten eramaitera Althariala, eta ofitzera zoure anaiak arrankura zerbait badiela zoure pretzuan, utz ezazu han althariaren aitzinian zoure obereuda, eta ehien ezazu anaia harekin bakeetaitzo, eta gero utzul zielarik eskentzeko zuza zoure obereuda.

Othaik sarieno, bakez zete zoure etsaiarekin bidian zabaltzarik haretze etzitzan eraman Jujaren aitzinian, eta Jujiak etzitzan ezkax ezpe Jujiaren zerbitzariaren esku, eta ezpe presuntzian ezarriko dako. Egiazki erraiten deiriet etzitzela handik jelkitu, azken Romadrua phalbatu gabe ezkero ezkero artino.

1. — Jeruek etzemplu zuen baiten erakoustea du noula Pharisauek etzeien bertute osoua pratikatzen Kristiek egin beharzuen bezala: erto behar dueik gizon eraiteik begiratu, bena orano Kolera pinto erten erotarik.

2. — Soure begiari zor dugun amodiuari bete egitia gaitzki da gaitzoro erraitia ez raca, Ene ortuzea gartigatuzik Patekiel, eta nik beriek mespretxuz eta apaltzeko gogoarekin erraiten baitzaio anaiarenzako estatuan eraarten dio gaizki. — Barnen Jujuen artian Kirivor Tribunal: bata kirivor Jujuekin zagun, bigarrena kozgi eta kirivor Jujuekin zagunen kiri haudi orren eragen; eta kirivorgaitzena kirivoretan kozgi eta kondikzion deitzen zen Kounsillo, edo

J.N.J. Sou hedreiña. — 75 —

3. — Oroen aldegañetik manbaturik da Ebanjelioaren protzesio laguneren amodiua: bertatzeko ezteta Jinkoaren egiarki martha, laguna maithatu gabe.

Ez ere heltzen beita Gizonen tribunaletan, bere gaiza gerthatzen da Jinkoaren aitzinean: Jinkoaren kontra beita Hilkirik atxemaiten bazuetu bekhatuen, egun da gartigatzeik giratekiela edo Purgatorioaren Ene Jesusen.

E. — Chahutarzunaz. — Galdetzen duen egitiaz. — Erkountzaren ezin haustaz Jinkoari eraman duzie zuen aitzinekoaz: Ezkizia adulterionik egiten dik? Nik aldiz erraiten deiriet hone none: Nourbaitek ezegiten badu bere emazte bati, haren gutziarakotz, jadanik adulterionia bihotzean egin duela. Zoure begi ezkuñak eskandalo emaiten badeizu jelk erazu, eta zuzen gerthatuki ezi hobe da zoure membroetarik baten galtzia ezilz zihauren osoa ossoua Ifernietarat ounthoukik izatia. Eta zoure ezkue ezkuñak eskandalizatzen edo bekhatiala eroarazten baditu, phuka erazu, eta zuzen gerthatuki ezi hobe da zoure membro baten galtzia, ezilz zihauren osoa ossoua Ifernietarat ounthoukik ukhentzea.

Erraiten da ere: Nourbaitek igorten badu bere emazte, bere emazte arriki badiela kartilla, eta nik erraiten deiriet: Nourbaitek bere emazte igorten badu adulterionik kaiaz kanpo, adulterionia egin arazten dio eta nourbaitek haurzen du emazte houra, harzek ere bere bekhatia egiten dula.

1. — Chahutarzuna bertute bat da Kristiek Jinsonek beno perfektzuago pratikatu behar duna: ezkutze berlara obra onetarik Jinkoaren agerazteaz ongi enplegatzeko bekhatuetarik, bena ere gogoeta eta nahikunde naur bere naizkunetik.

2. — Ihorzek eroan nahi du behar dugula bekhatuetarik bidetarik, edo okasionetarik berhala ihes egin. Nourbait izaten ahal duga zoure begia bezain maite, bena bekhatiala eskuetan ezpe, egun da bezain maite zoure begi ezkerra, bena bekhatiala eskuetan bazuetu, behar duzu zaichetziatik utzi zabaltzeko gabe.

3. — Jinsonek ziborsar uraje egiten zien, bena Jesusek egitatu hori kondenatzen du algarrenik ezkero berhoria Erkountzetarik bata leial ezteiok, haizu da Khorpitzez zoberetzo, bena zubero berhoria ezte sekula haustan erkountziaren estekia, ez eta ere haizutzen beste bat egun baten hartzia behena bezi dena: Kristiauk zor du zuzidiak bena hobeki sentitiaren pratikatzia, Jinkoaren argia eta bagungua nabaigorik aiken. —

Ilkhasi (orano) durie goure aitzinetikow erranik izan deb: Erlisbide zenak haitzetko, bena bad bai leialki begiratuko Jinkoari. Eta nik erraiten deirizet: Esterazi eta zenik batere egin; ez leliaz seren Jinkoaren fronoua (zo egongia) den; ez kussaz (den) harren zantkhoren phainatzetko lotkia den; ez eta Ez Jerusalemez seren (lurreg)hiaren Iberia den. Esterazi eta ez zenik egin seren buriaz, seren espeitz deie bilko baten (thouri) ezo beltz egiteko asaletan. Seren eltxia izan zadiela: Bai, bai, ez, ez, ezi hoietarik gañeratikoua gaizkitik (h)ouna da.

1.— Orrets ulkreikko da Jidioneik (ardura) zen egiten zuela bai (eliaz bai kussaz, bai Jerusalemez. Jesu-Kristek gaitzesten tu (minetzetako) maneria horietk.

Goure eltxia beltx izan zadiela bakhoun, eta zenik ez (zadiela) goure abotik jelki gaiza handi eta osotki (behar ezkontan) bazik.

G.— Etxaen maithatziaz.— Amouinaz.

Ilkhasi izan durie (e)ranik izan deb: Begia begiarentzat, hortza hortzarentzat. Eta nik erraiten deirizet etzitzeian bekhatu gaitzouaren: (bena) Nourbaitek joiten bazutie 1) eskuñetko mathelaun, eskuin (erozi) bortza ez. Nourbaitek jujiaren aitzinian (machelan erozi) (orano Ekhenzetzena.) la zadiela

Nourbaitek bortchatu nahi bazutie mila urhatsen egiteko, egin erozie orano (beste mila). Eman ezazu galthatzaren deizinari, eta (ez) gobela eman zerbaiten (chuting gorda) jesaiteko nahi deizinari. 2) (Nolo hala) Nolo hala hartu deizina ez gibel (utzuleraz) utzuleraz.

Egin ezazu besteri zer (ere) nahi (h)aitzunetik bentek egin drazuen. Ez Kondena bentek eta bentek ezkutatu Kondenatuko. Pharka ezazu eta pharkatuko deizie. Emazie eta emanen deizie. Ilkhenen durie izaria bethetik, harzanzirik (ez) ezuntza zapatutik eta guintzika, ezi emanik zaikezie zikaurick (beste) egin deikezun izari. Ilkhasi durie (e)ranik izan deb: (Adixkidia) Maithatuko duzu zoure lagun, eta zoure etsai hortiatuko. Bena nik erraiten deirizet: Maitha ezatzie zuen etsaiak, (h)aundi egitzie zien gaizki tratatzaitez, eta (ez) gerturrez galerazi (nahi) nahiez. Giso bezala izan ezazu zidezie zelixten den aitaren (h)aunsak zounek (juiskeria) ez baitu ekharzia han ezuntza gaitzouaren noula (h)ounaren gaña, eraithazten ebia (juntouaren) bezala bekhatoriaren gaña.

Erpatzuzie maite (zikaurick) (ez) maite zaitzunak baizik, zer merexkimentu duzie, ez ete tzarri nahi durie (e)ranik izan zatzikien? Publikanoueik ere ezerticia hola hola egiten? Bekhatoriozek ere (berexi maitatzaitzan) maite (h)aunak maithatzaken (h)aunak. Ebaunik egiko baizik erpatzuzie (h)oundik (ezpada) merexkimentu duzie? Bekhatoriozek ere bai gaiza egiten die. Erpatzuzie pherestatzen (erbaiten) (e)raitetko ahaleten (diue) baizik, orano zer (da) (zien) merexkimentu?

Bena bekhatoriozek ere (pherestatzen die), gero bai gaiza egin(ik) izan (dakien) eta. Erpatzuzie (bateik) agoura (e)raiten (zien) (e)raiez baizik, zer berexkeno (l)aboro egiten duzie? Pagauoneik ere (ezterasia egiten) (egiten dute) hori berbera.

Maithatziaz Arren (maitho tzatzi) zien etsaiak ere, egizie (h)oundik eta pherestatzen (ez) (denuve ordez) egunerokik (gabe) (ez) eskuman. Ordian egiazki zeien (ar)a (h)aundi (ta). Ordian (Jaungoiko) Jesuiak (Kristaltke) (zoinek) bardin (h)untzen (h)euta eskuin (gaben) kat, eta gaizkentzaile.

Izan zitzie (berez) bihotz bera (ez) miserikordious (zien) (h)aundi eta bekhatzeberaz berala. izan zitzie perfeit zien aita zelukoua perfeit den berala. 3)

1.— Pharisauek (begia) (h)aula etzena (e)rranaren (zein) Legis (h)altzutzen zeie, (e)rranaren (betzeiein) (zoua) gaiza bekhoz zela adixkidiak maithatu, etsaiak hortiatu, eta gaizkia gaizkiaz phakatu.

2.— Salbazaliaren eraikoupenetan atzeman ditake manu (eli bat) bekhatzaren pian (ere) (beste) bekhoz (ere) zeiak, eta ahotka eli bat (penaguz) (e)rranagu (h)aunak gizona perfeit egiten ahal zeiak, bena bekhatoriek gabe (ez) (h)aizu (Jaun) da oldartze (h)andirik bati (ezarraz) bekhatoria, bena hola (h)ezatekiek hortan ere Goure Buruzagi zibinoaren ahotkoen (ezpeitzia) (ezpeitzia) (ezpeitzia). — Erregla (h)auna Jesuek (e)rran deikuna goure eginbiden erazagutzeko (h)ezatekien (ezpeitzia) (ezpeitzia) (ezpeitzia).

Bena hala bekhoz (ezpeitzia) tratatzatzie. [Bekhoz (ezpeitzia) (ezpeitzia) (ezpeitzia)

Amonina arren egiten durrenian, ... ipotxiteki egiten dirian, ... ipotxiteki 21 nagoetan eta khanbreko egitxirien bezala nagoetan eta khanbreko, ez ohiko ipotxiteki 21 nagoetan eta khanbreko egitxirien bezala, gizonez oshouraturiik izateko 1). Ezi egiaz errakin deritzet bere saria ukhenik ez dirala. Ziek amoina egiten durrenian, ... ezku eskünak egiten diena, zien amoina ... eta jakin ... ezku eskünak egiten diena, zien amoina gorderik ukhen ... eta zien Aita Zelukoaak, gaizoriik gordenak ukhenten tiarakjari hown bat emanen ... leuren ... ahal derazkien.

1.— Goure obren egitxian ... erteragun ... gozacraztia ... bena Jinkoari ouhaure eta plategejn emaitta: horzaniik ukhen eta dagu ... Orta bekoz hargatik ... gorde egitate ... beztiegu, zeren ... lagunari etengu houn aren emaitta, eta ... bes gaizaren egitera ... bari ber gaizaren ... egineraztelo. Berazgun arren gogoan ukhen ... Jinkoari plazer egitia eta goure obra ... ziaren iabaztelo batio emaitia.

I.— Othoitza; Goure Aita.

Ybala hala othoitzian ari ziren, ez egin ipotxiteki berala. Ybalakoaakari ... othoitzian ... eta Kharrixka chokhoetan, ... dagozkalarik gizonez ukhousirik izateko. Egiaz errakin deritzet bere saria ukhenik dirade. 1)

Bena ziek othoitzen ... egiteko, zer zitzie zien gelan ... Khanberan, eta bertha zervatzirik ... othoi ezozi zeis Aita, gorderik ... Aitak gaizoriik gordenak ukhenten tiarak ... houn ... emanen deizie.

Othoitzian ariziäkian ez paganoeek berala ethe hauts errain, halakoer ... hantxetan ... egin eta ... ahal ... Aitaren ... zarpi galthoetan ... Jinkoa ... gloriatako, houn diozak ore, goure, eta ... laguna ... galthoetan ... Goure Aitaren ... galthoetan ... laguntzatik. Goure Aitaren bozgorren galthoetan J. Kristek berhenziki ezagutzaren deitzu zoumbat Jinkoaak jugu tian bestes pharkhatzen ezlakioaak, eta mozkancharzko nahiak bere baitan begiratzen tienak.

2) Ez hek berala egin, ezi zien Aitak bazaki zeren beharra duzien, ziek galthona egin bena lehen. 3)

Ybanna arren noula othoitze egiten duzien. Goure Aita Zelistan ziena, 4) eraibil bedi daintzki zoure izena. Zaze Erresouma jin bedigu. Zaze borondhatia egin bedi zilon berala. Eurrian ... egiguzu egun ... eta ... oraen alde gaitzik jena. 5) Pharka itzagutzu ... pharkhatzen baitutegu ... ezku egiten. eta ezkützaatzula utzi tentazionetan

ezortzera, bena begira gitzatzu gaitz ezortzetik. — Ybalabiz. 6)

Ezi bere ogenak lagunari pharkatzen baitzie, zien Aita Zelukoaak ... pharkatzen ... zeitzie zien bekhatiak. Bena ezpadurie pharkatzen lagunari, zien Aita Zelukoaak ... ezerteitzie ... pharkhatuko bekhatiak. 6)

1.— Zer ere egonik beita urgulluz, eta bere buruaren ogetzeko, ezta ... Jinkoaz. Solas ez egiteriik hobetzena Jinkoaz zaitezalat utzio bizi. Jinkoaak maite ... bekhatzeko aphaltzarena; hartatkoz ere umiliak althatzen tu, eta hen obrak bere ... 2.— Jinkoaak hobeki untzten du othoitze garen bat ezin ... othoitze luze bat.

Pagonoek obi zein othoitze luzeik egitia, bena izpiritez eta bihotzez laguntu gabe.

3.— Othoitzjaren houn egiteko disposizioeriik hobetzena da eskale eta errouines eta bat girelako segurantza. Othoitziatu, egitian behar ... ezaguzu goure ... ... Jinkoaz ... hobetzena ... eta zero hartatik ... gain ... utzi gutik ... behar dugunaren ukhentia eta emaitia.

4.— Ybarra ... Jinkoari ... ebanjelioko ejelariik bat. Gouri eraikoztela Jinkoa ... gouna ororen Aita J. Kristek hartzoz beraz eraikoztela ... algarren arbian aurthidz girela, bata bestia berambeste girela, eta batak bestiarentzat ... zerbitzatu. ... houn eta justo izan behar dugula.

5.— Ybiz horrez galthatzen dugu Jinkoari ez berbena ... baizik, bena orano arinalkoa, erran nahi beita grazia eta Khorpitzik gaintia.

6.— Othoitze hori deitzen da Jaunaren othoitzia, zeren J. Kristok ... Goure Aitari ... deitzen diza ... Jinkoa ... engoaik ardiets ahal ... Goure Aitaren ... galthatzen ... Jinkoa ... eta Zelukoaren ... laguntzatik. Goure Aitaren bozgorren galthoetan J. Kristek berhenziki ezagutzaren deitzu zoumbat Jinkoaak jugu tian bestes pharkhatzen ezlakioaak, eta mozkancharzko nahiak bere baitan begiratzen tienak.

J.— Barowra.

Nowre eta ere barowr egiten beitzurie, ez erakoutek ipotkuntek berala zien barowrak begitharte ulhun bat. ezi hown dira begitharte gaitzian agertzen dira gizonez eraguteraxteko barowrez bete ziela. jiar errairen deirie, bere saria ukhenik dirade. Jiek barowr egiten durienian uzenta ezarie zien burie, eta Chaha zen begitharria d'amorretatik eta zien barowra eraguteritik eztadien izan gizonez, beno berbeza zien Aita gordenik Khantian dagonean, eta zien Aita gordian ikhusten dianak beno berala zena intzulitko deirie

1.— Erta galtharik nourk ezpare egiazki emkatu burriaren encontatzea, ez bait mintzatzeko manera bat da gero erakoutteko behar lugula begitharte argi batekin penitentziak egin, eta ihouri urgullur agerte gabe.

K.— Egiazko Khantarzeinak.

Ez ezkerrak jintzkoan altzera lumin Ezterairik khontarzenik altze Lurrian d' noun erdiallak, eta harrek jaten ahal beitutie, bai eta outzuñek ezkerrak ezkerrak, eta eramaiten. Althe ezarie khontarzen Zelon noun erdiallak, eta harrek ezpeitutie jaten, noun outzuñek ezpeitutie ezkerrak ezkerrak eta ebasten. Ezi noun ere beita zaure khontarzena han da zure bihotza.

Zaure Khorpitzaren argia begia da. 2) Zaure begia chaha bada, zaure Khorpitza oro argitia zatek. Bena zaure begia gaitzoa bada zaure Khorpitza oro beltza zate. Zaure beithan den argia arren ulhunpetzen bada, ulhunpiak berak zoumbatzenak hainbat ezterate?

1.— Zurra beno haboro maite baguna zelia, gutiago estimu gunutzke Jurreko khontarzeinetzat.

2.— Begiak erabiltzen du Khorpitza. begia houn bada, erriskidatzek Jurreun bai Khorpitza bestelan betza izatek da. betara erot padien. Arrainak ere bada gizari baten beharra. gizari houra da sediaren argia. Oupla badugu munduan khontatsa jinik girela khontarzeinen beltzatzeko, jakitate hauntzik ukheitzeko, eta

destantsu eta atsegin hartzeko, ulhunpetan biri gira, eta batzuk haindi emetzara erosi Pandionak egin dibogu: gira Aldiz oute badugu ezteguela biri hau ulhun zeliaren izabaztako bainik ordian gaure sediak emanen zeiku bihotz bat zeikola destkoragaitzko ezkena, eta hartzaz berez obratik haindiak jaitzkitzatzea.

L.— Prubidentziari bere burriaren emaitia.

Thourkiere ezkio zerbutcha bi Jaunagi dezi, edo bata hugu ukhen, edo eta bestia maite, edo estekatzo da batari, eta bestia gutxetzeko dugu. Ezterie zerbutcha .ahal bai zemboran Jesus eta Mañon, Ezkio erran naki beita Aberastasunak

Thartatzaz erraiten deziet: Ezziteela arrankura proftetspa bihotzetako zer jatera ukhenen durien, ez zien Khorpitzak gorputzeko zer arropa ukhenen dugien? 2) Bizia ezteia jatekoua beno haboro, eta korpitza soineko beno haboago?

Archa egirie zelako chorier: ezkio ereiten ezkio ezkatzen, ez eta granetat athetzen, eta zien Aita zelukoak hazten tu: ezta zuek ezteria houra beno hanitzez haboro? Zoumbat naki zien espiritia konian aritzen ahal bena ahal duzuela hobeak ere bera zien handiagoa egin dakien? Eta orano soineko zertako arrankuraz ezkeiten zien hantzarzenaren gana? Arma itzatzie lurreko liliak nola handitzen dien, eta hatzik ezkio ez ukuiten, ez bertze lanik egiten; eta hatzik Errairen deziet Salomon bere alchadura guzian ezpela izan hetarik bat bezelakorik. Eta arren jentilzenak kolkhozen bezkitzen dituzten alhorretako lili bat, egun bat dagoena, eta bihar sualat ourthoutzia ezatekena, zoumbatenaz, ezkio zaitzaz. Zuk ezpeiteute gutxiko gizonak, ezkio zaitzaz artha edo koru haboro hartuko? Ez arren beldurrik ukhenez eta ere erran: zer jainen dugu? zer edanen? Eta zer soineko dukegu? Zuk ezkio zaitzaz? Badakie dagonak Jaunak gaitzoa horien arrankura hartzeia, zuek ezkio zaitzaz? Lehenik bilha ezkio zaitzaz Jaunaren erresoumena eta hartarat eramaiten ahal dien guzia. 4) eta bestia arrastatzenak gainditzen emanik ezkio zaitzaz. Ez dian inkirik, ezkio zaitzaz egunaz, ezi hatzik ere berartzaz artha hartuko du. Egun bakotzeak askidu bere gaitza.

J.M.J — 82 —

1.— Jesus eta Diharia, bi hurbuzagi deia algarren etsai. Diharraren estakkuruak egiaztatzen du santo gaiza behar elizatekuirik. Bizio horrek ekharten du gerora, bai eta ere bestenaren sarrera, bere buruaren aberats ikusteko gogo — Mammon zen Phenizioarra — Jinkoa, eta Phenizian Diharraren Jinkoa.

2.— Behar da lanian ari buziarentzat ezkutatzen deu gaizen ekhatzeko, bena ez sobera bihotzberritzeko zeren Jinko zelukoa gouri bera den, eta den kreaturarik chipienean ere ezten izan etsaitzat urrets. Jinkoaren lagungnaren ukhatzeko behar da lagundu ezten izan etsaitzat urrets. Jinkoaren lagungnaren ukhatzeko behar da lagundu othoitza pratikatu, egun oro pratikatu; haren legia sarrarazi jarraiki. Ordez sermamentu handiaz, Frantziak egun egin nahi lukian bezala, bozi etate baten ordaintzia Jinkoari ohitu gabe, eta Jinkoaren bendizioniak hartara deitu gabe. Jertatzko langiliak ezten nahito aldiz atzenaiten noun bere buruaz ezpeitugu Jinkoaren legia eragutu ez jarraiki? Ez abantaillu eskuko arren langiliak Erreligionearen erakusperen gizon urotsa ukhacharter!

3.— Paganoak biren ukhenkorik Jusio populiaz bertzak oro, Jinkoak salbatzeko asmatzen dutenak egun aldiz Jinko saltzen aberastasiak deitzen tugu ukhorrez.

4.— Cherkha eragun beharrez ezkutatzen ere egiten ahal beikuke justo eta perfekt; beharren ebenik egin ditzagun Jinkoarekin manhatuak, eta mundutiko gauzak, hala nola jateakoa, edateakoa, bathia emanik izanen zaizkio sari hoin bat berzela. Ukhela izanen da familientzat, bai narraziontzat gutarik bakotchaentzat, bena ezta ere berte gisan izanen familientzat eta narraziontzat. Ezkutatzen atzenan Profetes ountza esa gaizki jouraitia Jinkoaren ezkutatzen atzenan Jinkoaren

M.— Ezteta behar gaizki jujatu. Ezkutatzen gaizki jujatu.

Ez juja, ezkutatzen ukhaurrek ez jujaturik izan. Ez jujaturik nola ere jujatzeko beitzuke hala jujaturik izanen zaizie, eta zer ere izanen egonen beitzuke beste horra bera egunik izanen zaizie. Jertatzko zoure anaiaren begian ikhusten jun bozkoa, eta ezkutatzen ez ukhatzen ere 2) ezo beztela nola errukien bere zu zoure anaiari: Utz nezak hire begitik kastanaren zelkhia

J.M.J — 83 —

nouzu eta ere zihauren begian ezdenik beitzuke zoure anaiaren begitik zihauren begitik zoure anaiaren begitik, eta ezdian egun ahal jujatzeko zoure anaiaren begitik kastanaren zelkhia ezkutatzen tugu ez izanagatik berta bat beno gehiago eta ahalko gaizki Jinkoa gomendatu bathia ezkutatzen gaitik gauza ezkutatzen tugu. Behar gu aldiz gauza

elhorrietara? Hasta hala Zuhain hounak ematen du fruitu hunik, bena ere Jesusen gaitasunak fruitu gaistorik ez. Zuhain hain baletz ezin eman fruitu gaistorik, ez eta ere Zuhain gaisto baletz fruitu hunik ematerik. Aldiz ere Zuhain fruitu hunik ezkatzen ere Zuhain gaisto baletz fruitu hunik. Hala ere ezin ezta ere gaistoa ezin onik emanen. Ezterlatu ezta ere ezpaitu ezagutu? Ezterlatu ezta ere ezpaitu ezagutu Zuhain fruitu hunik ezkatzen ere Zuhain gaisto baletz fruitu hunik. Hala ere ezin ezta ere gaistoa ezin onik emanen. Ezterlatu ezta ere ezpaitu ezagutu? Ezterlatu ezta ere ezpaitu ezagutu

IX. — Centurionaren eta haren gizonen manhatsaren Kapitaina.

(S. Matthieu VIII, 5-13; S. Luc VII, 1-10.)

Jesus eratchi zenian hortutik, legitzurik izan zen jente multzo handi bat, eta sarthu zen Capharnaüm-en. Eta hemen Centurion batek beitzuen serbu bat, eri maite zuena eri, hiltzeko mendian. Iban zaguen Centurion bat bere zerbuk eri maitena eri zuena, hiltzeko mendian. Centurionik zumbat aiphu zen Jesusez, igorbidez Judu herritik zaharrak galthatzera jin beitzen bere zerbuchari sendo sendatzera. Jauna zein ezanahi, eme zerbuchari paralisiak harturik du, oinaz eta hanitz nekatzen da. Mendian hiltzeko zuena bai Jesusen gana eraiki othoitz zuen jin beitzen, eri zuen: Nerechi du gauza hori egiteak izan dadin, etchetik da jentilzale eta ezpaitu Judu sinagoga bat gauza bilik hunentzat. Jesusek erran zuen: Joanen naiz eta sendatuko dut.

Barnean arren Jesus jin zuenetik, eta nunbait etchetik hurbildu beitzen, Centurionak igorri zituen bere adixkide eli bat erraitera: Jauna ez ibiltzea nekatu, ez enuzu digne ene hegaspian sar zitzan. Hartarakoz ere ez nuen ni neure burua aski huntzat ukan zure gana agertzeko. Bena erranzu hitz bat bera, eta ene zerbuchari sendo izanen da. Ni ere gizon bat naiz, bestetan eskupeko nizalarik, ene aldian manhatsa du soldado zumbait, eta erraiten diot batari: Abildu, eta joiraiten da; beste bati: Etorri, eta etorri da. Nere zerbuchari aldiz: Egin hau eta egiten du. Gauza horiek entzutearekin Jesus espantaturik zen, eta utzultzen zen ondotik hetan zuen jente ostiari buruz, erraiten du: Egiazki ez dut Israelen ere horrenbeste sinhespen topatu. Hartarakoz ere etxerik gurdi etxen jinen direla handi bai Ekhi jeikigiatik, bai Ekhialdetik, eta jaikiko direnak Abraham, Isaac eta Jacoben aldian Jelukotz Erresouman, aldiz erresoeman dautzu haurrak ourthoukirik tinkotzen kanpotko ilhunpetaz, noan bertzate nigarrak, eta hortz karraskak. 4) Jesusek erran zuen Centurionari: Abil eta egin dezan fedetzat hori sinhestearen arabera. Bet orenian zerbuchari sendatu zuen zen, eta Centurionak igorri zituenak etxera.

hiltzearekin etxeman zuen eri zuen zena ongi ezarthu zela.

1. — Zer etxemplio gaur etzat gure zerbuk! Harrez ere armadako ofizier bat zen, etsai gizon manhatsen zena, eta sorthez paganoa, bena haren egitatiak bezala zumbait Kristoren burutzen ageri dakuskitzu etxarik zen.

2. — Centurionaren fedeak ezta parerik haren umiltatia baizik, ezi dio: Nik gizon umiltsu bat, ofizier apal bat izana gatik manhatsen ahal badut eta ene mendian egiaraztea eli bati, zumbaitez agindu, zuk jinkoarenak hainbat ezteraz manhatsen ahal, eta mendian egiaraztea naturalera gertzen, bai bertzeri, bai eritarrzunari, bai eta hiltziari?

3. — Judouen artian zen bainik ere Messia etzela jinen sentzat baizik. Jesusek nahi dezi sinhesteko hori galerazi, eraikuster populuak ganti orotarik jinen direla Errelijione berriazko Abrahamen eta Patriarken hitzemanaren besarkatzeka.

4. — Judouek behar zutken beren beregatik izan Salbazalearen jitzar beliazaletarik. Erta hala izan, ere bere fallar galdurik ziraiteke. — Ibeben aipatu dohatsuetarik hetkia da Ifernia deitzen dugena.

X. — Naïm-eko Alhargunetsa. — S. Luc, VII 11-17.

Jesus joiraiten zen Naïm Gerthatzi herritarik barda Jesusi jarraiten zen zen hiri batetara; biripuilek laguntzen zien beste jentez hantzi batekin. Jadanik hiriko berthetara heltzen zen nunbait eta hil bat eramaiten zuena. Hura amak bakharrik zuen seme bakhotcha zen, eta ama alhargunetsa zen. Jesusek haren ikhusteak hunkitu hartarik laguntzen zuen. Jesusek haren ikhusteareki pitzatu hartzen du, eta erraiten dio: Ez egin nigarrik ezpis. Gero hurbiltzen da, hargatik deiatzen du, eta erraiten: Mutiko gaztia, nik manhatsen duzut, jeikki hadi. Hilik zena jarri zen, mintzatzen hasi, eta Jesusek hiziarik eman zion bere amari. Gauza horien ikhusteak harrikuna handi batek hartzen tu eta haatsen dia Jinkoaren eginaren aitortzen eraman: Profeta handi bat jin zaikiku jeikki da gure artian, eta Jinkoarek gisa zuenez ikhusi du gure populia. Egitate horren barna Judea orotan zedatu zen bai eta ere hunantzko herrialdietan

Jauhaneri ere berri horiek oro eraman zeitzen bere Dizipuliek.

1.— Bilketarik phizte horrek Errriaxten du Frantziaren arraphizia. Frantzia na bezala Pilik da zeren Jinkoari ukho egin diote. Bena Maria Jesusen Amak han iphiztia gogoan hartu du, eta hartaktor hain usu agerta zaio bai Parisen, 1830 bai Salettan, bai Lourdesen, bai eta Pontmainen. Nouz eta ere Frantzia Jesusen utziriko beita fede eta zinbeste adzkar bateki, Volumen egiazko bateki, arra berria bihotzetako du arra Elizaren altaba bezala izanen da.

XI.— Jaundane Jauhaneren Dizipulien jesus igortia — S. Math. XI, 1-16, S. Luc VII, 18-35

Jaundane Jauhanek presentegiak entzunik Jesus-Kristen egitate handiak 1) deithu zuitzan bere bi dizipulu eta igorri zuitzan jinkoaren semia erraitera: Tu zireia jin behar diana, ala beste bat behar dugu egurutzi? Gizon hek arren hellia eukitzean Jesusegana, erran zien: Jauhane Batistak igorri gutu zaitzu erraitera: Tu zireia jin behar diana, ala beste bat egurutzi behar dugu? Jesusek zuzendu beitzuitzan jaun andana bat entzutera gisa hunitzetako entzuleez hartuak zuzirin, eta izpiritu gaitzetarzat hartuak, eta esatu zien beitzuitzan ikusiak beitzituzu eta entzuiak erraiten deie den gallhoari Jerusalemetako: Zuarte, eta erraten deie Jauhaneri zer entzuiak eta zer ikhusi duzien 2): itsuek ikhusten dieta, cheintiak ebiltzen dieta, lepradunak garbitiak dieta, gorrek entzuten dieta, hilak phizten dieta, prauba Ebanjelioa predikatzen dela, eta inoiz dela nork ere ez peitu nitzat eskandal hartzen. 4)

1.— Jauhanek presentegian zelarik entzuten zuitzan Jesusen miraklliak; bortxatzen beitzuitzik den ikhusten haren erranak agitzen ziela Jesus beithan. Dizipuliak alde eta Jesus bat zien, hartaktor Jauhanek igortzen tu bere begiz ikhusi beitzen Jesusen izaitez Obra handiak

2.— Jauhane beithan ikhusten ahal zen taintza handi bat, eta haren ikhiaren indarrez populia haurtzitzen zian, bena etzezon hellia zekula miraklliu baten egitia. Jinkoak bat bertzerentzat nahi zian populiak elezan Salbatzalia eta haren aitzina anoxatzalia

3.— Jesusek Jinkoaren semia zela erakusten du bainik ere franko Ebanjelioa, eta ere Jesusek etzekiela ezkutatzen du, eta ere Jesusek etzekiela ezkutatzen du, eta ere Jesusek etzekiela ezkutatzen du

XIII. — Emarzte Bekkatorosa — S. Luc. III, 36-50

Zembora hetan Pharisau batek othoitz zian Jesus Bazkaltera jiteko haren etxean. Eta Jesus sartzen zelarik haren etchen jarri zen mahaian.

1. — Jesusek Komeni zen bezala altxatzen du Joandane Jauhane Bataiste. Etzen giroa orduan, Ukhaindiator eta elhe ederrak bat beste hauts berala, ez bai Zemboran bazegok jakitatia eta sainutartzuna, Profeta handi bat zen.

2. — Ibeben beste zoinbait bekhatalen bezala Jelusko Errosamak ezan nahi du Elisa, Errelijione berria. J. Jauhane Bataiste dembora zahartzaldako ardkentzaldi Testamentu Zaharreko saindutik sainutartzuk handiena zen, bena Testamentu berriko sainturen aldetik da zertako Profeten Zembora Jinkoaren grazia Chuhurtzago Zen.

3. — Gouze salbatmentiaren egitetik ephuchatzen abal gutan traben gaitzeko bekhatu eta indar eta bihotz, trabo hounak gizaurren begiuri desjaitatik dira, edo ere Kemplatik kelitzen zaizkien sentatzioniak eta pensekuzioniak.

Gaixtoaren kontrako gudukia hori Errelijione berrian handiago baizik ezta zeren Jinkoak perfetzione handiago bat gutarik galthatzen dian, eta hartaz bezala esprabu handiagorik ezaiten bere Semiari Eduari izatetik.

4. — Ibiltz horiek ezta bekhatu Chuchentik bekhatu ziran entelegatzerik. Eliak jin behar du mundiaren urthentzian Jesusen bigaren jitiarekin preparatzera. Joandane Jauhane ezta Elia personaletik, bena du haren bezpiritia, haren bezi sainutartzuna, eta bai gaitz Jesus, bekhatuen jitiaren amorratzetik.

5. — Praubetik Jesusen botza entzuten zen Zembora, Pharisau, urguilkatzerik gutiesbidie, eta bere zorigaitza bilhatzen.

6. — Bekkatoria gaixtoan gozpertzerik zenian zer nahi zerthaldiz bakhatzen da bekkatu egitetik bai eta Jinkoaz gaizki mintzatzetik.

7. — Salbatu behar denek jakin ukhen due egiaren eragutzen eta haren beharkatzen. Bertzetik aldiz behar die izan damnatzerik ez Jesusek hourak ere arraezko gabez, bena zertako gaerkiago egitia eta hartan egoitia bertatu zuen.

XIII. — Emarte bekkatorosa — S. Luc. XII, 36-50

Zembora hartan Pharisau batek Jesus othoitz zian haretxen jatera jiteko. Jesus arrezen sartzen haren etchen, eta mahaian jarri. Eta hemen noun hiriain bekkatorosa bezala ezagutzen zen emarte bat, jakinik Pharisau etchen mahaian jarririk, zeta jouan zen eramaiten zilarrezko berareki alabastrezko ountzi bat unktuntuz betherik. Eta gibelatik ragoelarik haren hunetan, hasi zeiri bere nigarrez zankhoetan bustatzen, eta hunetako bilhouez hen chukatzen zituelarik, hasi zen hotzemaiten zankhoetan petzoz, eta unktuntzen ountzaz. Gaiza horien ikhusiarekin Pharisau bere beithan: Gizon hau profeta balitz, jakinen luke zein eta zer motatako emarte hounketakoa den hori, ezi bekkatorosa da. Bai ordian Jesus mintzatzen zaio eta erraiten deutsolakoan Simon bati: Simon, badut zerbait erraiteko. Hark ere: Nausia mintza zite. — Bi zartzelauko batek zuen bati bere zordun, batak bat zion bost ehun diruro bestiak berrogei eta hamar. Erpeitzian ez batek ez bestiak zertzat zorra phartka, biei bekatu zieia. Zoiñek dute gehiago maitatuko hartzelauko maitemik? — Ene ustez Simonek eta Jaborenetik ukhen diranak. Jesusek erraiten zeiri: Ukhaindiator erraiten du Simoni: Ikhusten duka emarte hau? Sarthu nuk hire etchen, eta ezteitak eman hour choria bat ene zankhoentzat, horretpaldiz bere nigarrez chahatu ditak, eta bere beihatzez chukatu. Ezteitak eman zartziarekin potik, eta horretik hounak jin den ordutik ezteik bestenik egiten ene zankhoetan potzik baizik. Ezteik hik unktatu ene burua olioz, eta hounek unktatu hour mutur bater ene zankhoetan unktatu dik. Ikhusten duka, Simon, emarte hounek zenbat maite dian. Hartaz ere erraiten deiat: Bekhatu hainitz phartkatuik zaizkak zeren dian hainitz maitatu. Bena ere gutxiago maite dik nouri ere gutxiago phartkatuik bezaio, bena gutxiago maite dik. Ordu berian erraiten du emartiari: Bekhatuak phartkatuik zaitzan. Mahaian zienak hasi zien bere beithan erraiten: Nor da bekkatuak barik phartkatzen dianak. Jesusek ordian diu emartiori: Ihuri fedeak salbatu hau, abil bakian.

1. — Bekkatoros emarte laura Jesu Maria Madalena, Jesus Kristo Jaunaren lekuan, Gurutzala ukhoren zenna unktuntu prezioskoz bat.

2.— Lehenagoko gauetik etxeko jaunaren mahaiaren ezer mahairik gabe etxeko jaunak bere ohe eli batetik etxamik gabe jaten zien: horra nola Maria Madalenak bere migazarrez charatu ahal ukhan zuitan Jesusen zantzuak mahaiaretik kanpo ezerezak.

3.— Ogeri da Pharisiau gizonak etxeko jaunak Kapernaumeko etxekideekin bena bai gaueko ere ezin ikhusiz eta behar beda ere hartzez bekhi ukhanto hartzeko. Jesus jori jakin gabe, eta hala jaikaraiten da Kapernaumeko hari betzione hyen baten ermaiteki.

4.— Denbora bekhatu denetarik bakhoitzian hamabost egun engurumia.

5.— Lehenagoko gauetik hamaikiri etzeraik errezebitzen zuitun Jartzi arekhi Kanpokoak bere bekhatuetatzen eta potzen zuitun zauritzeraiten zeitzen, eta usain hunezko olioz unduratzen. Ikusiz hori esplika ahal diteke zeren Pedrok jentia partikulatik ebiltzen den. Simoun anderiazko señalen ermaitzian Chuzaren izanda; bai doia polit, bena ere Jesusek konfesionetan ezarten du erakuster nola emaste hura izan gatik ogendant erreparatzen zian bekhatiak bere salbaraziaren ertzian bion umiltatzear eta anderiorat.

6.— Maria Madalenaren Kombertitziak egerian ezarten du Jesusen miserikordia eta bekhatzulera, naren ostatzezina eta hountatzeraiten bekhatore konfesionetarekin ukhultzen denarentzat. Zoumbat nahi gaizki handiak egin ditik ginatzitzian, zoumbat eskandalo eraiki, eskuinetik ezkerrera bekhatu esparantzak galdu, zeren Jesusen ahal duzun ez solamente baren pharkamentian, bena orano baren grazian sainta ta bekhatzetik. Horra nola Maria Madalena bekhatorosa sainto handia egin den. Etzen exemplu hau bat ermaite horren beitzen atzeman ahal dezte bai eta zuzietatzeraztzat.

Jesusen miserikordia hori bekhatuz kirista hunenek eraiki dute establetxi gutzie erorien ekhetzeko obra migazarriak. Mundiak persoena bai erorazten ezta hunenik erorazi bai ostiala bai ontzatzen du, eta urtez desesperatzeko esparatzen bakotzan. Jesusek aldiz graziz ermaiten du arimen ermik ez erortera urtetzo, eta sekula erortzen bada ere arin eraikitzeko.

XIV.— Ermarte saintak.— Jesusen asiKarziak.— S. Luc VIII, 1-3; S. Marc III, 20-21

Jesus gero hari zen hirien eta herrien zehar predikatzen errezeumar eltze eta phurezitzka ermaiten, ikasiriik. Ikasiaiak harekin zien, bai eta ere ermarte eli bat emaitzerik izan zienak espiritu gaiztuetatik, bai eta ere enfermedade sendatzerik ukhan zuten. Ikusiz hori esplika ahal diteke zeren Pedrok jentia partikulatik ebiltzen den. Simoun anderiazko señalen ermaitzian Chuzaren izanda; bai doia polit, bena ere Jesusek konfesionetan ezarten du erakuster nola emaste hura izan gatik ogendant erreparatzen zian bekhatiak bere salbaraziaren ertzian bion umiltatzear eta anderiorat.

1.— S. Luc Elenjelistak khountatzen du Jesusek zazpi debru jauzi zitzela Maria Madalenaren bethatik. Debru horiak zazpi bekhatu kapetalo eta ermarte haren beithan zien bizionen adierpeniak izaten ahal zien. Jesusek izanik ezta gutiago ogia Maria Madalenaren Kombertitziz miragarria.

2.— Jesusek etzuian berarentzik deusere, eta hatzik bere ogen orotz zuitun Apostolak bai bera berzala hari bezar zuitun. Ukheiten zuitun arren lagungoak bai famelia aberatzetarik eta bai berak zendatu jentetarik. Erreze bitzen zuitun esterreski, eta Apostolikoen zathitzen.— Elizak J. Kristen bar obra ogiten du: bere ministroak eraikitzen ditik, prantziak urgairten, eta Ebanjelioa orori predikatzen. Jusio da arren J. Kristik berala erreze bitzen duzan bezin bezala bai zuietatiari. Hargatik gaizki lizate hanits gaizki Elizako ministroetan edo Fraide eta lerorietan balitz abeiastako gutiziz: J. Kristen bortzeko morfiriak orhoitu Kontzeua lezatke.

3.— Behar baza iauri zen hirria Jesusek jan gabez engoitzeia bat ukhen zuela eta etzekeiuat hori jakinik jouan zuitzian hari lagunza eramaitera.

Debriak harturik zen bat utsu eta mutu

XV.— Beharginetan Jesus — Matth. XII, 22-30; S. Marc. III, 22-28

Ordian aitzinian ekharri zeien debriak harturik zen bat utsu eta mutu; Jesus
zendotic zian gira bateri noun ekhertatzen eta ikhousten hasitzen. Eta populia oro
harritzurik gaitza harren ikhouster estonatzen errainen ari zen: Ezteta hori Dabiden Seme

XVI.— Espiritu saintiaren Kountrelco Bekatia.

S. Matthieu XII, 22-30; S. Marc III, 28-30.

Pharisaiek eta Eskribek jinik Jerusalemetik errainen zeien: 1) Beelzebubez
harturik da eta debriak bere Buruzagiaz ohiltzen tu. Jesusek
ezagutzen beizutian den ongoneraz, hitzantzarazten tu eta parabolaz
mintzatzen delarik errainen zeie: Enteruterik ezin Jesusek lasterki
ukhuliagaiti egiten du; 2) hala bada ere biri bat ere etche bat erteite ahalik
egon algarrekin atxorpo eskar dezan. Eta arren Satanek ere Satan ohiltzen
baleza, nola haren Erresumak irauki lezake? Bi aldetarat berhoitzen
erzio izain eta lasto akabanzala dute. Eta nik Beelzebubez batuet
debriak ohiltzen, zeu haurrek nourtzaz ohiltzen tic? 3) Thorren gatik
berak izanen dira zeu jujiak. Bena ere nik Debriak ohiltzen batuet
Jinkoaren Espiritez, helthu da arren Jinkoaren Erresouma
Bertalde nola gizon batek ahal deite sartzen den baten etxian, eta haren
gaizki hartzen ezpada estekatzen lehenik beza ezpada estekatzen? 4) Ordian lotzki
arrobatuzen etchia. Dezake arroba haren etchia. Gizon batek armak eskuetz
beginatzen badu etchetic sarpia haren tiran gaitzak segurian da. Bena bera bere
arbaroago bat jiten baraio, armak estutzen jelkhitzen badeitzo, eta bera gaitzen
ordian etchiak ezta mantzatzen ahal bitzirik izatia. Nork ere ezpeita
ene alde ere Kountre da, eta nourk ere ezpeitu beltzen, berrakatzen ari da. 5)

Ene nik errainen diz: Zeinahi bekatu, zeinahi blasfemio pharkatuzik
izanen da, bena blasfemio Espiritu saintiaren Kountre egina ezta pharkatuzik
izanen. 6)

Nourbaitgminta atzunik ere Gizonaren Semearen Kountre pharkamenik da
au, bena Espiritu saintiaren Kountre mintzatzen denak ez munduan ez
ez bertzian eztu pharkamenturik ukhenen. 7) Bethikoz ogendant izanen da

Gaixo horiek entzuntiarekti ausartzen zeie errainetara debru theiek Jesus
debru theienez harturik zela. Orano ez bena hitzemanik Sion: Egizie eta
ruhaina hunak. Jesusek dela eta haren fruitia ere bai
eta haren fruitia ere bai
Gaixtoa; ezi fruturik ezagut ahal deite ruhaina. Zek bipera arraza, nola
zirenek gaisto izatiarekti zerbait hunik errun ahal dezake? ezi bihotzaren
gaintikinetik mintzo da ahoua. Gizon hunak bere tresor hunetik jelkhitzen
tu gaixa hunak, bena ere gizon gaixtoak bere tresor gaixtotik jelkhitzen
tu gaixa gaixtoak. Aldiz emiz lotsa errainetara gizonek jujamenturik egunin
behar ukhenen diela Khountre emun bai eta elhe auher errunetarat.
Ezi zien elhez jizanen zideri edo justotarat harturik, edo gaixtotarat zagulturik? 8)

1.— Fede humian diruntzat erta darabik Jesusek mirakulluak egitela
baditik Baren Jinkotarzunaz. Gizon jakintsu ouste dien eli batek orai ere
lehen berala gaixtarik simplenen explikatzeko Cherkhatzen tic explikatzen
eli bat. Ahoratzez ere munduetako ahal ezinezak. Thelen berian nourk zinhets Jesusek
Debriak ohiltzen zutela Debruen Buruzagiaren laguntzaz?

2.— Debria ezta ezki ernegi da eta hurrunegi ikhousten tu bere burian gertatzik
egiteko.— Franziak ere ontsa egin lio amoriua eta akhorto etchetik kalera bere
haurren artian. Zoumbat ezta nazione galdu diruak akhort horren ekharzi
3.— Jesusek "zien haurrak" bere izpiritzat ezta mintzo da.
4.— Jesusek ezlutu ohiltzen debriak beste Prophetik bezala, jiten da Debriaki
munduaren gainean zuin nausigoaren
Testamentuzko bekatia ezterratzen ezerkatzera bekatia ezerkatzez.
nourbait errun nahi luke ez gaintik bat
5.— Ezteite izan mutue. behar da edo Jinkoak gaitzek goure buria eman, edo haren
etxaiari. Badu ordutzat maithatzuik eta zerbitchatzuik izatilko zuzena, arren
ez gaintik bat ez beste izatia hari zor dugunaren ez emaitza da.

J. H.ᵀ

— Espiritu saintiaren kontrako bekatia edo blasfemiua da gaizkian gaure borondatearen gogortzia, eta aithortu nahi ez ukhentia zer ere gaure begietz klarki ikhusiten baitie. Jinkoaren misericordia handia da eta halaxuk ere erin dio bekatia pharka gaizkian gogortzen denari.

7.— Ibiltz horrek erakousten du bekatiak pharkaturik diela beste mundian bere hitzak orano kondenatzen tu protestant Purgatoriuma ezteta alegatzen dienak.

8.— Jaundane Jakobek deitzen du gizon perfeito, ehorz bekaturik egiten ez duena eta San Frantses Saleziakoak dio misiajetik eziagun diela bere animako gogoetatik, eta ekhardurak.

XVII.— Jonas. — Ninibitak — Sabako Erregiña

S. Mathieu, XII, 38-42; S. Luc XI, 29-32

Ordian Eskribak eta Pharisiuen eli bat elhestan hasten diela errailen dio: Maisia nahi genuke zoure miraKuilletarik bat ikhousi.[1] Thardetsi zeien: Jenero gaisto eta gaizki egitera ekharri hau miraKuillu gallbor da eta etzaio eginik izanen miraKuillurik Jonas profetaren miraKuillia baizik.

Jonas izan zen lezalo ehun betaurrentzat ikhusgarriko seiñale bat, hala hala nate Gizonaren semia jenero honentzat. Ezi Jonas hirur gau eguner egon zen lezalo balena baten sabelian[2] hala Gizonaren semia egonen da hirur gau eguner lurraren errailetan. Jujamendutako eguneau Ninibatarrak alkharrestatuko dira jenero honekin kontra nerau kondenatzeko eta kondenatuko die, zeren Jonasen predikuaz ezaugutza hartu zuten Konbertitu diren. Hemen aldiz Jonas beno handiago mintzo da. Eguerdi aldeko Erregiña ere jaikiko da juja-mendian jenerazione honen kontra,[3] eta kondenatuko du, zeren jiten den mendiaren bazterretatik Salomonen ehe zuhurren entzutera; eta hemen dena Salomon beno balioro da.

1.— Zumbat aldiz ezteigu entzun Evanjelioko gaiesko gizonak errailen: Ah! gaure begiez, jinko jakintsiak jakiteko dielarik, ikhusi bagenitza miraKuillak ezinbeste har genio Jinkoaren, eta gure konprapatzeko botharik gabe khardentsahal izateko. Ekhe ehe batere nahoro ezinbeste zeren Jinkoaren ezteta entzuten ben errana, eta espetatzen ezteien bazterrak beraz emaiten ezindezkeko grazia, zeren ben gogoetatik hura ez ikusten, ez eta ez garbi.

2.— Arima ikusten bat zagon kobeditzenik zegoztatu behar dian miraKuillarik behar hutsez izan Jesusen bere iduarrez phizkiak. Jinkoaren igorririk den bakek bai bat phizkiarkitzian, bazterrak beraz bermatzen du Jinkoaren iduarrez han hori egon dela, bena horren ondoz orano bizirik den bat da bilatzen phizkiarekin; aldiz J. Kristen phizkian, bilatu du bila phizkiarazten.

3.— Zumbat ezta gu ke beno gutiago graziaz ukhen dienik, eta halerik bere bizitzen Khanbiatu dienak, eta bere estatuko betetarik phatikatu denik?

Ibilt orrek gu kondenatuko gutiez egun batez Jinkoaren argi eta bagunzoa nadaiagouen gaizki baliatuteko gu laket.

XVIII.— Izpiritu Santu batez (Kristoren) aruinala arra jetziaz

S. Mathieu XII, 43-45. S. Luc XI, 24-26

Izpiritu batez (gizaki) beheiti gizon bat (ezta) baleteriik jelki denian[1] bazoua lekhu idorregainti, phausu bilha, eta ezeiri dio atzeman. Ordian bere beithan dio: Arra utziko nuz utzi dudan ekhiekat, eta bere heltzerakoan atzemaiten du hutsik, chahaturik, eta ondoz ondotik apaindurik[2] Ordian bazoua eta bertzen zazpi izpiritu bere beno gaistoago nagouak, sartzen dira ekhen barnen, eta han egiten dira ezta, eta gizon haren estatia orano behena beno beno (okhakabiagoa) bertzagoa da.[3] Hola nate jenero gaisto honen izatia.

1.— Jesusek behin beno haboroten ezatkomundu popularri nouleko bere Debruaren ezinbesteko Debrua ezinago izpiritutzat da erinago; ezmeta, eta munduaren bestetik eta Jinkoaz espedientzia handia bilhatzerik da. Bere lagunetzat kobratzen da ezinen arinago

erorraztetko. Nargatik estio egin nahi bukian nina ora. Estekirik bezala do
~~Ez~~ estio minik egin Jinkoaruk saindutzen deona bazirik, eta gizona beti ere
bukatutzen ahal da hareik emaiten diran ~~enplegu~~ kanpoindutura gaitzaren, nahi bada bat.

2.— Ikasia zer egiten dian grazia Jesukristoarekin arima batian, bekatiarik gabe
gerthatzen denian. Arima kanpo ordian berbuter ungaraztirik da, eta sendatzen
komuner bethetik.

3.— Nekerago da bigarren erorikotik, ezier ebenetik arra jeikitzia.

XIX.— Jesusen Ama eta haren askaziak.

S. Marc, III, 21-31-35; S. Luc VIII, 19-25

Jende ostiari orano mintzo zen, eta ~~ikusiz~~ noiz haren ama et askazi eli bat chutik
zagotzan kanpoan nahi elhe eman nahiz, bena etziaitekian sulkatu
haren ondoan mintzo bat zelakoz? 1) Igori zeien arren mezulari bat erraiten
jelki ledusi bertzeren ortzialat, eta mezulariaren errana beitzen: Ikasia zoure
Ama, eta ~~zoure~~ askaziak chorkatzen entzunak, arraporta eman zeion: Nour da
ene Ama eta nour dira ene askaziak? Eta bere jendearen ezkiñan zelatzen
dialarik bere dizipulien gaiñ, eta zo egiten dialarik bere ~~enperron~~ ~~ikusi~~ ikusi errailen du:
Ikasia ene Ama! hauna ene askaziak! Ezi nourk ~~ez~~ ere egiten beitu ~~zelatu~~
ene Aita zelukoaren nahia, horra da ene anaia, ene ahizpa, eta Ama. 2) Ene ama
eta ene anaiak dira ~~nourk ez ere entzuten beitu~~ Jinkoaren elhia eta haren
arabera bizitzen ~~d~~ienak.

1.— San Josefen anaien eta ~~a~~ahizpen hantzeik zuen Jesusek elkhi-jelkigiago
mintzajuaren arabera anaiak deitzen zitianak: ez zuen haren Kori baiik.—

2.— Jauntsun Paulek dio: Jesus ezteta abaltze izan ~~anaia~~ ~~deitzera~~ Jinkoarekin
nahia egiten dien giristinoak oro. Andere Ama Maria arren Jobberka jesuiten
Ama da zeren bekenik eman deron bizia, eta gero zeren den ikusiez bere
Seiogo ~~den~~ haren elhiaren entzulea. Salbaraliaren familian orano ~~hunki~~
berberi bater nerezki ~~ne~~ aita eta ama ezkatzia deithuriik ezatia, nourk eta ere
Kristoren bereik praktikatzen beitu eta bere erakusten dielarik haier hauts Jesus
izkiarten.

XX.— Azi ereiliaren ~~p~~hlegia eta Parabola.

S. Matth. XIII, 1-9; S. Marc, IV, 3; S. Luc VIII, 4.

Egun batez Jesus bere etxetik jelkirik jauzan zen itzkar bazter batetara jartera.
Eta noula populia biri asiaretarik zaldoka bildu beitzen haren ondoan
bukatu ~~ukhen~~ zian igaran ~~zelupa~~ ondoan, Chipi batetara, eta hartan jarten delarik
hasten da mintzatzen hour parabolatan ~~hegian~~ diner pentsatzia

Entzun ezazie, dio: Azi ereile bat jelki zen bere aziaren ereitera. Eta
ereiten ari zelarik aziaren, ~~j~~harte bat erori zen biden gaiña, eta zelatiko
Choriak jinik, jan zien. Beste ~~j~~harte bat erori zen lur hartsu batetara,
eta han lur asko gabe zelakoz azia ~~laster~~ jeikhi zen, bena ~~ere~~ ekhiak ~~laster~~
~~ere~~ zian, eta herrorik etzialakoz ~~ikusi~~ ~~ebarri~~ zen. Hirugarren ~~j~~harte bat erori
zen ~~K~~aparroi batetara; ~~K~~aparrak handitu zelu, eta azia ~~ezin~~ ~~ere~~ ~~j~~ian ~~ikusi~~.

Azkhen azi eli bat erori zen lur kuin eta lodi batetara, ~~laster~~ handitu, 1)
eta bateik ~~beste~~ ~~ikusi~~ hogei eta hamar, bertzik hirurehun hogei ~~eta~~ ehun berak ukhari
ekharri zutien. Erraiten ere bazian, ~~bo~~tza ~~al~~khatzen ~~z~~alarik: Eta orai
entzun dezala ~~ezkarrik~~ ~~b~~ehartzik entzuteko.

1.— Urtak erzira ~~E~~dor ganiti erotan. Ibeu handitzia egiten du hirurehun hamarnak,
~~hamen ehunta egitiak~~
~~ehunetik hirurehun ehunetik~~, eta Jinkoak igarten dian ekhiak eta ebiak.

Ikala hala da arcinaldu ekhoizpen ~~c~~entzutat. Badiade ~~k~~aturaleza eli bat bateik
bertiak bena hobe, ~~b~~atzik ukhen ~~d~~ie bertzik bena ustirukirune eta erakhusira
haboro. Beste eli bat dira orano berañer bihurtzeiago, eta azkenekoz Jinkoak
ere ematen du bere grazia ~~ustiri~~ zuen ~~zera~~ bezala. Jinkoak erori ematen zelarik
~~ne~~ ~~d~~arie zaiena ~~ustiaren~~ egiteko, nargatik bater bertzen bena ~~na~~ haboro emaiten
du bere lagungoa, bai eta ere ordian Kristo naidiagna ~~k~~alakoaren gelhatzen

XXI.— Ogia eta iraka.— S. Matth. XIII, 24-30

Beste parabola bat ere erran zuen Jesusek. Zelako ~~ere~~ zuman ~~ikusi~~ du gizon
bat bere alhorrian azi ~~ereiten~~ ~~ari~~ ~~d~~ira. Bena gehiak ~~lo~~ zelarik jin ~~da~~ haren
etsaia, eta ogiaren gañetik ereiten ~~ordian~~ iraka, jauzan ~~da~~. 1)

Belharra handitu dela bai eta buruta, iratka ere eraguntu da. Ordian Eta aitz jaunikoa
Jaunikoa ere ezkuntzera zaitzolarik errarten zeie: Nausia, eta ezkuntza ezkuntza ere
hartzera ere ezkuntzera alhorrian.[2] Nola egin izan ahal da ezkuntza sortzhu ere
den iratka! Tharetsi zeien: Ene etsaiak gaitzki hori egin du. Schiek berriz
Nahi duzia jaunari gitian eta iratka bildezagun? Tharetsi zeien: Ez,
Beldurrez ezkuntzak eta iratka jelkitiarekin ogia ere jelk ezterazien. Ikhi ikhatzie
batara eta bestia ukhaitzen hasitzera, eta ordian ogi Ephaibe erraten dut: Bil
ezazie iratka eta eskuntzan ezar sudalat ezarteko, aldiz ogia athe ezazie eta
eman ene zelabietan.[3]

1.— Gizon etsaiak ereiñ dian bezala iratka, Debriak ere ichilka ereitzen tu eratkarpen
galgarriak eta Jesu haintz aldiz Jeikoaren ministroak lo zelarik:

2.— Parabola horrek eratkusten deika nola Samaziegoan mentian Erreligionak
gizonen artian asmatze bat ukhen dian. Jesusek, Apostolaiek eta Elizako
Ministroek nahiz ereiñ ordonan Ebanjeliko azia, gizon jatkintzu bena
Jesusik gabekiak eli batek haren gaña ereiñ tie Pizgorra eratkarpenen azia. Ori jaunto
Horrek Ebanjeliko azia hein bat ikhusi du eta berriz betsenetko ezkuntzara jitzen
bezala gaz nasaiki Ebanjelioaren azia daurri ariñetan.

3.— Eliza beitha, erran nahi beita Jeikoaren lesetik erresoinan gaitzoak
hountu boti dia. Jeikoak esaguntzen tu, eta salarik ere urrien separatzen nahiz
Komunio deitzen. Zelian ezkale gaitzoen eta hainen botigoarik. Han hasnak dira
izanen bere bertuten eta hountu eginen esergailleki, urten tularik Jermeltu guziak
gaitzentzat. — Zoumbaitek nahi baitie Jeikoak bethatian ezesta ditzan
gaitzoak, eta hori ezta ounsa. Jeikoak dakeki egiten du hetsi parabolia
hartzez, ezi hounek gaitzoaken izatez zoumbat mezchinentik ezkuntzak izabaztu,
eta gaitzoak zoumbatek ezkuntzen hountan etsenplu hartzen, bere bizia khantiaren
eta holakoak zelia izabaztez?

~~Eraun~~ zeien ezaroa ere parabola hau. 'Haren ahotik' jelki zen orano parabola
hau, erraiten zeilarik! Zeri konparatuko dugu Jeikoko Erresouma? Zer adiori
atzemanen ahal dezogu? Zelako Erresoumak itsuri mountarda azia beltzia?[1] gizon
batek hartzen diana eta ~~hantxatzen~~ ereitzen bere alhorrian. Erran bezala da, bitzien
artian orren chipena dela bena ardarkarik denian handitu bezala bihurtzen da, eta
zuhain bat bilhatzen da, eta haren adarretara zelako zoriak itzaltzeko
jiten dira.

Erraiten zeien orano beste parabola hau: Zelako Erresoumak idurri du emazte
batek hartzen dian alchatura ezarteko zirouen ounzeta irinii nahasteki, eta han
gen orthiaren bantzteko. Jesusek horiek guziak parabolaten erraiten zutian bolgz
jente Chehiari, beskerik hainitz ere bai ezin ezautzen zutian zelarik bere
mintzazia hein izpiritiaren arabera ezkiten.

Eta Jesus etzen mintzo parabolaz baizik[2] amaretatik eta Profetaren bitza
betha bitzin zitzin: Parabolaten bat predikuko ene aitzen, eta mintzaiaren hatzeretik
jardunik zitzenak dutzu
hountako gaitza gordunik azkenetako. Etzeien mintzo parabolaz baizik, bena
ere Apostolak eta dizipulu oro esplikatzen zeitzen Chehiari. Gero populua
igorririk jin zen etzberat { 1.— Mountarda beltzia eta alchaturak Eliza pizgarren die, hein ttipi zena
hatzaiten eta gero handitzerik mundia oro hartzen zuena. Gero ale zelako
choriak zelarik ezautzen tu, arimak ere igaiten zen bertan
bertsten zoreartetako.
2.— Parabola horiek guziak narriore ounsa bazuzkan egia eli bat dira. Aze eraikuntza
eratkusten deitzu zerbaitu narrioniek oro erzien bardin Kristi. Trakazenak agertzen
Deitzu ze gertatze den Franziari igaran ~~bat~~ ouzkhe hountan. Ebanjelioaren
saiheteiatzat utziriik eratkarpen galgarriak hetabi tie populuaren bertan, eta
egun agertu dira hen ondorionak. Mountarda beltzak eratkusten deitzu egia bat
bena ounsa harturik askoi dela gizon batek bizitzeko khantiarekin. Alchaturak
aldiz eratkusten ditu harturen hountzeraztez, nola gutarik bakoitzak arimak behar
tuguin gouze eratkarpenez, eta ahalkiz hountzeraz, eta J. Kristen Elizatat bilduraz.

XXIII.— Ereiñaren parabolaren esplikazionia.— Matth. XIII, 10-23; Marc. IV, 10-20; Luc. VIII, 9-15.

Jesusek arrapostu eman zuen: Tibi emanik zaizue zerutako mendiko gauzen misterioa jakitea, baina hoieri ez.

Zeratu zenian, haretzin zeuden Hamabiek galdetu zuen zer erran nahi zuen parabola horiek. Erran zuen ere zertako mintzo zen parabolatan zitzaie parabolaz.

Errespostu emanik zuen: Zuri emanik zaizu zerutako mendiko gauzen misterioa jakitea, baina hoieri ez.

Ezi emanik izanen zaio eta ugaritua izanen da; baina ezi ez duenari, duena ere kenduko zaio.

Horregatik parabolaz mintzo naiz: begiak dituzte eta ez dute ikusten, belarriak dituzte eta ez dute entzuten, ez entelegatzen.

Eta Isaiasen profetaren aitzina errana da: Zuek beharriz beheratuko zaizue entzumen zuen begiez zoegnen eta ez ikusiko. Alabaña jendearen bihotza lodi egin da, beharriz gogortu, eta begiak naski zerrata tu ez entzuteko, ez ikusteko, ez eta ere konprenitzeko, beldurrez ustez bihurtu eta nere aitzinean sendatu eta sendo nezakean. Zuek bai dohatsu zuen begiak ikusten duzuen, beharriz entzuten duzuen! Ezi egiaz errana deizuet hainitz Profeta eta Justuk gutiziatu die zuek ikusten duzuena ikusteko eta ez ikusi; entzutea zuek entzuten duzuena, eta ez entzun.

Erraiten deie orano: Ezturiz ez dezakezue konprenitzen parabola hau! Eta nola konprenitzen duzue beztiak oro? Esplikatuko deizuet arren ezi ereitera joiuan zenarentzat parabola. Ozia Jinkoaren elhia da; ereilia elhe haren gizonetara heldu zaiolarik. Nausiaitzak entzuten du Nausiaren elhia eta ez ezpiritian hartzen, ezpainak ekhartzen du heltzaio, bihotzetik ekhiten dio eta ez dezan sinhestez arima salbatu, houra da bide bazterrean ereiñik izan zen azia.

Nausiak ere entzuten beitu Erresumako hitza eta ezpiritian ez hartzen, heldu zaiolarik, eta bihotzetik ekhi deiolakoz hitz salbagarria, houra da bide bazterrean ereiñik izanden azia; beitu harritsietan ereiñ azia aldiz da noiz ere bihotz hunez ekharriak beita egun batez ukhen hunen gatikan, berehala naula azi haietz erpetu herrorik, ezin izaiten baitu ere sustrairik.

Azi beharren aldiz khaparren artian ereiñak ere ezin izaiten baitu fruitu onik.

Azi onetarik ere khaparren artian ereiñak dira entzuten dutenak, eta ezin izaiten baitu fruitu onik.

Azi beharren ustez khaparren artian ereiñak dira entzuten dutenak, eta ezin izaiten baitu fruitu onik.

Azi beharren aldiz

XXIV. — Gaitzerrupeko argia. — S. Marc IV, 21-25.

Jesusek orain errain zeien: Izarlin Deia sekula Kandera gaitzerrupetan, edo ere ohapian, edo Izteia eginik kandelararen gañen ezarteko, jartzen dien orretan argitzeko? Ezta deus gordetzik agerturen ez denik, deus ezkutatzik eginik orren begietarateko ezteuik. Entzuteko duenak beharriak, entzun dezala.

Errain zeien orano: Ontza bat zazie entzuten duzuna. Zer ere neurri egiten beteriz beste, houra bera eginik izanen zaizie, eta orano emenda zaturik. Ezi jadanik duenari emanik izanen zaio, eta aldiz ez duenari, dutian gutiatik ere ezdokirik izanen zaitzo.

1. — Errelijione bertsuak, argi dutiaren batek bezala behar du mundua argitu eta Jinkoaren gaiza gorotzak agertu, hala nola haren hountarzuna bai gauez egoitzan, bai goiz salbatzian.

2. — Jinkoaren ardoaren tratatzen gatu ontza edo gaizki, bertsuak tratatzen lagun manerian. Ensaten ere du ordaio edo hobeago edo gaitzeago bakotchak merechitzen dien bezala.

XXV. — Nola azia handitzen den.

S. Marc, IV, 26-29

Errain zeien ere: Jinkoaren Erresuma da gizon batek bezala azi ereiten baitu bere lurrean, eta lo egon dadin, ala egun ala gau, eta ereinak ernetzen eta handitzen da, horek jakin gabe nola. Ezi berarianik lurrak ematen du bere fruitua: lehenik belharra bat, gero buru bat, eta buruan garia ogiz betia. Eta ogi bitsia roshitu deia bai, lehaitzera da buruzagia zeren bellu den ikusta.

1. — Ebanjelio santiak berarianik, edo bakotchak errainko Jinkoaganik du mundiaren khambiatzea ikusarra. Ebanjelio santiak den bezala mundian Jinkoaren ministroak, eraman du ekhoizpen handiak, lehenik gutarik bakotchari ematen du zenbaiten hornik, gero egiazten deizkie bertuterako ohartzak. Gerouan orano jopuluik bere legetan sarearazten du Ebanjelioaren errainak, zeren den Ebanjelioa justiziarako eta amoriozko lege berria, eta munduan kontsu-

berian ontza izatiaren emaile bat. Aldiz oraiko demboretan bezala gaztiari emanik bazio eraikuspen pagoenak Ebanjelioaren ordez, ezta behar erlijionatu populiak J. Krist jin aitzinetiko herraminteiarat itzultzerik ere.

2. — Nonbz eta ere zeluko Erresumaren izateko haratatzen noumbria osso komplet bat ate, ordian izanen da jujamentu jeneralo.

XXVI. — Irakaskaren parabola esplikatzerik. — S. Matth. XIII, 36-43

Dizipuluek Jesusi errain zeien: Esplika ezazu iraskaren pa alhorrian ereñaren parabolo. Jesusek ihardetsi zeien: Ezi hounu ereiten duena Gizonaren Semia da. alhorra aldiz mundia da. Erresumako haurrak dira ezi hounu, bekatuzko haurrak aldiz iraka. Ezi garitsua ereiñ duen gizon etsaia, diabloa bera da. Uzta da munduen edo demboren akabantza, ogi ephailiak eta beltzaliak aingeruak.

Eta nola iraka bilketzerik beita egitek, eta suialat ondutzerik, hala hala izanen da munduan akabantzan. Gizonaren Semiak igorriko tu bere aingeruak, haren Erresumatik tarrapatuko tu eskandalak, eta gaizki egiak, eta hurrikeriko zuzko labe gorrialet. Iban izanen da negar-marraska eta rigarrak, eta hortz karraskiak. Orduan justuak argituren dira ephiak bezala beren Aitaren Erresuman. Entzun bezala, beharrirek duenak entzuteko!)

1. — Jesusek usu erraiten tu zitu hoiek, gutarik bakotchak ekhetzan ulertzeko parabola hoietan den eraikuspen handiak. Ez gitzian arren izan entzule eta bez ordian ez gogouan harrzale.

XXVII. — Diharu gordia — perla baliousa — Saria. — S. Matth. XIII, 43-52.

Zeluko Erresumak duen diharu edo tresor handi bat alhor batean gordo.1) Hura ezkutatzik duenak ezteu bere diharu ororekin alhorra erosten du alhorra.

Zeluko Erresumak orano duen perla ederren orduko dakolan tratalaria. Perla baliousa bat dira bai, badena, dutianak oro saltzen tu, eta alhorra erosten.

Jinkoaren Erresumak orano idoiri ou itchas oulluat ourthoutsitsik den sare bat bethatzen dona araiñ zuberik orotz. 2) Gaiztoka zelarik arrantzaleek elkhitzen ere, eta jasoriik itchoz barrerrian haiatzen tia hounak, eraisten ountzi batetara, eta gaiztoak aldiz kanpoan ourthoutsitzen. Ibaia hala izanen da mendien akabantzan. Aingeruak jinen dira, gaiztoak bertatik tie phuneta rik, eta ourthoutsitsko zuzitu labe gorrialat. Iban badate nigar eta hortz karraska. Ountza hartu kuzieia horiek oro? Erran zeien: baiz. Eta ordian Jesuek: Ibotar agitzen da, Doktor Zelako Erresumako gaizez jakintsu den bat izan dadin aita familiako bat ederri zoriñek bere tresoretik elkhitzen beitu zahar eta berri diru gaizak. 3) Eta parabola horiek akabi zutenian Jesus jouan zen handik.

1.— Bethatzen dugu Zelia beste gaiza ororen gainetik ekhhatu. Eta tresorik, eta perla aberastuko kanpoa baliu duenik. Mundiak orok beno haboro baliu du eternitate ioriosak.

2.— Ountza eta gaizkia, jintzuak eta gaiztoak algarreki zabiltza kurrian; idoiri zie kari karik gaiztoen gaizak hobeki bereiztala eraz kaunenak) beno horiek oro dembora batez zat diza.

3.— Etchetko-jaoun behor beralako batek batu gaizki guziak gaiztoak behor ordian zerbutchatzeko, hala hala behor dugu guk orotk egin. Ountza eragutzen baitzu Ebanjelioko erakaspenak, aisa eta thorme haunez erakatsiko tu gu jakintate gabiak, bai eta ere den kuñaren arabera goure minzajia adelatzen.

XXVIII.— Itchaso khitkiaren phausaerazio

S. Matth. VIII, 23-26; S. Marc 36-40; S. Luc VIII, 22-26

Egun batez jinsuek ziolarik bere ikasoan jinto oste handi bat, igaran zen bere ikasleekin galanta inglang bestaldera beno goña, eta erran zeien: Gouazan itchaz ekhiaren beste aldera. Eta ikasleek populia bilchia etcherat igorri dielarik igaraiten dira, eta jesus bertatik eraraiten; bazen ere beste ontzirik

jen ordotik. Itchasoan gaiñti zabiltzalarik, haizea nasia Jesus lo egoteraden zen, eta norbait bere jouanaren aize [illegible] jeiki beitzen ukhaimak hain kutian altchatzen eta eraisten nouen ontzia haurrez bethatzera beitzen. 1) Jesus ontziaren gibelean zen burukogi batetara buruan ermanik haurren zelarik lo zagoen gibelatko aldian. Ikasleek eratzarrarazi zuen erraiten zeielarik: Nausia, ezkutia arren zuk ahoratzik gu galtzegiten? Jalki gitzatzu, jaunsitzera gouatzu! Ser ordian jeikitzen da Jesus, mehatxatzen du aizia eta itchasoari eraiten: Ichil hadi eta phausa hadi. Eta erran bezala, ukhaimak da aizia, eta phausu handi bat itchasoan egiten. Eta erraiten dei Jesusek: Zertatako zidere haimbeste lotsatsirik? Ezturzie oraino sinhestenik?

Ikasleak aldiz harrixa handitan zuen, eta algarre 2) zioeen: Ser ote da hau gizon hau zoñi aiziak eta itchasoak obeditzen beitzie?

1.— Aize horrek ezuriaren gaiztoen jeuzkon phensatzeko maneira zoñek haurrentzat eraikaspen gaizto popularak aize batek bezala, jaltsukeiak bai Elizaia bai bere ezoraren beitzitu, eta errikskopen ezarten.

2.— Ikasleak Jesusen hanitz miñakuilu ikhasiriek zuen eta haleriek ere etzirakien nouen zuen itchasoa ikhasteiareki. Iholachek phausatzuk. Bai gizon Jesusek phausaraziten tu arinetatako eta zoztetatako eraikasiriak haren erranak bethatzen batic.

XXIX.— Debriak bortxakoetan sartzen.— Matt, S. Matth. VIII, 28-34; S. Marc V, 1-20; S. Luc VIII, 27-33.

Ibeltz zenian haurrak haritzala bai eta sartzu Gerasatarren lurretan, bi hobe eta bizkor bamenik zelarik, bethargalekin zienak jin zuzen harengana 1) hain zuzen handitan, hain bortxatsu nouen alde betarik igaraitzea ahoere ezpeitzen haizu. Jesusen ikhasteiareki hari zuzen oihuz: Jesus, Jinkoaren Seina, zer galthatzen duzu gu gatik?

Jelkitzen zirena ohartu gabe gouze ezkontzara. 2) Betarik batara ikpuritzen dira
Bater hartarik zen. Bobietan atherbeat egoiten zen, eta bertakoek ohean estaltzen
abal zuan kathiñaz, ezi soltero zuena zuena gatik bezala. Bobietan egoiten zuten
bere egoitza, eta bertakoek ez eta kathiñaz estaltzen, ezian abal ukhanik
Jauregiko
Jauregiko
Jauregiko

ben beitan sorrarazten tian desordiak, diade egiazko populien, eta berbordik populu fraganuen gaztigiak. Jaungoikoa Jaun da familia Jeiko Gaberdkoen viratia; eta iferniun debrick bere gaizki egiak jchaltatzen tien demboran. Jeitkoaren mintzlak diade arimen thormentatzeko.

7.— Gerasertarrek ezte ezagutzarik hartzen emanik zaien erakuspen ezta ere baliatzen estekuntzik zaien graziaz. Ibarri da hurreko gaizen estekiz nuen expeitie bere bortxakoen galtziar bazik dolurik, ere galtzatzen deie Jesusi ben eremietarik. hurrent diabro. Jer utsumantia, eta bekatu gogortzia populu horren beitan Khanaandarren dena.

8.— Jerusek deitzen tu berarganat nahi tianak, ezta ororentzako bekatkazionia. Ezta egia montiko gazte debotak ere apherstarzuniako deithurik dicla, ez eta ez bai giroko neskatilla gaztiak ere jerora iratera. Jeitkoarak nahi du estalu urotan izan ditian haituzko haren berbuchariak.

Gutarik bakotchak egin behar dugun da noz gaure bokkazioniari ochuru egitia. Jolas apostolu batek bezain beste lagunik egin ahal dio mundutiko gizon batek. Jesusek gizon galthatzen deio etchen egon nadien, eta ez etchetkoak bere etchekoak berak ukhen tian erakuspenak beharrez ditzan: horra Kristi bakotcharen eginbidia. Beste hauteki bezala ezteio ikhilik egitia manhatzen Jesusek, ez Gerasertarrek egiaren entzun beharra bazien, eta Bartaltaz galthatzen deio ben Apostolu izan dadin.

XXX.— Jesus gutietsirik da Nazarethen.

S. Matth. XIII; 53-58.— S. Marc VI; 1-6.

Iberiak de bortarik hurrutiarecki, Jesus jaundu zen bere discipuleki bere sorlekhialat, eta hauko sinagogetan mintzatzen zen. Sabalotko egonian noula populiaren erakasten ari beitzen, hauitz entzule haren erranetzaz eta jaitsitatzaz estonetarik kagotzan. 2) Nondik hiztun ikhasi ukhen dun? Ibarnesk, nondik dutu ukhen erraiten tian gaizak? Nondik

dutu zuhurtzia hori, eta zer indarrez egiten tu miraktuillu horiek Hek? Ezteia maiastaru bat, eta maiastaru baten semia? Ibarren ama ezteia Mariaz deitzen Jakes, Joseph, Simon eta Jude? 3) Ibarren ezkontzeki emaztekiak ezteiela oro gaure artian bizi? Nondik bilhatzen tu arren erraiten tian gaizak? Ene estkontalizaturik zagotzan Jesus beitan, bena hauetk erraiten deie: Ez dela profeta, ezbanre gaberik bere sorlekhian bazik, bere etchian bere familian bazik. Bartaltaz ere etzian ledikin beitan miraktuillu guti bazik egin. 4) Jenten fede eskaza dela kausa etzuen bere indarra, bere jhoitze handia erazgutzeraz, eta guti eri zuzdoten zutian esteken hidatzez beren gain.

Estonaturik zagoen Jesus bere Nazaret.

1.— Batzarri gaztetan ukhena galtik Nazarethen, jin zen berriz Jesus bere sorlekhiala, maite ziolakoz eta nahi ukhen diskipulakoz ukhausi zen Khanbiatzen eta arra utzulzen Jeitkoaganat. Berrialdiari etchetki iratia Kristi berritarik bat da.

2.— Nazarethako jentiak estonaturik dia Jesusen beitanden zuhurtziaz ezin diote bere buriari erran nondik dian eta ezteie nahi ukhausi horren beitan, maiastaru bat da maiastaruren beitan semia bazela? Gizon hau, bere ikhasiz zegon gauza miragarriak, eta bere eskuz egiten zituen miraklak?

3.— Salbatoriaren askatziak honetz zuen Nazarethen; haldu bat Kristo kuzuña kontatzen dian bezain.

4.— Fedia izan behar dugu askar miraktuillurik ardiestako.

XXXI.— Galilean egin phertoikiak.— S. Matth. IX; 35-38.

Ordian Jesusek ingurata zutian buri et herri guziak, sinagogetan erakasten zialarik, eta bokatua Evangelioua phertoikiaren zialarik, bai eta eritarzun, eta gaitz ororen zuzdoten. 1) Jende osten ikhusiaz pietate handiz bere barnian ukhen zuen, eta hurrian etzanak bezala ardi artzañez gabetiak berala. Ordian dio bere discipuleri: Hasto adoratu da 2), bena langileak guti. Othoi eraziz ezkero Barnazagoa

igor bitzan bere urtaka langiliak.

1.— "Erresumaco Ebanjelioa" da Jinkoaren Erresumaren armetan ezkutatzeko berri honena estableritik izan behar diotako berri honena.

2.— Bethi ber gaiza da: bada mundian milioka [illegible] gallka bizitzeko khambiatzia eta zeluko urta batzuetan. Iburuzkoa: Jesusen infidel eta salbaje Asiako phartian, eta berbezko Apostoluk bizi direnak; Iberetikoak eta Chismatikoak bai Europan, bai Ameriketan saldo handi bat egiten dienak; joure artetko bizizale haniti izenez baizik Katolikorik. Ezkenak profeta falsuen gezurrez inganatzerik dienak. Gallka dezagun Jinkoak apnertsa dei dezan hauts gizon gazte batzu egiaren heberatzeko, eta ber eratkoanpen [illegible] gaistoetarik begiratzeko.— Jesu bera da gouri gallbatzalia ekhoitz egin dezagun amorekatik eta Elizak ukhen dezan Ministro garsiak eta behar bezalakoak arimen Jinkoari zabaltzeko.

XXXII.— Jesusek igorbitzu Ibanabiak phrestikatzera, bi emaiten ziran gomendiak apostoliak

S. Math. X; 1-42. S. Marc VI, 7-13; S. Luc IX, 1-6.

Berargana bil eta igorri zutian hamabi bizipiluak biaka biaka Jinkoaren Erresumaren [illegible] 1). Emaiten diei izpiritu [illegible] ahaltzeko phrestu, bai eta eritarzuen eta gaitz oroen sendotzeko ahala.

Ibuna hamabi Apostoluen izenak: lehena 2) Simon, deithuruik dena Petri eta Andrike haren anaia; Jacques Zebedeen semia eta Johane haren anaia; Philipe eta Barthelemy; Thomas eta Mathieu Publikauna. Jacques Alphéen semia eta Thadee; Simon Kanaakoua eta Judas Iscariota [illegible] Jesusek igorri zutian Ibanabiak phrestikatzea, eta sendotzera, gomendatu zeitzkien [illegible] zuan Paganoen burura 3) gomendatzen dei ebanjelioa Samaritanoen [illegible] hiritan, bena lehenik joanak Israeldar etxeko ardi galdetara.

joanak eta zien phrestikietan erazi han: Zelietako Erresuma hurbiltuik da. Eriak zeuden itzatzie, hilak phitz, lepraz hartiak garbi, Jebriak ohildo hanitik ukhena, Johanik emanez. Ezterazuela zihaurietan ehiri ez ukhenik, ez zilharrik ez zihaurerik zien gerrikoetan 4) Ez ukhen bi zamenetako ez eta hoinetakorik, eta makilarik; ezi langiliak hartzea dun jana 5) Eta zoin hiri do herrietan sar ziteken, gallka erazie gizonik hobetsienik ikhousia eta horretan egon zitzen phartitzeko eguniarano 6) Etchen sartzierako agourra emanez erraiten dutzielarik: Bakia etxe honi. Etchen harek merezki badu bakia ukhen eratzitako da haren gaina; aldiz erpadu merezki, arra itzultzeko da bakia zuren gana. Nourbaitek erpadurik egiten batzarri hounetan, eta erpadutu entzuten zien ehiak, [illegible] etchetik eta hiritik kamporatzekoan, ihautsaus erazie zien zapatuetako erhautsa 7) Nik egiaz erraiten deizuet Sodomarentzat eta Gomorrharentzat jujamendu eguinian, gutiago [illegible] hatzitzia etzuen hiri horrentzat.

Igorten zutiet hala nola ardiak otsoen artetan 8) izan zitzeie arren zuhur sugia bezala, eta ursoua bezain simple. Mes sido zutiei gizonetzat eri eramanen zutie bereen biltzarretara, eta azotatuko zutie bereen sinagogetan.

Eramanik [illegible] gatik eramanik izanen ere zitzeie bai gobernadoren bai Erregeren aitzinialat, nitzat [illegible] izan ahal zitzeien bai hen, bai beste nazionen aitzinian. Ihen eskietara zialtkitzian, ez buria hauts aitzinetik jakin beharrez zer edo nola minzatu behar duzun; ezi ordu berian emanik izanen zaizie jakitia zer erran behar duzun 10) Etzirade zuek mintzatzaile izanen bena zuren baitan Jaunaren Izpiritu. Anaiak anaia igorriko du hiltziala, aitak semia; haurrak aldarriko dira bourkasoan, eta hiltzaraziko 11) Eme izena gatik izanen zitzeie orotzaz [illegible] bena biderazko.

ere hura abarteno izaiten dzaia salbatorik izanen da. Nouz eta ere gaizki ebiliko bezuzte hiri batetan beste batetara ihes egitez. Egiaz errateko zerbeit ertsturzie Izaebko hiriak oro igaranen 12) Jinkoa Jizonaren Semia hetu ezteno.

Dizipulia ezteite izan Naudiaren alde gañetik, ezta zerbuchiaria Jauna beno gorago. Asko da dizipuli arentzat izan Dadien Naudia bezala, eta zerbuchiari arentzat Jauna bezala 13). Aita familiakoa deitzu bada Beelzebub eta Debria, zer lado eztikie hauzo etchekoentzat? Ez arren barderiarik ukhen ezi gorderik dienak oro agerturik dizatek, eta segret dienak ezin ukhen 14) ere nik ukhenpeian errateko dizidanak, argi handian iaur itzatsi, eta beharriala ozaiak begatzetarik zihoste beharriala barna entzunak begatz gañetarik errantzen. Ez beldur izan khorpitzak hilik ere, arimak hiltzen ahal ezteituenentzat, 15) bena behenagorik ere beldur izan khorpitzak eta arimaz ifernalat urthuntzen ahal tia. Zi etche-chori ez etche direla bi ardiken saltzen? Eta hatik hetarik bat ezta hurrialat erorriko. Zien aitaren nahia gabe. Zien buruko bilhoak ere bat ere utzi gabe khountatuerik diza; ez arren izan beldur, handia etche-chorik beno habore bahi duzie. 16)

Nourk ere aithortuten benaiz gizonen aitzinian, nik ere hourra aithortuko dut ene Aita zelian denaren aitzinian, bena ere nouz baitek ukhatzen banai gizonen aitzinian nik ere hunra ukhatuten dut ene Aita zelian denaren aitzinian. Ez uste ukhen hurrialat jin nizala bakiaren ekhartera 17) ez bakiaren bena ezpalarsen ekhartera nizjinik. Jinik nuz gizonaren aita ganik berheztera, alhabaren amaganik, erranaren alhabaren ama gizonaren amaganik berheztera. Gisa horrez gizonak bere etchekoetan tuke etsaiak. Nourk Nouz ere bere aitari eta amari etchekiago beitä ene beno ezta nouz ene dizipulia izateko; nouz ere bere semiari edo alhabari eni beno etchekiago beita nabaz ere eta ezpeita nouz bere semiari edo alhabari eni beno etchekiago dena.

Nourk ere ezpeitu bere khurutzia hartzen ene ondotik ebiltzeko, ezta nouz enekilanko. Bere bizia begiratu nahi dienak galduko du, 19) eta entzut galtzen dienak dienen du. Zuek errezebitzen zutienak ni errezebitzen nauzue, eta ni errezebitzen naizenak errezebitzen dit ene igaritzia. 20) Profeta bat profeta delakoz errezebitzen dienak errezebitzeko du profeta baten saria, eta justo bat errezebitzen dienak justo delakoz justoaren saria ukhenen du.

Nourbaitek den ttipienari emaiten badu gaztaneta gotalet bat hoer hotz edateko eta dizipulia delakoz, egiazki errateu dizuet, ezteiola galduko bere saria.

Eta hamabiak hamabi Apostoliak abiatu zien herriz herri eta orotan predikatzen zielarik Ebanjelioa, eta eriak sendotzen. Penitentzia egitera zien ahoskatzen, debru hanitz ezkiltzen, eta eri hanitz olioz untatzen hunkiak, zutielarik, sendotzen. 21).

1.— Salbatzaliak lehenik bere Apostolen emanen du behar zien jakitatio, gero igortu tu eman zeitzen eskuin ezkerretara, eta eman zeitzen ahalez bakharrez arguiz muntiatu phorte egitera, eta haren hounetan ukhen photerez bahiatzera.

2.— Noun nahi eta beti Jondani Petiri Apostolen lehena ezagutuik da.

3.— Paganoen eta Samaritanoen Kombertzako denbora etzen oraino jinik. Judioak zirien lehen deithuak Jinkoaren Errescumala, bena zerbaitko emanterik ezkien hartu Salbatzalia beithan, hen atzinetik igaraiten zia Paganoak, lehenik kombertitu direnak. Judioak aldiz ezkia kombertitu arzken denboretano.

4.— Apostoliek manhatuik zaie bere Konfidantzaren obeki ezartia Igortu dienaren beithan. Graube izan ditiela, eta Jinkoak ezteie behar menekatu Deus ezkartera utziko

5.— Apostoliak eta Apherak jin behar die denak gañen Khorpitz bat. Necesario da arren gisa batiala edy bestiala ukhen dezen bat. Necesario da arren jin behar die denak gañen Khorpitz bat. Errunik da: Ukhen duzuena dohañik emanez bezitzeko behar dena. Errunik da: Ukhen duzuena dohañik emanez jouraiten bezate han: dohañik; bena ezta ehe horren kontre jouraiten bezate han: zerbait jateko edo edateko

eratekoren irrerebitzia egin lanaren ordain. Erran gabe dena Jinkoaren
elkiaren, eta salbamenetan saltzia gaizki handia lizateke la, bena Elizak
fundatzaileen fundazione eginen phakuten agintzaren beziartia ezta obra
egitate hutsen bat bainik.

6.— Jesusen Ministroenk hartze ere die atherbia bena behar die bere
egoitza haitatu etche beharberalakoetan, eskandalik ez berek ukheiteko,
ez eta ere beste emaiteko.

7.— San Thibalta Doctoraren "Houñetatko exhantiaren charrantzak"
eskomunikazione batek dio, zeren erran nahi duen gaiza hau:
Ezbaingabe nahi duenekin dena egitekorik gutizia.

8.— Gorotka horiek Apostolen bezain ontsa emaiteko dira arimen hounaz
okupatzen diren orori; ardiak idurri izatea behar da bere ezlitzazkeaz,
Goizchago eta berantchago otsoenak goitiko lo. Segiak idurri bere
pridentziaz, behar die gizonen bilhotzeko chokatki minzatu, eta ez ontsa ukhen
hen itkentzeiak Jinkoaren miraküllheik chuchentzeko tzela. Etche urzoa bezain
simple eta chuchen bere egitatetan, eztie behar sekula ikasiere utzi nahi,
eta bai betik Jinkoaren ustoenia bilhatu.

9.— Jesusek aitzina erraiten dei ber gaizki erabiltzia ukhenen dien Errelji-
oniaren hedatzaliak direlakoz. Debriak zer nahi egitera dateke, bena
mundia beztin diren burutazigoina galtzera utzi behar lukeen, eta Jesusen
Errevenma jitea utzi behar lukeen. Atzemanen du gaitzoen ärtian lagunik
franko, zeren Jesusen Ebanjelioak hen enjoiduera eta pasione gaistoenak
Kondenatzera tian: Ibarra zertako gaure Errelijonia gaistaginez gaizki
ikhousiriik den.

10.— Jinkoenak bethiere lagunten tu harentzat sofritzera ekharriik dienak.
Ukhen ditzagun martiriak ere bihotzetarik hiltzia beza egarten dien
eta ez zuhurtzaieki bere gaizki tratatzaler mintzatzen dien.

11.— Elizaren katsarian Errelijione berria hain zen gaizki ikhousiriik noun irallaoen
ahal beita bihotzetan barneik ere asskari kullaneik bereik algar kombertitzen
berriak salbatzen zutiela, eta halaz hiltzera kondenatzen.

12.— Thesu batetariik aitzina ezta behar egon hiri Jinkoaren elkia
entzun nahi ezten batek bithan ptestiekatzen. Bada haiabaste gogo hounez
elke hounta entzun hoieniik, eta arren hetarat jouan behar da, balia
ahal ditian goure phentzikiak. — "Gizonaren semiaren jitiak" erran nahi
du hauts aldiz "hiltzaren jitia". Ibiltz hoier aurren Jesusek erran nahi
zien: Ibilen zideie zien Thestamentatako gaiztoetako hiriak oro igaran
gabe, jouan zitie zitzie arren diri hetara zoumitan zuen ebiak emetzo
erakarpenak barazten hozina ukhenen beztie gogo hounez entzunen beitiate.

13.— Egiazko urgaizki bat da phenatzia gaizki erabiliriik. Gienian jitetzaz,
goure Salbazalia diren gizela, eta hartzar beraz salbamentako bidian gizela.

14.— Gaizki erabiliriik izatiaren ezta behar sekula lotsa izan Apostoloak,
eta phentzikiazaliak; behar tu garatik oibentatu goure Errelijione santuako
egiak oro, Jinkoaz beraz ekharriik izan direnak gizonetara.

15.— Bourreneik eztie egiten ahal arimari minik, bena bai behiatzen
eta handitzen haren zorihous betierekoa.

16.— Jinkoa ezta sekula hurrukitzen bere daurretarik, thormentariik hautsiren
egarten tu amodioreki.

17.— Ezdu Ebanjelio santiak gizonen nazionen, eta familien arteko beherazpen
egin, bena bai gizonen pasioenek, kondenatzeiik eztielakoz ukhentzen ahal
kondenatuiik izatia Ebanjelioko erakaspenek. Jesus dibinoa jin da hiriatat
bakiaren ekhartera, bena gizonen gaitokeriak ephantzatzen du bake hura
jitetik.

18.— Jinkoaren amodioak bestetan uken alde gañetik igaran behar du.
Beharragu etchekoak maite ukhen, behar tugunaz gañzo maitatu etsaiak
ere; bena ez dutek, ez dunek, ez lezeke ezkero ezke behar eskumeriik ukhen

Erreligioniari ukko eginaztelko, eta gero eginbiden beltzatzetik eghanthatzeko.

19.— Behar duqu post izan Khorpitzetko biziaren galtzera, animakonaren begiratzeko.

20.— Jerusek heben eraikousten du zer saviak diren emanik hasen Ebanjelioaren-hedazako, eta bon hortan laguntzako. Sari horien esparanchak eutsi hauts eraikharri obrak egitera, eta munduari heze baliaztera.

21.— Ukuntatze hori Deutako Konzilioaren arabera da gauze obligatuzaz, ezhouna bat bururik.

[S.Luc IX; 7-9.

XXXIII.— Jourdane Jouhanen Martiriona — S.Matt XIV, 1-12; S.Marc VI, 14-29;

Denbora hetan Iherodes Petrarkak 1) entzunten du Jesusez zer aiphamen handia den, bai eta ere haren egitaik zoin ziren eta miragarri diren. Ukhuntsen zuen haren izena zuela oroen mihietan zen, eta hortzaz etzakien zer pentsa ez zer egin.

Batzen errana zen Jourdane Jouhanen zela hiletarik phizturik, bertzea aldiz Elias zela, jentez agertu ik, edo lehenetako Profetetarik bat phizturik.

Iherodesek bere aldetik zion khortetako gizonei: Jouhanen buria phikerazi geiot, eta arren nor da nahalko egitaten jabe zela ezautzen dutuzuna? Jouhanen Batista 2) othe dela bere buria hilen artetik phizturik, eta egun haur berte gauza miragarrien egile? Eta horiekin proan gabe Iherodes haren khortetako ere Iherodesko gerthaldiaren ukhen nahiz izagon. Hortik ezi errain behar da Iherodesek izeron zela Jouhanen harrezkero zela. buria eta berdineaz karagatu ik zerratu zuela pasuntegian. Iherodiadak ere bere Kausa gaitik Philippe bere anaiaren emaztia izana gatik. Jouhanek zion Iherodesi: Etzaiuzu haizu zuure anaiaren emaztiaren ukheitia. Iherodiadak ere Iherodesi hainbaten zeitzon segidak haren errotzetako, eta hilerazteko nahiz errotari eta hilerazi ben a ezin heltzen ahala bere ohoiala zezaken. Iherodes 3) Iherodiadaren Jouhanen Batzuzen zakhalakoz Jouhanen bizitzen arimak Kabalenetan sartzen zielo egitiza egiteko (mihitzpidezko)

haren errana entzuten. Botza zen ere populiarentzat zeren Jouhanek hainbeste profeta baino handiago zen.

Bera arrikuntzat heltu zen nahi bezalako gerthaldia. Bere sorthezko eguneau Iherodesek eman zian bere lehenetako handitar bazkaren bat baino lehenago kanpi bazkari bat bere khortetako Hargatuenei, soldado aintzindariei, eta Galileako handienei. Bazkari arigetarik Herodiadaren alhaba eta Jouhanen dantzatzen den Salomen sartzen da Iherodiadaren alhaba eta dantzatzen da. dantzan harten delarik choratzen tu bai Iherodes, bai nahanian zirenak.

Erregek ordian dio neskatila gaztiari: Galthe ezadan nahi duenaz eta ezanen dun. 4) Juratu zian bai damboran eta erran: Bai galthatzen deitzanaz ere ukhenen tun, baliz ere eue erdosounaren erdia.

Neskatila jelki eta bazoa amari erraitera: Zer behar deiot galthatu? Amak berheala: Jouhanen buria. Eta ordu berian jouraiden delarik Erregen aitzinera, bria handidan galthatzen du amak erranez, diotalarik: Nahi dut bastetzenetik eman dezazun orduzi Jouhanen Bataitaren buria.

Erregeren begetartia ukhentu zen 5) eta hatik etzian nahi ukhen hitza jan, zeren zin eginik zen bere laguno aitzinian bere laguno galtik, eta zin egin ziolakoz. Bere zainthaletarik arren bat igorri due eskher bizian manatzeko deiolarik eskher bizon Jouhanen buria zainthaletik presuntegian phikatzen Jouhanen buria, eskharten du orduzin gañeo, et emaiten neskatila gaztiari amari entzuterik izateko.

Bezi hori entzunik bere dizipulek bere burnzagaiaren khorpitza harturik hobian ezarri zion, eta Jesusi hilerazi hil buria ezeman.

1.— Iherodes Antipas, Iherodes Zaharraren semia, Galileako Gobernadore zen.

2.— Iherodesek sinhestera zen Jouhanen phiztu zela, jinkoaren ere zion gizonen arimak Kabalenetan sartzen ziela egitiza egiteko (mihitzpidezko)

3.— Herodes ere ouhuvaraten zian Jauhane; ~~Bere~~ ~~etsaitzen~~ haren errain miŋgarrek errainten zuen, bena bere ~~senburan~~ populua ikhecha ~~dun~~ ~~bere~~ ~~zen~~ Jauhane hetsia eraz Jultsaurien literarzez.

4.— San Krisostomek requrtatzen due Herodiada emaztiak Jauhaneren kiltzia ~~etsenbiciun~~ zer kreimenta ardelatu zuela: hortarik ikhusi deragun jente lokikeriari ematia ~~zaitzela~~ hel ahal dezian.

5.— Jesusek deitzen zian Herodes hachteri bat, ere San Filipoen, eta San Jeroumen arabera Herodesen phena abiatzeko phena bat zen.

6.— Zumbat nahi zien egiteik esta ihauz obligatu gaitza gaizto ~~bihurtzeko~~ ere egiteza hitzemanaren egitera. Bestalde Jultsaurien aphalbzia lizate oste ukhaitza ahal diela gaizki egina ~~ezeztatzen~~ bolatko zinari ~~hitzarrik~~ emaiten eta gaizki egina ezabatzen.

[S. Jean VI, 1-15

XXXIV.— Ogien Lehen emendatzia.— S. Math. XIV, 13-24. S. Marc VI, 30-44. S. Luc, IX, 10-17; Apostoliak gibeliatat utzulirik Jesusi erran zeien zer eginzuen, baieta noula ~~erakustera~~ eraunsi zuen. Ordian Jesusek erraiten dzie: Ziauzte euskin lekhu bazterreabatetara, eta han phausatutzu ~~xixeie~~ apurtxo. Ezi jouraiten eta jiten zirenak hain noumbe handian ziren noun ezpeitzien ez eta jateko ~~emaiten~~ emboranik ~~ukhen~~. Hartu zutian arren bereskin, eta ~~ountzi~~ galiza batetara garauak ~~abiatu~~ ~~ukhen~~ zen Bethsaidako lekhu bazter batetara, Galileako, erran nahi beita Liberiadako itsasarat, ~~antzina~~ nahitzela. 2) ikhatsouaz airzina. 2)

Hauntsek ikhousi zutien abiatzen, bestek eli batek abiatu ziela jakinik oste handitan joiran zien hounez, hellu ere bai hourak beno lehen.

Populua ~~etzaitzelatian~~ egon haren miraskuilliek, eta egiaza ~~hadiatik~~ ikhusiz ~~gabe~~ ~~eraitan~~ gañen egiten zutian miraskuilliak. Populua asaltatuzik zen hareek eraitan gañen egiten zutian miraskuilliak ikhousi behar ez.

Jesus ordian bazterrin zen bertzi gaiñ batetara, eta han jarri bere ~~ikhusiteki~~. Gaiza horiek igaraiten zien Bozkonik, erran nahi beita Judaren bestu heriotzetik kuillan.

Nouiz eta ere Jesusek bigiak altsatuzik ikhousi bertzian populu handi hourra berartara jinik, jiet eta hartu zuen zeren jente ~~hauzak~~ hek artzaiñik gabeko ardi eli bat ikhusi zuen. Batzarri houna arren egiten due eta mintzatzen ~~dela~~ Jesusek. Errexumaz eta sendotzen eri zirenak oro. ~~Jaiaraztaldian~~ jaiaraz jitiari ~~nuela~~ ~~Herodesia~~ ~~ustezatzena~~ jad anitz berantenahu bertzen, erraiten due Philipperi houn erosteko ogiu asiki ogi jente oste hori jateza emaiteko? Ebala mintzo zen hartaz gojo berri jakin ~~nahiez~~ beharrez, eri bazarkien hantsi ountza zer egin behar zuen.

Philipek ihardesten due: Elizate asiki berekin denariren ogia bakotzeko ~~phoustika~~ phoustika bat emaiteko. Dizipulubak berordian Andrian zuen et han zeiten erraiten: 3) Lekhu han ~~dauki~~ bat zerraa da, eta thenoria aitzeiatuzik, igor ezazu arren jente saldo hori inorekatik eta inguruneetako herrietan eros ahal dezan zer jan.

Bena Jesusek ihardesten due: Esta jente hoien igorri beharrik, zihaurrik emezie jatera. Zer, diote ordian Dizipulick, eroxiko dugia bertzen denariren ogia hoi jatera emaiteko? Bena Jesusek berhaala: Zumbat ogi dozie? Zuazte eta jakin ezazie. Dizipulietarik bateik Andreu, Simon Petiren anaiak erraiten due: Bada hemen daun bat berekin diana bost ogi ~~eta~~ garagarrez egiiak, eta bi arain, bena horiek zer dira hainbeste jenderen? — Ekhartitzatzuiek houna, nu Jesusek eta denak belharrarekin gañen moltzoka joi eraz itzatzie. Barzen belhar hantsi lekhu hartan.

Jarten dira arren gizonak ehunkar, berrogei eta hamarkar moltzo bakhoitzean ~~jaun zienak~~ gaziek noumbait bopmple eta bost mila ~~kaunthatu~~ ahal ~~zitzelatian~~, emaztiak eta haurrak ~~kanpoko~~ bazbeta ukhenik.

Jesusek ordian hartzen tu ogiak, eta Jinkoari esterrak emanik, jarrinik zirenak ~~eta~~ ~~dozi~~ bezala ~~ezarten~~ tu ~~hetarik~~ emaiten due. Ibala hala egiten due arainez, emaiten due natsi dieri bezain bat jatera. 4) XXI Jesusek egiri miraskuillia ikhousirik mundiala han zien giroualt ere erraiten hazi zien: 5) Ibau ezazie Profeta ~~hau~~ zen ~~da~~ (X) Broski jin zien eta asé zien. Gero Jesus ~~ezagutu~~ ~~ezagutu~~ ~~ezagutu~~

J.M.J.

Sena Jesusek, jakinik harty, nasi zuela eta eraman erregu egitako 7) lehiamtian Dvizipuliak galdura ere ountzako baletara igaraitera, amorekatik eta aitzinia hartarik eta itchasoua igaraiik Bethsaideza hel ahal litian harzek populia ig etcherat igarten zian ordian. Ibourrak joquen abiatu eta Jesus bere [illegible] bazterretu zen mendiri gaña, han bera othoitzian aritzeko. 8)

1.— Jesusek nahi du lanaren ondotik phausa gitian. Nahi du ere gozoqui zoumbaitu egitako Kubora har deragun, amorekatik eta hazlak argitu bezala lagunek, gihauren buruak artian ezkutagun ahalz. Errainik da ezkumatzen bezar gihauren baratzia odolki gabetu beztez eta nonla nahi handiya liliak emanez

2.— Jin behar ukhen zuen Ecbenik Capharnaüm-era ekheik, hantik jouraiteko Bethsaidako basa-bazterriala; populia aldiz itchasoz jouraiteko ordez hur idorrez ebili zen.

3.— Beste Dvizipuliek etzuen behar ukhen ohtzen Jesusek Philippen erran ekhiak. ere populiari nahiz hountki egin galthatzen zuen Jesusi gartu hura beharen etcherat igor lezan.

4.— Ebanjelioua ezta mintzo beharen ez ernarzen ez haurrez. Ibarrek ezta eraman nahi behar dugula herberiki gizonetzat altha hartu. Gizona etchekitzen dianak, familia beretzen du, eta Bernaldia bere daukz bere eskietan du.

4.— Ibarra itchoua bat eraikuzten deikuna zoumbat aize Jesus, milakaz hullantzen zaitzon aruno emaiten den Communione Santian.

5.— Ezta behar denetz utzi galtzera; zerkero soberakin beita etcha aberats batetan, hountki handia egiten du familia osher bizi den batetan.

Dvizipuliak: Bai itzuliz 5) hunatzen dian phausketik, denez ezta gal. Bitoke zuntzin aroan, eta hanatzi zaik bethe bostogi eta bi [illegible] arrastoetik.

6— Thobalko miraklulliak ikhusiriik 123 eta estonagarri Jogueta Muchikoko gizonak bata gya horiega mintzatuik ere. Bai Jesus Messia da, jinkoaren lehiada eta Zuhko hizala egun oroz miraklulliak egiten tu erzpaiz ere ustaren handiazia. bena usiegi ikhusten tuguen gaizek ezkutu houmbatzen i neska baiik

7.— Gizonek erin diote komponi Jinkoak egiten tianak ben salbatzeko Popula baten ountza jouraiteko, Buru zaie behar lizateke haren buru eman nourbait azkarrik, oro bere indarrez gitzen ahal denik Badira ere ounta dienak egunko miriak oro jiten direla Gobernuaren ahalerziatik edo ezkar iratetik. Ibarti egiten die hola ounte ukhenez.

Jesusek mundia arra eraiki du Ebanjelioaren phrentzat ezkaz, eta gizonez ountzaren egin ariket bai bezalan, bai gizon bai familiez.

Ecbenik arren komberteru dira populiak, hetarik landa Gobernuak Rouen beitira haboroucian Popularen ikhusiak. Bestalde errainik da Jo Popularik batela beren ar aberatsko Gobernuak.

8.— Othoitza babesago da mundiaren khambiatzeko ezer erregezova azkarra.

XXXV.— Jesus dabila Jouraen gañen.—

S. Matth. XIV, 23-33. S. Marc VI, 45-52.— S. Jean VI, 16-22.

Ukhenik arratsaldian, aneu, eraiki zuen Dvizipuliek itchasoari buruz, eta bertan galtzera igaraiik Capharnaüm-erat bururz abiatu Jaraiik jiteriek, ben, eta Jesus ez ageri. Ordurtzez ukhen beltza zen eta Jesus etzuen hargatik ageri. Eta aldiz aize haudi bat jelki beitzen, itchasoa ere hirpatu tzarat. Ageri. Eta zoumbat aize haudi bat jelki beitzen, itchasoa itchasoko ondoan zebaldiek airatzen hasi ziren Khechatzera zen eta ountzia altzatzen hasi zen baina hamalau edo hamabost estadio baino gehiago ez zuten egin. Gorabehera Ikhusi zuen Jesus itsasoan zebilela eta ountzira hurbiltzen ari zela, eta ere ikharatu zen. Jesusek gañera hitz egin zion eta esan zion: Ni naiz, ez izan beldurrik. Orduan nahi izan zuen ountzian hartu, eta berehala ountzia lehorrera iritsi zen.

Buruz ezaraten zuen aitzinia hartu behar zuela. Bena Dvizipuliek ez zuten hori egin, zeren haien bihotzak zabilan. Jesusek gañera [illegible] zuen [illegible] ere bai, aldiz haren gerizan ebilten ikhusi zuten eta [illegible] 3) Jantzuma do ederrez bataiatzat hartzen eta ountzala hullantzen,

landeria handitan oihuz bost erraiten dabilarik: Fantasma bat da, adiarazpen bat da. Bena hain sarri ez ordian mentzatzen harrotu delarik erraiten deio: Jauna, zu bazara, manda ezazu hourgren gainz nitzatzagu ebil nadien. Ologa deio erraiten Jesusek, eta Petrok hori gainean ebal nadin. Settatzaraino. Ologa deio erraiten Jesusek, eta Petrok berbeala erraiten dabilarik untzitik jautsi hourazn gainen ebelten da Jesusen ganatko. Bena ikhousiaretki aizia zoumbat arzkatzen, kolpatu zen eta noula hourazen barneat beitzeman, oihuz hasi zen: Jauna, salba nezazu. Berbeala Jesusek eskua hedatuz zidalarik, egaztu zian, eta erraitsi: Ote eskazeko gizona, zertako duzu biz?

Dizipulick berehalaretki ezer ezebilte igaranazi zien Jesus untzialat. Nahi izan bitzuen dizipulick untzialat sartu. Petrok Petrok zen bezain sarri ez da untzitik jautsi, eta bat aizia ekhiratu zen hoyen mouse eta berbeala, eta Lazaro ordian ekhiratu aizia ukhitu ahalizatzeko, eta hemborratz helburu batera bazterrala. Gaiza horien ekhiaretki, erran zabe dena, hantxe bazoncla dizipulien estonamentia. Etzien Jesus Bihotzak untzitik zubidatzen etzien bere bozkarioan Dens Kompanitz bost egun emandatzian, bena batzik untzitik zienak oro kullantu zien Jesusen gana, eta adoratu, zidelarik: Egiazki zu Jinkoaren Semia zira.

1.— Betsaidatako hiria itchasoko haren Egueridako aldian zen. Ketku bazterra hartarik jouan jinala jinakal zien Jinkoak bai itchasoz, bai lur dorez.

2.— Langorean beilla eta goure gauzko hamar orenak bat dira.

3.— Theben hor ahal diogu eraikorspen bat hunna. Jesusek gouroekin zenian zerbaitez jarunik egin ahal diotzeza, hunra gutarik hurren dauzka zen Lazio deitik Zeluko.

4.— Jeandane Petrok jotzia eta ainbestia arzkar zieno, izanda miraku illun batez hountutik. Haren jotza Khordokatu zeia bai, Jinkoaz ukhitik berzala izan da, eta bazter hauraren barna sartutako zen barneat jouraga zatien

5.— Untziak adiaraziten du Jinkoaren Eliza, eta hartan dien fedelak Ura Eliza bouikaturik da aire gaustoaz, erran nahi baita persekuzinoez. Ukiri du zoumbait oroz sountsitzera bouela, bena ez Jesus jiten da eta berbeala phausia jiten da. Erran behar da hargatik Jesus estela agertzen Elizari, harek untza merecchi artino.

XXXVI.— Generazarethako aldian eginik izan zuen sendotziak

S. Math. XIV, 34-36; S. Marc VI, 53-56.

Apostolick helbu zuten Generazarethako kurriala et jelki ziens bai untzetik Jesus izan zen ezaguturik populiaz. Eta noula han zuen gizonek ondo betarat ohartarat igorri beitzuen haren jitako berria, ekharri zeitzen ohe batzuk eli batetan berbait eritarzuneken guenak oro, noun ere edukiten beitzuen hura. Nonn nahi zoa leku, ala herrietan ala hirietan ala herri, ala ala herrichka, ala hirietan jitarzetara ekharten zuten eriak, eta othoitzen zien utz lezan bederen bere ahoparen pean arropa batez kukitzen. eta hountutzen zienak oro sendatzen ziren hountutzako zori hunna zienak oro sendatzen zien.

XXXVII.— Khorpitz sountzaren hitzemaitia Capharnaiuem

S. Jean VI, 22-72

Biharamenian itchasoaz hountantzan egon zen jendiak ikhousten zian etzela han beste untzirik izan bat bazirik, eta Jesus etzela bere dizipulekin hartan sartzen, bena dizipuliak berberak zirela joan zen dizipulien Jaunak eskerrak eman eta ogiak zutzen ketzatzeko bazterrialat. Bena ordian Jaun Tiberiadatik jin untzi eli bat.

Populiak ikhousi zuen bai etzela heldu ez Jesusik ez dizipulerik, igaran zen jin untzietara, eta joan zen Capharnaiu era Jesusen bilha.

Ediren zian bai itchasoaren hantzan, eta erran zezon: Maestre, noiz

gerok ziria hebes? Jesusek ikharderen deie: Egiaz erraiten deizuet, ene ordotik sidere ez ene miakuillak ikhusi biziarakoz, bena bai jan dezadan ogi etarik, eta are zidelakoz. Jauna ari zeie ez galduko den jaunhan baizik ogi etarik bena bai bizitze betierekoan Gizonaren Semiak emanen [illegible] ençarentzat, ot que eta Gizonaren Semiak, ezi Eme hourra Aitak bere [illegible] bestelarik berhorizan du.

Ibek zeioen ordian erran: Zer arren eginen dugu Jinkoaren araberako obren egiteko? Jesusek ikharderen deie: Jinkoaren obra da sinhestu hartzia harek igorri dianaren baitan.

Arra erraiten deie: Zer miakuillo ikhusi ezkero egunen dezakuzu zutan sinhesteko hor deragun? Gure Aitek jan die manna desertian, ezkiri ikhusi ik zian den bezala: Eman deie Jinkoak jaten ogia zelatik.

Jesusek ikharderen deie: Egiaz erraiten deizuet, Moisak ez deie eman zelatiko ogia, eme Aitak deizie emanen zelatiko egiazko ogia: ezi Jinkoaren ogia zelatik jetsi dena, eta mundiari biziaren emailica.

Jauna, deie ordian erraiten eman ezaguzu betere ogi hourra.

Jesusek ikharderen du: Ni niz egiazki bizia ematen dian ogia ene gana jiten dena ezta goseik egonen, eta ni baithan sinhesten dian ez inoiz egarririk izanen. Bena erran deizuet: ikhousi nauzie eta ez sinhesten dute. Aitak emanen deizidan guziak ene gana helduren dira, eta ene gana heltiak ez dut kanporat botako, ezen ez ene nahiaren, bena bai igorri nauenaren egiteko.

Eme Aitaren nahia da Aldiz ene Aita igorri nauenaren nahia da ezterasen ikhusiez eman deitanetarik galbiera utzi, bena oro phitzeraz azkenean egunian.

Eme Aitaren nahia da orano Ene Aitá igorri nauenaren nahia da orano Semia ikhousten eta sinhesten dien guziek bizitze betiereko dezala eta azkenean ezen, eta nik phitzeraziren dut azkenean egunian.

Eta beren kanbre murmurezkan hari ziren Judoiak ezen erran zien: Ni niz zelatik eraitsi ogi bizia. Ezi zioien: Ezteia hori Jesus Josephen Semia, ezautzigia guk horren aita eta ama ezagutzen? Nola arren orain ahal dio zelatik eraitsirik niz? Jesusek ikharetsi zeien: Ezta balio zien artean murmurezkan ari zareten. Ezta ikhusi ene gana jiten nor ez ene Aita igorri naianak ezkian ni gana eraikharten: eta nik phitzeraziren dut azken egunian.

Profeletan izkribatuik da: Eta guziak izanen dira Jinkoaz eraikutziak. Ene Aita entzun dienak eta ikasi dienak, eta hartzaz argituik izan dienak oro ene ganatik joiten dira. Ez ikhusik ene ikhusi dianaz Aitá, Jinkoa ganik denak bazik: hourra bakarrik ikhusi diana. Egiazki egiaz erraiten deizuet 9): Niken sinhesten hartzen dianak, harek badu bizitze eternala.

Ni niz bizi aren ogia. 10) Zien bourhasoak jan zi mana desertian eta hil zian dia, bena hunna ogi zelatik eraitsia, jaten dianaren ez hiltzera uzteko. Ni niz ogi bizia zelatik eraitsia. Nourbaitik jaten badu ogi hunkitik, bethikoz bizitko da: eta nik emanen deidan ogia 11) ene aragia da te mundiaren bizi aren tzat.

Ikhousiez entzuten Judoiak oldarkeren dira algarren artian erranez: Nola hounek emaiten ahal du bere aragia jatera? Eta Jesusek deie: Egiazki egiaz erraiten deizuet, ezpadu zie Gizonaren Semiaren aragirik jaten, eta haren odola edaten, ezkuzie bizia zuen baithan.

Ene aragia aldiz jaten dianak, eta ene odola edaten, harek badu bizitze eternala eta nik phitzeraziren dut azken egunian. Ezi ene aragia jantkoa da, eta ene odola edangia dabat. Ene aragia jaten dianak, eta ene odola edaten, ene baithan da, eta ni haren baithan 12).

Vorula ene aita bizi denak igorri benai eta hartzaz bizi beiriz hala nola jaten zanak nitzaz bizitzeko da. 13) Ibelen da egiazki Jelutsi eraitsi ogia. Ezta zien artek jan zien mana aiuri, eta gero hil beitira, ez ogi hau zanak jainen zanak bizitzeko da beliere.

Ibaruik guziak Jesusek erran zuzian, eraktausten ari zeiarik Capharnaumeko sinagogan. Jaunbait dizipulak entzuti areki zioten: Jogorra da hitz hau, nork eta nork da entzuteko? Eta jakinez Jesusek bere barnean beltzaki dizipulek zer murmuzoka zien, erran zien: Zer, ene erranek eskandal deizie? Eta ikusiko bazenezake Gizonaren Semia igaraiten leku zen lekuan? 15) Izpiritia da zena bizia emaiten diano, aragia aldiz deus etsako ezta. 16) Eraiten baitan hitzak. Nik zuei erran hitzak izpiritu eta bizi dira. Badira hargatik zien artean sinesten ezten. Ezi Jesusek bazakien hasiarretik zein zien sinesten ez zienak, zein ere izango zaina. Eta eraiten zion: Hartz Erran deizuet ezteia inaiz ene ganat jiten nozu ezten ene Aitaz igorririk. Orduanik hainitz dizipulek hartzen zien, eta etzien habiro harekin ibiltzen.

Ordian Jesusek erran zien Ibanaberi: Eta zuek ere nahi nauzue utzi? Simon Petrik 17) barkatu zion: Eta, Nausi, nori zoaz ene goniik? Zuk bai bizi eternaleko hitzak zuk ukan ditzu, eta guk sinhesten dugu eta jakin Zu zirela Kristo Jinkoaren Semia. Jesusek ihardesten du: Etzitudala hamabi hautatu? Eta hatzik zuetarik bat debru bat da. 18) Minzo zen Judas Iscariotaz, Simonen Semiaz: ezi izanggatik hamabietarik bat, hura zen gero ukan zaldu behar zuena.

1.— Jende zaldo harek, ikhusiareki Jesus etzela gehiago dizipuliekin, etzion hunetaz nahi egin zuen ikhasoaren berze aldialat igaraiten, ezi etzen

nahi berze zuntzik ezi han izatiareki berze zuntzik.

2.— Judioak jende ori bat zirien hurreko gaiuez oroitki zuenak; Jesusek erakusten zeie beliere bezien aitzinian ukhen behar dela bizitze gerokoeia; eta hartara helburuko ametsetai Jinkoaren semiaren erranak.

3.— Ebanjelioak erakusten duzuke jende zaldunen artean batzuk zinhesteko gabe. Ezta hortan deus estonagarririk, ezi jende ozta zen lekuan neke da oro bere gogoko izan ditzan. Bestalde Jesus etsen betiik bere populuaren artean nahi, haren behazaliak berrutzen zien, eta oraik ez bere sinhesten hartzen.

4.— Judioek galthatzen zien Salbatzaliari miakatuiko ebi bat orano Moisesiak beno ageriago zialekiaiak, ezi nuri zien ogien emaiteko gaitasuna zela ezier manaren gaitasuna zelatik eroriko zela zelatik eroriko.

5.— Mana zen ogi bat zelatik jina, bena ogi material bat korphitzen hurreko egiazko. Etzen J. Kristo ez Jesus-Kristo zelatik jinsen ogi bat bezen. Jesus-Kristo zelatik jinaren, eta gaurko animen hartzaren ogi bat zen. Jesus-Kristo zelatik jinaren, eta gaurko animen hartzaren ogi bat zen mana gaitz gaurko ogiaren desertian biltzen zena.

6.— Jesusek behor zienak oro bere bai gaurko izpiritian, bai gaurko behorrari atsegin emaiteko ala Jaunian, ala Zelian.

Judioek erakusturik Profetez Konprenitu ahal zukien ze erran nahi zien Jesusen ahoek, ezi Liburu santiak hainitz lekutan mintzo dira izpiritueko aparizez jantzariaz, hala nola beila ogia, eta Zuhurtziak ardaiaren ogiaz:

7.— Balin bada sinhesteko gabe zenik, balin bada erakusteaz galdurik denik eztu hortan Salbatzaliaren ogirik. Ibarek nahi du oro salba zitzan eta hortako egin ahalak hauen denak eztu deus aharten, bena hainitz gauzkian gogortzen dira, graziaz eztira baliatzen, eta ondoan Jinkoaren hortakotz Jinkoaren sahetsialat utziriik dira bena bere buruz.

8.— Ez ukhen arguidarik, zu Jesus-Kristok, horiko jendeki, utzi dira, eta

ezdukurzi ene gonat unguratzeko ene Errelijioperuekat bildutako, ezi sobera gueti baliatu diraene ezteitzat ikardetsi ene Aitaren ogiari, eta sobera gueti baliatu diraene graziez. Ezteitza ikoula ere borondia arinia bat Komberttatzera gero haren graziez. — Ezteitza ikoula ere borondia arinia bat Komberttatzera gero haren graziez.

Ian hori eginari behar du graziak, eta nahi hounak eta hekiilan balaiku ertiak.

9.— Jesusek behatzera jiten zaizkon oroni nahi du ezagaterazi fedearen edo sinhestearen beharra sakramentuaren obratzeko, eta horbaz beraz eman harri guteria.

10.— Gizona eta ogi materialaz beraz bizi, bena orano Verbo diuinoaren eta Verbo diuinoaren hazkurria bizigiatara hartzen du Ebanjelioaren erakoztea eta Khorpitz saintiaren errezebitzez.

11.— Oinsatto muntzatu ondoan fedearen beharraz, Jesusek erakusten du beste hazkuri bat, Khorpitz saintia, altoulutoki arimentzat neurtzeko bena. Sakramentu horren errezebitziaiak, bere beitharazten du Jinkoa bere Khorpitzareki bere odolareki, bere izate osoareki, eta haren gainik ukhaiten bizi hoin bizi saintu, bizi galdus baten eramateko graziak; [illegible]

12.— Jesusek erraiten emaiten dala bere aragiaz jatera, bere odolaz edateko operiki eta pasarik gabe erakusten du Khorpitz saintian dagoela bere izate osoareki. Ikhen hargatik ezta sakramentua egiten mirakuilu hori egiten, bena gerotko anontzatzen.

13.— Aitak bere bortzik ignazioren du Leniari, eta Leniak Khorpitz saintiaz geure oroni. Jesus gaure animarentzat da zor ere arima gaure Khorpitz saintiaz Eztut nizagun algarrekin Khorpitz hil bat eta Khorpitz animak bizigarrin dagon bat: zer ere bertheztgua beita bien artian hourra bera da arima hekiatiaz Aitaren, eta arima J. Kristi Jaunaren Khorpitzaz artian.

14.— Thola mintzo zuen dizipulek oraie zuen Jesusek behar zeiola eman jateco aragia Khorpitzetik hartuaik. Etzuen askik ezagutza

bere burien erraiteko haimbeste mirakuiluz bere Jinkotarzuna frakatu zuenez behar zuela ukhen zerbait bidez aitzin aragi jate hori.

15.— Ikhas horiek erran nahi die Salbatore eguzkian Apostoliek hobeki ezagutu ziela J. Kristen Jinkotarzuna. Jinsonak ba Berekara utziriik behar bada nekez sinhestiko jesusen Khorpitz saintian egotia, bena haren Jinkotarzunez segurtatuz gero ezteiteke nekez hobeto erakusgarri baten kontzitz ukhaiteko.

16.— Sakramentu horren eretzian zenzuak dotoki hitz agitzen dia, ezpeitzuk eta fedeak heiekie emaiten behar den ezagutza.

17.— Petiri Apostolen behena salatzen ororen izenian ihardesten du errenes. Badakizuegu Jinko zeiela, badakizuga zeure erakusgarrik heiekiela bezitzen eta ukhenezazkio, bertaz nor ere gehiago fedearen gain Badakizuga ere zu Ukher galdurik gaudela.

18.— Lehen aldikoz Jesus mintzo da Judasen traizioaz, nork ukhaiteko zuen Apostolu horrek Jesus, ekhartetzen phartz hartu zeiela Judasek oldartzeko phartz hartu zeiela Judasek Jesusen ekher egin zuen oldartzeko.

Orrik ukhaiteko da Apostolu horrek bere buria salbatzaliari ezagutarazi zeiela, phartz hartuz Judasek haren ekher egin zuen oldartzeko.

— Bostgeren Kathia. — Ihirugeren Bazkoitzak eta Sakramentuko bezala jartzea ignaran gaizak.

I.— Pharisäoren izanteak egitatuak. — S. Matth. XV, 1-20; S. Marc VII, 1-19; S. Jean VII, 2.

Ibantik aitzina Galilean zabaldu Jesus, ezi ezin nahi zuen Judean, Judasen haren hilerartia choakatzen atsnatzen zeiakoz Judiarek. Odolan Pharisau eta Eskiula eli bat jinik Jerusalemetik, huillantu zeitzen eta ikhasteiareki dizipulu zoumbaitzuk egi jatin ezin zeiela eskiak gabeki gabe jaiteko egia hartzen zeiela, eskuk (impuru) ohaku etzireneki, erran nahi baita garbikirik etzireneki, eskuetan zeitzen erranez hemeiku elhe gaitzen erraiteraku zien. Egia bada, Pharisauetako judu guziek etzien jatera eskiak

bekain beno haborotan garbitu gabe, zaharrak gaiza ikhasiriak; eta plaza publikoan
ukuilukoarekin etxeen jaten etxetik bere biziak garbitu gabe. Beste hanitz usanka
pegarren, eta burduñazko ointzen eta oben beren garbitzeke. Pharisau eta
Eskribek arren errau zeuen Jesusi: Zertako zure discipulek zaharren
ikhasiza ezte egiten, zertako egia jaten die eskuk garbitu gabe ezten etxeetan?
Jesusek Haudetsi zeien: Isaiek zuetzat mentiri zelarik profetizatu
du ezkiribatuz: Populu hurbil ene ezpañez ni ohoratzen du bena
beren bihotza nitarik hurrun da. Enaiz bai uzkur ohoratzen dudala
ezkutuan gizonetarik jin ezkaspenak du usanchak hiratzet. 2)
Bai ezter haibetsialat Jinkoaren maniak gizonen usachak begiratzea
kuzia, hala nola, ospatzen eta godeletan ehatzia, eta beste hanitz
bena zertako zeu ahalak usanchegatik Jinkoaren maniak haustea kuzia!
Usancha horien ekhiteko ageri da Jinkoaren maniak esdeus egin tuzula.
Moisak, kobeki errailetu, Jinkoak berak errandu: Ohoura ezazu Aita eta
Ama, eta orano: Nork ere aita eta ama maraz ikhatzen beitu, hilen hazirik
izanen dabela! Bena aldiz zuetan duzie: Gizon batek errailetu ahal du Aitari
eta amari: Korban, 3) erran nahi beita ene ekhaik egiten dut Jinkoari
ofrezetu emaitza hori; eta emaitza horra kabiatuko hazirik ezkiria
hanitz ezta gehiago egin behar Aitaren eta amarentzat. Beno kobeki ezeztatzen duzie Jinkoaren
maniak bena kobeki usancha 4) zikhiriek ezarri eta batez ikusiko
Jinkoaren maniak ezeztatzen duzien, eta beste hanitz gauza horien arabera
egiten.
Berriz ere populia zeitzen hurbildu, errailetu dio: Bedha zakhidade ororo
eta ohartu hor ene errunak: Ezta gizonaren ahotik igaraiten denak ekheitzen
bena bai gizonaren ahotik jelkitzen denak, hark du kheintzen. Beharrizan
ezaiku entzuteko, entzun dezala.

Jende batzuek kontuan gero bai ezkutuen sartzeu, jiten zaitzo bizipeiak
errailetu: Badakizia, Pharisauek zeure ekhen entzutez eskandal hartu zuela?
Haudetsi zeien: Ene aitak plantatu ezkiren kantuan ezkiria izanen da kanpotik herratzen
ekhiriek. Utz itzatzu, aurren, ilunen dira eta utsuen gidari. eta dakizuen bezala utsuek
utsuari eskia emaiten dio, biak arroilatuko zuloetan dira.
Petirik botza alchatuen diolarik, diu: Esplika ezaguzu parabola hori.
Jesusek eta esplikatzen ezagutzarik baleze gabe zuidai? 2
Ezturzikiek diu Gauzari errailetu ahal du Kompreintzen Kanpotiko gauza batek
gizonaren ahouan sartziareki ezin diola kheintzen? 3) Adiakoz igaraiten ez bekotzalat bena
sabelialat zoiatarik jelkitzen beitira kheintzeak oro? Aldiz ahotik
jelkitzen denak hunrak dira bekotzetik jiten denak eta gizona kheintzen
dienak. Ezi bihotzetik jiten dira gogoeta gaiztoak, gizon chahiak
beptis errazkeiak nahastiak, bihikeriak, ohoreintzak, jakiak salsagoak,
eta bestelakoak, zikhiriskeiak, gaiztokeiak, kanperiak, lizunkeiak,
so errenbesak, urguilliak, eta ezmoldegaitzkeiak oro.
Gauza horiek oro bai jiten dira gizonaren barnetik eta horra kheintzen
bena jateak eskiak garbitu gabe ezten gizona kheintzen.
1.— Horra Ibitz horrek ezten erran nahi zitkin; ez Judiouen artian kheintzeko
hartuzik zien hanitz egintza haibetsialat utzi behar denak. Moisaren legiak
hanitz mein gis hartaraz eman dizen tu populiari, bena Jesusek berek ere
ezten guti horietarik ekhasi, hala nola ez jatia eskiak chahetu gabe.
Egintza horren saltsan haustea jaubeiak kheintzeko hartuzik zien eta
kheintzen zuti gizona Petirik hartzeliak. Jesukristo Errebelatzaile J. Kristen
jitekoz beste eskuetakoria horietarik bethetzeik zen, eta gizona lagunaren
amodiotik, eta bertatsen praktikatik horretan zuten zelan.
2.— Ibaharo ohartu zien Judiouak usancha eskeus horain begiratu behar
ezeiz Jinkoaren maniak bethe behar. Horiezen maniak gauza chahuak
eman zuten ezpingarriko egitate batzuk, eta hurgarriki zikhiriek, etzuen

J.H.J.

— 134 —

kotsa den menick handienen egitera.

3.— Eme gaisto batek nahi zeñan bai aitaren edo amaren haztetik kanpo erraiten zien: Eme hountarzunak Corban egiten tut, erran nahi beita Jinkoarri hitzeman tut, eme [illegible] eskeintzia, bena hountarzuntzeko den gutiena eztiot jaiketo. Hola hola egun biro kiristi batek, amoniaren ez egiteko edo zerren ez phalkhatzeko erran baleza! Praubezkoak hotz bada Jinkoarri oro eman tut, eziñ diot deus helarik den gutiena kendu.

4.— Ezteia orai ere Kristi Jesusek bit Konfesa bat edo berton erreglamentuzko arrazoinik bethatzera ekharriik denak, aldiz ez den gutienaren egitera Jinkoarren begiuen ezagutzeko, eta oraino bere usuriz zerbait hountzien egiteko. Hounitz aldiz nola dauden denak uzten tuzu bathetsiala eta hountatzen gutiago bahoin deniak egiten.

5.— Bizilia eguneko jan aragiak eztu kheintzen ez khorpitzta ez arnisa bena bai haren jatera haustekoan manuak, harek du kheintzen.

II.— Chanaandar emaztia.— S. Math. XV, 21-28. S. Marc VII, 24-30

Hantik jelki eta jouan zen Tyreko eta Sidoneko bazterretara. Eta sarthu zen etxe batetan nahiz ihourtzerr elezan jakin han zela; bena etzen egon ahal izan gordetik.

Emazte Chanaandar batek bazian alhaba bat izpiritu kaltetu batek hartuik zena; entzun zia bai Jesusez kheintzatzen, hartu egiten du, eta ethorri hunen aitzinera erraiten: Daviden Seme, Jauna, ukharzu pietate nitaz, eme alhaba garraiatzki ari zaidalako. Eta ez abilla hitz Jesusek garaio batek.

Jesusek eztuen deus ihardesten. Eta hantik dizipuliak hurbiltuirik, emaztearentzat hasi hebreitzen othoitzez, eta erraiten: Entzun ezazu eta igor ezi gure ondotik bozkarioz, Jesusek erraiten dezi: Ene igorririk Israelgo etxeko ardi galdu batzuetarat. Baiñik Dona emazte hori pagauna eta Siropheniziarra zela berriz.

J.H.J.

— 135 —

Eta hantik sarthzen da etxeko barna, eta ahospez emaiten diharik Jesusen jouñetan erraiten dezi: Jauna bag hal zakitzat. Eta Jesusek erraiten dezi: Utz itzazu lehenik adiskideko haurrak ezi ezkutatu ontsa haurren ogia hartu eta Dadien, eta emanik Chakurrak. 2) Bada da Jauna, ihardesten du emaztiak, bena Chakurkumek ere jaten dute maharen puruetik. Ordian Jesusek erraiten dezi: Emaztia, hire fedea handi duzu, hartakoz ene hire nahiala gerta dadila! Ihuri elhe hartan alabak eta hiri althabatik debria jelkiren. Eta ethorririk etxera aurkitzen du alhaba Dhian phausian dela, eta debria hartatik elkhirik.

1.— Salbatziak behar zian bere mirioria bihurik Judean bethe Jinkoaren Patriarkak hitzeman zianaren arabera, Evanjelioa kristiak ezpin behar nahiorik paganoentzatere Judeako phartian ezagutarazirik izan arteno, Chanaandar emaztia aldiz pagano zen.

2.— Salbatziak elhe gogorra emaiten dio emaztearen esteiari haren miserabletasunen jabiaren eta umiltatzian haustekoan, eta hala hark galthatzen zianaren segurkiago emaiteko. Ihortzirik ekhar dezakeit galthatzen duguntzat Jinkoari ez berbeala debeiatzen.

3.— Traiten zian othoitzak bethore entzunik ditu galthatu dutenez gero. Bada othoitzeko tio Tertullianek, borocha ezi bat Jinkoari egiten diola eta erraiten du maneran haren nahiak khambiatzen.

III.— Mutu eta gorrazi sendotzea — S. Marc VII, 31-37

Jesus berriz utzirik Tyreko aldiak, Sidonen gaintik jin zen Galilako ithasbarteraiala Decapolisetako hamar hiritzetako ermuiak igaraiten zutialarik.

Ordian ekharri zuen gor eta mutu zen bat, eta othoitzen zuen eskuak gaina phausa eman zitzon. Bazterretzen zielarik jinte ostetik Jesusek ezarten dextro belharrietan barna eta bapatean gorotzak inharbatez mihia hountuitzen. Zeruetarik gero begiak zielatat altchatzen tiabarik hasperen batekila erraiten du: Ephata! hau da, ireki zaitez!

erran nahi beita: Jaun Zebal zitue. Berheala haren beharriak ideki zuen haren mihia ahoretatzen zuen lokarriak zarthatu zuen, eta hasi zen garbiki mintzatzen. Eta Jesusek mandatu zuen eskuan ikusi erran eginza hori.

Bena zaumbateaz ere debekatzen betzeien ezvaitez, handiegiaz orduan berehalatzen zuen, eta handiegiaz populia choratuzik zen; eri zioien: Ona ontzia egin du; entzutia eman du gorreri eta elhiz mutuei.

1.— Gertatuzen da hortan ezku berbera Jesusek mandatzen, bena orano hartzen ontzia jakin zaitzon noiznahi eta hor emaiten nahi dian Eudarra.

— Elizak Jesusek egin diana praktikatzen du bateiarekin emaitian; ephezak ere erraiten tu haurrari hetz horiek: Ephpheta, erran nahi Zabal zite sedizaz eta ezjakiek Jinkoaren ezagutziari.

IV.— Ogien bigerren aldikoz emendatzia.— S. Math XV, 29-38; S. Marc VIII, 1-9

Gero Jesus igaran zen bortu batez gaina, eta han jarri zen. Ordian hullanta zen haren gana jente saldo handi bat ekharten zialarik berekin bai mutu, bai ustel baitakinik bai ixilzino, eta beste franko eri. Haren ordoan ikusi gaitzak ukhaitzala ekhar zitzaion eri zuen zuntan, bainare ezarra zuntan, eta nonla gitzala ere beitzuten jente ostia choratuzik zagoen ikhusiez mutuak mintzatzen, ezkerrikiak ebiltzen, utsik ikhusiten, eta hasi zen guratzik Israeldo Jinkoaren laudatzen.

Jesusek aldiz deitzen trabatzik Dizipuliak beregana, erraiten zeie: Populazioari dolutzen: Badu hirur egun jente hau ni jarraitzen, eta ezpeitute ezer jaten. 1) Badaukat hirur egun enekin dela, eta ezta zer jan.

Ezturt nahi gitelakat izaiten bazoaz etxeetara, eri hurrunetik jinik ikhusiko baitute bidean. Eta Dizipuliek erraiten deie: Nondik dezake hau gizon hemen basa tokian ogi duzie? — Galdetu diet, eie: Hazbeten, eta araiz hiru zazpi ogi dute bat.

Ordian han zen jentiari mandatzen zeie Eusian jor daitien, eta hartu

bai ogiak bai arainak, Zatitzaten tu eraiten Dizipuleri 2) eta hoiek populari ezarri ahal zaiten. Eta hiru zazpi ogi eta arrain pitin batzu ukan zituzten. Eta eraman zien Zazpi saskete Leitzerik. Eta erran bezain pian jan zienetarik bazela bat mila gizon, kontatu 4) gabe haurrak eta emazteiak.

1.— Ontzia beha gitian Jesusen berbetan, haren hantarzunari, haren emiltatzen eta beste hainbat ekerkho izaugun haurra adori ahalaz izatia.

2.— Jesusek ezta berak emaiten populiari; ez, nahi bere dohainak Dizipuleri medioz eginarazi. Gisa hartara establitu du Eliza, bi eta mundia, nouen espiritutu eman beitzutie zeruinbaiti dohainik handienak helzear bakia ditzen errenuntzen eta ttipien egartzeko. Ikasi hala aberatsen eman tu hountarzunak obligazioenik handienak eraikhetzen deitzelzinik beharretan dienen eretzian.

3.— Jesusen aldiko ogien emendatzian Jesusek eman du Espiritu saintiaren ikuspen, eta dohain handi hori hitzemandu Bigerren aldikoa emendatzia bere hitza Elizari fidatu du, eta orano hobeki jarraraz behatzetan hitzeman dienen ezagutza.

4.— Erraiten bezek eraikoiten deitke ez hutsa den ez ogi arainoz egindik, izan ere beno laburo ez gizonetarat ekuparzia. Orai artinoko ekerak egindik izan dira emazten eta jaunzunak, ordea gizonak ere kontu jar gitien ezi gizonak saihetsialat ukhenik izan dielakoz min handirik egin izan da Frantzian. Jesus hasi izan da gizon zahartetarik eginetarik eta berak bezala egitia mandatzen deitke.

V.— Jesus Dalmanuthan.— S. Math. XV, 39; XVI, 5-12. S. Marc VIII, 10-21.

Populia igor eta Jesus bere Dizipuliekin igaran zen ibaitik batetara, eta jelkhi Magedan-eko bazterretara, Dalmanuitha-ko herrialdiala. Pharisiak ekhiar hasi zen hetzen eta argudiatzen hasi zitzen. Haren esperimentatzeko galdatzen zeien zerutiko bat ezjoienak bat. 1) Jesusek berehala harpen batetik

erraiten dice: Zertako jinto aria horrek galthatzen du miraktullu bat? Arrazoi jin zenian diozu: Dembora denda bate ezi Zelia gorrotatzen da, gorizian: Harro gaitza dabe ezi Zelia ultzun eta gorbeltz da. Badakizue arren Zeliaren itxura zer errian nahi dien, eta ezin dembora luzetan egotzen dien senaliek: Jente aria gaisto eta nahaspil egile, errebeltatu komek galthatzen du miraktullu bat zeñaletako, eta etzaio emanik izanen Jonas profetaren zeñalia baizik.[3]

Hortan zenbait Eskribatarik arren, igaran zen hetsiz zaintzala, eta itxasoaren barnean sartu zen, eta algarri errain zuen: Thola muntzo da zeren ezlugun ogirik hartzen.

Abiseizie, eta zen burüak begira Pharisäuen eta Sadduzearren altchaturaritik Iberodesenetik berako[4] Eta helt bere beithan gogoetatu zizien, eta algarri errain: Thola muntzo da zeren ezlugun ogirik hartzen.

Jesusek jakitiarekin hen gogo berri errain zuen: Zertako zuzcie ogirik gabez horramberta phentsatu? Ezkuzie oraino ez entzun ez ikusi ez zentzurik ez entbelegurik gabe zuzcie? Eta arren oraino ez zentzurik ez entbelegurik gabe zuzcie? Zuen bihotza lehenago barduzie ustu? Eta zuzcie begiak zertako ez ikusten? Zuen lehenago barduzie ustu? Eta zuzcie begiak zertako ez ikusten? Zuen lehenago barduzie ustu? Eta zuzcie begiak baturik ez ikusteko, eta bekarriak ezentzuteko? Ezdezia arren zuenetzat oroit? Eta bost ogiak zatitu nutiarentzat, eta zenbat espilla goroldio[2] zenbat zaskitu eraman zenuen? — Hamabi, zaun errain. — Eta zazpi ogiak zatitu nutiarentzat, eta zenbat espilla goroldio zenbat eraman zenuen? — Zazpi, zaun errain. — Noular arren ezkuzie entbelegatzen enuntzat? Ogirik gabez, errain zuen: Begira zuzcie Pharisäu eta Sadduzearren altchaturaritik.[2] Orduan ohartu zien ebaceela errain begira lizian

ogian ezarten den altchaturaritik, bena bai Pharisauen eta Sadduzearren erakouspen gaistoetarik.

1.— Jesusek ezpala berala jadanik egin aski miraktullu beithurik zerbeit miragarrien erakoustera Zelian: Zer nahi egunik etzutuken Komberritu Pharisauen berbetan?

2.— Messia anontzatzen zien señaliak beltzen zien: Judaren etsai familia ezpeg ezpeg elkhürik zen, Danielen hirugeta hogeita hirugen etan hogeita hamar astiak akabatzera zien, eta Jesusen betzitzeko manerak zien berbarik nola beitzuen Messiaren trat anontzatzen zuan zien Gaizak.

3.— Jinkoak eztuta entzuten othoitze gogo chahiaz eta chuchenaz egunik ezticnak. Pharisauen miraktullu berala etzaie emanik J. Kristo phüztia baizik, zeinen itxurua zuzin bena Jonasen hirugarren egunez balena baten sabelian egoitziak, eta bizirik hantik jelkitziak.

4.— Jesus baliatzen da ken gerthaldiarik ohizuenez bere erakuspenen hobetsiago Apostoken beithan zarcartzeko. Altchaturaziheken aipatuetik aurak erran nahi du Pharisauen eta Sadduzaliaren etzaiela izpiritu gaistoa. Izpiritu gaisto horrek ken beithan heatzen berala ohartu zian, eta ekharten du zer nahi gaztigu egitera. Izpiritu hori noizbeinka ken beithan sartzen da ere populala.

5.— Ekhi jelkigiako aldian usu mintzo zien ene gurutz. Apostolak bazen bi gurutze gaztigu zabaltzeko Jesusek, eta haserik ere etzien guti bazik kontrentzen, haren parabolatarik, gurutze hurrenko gaizetarik gorago etzen altchatzen den izpiritiak.

VI.— Betsaidako utsia.— S. Marc VIII, 22-26.

Betsaidà beltzen dopor Dizipulick heltu eta ekharri zeien aitzinala utsu bat, eta othoitzen zien beregan komki beran. Eta Jesusek harturik esku gorpuko goperik eskuin hartzen ziolarik eramaiten zien kanpo, eta phuzka

Bat haren begietan eta galthatzen ekhartzen ekhartzen zuen. Ikhasiak zu ezen [illegible] 1) eta erraiten du: Ikhasiten bat gizonak ebiltzen idurri gelo zuhaitz eli bat. Jesusek berriz ezarten dezu esaiak begien gainn, eta ulziak haren buntza za sendotuzik ikhasiten du eta hain da buntza sendotuzik otoitzik eta haren Klarki gainak berhartzen berhatzitu berhatzitzen. Gisa hortan sendotuzik egarten du etchetzat eta erraiten dezu: Haren sartzen behar ezkela ihauri Deus erran zeltu zaie etzatzik.

1.— Sozbrazoz ostatu Etzen sortzaroz Bethsaidako gizona; Jesusek sendotzen du emeki emeki ez batetan. Zertako? behar bada ekhaiatzez fedia azkar, behar bada ere gauzak erakusteko Jinkoaak ezkeik kula emanen behar lugunez batetan bena bata bestetik baida buntza galthatzen badezazu. eta galthatzen [illegible] bedugu. Ulziek sendotzez [illegible] ekhasiten ere ahal dugu noula Jinkoaak aunsak ekhartzen, fedearen ezagutzala.

VII.— Jesusek Petiriren aithormena; haren besterik ekhasiten egitia.

S. Matth. XVI, 13-20; S. Marc VIII, 27-30; S. Luc IX, 18-21.

Gero Jesus bere dizipulietki jaiotzen zen Philippen Cesarea hartzian kaiolatzen zen hesnitara 1). Bidian galdetzatzen bera zen, eta ethaitzian ari zen. 2)

Dizipulek galthatu zezen erranez: Gizonek zer pfensatzen dezie gizonaren Semiaz 3)? Nor, ziozten die nizala? — Ihardetsi zezen: Batek Diozie 4) Joannes Batista, besteik Jeremia, besteik orano Profetetarik bat zirela hiltzetzik phizturik.— Jesusek berriz: Eta ziek nor nizala diozie? Berhcala Simon Pierrak erraiten dio: Kristo ziade zu Jinko bizizaren Semia!— Jesusek ihardesten dezio: 5) Ihores hiz, Simon, Jonhanaren semia, ezi gaiza hori ezteik ezagutzarazi aragiak, ez eta [illegible] bena bai ene aita Zelian denak, eta nik erraiten deziat: Pierre harria nizala, eta harri hortan gaiden ezaikako hiriala ene Eliza 6), eta haren kontra ifernuko indarrek ezes ezahaldituzela. Ubiri emanen dizkizat Zelietko Jerusalemeko gizlezak eta Jesusen soldaten buruak soldaturik gaitzetzek Zelian, eta Jesusen estekiskuetatzek Zelian.

1.— Philippe katrozkak ekarten zian hiri hori, eta eman zezen bere izena Pereako iphar aldian zen. Baizen beste Cesarea bat Mediterraneako itchas bazterrean 2.— Otsteragun ahartzera utzi Jesusek arzina zian bezain sari ohoitzian ari zela eta hori gaiaz eginaz bezala. Berhezitki ohoitzian ari zen nouiz eta behar bezain egen haiku important bat hala noula beibzen Jondaneko Petiriren [illegible], Elizako Aitzindari zelarik. Ez erakusperena kristautasuna kiristi guti ohoitzea egiten heientzat! Zumbat ezkiade ohoitzen eta gozan ohoitzea Haber Haber bat baizik eziten ezkeinak eta Dembora hainbeste galtzen deiak ahoiña eskuen eli batetan! Eta katzik ekeitzik Dembora hobeki balia noula Jinkoaarekin elkhartzea, eta haren lagungoa galthatzea.

3.— Jesusek bere buria beitzen du gizonaren semia umiliatzea, eta humiltzen Egiazko haren izena Jinkoaren semia da gauza ezkiade izan nahi dena

4.— Messia ezagutu beno lehen Judiouek hainbeste suposiziona ezitzen zien, utzu zuen, eta gogor bere zian. Bena ere urgulluak, eta jelostzeiak horretzen dutian.

5.— Jondaneko Petirik oroen ihortzi ihardetsi du, eta ihardetsi hori Jinkoaak ahoan ezarri zuen.

6.— Hebreu ekhantzez mintzatzian ber hitzak erran nahi du bai harria, bai gizonari emaiten zaion izena. Gaztelaku eta Aldiz grek eta lati mintzatzian ezta ohoitzi ber gaiza.

7.— Petiri da Elizaren fundamenu, edo zola: houra gaiz ezta Elizaren Elizaren [illegible] Petiri edo aita saintia gaiz Eliza eroi leitzke; bena Eliza ezpeita Jesukristen ezkhuri, eroriten ahal, hala hala ezta aita saintia itzaltzen ahal, ez eta haretk ehuchen ezteia erakusten ahal. Noun ere beita aita saintia, hau da Eliza eta arren fedearekin gaitzian bekhatzen haren errana, ezi Jesukristek erran dio: [illegible]

Apostolue oroer emanik vianda bekatuen pharkatzeko khoteria, bena Elizaren Buruzagigoua Jaunsane Petirin eta haren Ordokoen

VIII.— J. Kristek anonzaraben du lehen aldikoz bere panona. Ordian Jerusalemera Bizipulio emaiten du ihouri Kristo zela ez ernaiteko moma. Gero agertzen dele jaunan bekar zala Jerusalemera, han bai Zaharetan eta Eskribetarik eta Aphezen aitz Preizetarik hanitz jasaiteko, eta hiltzera ere. Nan hilikiaiteko eta hirur egunen phizteko.

Mintzatzen zen orroen Pedroc gordo gabe. Jaunsane Petirik Jesusen entzuitarekin, aldebat hartzen du eta gaizkika hasten zaio erraiten Nolakorik: ez ez, Jauna, ezturu behar phuntsatu holakorik heltuteko zaizula. 2)

Jesus ubzultzen delarik, eta Bizipulio bekatzen delarik, erraiten du Petiri: Abil hortik, Satan, eskandalisatzen naik, ikhountez ezbala gozorik: Jinkoaren gauzentzat, bai aldiz kiskeruentzat. Gero mintzo delarik jende ozkar erraiten du orori: Ene ondotik jin nahi denak ukho egin dezala bere buruari, har dezala kurutchia, eta segi nezala. 3)

Ozi bere bizia begiratu nahi dianak galduko du, bena nourk ere bere bizia galduko bertu enegatik eta Elbanjelioaren gatik, hark ezjoa begiratuko du.

Zer balio du gizonar entzat mundia oro viabar dezan, galtzen badu bere anima? Edo zer eman dezake gizonak bere aniaren ordai?

Gizonaren Semia bere Aingueki jinen da bere Aita gloriaus eta vidian bakotchari emanen du bere egunen araubera. Ozi mintzo, eta ene ekheta ahal dutenak bena jende orio gainto eta bekatoros haunen aitzinian, Gizonaren Semia ere hartuzar ahal ketako da noiz eta ere jinen bertan Aitaren gloriaz bere Aingueki saintetaki.

Egiaz erraiten deizut: Heben direntarik zonbait ez dira hiltzen ikhousi gabe Jinkoaren Semia bere Errenoumako ospe handian. 4)

1.— Gomendu hari etzen naski egindu Iberrialdo horrentzat bainik eta ouste ukhuteko da egin ik zela juste gauza eta bakotz eta egozot hori ez ernaiteko bekhatu handiago baten egiteko ukaitia Jinsen errakuspenen gutiegitez.

Aldiz ernaiik balin baren Judea guziarentzat, horrek erran nahi du Apostoloc etzela ernaik populiaren komberteitzia, Espiritu saintio betara eraits artino, eta ben lanak bere graziaz balioues egiaztatio. Erran behar da ere Jinsek bazakiala beharazi nahi zuela, eta hartatikoz prudentzia handia ezarten zuela bere elhetan.

2.— San Agostik dio: "Petiri abizen mintzo zen Jinkoaren argitarik, egun mintzo da gizonaren gainean bazala. Hortatikoz Jinsek deitzen du satan, eskandalu gaitio ernaitia, tentazalia, eta eskandalu ernaitia.

3.— Jinsek anonzatu du behar zela hantis sofritu, eta etzuen estimu gutiegi. Bena ere orano dio haren Bizipulieki bat ezin zirri gaitza Jatekiela. Orroen hanbat gainto hartuzar ahalketako deiu entzat, eta nuien botzar hounz utziko dieu entzat?

4.— Ihouri Apostoluk ikhousi zuen Jesus itchuraz khambiatzen Thaboreko mendian, bena orduk bai eta bekain Bizipulu Jaunsaneki ikhousi zuen Jinkoaren gauzentzat Salbatuez igaraiten, eta hein bat armatu ahal ukhen zuen Jinsuaren Jelosko. Erresumako edertasuna, eta alegrantzia.

IX.— Jesusen itchuraz khambiatzia. — Elia eta Jouanes Batista

S. Matth. XVII, 1-3. — S. Marc IX, 1-12; S. Luc IX, 28-36.

Ihaurtik bai egunen buruan 1) Jinsek bereakis hartu zuitan Petiri 2) Jagobe eta Jouhanes haren anaia; eraman zuitan berberak bi mendi batzuetara othoitzian aritzeko, eta han itchuraz khambiatu zen.

Othoitzian ari delarik haren begithartia berze bat bilbatu zen 3) argitzen zian hala nola elkhiak eta haren arropak jarri zen elhurra bezain ehouri eta ditiuan, gizon batek zuen bolbarain batek haren begithartiak

bolbarain batek Jaunsane Sekula erpeta hain ehouri egin.

Eta ikusma nuen bi gizon mintzo zaien harekin, eta hunarak zion: Noiz eta Elias Osper[b] bethetik agertzen zaien, eta mintzo zaitzuen gero Jerusalemen jasan behar pasioniaz. Orte hartan Petri eta harekin zirenak lenak egotelu zutian [5].

Iratzartzi ziarekin ikhusi zuen Jesusen magestatia eta harekin zuen bi gizonak. Eta Moila gizonak hunarak Jesusengandik [illegible] gizon hunarak, Petrik erraiten diu: Nausia, onutzagia hemen [illegible] Nahi balinbadazu egin deraguzun hirur etxhola: bat zuri, bertzia Moisesen, eta bertzia Eliasen. Egia baita etzakien zer erraiten zian, ikzi bere beitharik gelkirik zuen.

Mintzo zen oraino, eta hor ikusi bere itzalaz estaltzen tu. Ikhusitzaretzki gizon hunarak gorabatzen zaitzela, harsituik baratu zaien Apostoliak.

Ordian-ehtzen zuen ordiaren aldetik botz bat entzun ere baizen odeietik ekhitzen botz bat erraiten ziola: Hau da ene Seme Khariona, hountan erraiten det ene gogoa oro, Beha zuzkitzue. Bozka mintzo zelarik Jesus bera agitzen zuen. Dizipuliak haren entzuntzaretzki izduraz beterik burrialat [illegible] erori zien. Jesus hunkitzen [illegible] eta hountatzen [illegible] erraitzen diu: Jelk zitzie, eta ez lotsarik ukhen. Sogitzen die, eta ezten Jesus bera bazirik haboro ikhusten.

Mendirik erdisztiaretzki jelbatzen zeie ikhusi Petrin [illegible] [illegible] [illegible]

9.— Jesusen bethiko ouztekeria zen J. Kristi jin beno-eben behar ziala Elias Profetak kurrian arra agertu. Bena etzien Komprenitzen Elia profeta zen etzuran Joachane-Batistak ziala behar jin egiztu Salbaraziaren biden adeitu. Etzien Komprenitzen Eliak egiazki eta berberak etziala behar jin mundu urhentzian bairik. Ibartaldoz Pharisauek zioien etzela Jesus Messia, etzenaz gañen uzuo agertu Elia profeta.

X.— Ibar lunatiKa.— S. Math. XVII, 14-20, S. Marc IX, 13-29; S. Luc IX, 37-43.

Noula beharamenian eraisten beitzien mendiitik, Jesusek abzeman zuitzan Dizipuliak jeute zaldo handi baten erdian, ari zela argudiatzen Eskribeekin. Ikeltu zeia bai, populia oro erauzirik zagon, eta laster egiten zialarik agur egiteratu zeion. Jesusek galthatzen zeie zertarik zen bere araurteko arguidia, eta ber erdian jeute zaldotik jelkitzen da giron eta haren hourretan belharriko emaiten, erraiten zialarik: Jauna ikhusi, ukharu pilatu ene seme lunatikoa, eta hantxen sofritzeko eginiik dauka. Ni ere erortzen zuzu sualat bai eta kurrialat. Ikhusi arren, soğin ezarazi ene semeari. Bakhoitzari. ikharri deizut zertako den izpiritu mutu bat hartuzik. Nun nahi har dezan izpiritu gaiztoa ichu handi eli bat egiaztzen diotzu, kurrialat ouzthoultzen zuzu, ikharrauzten azkarki, eta bahuto bat ezautzen. Ordian kuzu haren hortz ikarrastaka handi, ikharpuitza ordian. Nigan ikhusi orpheitza ikhousi zen heiian jarten, eta izpiritu gaiztoak bihotz zuzu, bozkarioz kurrian zuzu, eta bahuto bat ezautzen bahu ikhousiz. Mundutzen baita ikhousiz uzten.

Ikhusita ikusi kuzu Dizipuliak izpiritu gaiztoa ihilt lezen, bena ezkiz egiaz ikhusi ezkotzerie egin.

Jesusek ordian zuzu muthatzen eskarik: Zio: O aria gaizto eta sinesteta gabea noiz artino zeie artian nizate? Noiz artino egaziko ikhusi zuzuki? Ekhar ezazu hona, eta ekharri zeien. Ikhusi zuzu bai Jesus, izpiritu gaiztoa

ouzthoultzen du kurrialat, eta han zen tokiz bahuta ahoan ikhusiarikan ezautzen zuan azarien zian.

Jesusek galthatu zeion aitari: Zoumbat Denbora da gaitz hori baduiala? Bere haurzaroitik ikhardesten zeio Aitak 2) eta hantu aldiz ouzthoutzeki zian ur bai suialat bai kourialat negazi bezaraiez, eta oraiz zuk ahal baduzu zerbait egiten, pilatu ukharu gutzaz eta zokhorri gitzatzu.

Jesusek erraiten zio: Ahal baduk sinhesten, oro eginiik ahal zaitzak sinhesten diunari. Berehala haurraren Aitak migarreki 3) oihu egiten du: Jauna sinhesten dut bena sinhespe eskasa lagun ezazu.

Jesusek ikhousirik jeuta kuellautzen zuzu zeola mehatxatzen du izpiritu lohia, eta erraiten zio: Izpiritu gor eta mutua, manhatzen zeat: jelk hadi haur hortarik eta horren buitan ez sahor zu.

Izpiritiak oihu handi bat egiten du jelkitzen da, eta hilik berala uzten du, gizon batez asko hantzek beitzuien. Ihilik da. Bena Jesusek, hartuzen dialarik eskutik, eraikitzen du bere gaitzetik, eta emaiten du aitari. Eta han zienak oro harritzen ziran ezautaturik zuen jinkoaren ahal handiaz.

Etchen sartzu zirian Dizipuliek ihilka galthatu zeien Jesus zertako etzuen debru hura ofelka ahal ukhen. Jesusek ikhardesten zeien: Zien sinhesta eskasa delakoz. Egiaz erraiten deuziet: Bazanie sinhesta mountaina bihotza bat bezain handi, erran zinioke bertu hor! 4) Horan bertu leikio. Ezkutik aizu zuna, eta jin leite deuzere ekhatu zuk egin ahal etziniio.

Eta abiatuzik hantik Galilean zena igaran zuen, eta Jesusek etzuen nahi kourikere jakin ezan.

1.— Ezeprochu han etzen Dizipulientzat bena bai Eskribentzat zoiuek bere erdez eta kuzer gertatzen hortan Dizipulien pedia plakatzeari beitzuen.

2. — Badiade Elizarentzat eta arimentzat debriaren tentazione eta esprabu eli bat zouñen goitzeko udurr beitie othoitzia oro eskaz dela. Eztutugu Jinkouaren ne zertako dien halako kompremitzen ahal, ~~eta egiteko manerak~~ ez eta egiten tian gaizak zertako egiten tian hebengieno ezagutzen ahal. Bena zelian gaiza gorde horiek oro agertuko deiz eta gozamenturik handienak ukhenerazikо.

3. — Aita haren sedia etzen egia bada handiegi, bena leialki mintz da, eta othoitzia biderik hobena bezala hartzendu sediaren handitzeko.

4. — Jinkonak ~~eztutu~~ mirakuilliak zoumbat nahi sededun izaten ahal gira, bena Jinkonaganik eztugu mirakuillurik ukhenen othoitze hanitsez ~~baizik~~ hanitsen ondotik, baizik eta orano mirakuillu hourak balimb haren ~~bere~~ gloriatan eta arimen hounetan.

5. — Zoumbat nahi buruzkin izaten ahal ~~da~~ da Debria, zoumbat nahi borthitz izaten ahal da tentazionia, bena bata eta bestia goitzen tu othoitziak barouraz laguntürik denian.

XI. — Bigerren aldikoz Jesusek anontzatzen du bere Pasionia.

S. Math. XVII, 21-22; S. Marc IX, 30-31; S. Luc IX, 44-45.

Eta Noula bitzabiltzan Galilean, ~~Jesusek~~ jakintsuten ~~zutian bere Dizipuliak~~, ~~eta~~ Jesusek argitzen zutian bere Dizipuliak, eta erraiten zeien: Ibitz han ountsa goiti etrabzie ~~emaiz~~ zien bihotzetan. Gizonaren semia emanik ezarik date ~~die~~ gizonen eskietan, eta hilerazikо die: bena hirourgerren egunian phiztuko da. Dizipuliek aldiz etzien behar bezala hartzen hitz hori; pentzat gorderik zelakoz etzien ~~ukhoriten~~ enthelegatzen zer erran nahi zian, eta beste aldetik lotsa zien zerbait galthoen Jesusi egitera.

Gero Capharnaum-erat jin zien.

Fin du cahier

TABLE DE MULTIPLICATION

2	fois	2	font	4	6	fois	2	font	12	10	fois	2	font	20
2		3		6	6		3		18	10		3		30
2		4		8	6		4		24	10		4		40
2		5		10	6		5		30	10		5		50
2		6		12	6		6		36	10		6		60
2		7		14	6		7		42	10		7		70
2		8		16	6		8		48	10		8		80
2		9		18	6		9		54	10		9		90
2		10		20	6		10		60	10		10		100
3	fois	2	font	6	7	fois	2	font	14	11	fois	2	font	22
3		3		9	7		3		21	11		3		33
3		4		12	7		4		28	11		4		44
3		5		15	7		5		35	11		5		55
3		6		18	7		6		42	11		6		66
3		7		21	7		7		49	11		7		77
3		8		24	7		8		56	11		8		88
3		9		27	7		9		63	11		9		99
3		10		30	7		10		70	11		10		110
4	fois	2	font	8	8	fois	2	font	16	12	fois	2	font	24
4		3		12	8		3		24	12		3		36
4		4		16	8		4		32	12		4		48
4		5		20	8		5		40	12		5		60
4		6		24	8		6		48	12		6		72
4		7		28	8		7		56	12		7		84
4		8		32	8		8		64	12		8		96
4		9		36	8		9		72	12		9		108
4		10		40	8		10		80	12		10		120
5	fois	2	font	10	9	fois	2	font	18	13	fois	2	font	26
5		3		15	9		3		27	13		3		39
5		4		20	9		4		36	13		4		52
5		5		25	9		5		45	13		5		65
5		6		30	9		6		54	13		6		78
5		7		35	9		7		63	13		7		91
5		8		40	9		8		72	13		8		104
5		9		45	9		9		81	13		9		117
5		10		50	9		10		90	13		10		130

4e Cahier

100 Pages

Cahier

Appartenant à Pierre Barreix, curé de Libaros

— Traduction de l'Evangile en langue Soulétine —

A M D G

XII. — Pemplouarentzat bilkhen zen legarro. — S. Matth. XVII, 23-27.

Capharnaum-erat hellherik ziren nouzi eta ordi Didrakma-ren bilzaliek huillantu beatsiai Petiri gana, eta erran: Zourc Maistrik ez eztu phakatzen didrakma? — Phakatzen du, deie Jhaungoikoari. Eta eldu zen Petiri Jesus aitzinetzen zuin Petri, eta erran zion: Simon zer iritzi duzu? Zurretko errege nouzgoinek ukhentzen tie legarrak? Bere haurretarik, ala kanpotarretarik? Petirik Jhaungoikoari dio: Kanpotarretarik. Jesusek berriz: Ezti arren libre haurrek? 2) Jhargatik horiez ez eraitzen gaitzbiderik. Eta eskandalik, ahal eta ez nuala, ourthuitzerat anima, eta hartzen dialarik lehen arain atzamana, zabal ezkatzona eta haren barnen datekien ezlatora 3) Emanen duzu eta emaitzerat eta niri eta hire buruzerat. 4)

1. — Moisiak establitu zian bi drakma-ren legarra Pemplotko beharrean eitzerat.

2. — Jesusek justiziari minixterin Petri galdu, ezen ahal zuelarik ukhen zuzkion phakatzeko legor bilhzen zena Pemplouarentzat, erran ziaki berta bere dohainari eldoiarazteko.

3. — Eztaterak balio zian oraiko hogei eta hamabi sol, edo lau drakma.

Jesus gaberdian zelakoz Jaiko Probidentziak ukhen eraztea deie phakatzeko beharr zuena, eta hala hala egitera du bere haurrenak haur beharrean egiteren dienentzat.

4. — Jesusek phakatzen du legarra eta bere eta Petirentzat ezkaustuko eraikouspeteko beste Apostolien artian ho haritzen dialarik. Eldu lehenago izateko, bai eta Elizaren Aitzindari.

XIII. — Apostolien artekoa jelostzia. — S. Matth. XVIII, 1-5; S. Marc IX, 32-40; S. Luc. 46-50.

Gaiza horien ondotik Eta Apostoliak jin zuen buruiala jakin beharr zuela zein zen hen artian handiena. Eldu zen arren sartzen zuenian, Jesusek erazutzen heintzutzian hen gogoetak galthatzen deie Jertzaz mintzo zuzen bidian. Zuna Apostoliak ukhitzek

Dobadüna

zeren bidetko bere ostatuko ohanna beitzien nork ere artian handiena

Jesus eta ordian jarten delarik, beitzen tu Thamalriak. Norek berheala hutsa

ere eta eraiten ere: Zoure uzter nour da zeluko Erresouman handiena?

Thaddeus deie: Nor bait nahi bada han izan lehena, lehen oroen azkena,

lehen oroen peskona eginen da izan beste oro du.

Gero hartzen delarik haur bat, ezarten du hen artian, 2) besarkatzen

du eta erraiten: Egiaz erraiten deiziet, ezpanere khambiatzen, eta bihotzetan

haur ttipi eli bat berzala ezbadüe sarthuko zeluko Erresouman. 3)

Haur ttipi han berzala ezbalitz dena Kongratu zeluko erresouman handiena —

Erraiten ere du orano: Nor han errezebitzen duanak ene izenian, ni

errezebitzen nau 4). eta ni errezebitzen nauanak errezebitzen du ni

igorri nauana. Ttipiena zena zien artian, Nagusia da handiena. Ordian minotzen

hasten delarik Jinkoaren erraiten dio: Nausia, ikhusi dut gizon bat debru

Ohitzen zoure izenian, eta ephonchatu dugu 5) zeren ezpitzian gurekin berzala

segitzen. Jesusek thaddeus deio: Ez ephancha, ezi eta thouere, nurasi

bat ene izenian egin dutenan, hasten ahal dena berheala nitzar gaizki

mintzatzen. Nour ere ezpeita kontre zuren althe da. 6)

1. — Ostiri jesusek ezkan bere abantailetik Apostolen artian ezarri

Zuela zelostarria amaigi bat.

2. — Ermonik da Jesusek hartu haurra eta ezarri Ignazio Antiochetko

Apherkupia eta hartzen du S. Marzial jin zena Frantziat Khanjelioaren

predikatzera, eta hil izan zena Simonjetko Apherkupia.

3. — Jesus usu mintzo da Umiltatiaren beharraz; urguillia eta kanpoina

da bizio bat Jinkoarek oro beno zaharro lagun duena.

4. — Jinkoaren errebüchatzia eta haurrik egiten tuguen hunkitzen bai Jesus bai

haren Aita Zelukoa zoztan berala gure aitzitzian jarten dira.

5. — Apostolien ekhardura gaitzuak nauiz nahi agertzen dira; beha du

Expertu santiak jin, gelarik Jinkoetko giron eli bat gaizkiko.

6. — Badira gizonak ezpeitic behar bezain bat Errelijionia ezagutzen eta

Eta hargatik Jinkoa ahalaz hobetzena zerbutchatzen. Beitze. Jeruek bere

ezpipulutzat ezagutzen tu, eta salbatuiric izanen dira. Bena ezta bergaza eta

hotz izatia, Errelijionia untza Thuan ridiculan: Jinkoaren Errelijionaren

althe ezteua, Elizaren Kontre da.

XIV. — Eskandala. — Urdi galdia. S. Matth. XVIII, 6-14; S. Marc IX, 41-49.

Nourk ere ene emanen beteizie godalet bat haur hotz ene izenian eniak

sinestatzer, egiaz erraiten deiziet, ezta galdutko haren 1). Bena nourbaitek

eskandal emaiten bada nitan sinheste zuri haur hoietarik, 2) hobe lizate haretzat

eihera harri bat lepotik lephoan estekatua, eta itchasiratzat untzetan

dezen. Zorigaitz munduari zentzat, zeren dien haur bete eskandal emaiten!

Ezta 3) izaten ahal munduia eskandalik gabe, bena tzambat gaitzo eskandal emaiten

duan gizonari zentzat. Zoure eskuak eskandalizatzen bazutzu 4) mouts ezazu.

Hobe da zuretzat bizitze ulermalian sartzia bezian eskumutik eruez bi eskuekin

bathera itchasiratzat untzetarik izatia, zuntzaz bat galdu

ere eta ere su garra akabatzen.

Hobe hala zoure zankhoak eskandalizatzen bazutzu, mouts ezazu;

hobe da zuretzat zankhomouts bizitze bethi ezkuekin izatia sartzia,

eruez bi zankoekin ifernuko sutalat untzetarik izatia, zuntzaz bat galdu

eta zuhalama ezpeitira eginaren bilen —

ezpeitic bihitzes, ez eta ere su garra ere.

Zoure begiak eskandalizatzen bazutzu 3) ezazu; hobe da zuretzat

begi bakhoits Jinkoaren Erresouman sartzia, eruez bi begietz untzetarik izatia

ifernuko sutalat zuntzaz bat galdu 5) ezpeita hiltzen, ez eta su garra. Oro han izanen

dira miaz gaziturik 7). hala noula bizitza gatzaz gaziturik bizimak oro.

Gatza gaiza nauna da, bena gatzak bere indarra galtzen badu 8), zertaz

gaziturenda? Zien bezhan ukhen ezazie gatza, eta begira bakia zien artian.

Ezterauziela gutietz haur hoietarik den ttipina, egiaz erraiten deiziet, horien

aingurutik 9) ene dita Jesusen zeruetan begitharta thai gaba ikhousten dut.

Gizonaren semia 10) jin da bilik zienen oroen salbatzera; eta Jesus erazie kompañiatik zoumbat arimen ekhetzi zen; Nourbaitek calmabden chem aldi 11) eta hetarik bat herratzen bazaio, ertutia hun bortchetan urten zautan hogei eta hemeretziak, herratarik denaren ezvaitzea jouraiteko? Eta Edvuetcatzen galdu bilha hemeretziak, egiaz erraiten deziet emaiten deiola bortzirio habore 13) ezvez zautan hogei eta hemeretzik herratu ertzenik.

Tholaldien ondi Aita Jelukouaren nahia da haurrto hoietarik bat galdu ertzedien.

1.— Jesunkiginetarik den gutiena Jinkouaz eraguturik eta saristaturik ratzke Jelican, bena orhit gitzan Jinkouaren amodioz protsimo lagunari egin hounkirik bielo batio zerbait ukhaiten Jelukko baizik ertzeko Jelukko baliorik.

2.— Eskandalisatziak erran nahi du bestenbekatiala erakhartia. Esta deus eskandalo bezain kondatzari gibelorratz ezinik, eta ere J. Krist goure Jaunaren egitate. Esta nekearren ikhasitia zoumbat eskandal emaitiak hogei tiaz Jinkouak. Goure lehen eginbidia da protsimo lagunari hounki egitia, eta gouretzat iraiten ahal dezan bere hori hounik handina bertutiaren pratikatzez salbamendian obratzia.

3.— Hounen esprabuten eta hetarik gaistouen berhezteko, bortchatzeko eraiko gizonkietarik izanen da Jinkoak. Bena ere zorigaitz etzeiko here egitate gaistouen kontra eskandalo ukan. haurrak galtzen tuen entzat, etzeiko here etchetarik kanpo kondatzen entzat. ere dozena bat gizon ahal dezan bere kaseta, zeruko haurren eskandal emaiten ahal bezain hala nola Kompañia galgarriak gurutzetzen ezdutien Jinkoaren Mäje Jesus, ta kompania galgarriak! Zorigaitz errejent, eta era kounle orotan Bethlehen tien haurrak Jinkouari kurutz altharetzeko eraikitzen, kurutzari kurutzen ezpaltzen badutie here erakusten Jinkogabekoez!

Zorigaitz erakusten galgarriak eltzen dio eskandalo jopuiaren artian bizitzen tu entzat! Zorigaitz Gobernuko gizon orotan, espantuzko jopuiaren artian bizitzen hauen kori mundia gaitzetik gaitzera, hala nola kasta gaistouak, libru gaistoak, eskuina, ezkerra, ogetzeko hauen ezti enak, bai eta teatretan jokatzen tien komedia itzusiak.

4.— Persouna bat gaiza eskandalo emailia, zombat nahi beharrezkoa izaten eskuia zankhoua, begia bezain beharrezkoa izaten ahal da, eta hargatik bai batetik bai bestetik kurrunto betor da. Ibarra bat etzakarten diau Jesusek komparamendu horrez. Ze nahien galtzeratzia betor liteke arimaren salbatzeko.

5.— Betor da ihes egin bekatiala erakhartzen ahal gutien arrozi, ala bizian ditzan askoriak, adiskidiak, edo ezhouriak eta aberastarzunak. Jakhitzen Galtzeko horiek ere eta handizki dardaratuzen tu Jelukko zorigaitzak.

6.— Har jaiak erran nahi du bihotzeko khakouak arima estiatzen tienak, eta zuiak erran nahi du ifernuko thormento zoin nahi, khorpitzen gaztigatzeko egiteik diranak. Noula etorri tiaz Jaunak, J. Krist goure Jaunak hirour aldiz eta agerikki erraiten diaraz gauzen: hor jale houra ezteia hiken et su erratzale houra ezkeroz akabatzen.

7.— Ifernuko suiak bortu, gatzak araguen bezala, arimen kondenatzeko indarra eta balaz Jinkouaren justiziaren eskietan, betiere etzekitzen tu.

8.— Salbatzalia usu mintzo da gatzaz, gatzak indurtzen du zukhurtzia eta Erregionaren amodioua. Zoumek gatzatzeiko arimak begiratzen beitutu. Gatz horrek eskandalak kurrunzen tu, eta gizonen artian bakia etzekitzen. Gatzak begiten diona Katolikouek behar du egin gizonen artian, erran nahi beitu bere etsemplu houmez gaizkia kentzeko kurrunto eta bakia hun artian laketzen.

9.— Jinkoak gizon bakotchari emaiten du aienguru bat haren begiratzeko hari ezpeitzelle ahoikin houmik ezsarteko, eta bizi orotan adiskide hoien batez zerbutchien emaiteko helaraztia.

Haren artha handia da hoien eskietan emaitik zeg arimaren zelatza egiteko eta eskandal emailen kontra Jinkouari eskea egiteko.

10.— Gizonaren semiak haniberste lan egin dituzuen arimen salbatzeko, ze estu eginik eskandalez arima galtzen tienen gaztigatzeko?

11.— Alegia edo parabola horrek erakusten du zoumbat Jinkoak Jesukristek maite tian arimak. Etzaio askiki ehuneta bat laukain bezain hogei eta hemeretzi salbatzia; erinazu phenatzen da bat berbera galtzen bada, eta galtzeko

gartigatzen
handizki gartigatzen du.

12.— Bada bortario Mariya Zelian, bena horrek ezta errandako Jinkoaren eskuetatik armak Komberitzekiz beno gutxago maite biala.

XV.— Lagunaren korrejitzia.— S. Mathieu XVIII, 15-20

Zerbait egin egin deizia zaure anaiak[1] kontra eta burutzeko bortxatzen, eta errandako zaure arrankurak. Bakarrian egonaren entzuten, hartaz ebatsi bat eta biga, gaizo ere ezpatu entzuten, ikaran badiela biga eta jiraun jakiten aitzinian.[2] Eta horrak ezpatu entzuten errandako czaren Elizari[3] eta orano Eliza ere ezpatu entzuten, ikaran badiela zuretzat pagano eta publikano bat baliz bezala.

Egiaz errandako deiziet: Zer ere estekitzio beltzurie kurrian, horrak estekitzik batu Zelian, eta zer ere soltatutzo beltzurie kurrian, soltatzerik ezta Zelian. Errandako ere deiziet zein artian balimbada biga elgar entzuten.[4] Bi denak zerbaiten kurrian Nire galbatzeko ere ebatsi Zelitan denari eta Zelitan denak Bertzerik. Berriz ere errandako bertzeik deiziet berriz: Babuntzia zein artian biga elgar zer nahi galtzia zaren pre ate zelikak emanen dzie — entzuten denik kurrian, eta zein gaizo galtzaten ahal dutke, eta errandakoak ikusten biga ere eta Zelian denak. Eri noun ere beitu biga eta jiraun ere

Irenian bildurrik, ni hen artian nizi.

1.— Burrugaitik badia beti estekipekoen korrejitzeko eginbidia, eta ere zoumbait ortuz bena egin behar die estekipekoek burrugaiu ezkerrian. Ikusian gizonek oroz behar die artha hartu bere lagunen salbamentuaz. Ezta urrets kebatbat negatzea lagunzona egin ezkan faltan. Ikale hala ezkatzeke houn bat ahal arinak ikusiala erot itzian guk zerbait lagunzona egin gabez.— Salbatzaliz ezta hilsen nintzo protzesiu lagunaren zonpe samuetan egiten entzuten bekatuez bairik eta hori zeren bekhatu heik Jinkoaren konduitzen eta horrak barkatu entzuten rekherenik pharkatzen. Nayle mana hori ez berbero gitxaurri eginik zaikun.

gaitzarrenik gatik, bena orano aurkhidaren salbatzia gatik, ezta ikusarik beste arrazoirik bekhatutan bat gisala egin behar dugula.

2.— Gitxaurrek erpaidegu anaia konsiatu ikusteaz, bat ikusiagula biga edo hirour lagun, eta ohatik gutxiena bairik ezta ikusagula mundiaren aitzinian ezbesta togan protzesiu lagunaren kontrak. Zoumbat ogendant ezkia hantik Kaseta ken bat hori bairik egiten ezkienak!

3.— Bakimbada bekhatoros orano ogendantago denik, edo bere kutsuan gogortuago egoiten denak, hourak Elizak denonzatzen tu: bada denontzatzerik erpaidegu Khambiatzen, Elizak bere bildkurratik ohiltzen tu eskomunikatzez, eta Jinkoak Zelian houn hartzen du Elizaren jagamentia.

4.— Jenerik mankatzen deiku algarren artekoa amoziko zuzitzaririk arkatzik deitzen lagunaren Kombertiatzera; eta zelan aldiz amodio hori mankatzen deiku, bitzemaiten deikularik abantalla bat hori bat. Ibitzemaiten deiku gaure ohoitzak erinago indartzu badakiela, bakim bada egunik algarguna aurkhidur bildurrik diatekeneaz ezkian.

XVI.— Gitxaurrenen pharkhatzia.— S. Mathieu XVIII, 21-35

Ordian Petri hullantzen zaitzarik errandako: J. Nausia, zoumbat aldiz ere anaiak egin nahi galtzia egin ez behar deizot pharkhatu? Zazpi aldi tarano?

Jesurek ihardesten deio: Nik ezteiat errandako zazpietarano, bena zazpitan hirour etan hogei eta hamaretano. Hartakoz ere Zelituko Erreseumaz dago zeuren bere ikhusi zerbait egin nahi galtzia zaren pre ate zelikak emanen dzie — entzuten denik kurrian, eta zein gaizo galtzaten ahal dutke, eta errandakoak ikusten biga ere eta Zelian denak. Eri noun ere beitu biga eta jiraun ere

Irenian bildurrik, ni hen artian nizi.

1.— Burrugaitik badia beti estekipekoen korrejitzeko eginbidia, eta ere zoumbait ortuz bena egin behar die estekipekoek burrugaiu ezkerrian. Ikusian gizonek oroz behar die artha hartu bere lagunen salbamentuaz. Ezta urrets kebatbat negatzea lagunzona egin ezkan faltan. Ikale hala ezkatzeke houn bat ahal arinak ikusiala erot itzian guk zerbait lagunzona egin gabez.— Salbatzaliz ezta hilsen nintzo protzesiu lagunaren zonpe samuetan egiten entzuten bekatuez bairik eta hori zeren bekhatu heik Jinkoaren konduitzen eta horrak barkatu entzuten rekherenik pharkatzen. Nayle mana hori ez berbero gitxaurri eginik zaikun.

Deizut. Ordian ekhi esteiarriaren Jaunsa hountzirik harem igorteraku zen, eta Zorra bat phakhaman zian ehun denario zor zerora 3) Eta leporatuk harkzen makhirik ukhotzez zian, erraiten zeiolarik: Ukzul ezazak zor deitzaren. Ukhotzez harrian emaiten delarik lagunak ukhotzen dun erranez: Eguzak nezazu zorombat zembora eta ore utzuleiku deizut. Bena harek etzian nahi ukhen entzun, jauzan zen eta gartelian ezarzazi Zorra ozo otona phakhra artino. Ekhi lagunak ikhusiarekki zer gerthatzen zen, pardizki phenatu zian jin ere beri nausiari egaran zian oroen eraguterazten.

Ordian nausiak deitu zian eta errazan zeion: Ekhi gaitzoa, hire zorra ozo phakherarteko utzi deiat, Ukhotu naiakiz. Hiri aldetik ehiana behar hik ere lagunez ikhusi ukhen nik hirzat ukhen dudan bezala? Eta nausiak bere khechaduran ezman bourreen ezkiten ezazi Zorra ozoki phakha artino.

Hola hola 4) zen erebzian ene Aita Zelukoaik eginduz, erpaduzei bakotchari bihotzetik phakhatzen zion anaiari.

1.— Ikhusi Salbazaiak nahi deio Petiri eraguterazi Penitentziazko Sakramentuan bekhatuak ore zorombat nahi dauzki, zorombat nahi noumbre haudian, pharkatuzik hula bena errazan nahi du ere gizonek pharkhatuzik izateko, behar deila berek bezlo gogo hounez eta bethi pharkhatu.

2.— Haana-mila tabunbek balio zeion hiruoreten hogei mukuan ungurunna.

3.— Ehun denariok etzuen balio ehun libera bena hobeto. Jesuzek hartatzen du bi zor algarren gaitik hain hurrun beinak zerbuitchariaren gaitik erioren hobetki eraguterazteko.

4.— Orinago ountza ogen zuzio Salbazaiak behen emaiten deitzen ahalkiak jarraiz hagintza gaur biritiko [illegible]. Oroell baligu gaur gisako estakuriak, oroen gazti eta handi lagunari sofiarazten derozu, Ibar ditzagun arren gogo hounez bestarik jitin zuzkiten nekiak, besteta ere gaurak egor ditzen.

Zumbat Gaike et hauntarzen elizatu jesuzen artian, gutxiik bakhotchak behia haboro ezar balitza bere Zorren phakhatzeiun, eztez partzen dillosian. Bere Khoiratia: horra gaure Zorzetiarren min handia. Sobera gaure eitherez etchetki gira, nahi gunuke gauretzat baiziik ertatzen izan egiziik zerbait hounik.

Seigerren Zathia

Pabarnaketako bestatik, eta Dedikazinetako bestala artuzkuak

I.— Judeatat utzultzia.— Samaritanoak.— Deitze Bekazuzi zombat. ad. S. Math. XVIII, 19-22; S. Luc IX, 51-5).

Nula nun du hountzirik jelkitzeko eginak hullantzen ari beitze, Jesuzek azkarki hori an hartu zian Jerusalemerat joiaitia. Bere aitzinian igorri zuzen mezulari batzu eli bat sarthu dian zinak Samaritanoen lirin batetan hari egoitza batzu deitzeiteko. Bena Samaritanoek etzuen errezebitu zeren Jerusalemerat buruz zeka doazkien zian. 1) Ibar ikhusirik Jaunak Jakues eta et Joan anaie bere ejeriek zuen oihuz zuien: Nahi duzu Jaunak Zelukoa zuiari manatu sekazun, eta gu ere aitaren Zelukoak horiz chitzeitzera? Bena bere buruz jarten dela ik, ihardetsi deie eta erakitzio naski ter ezpeitzeiteko jenkuak zi leun? 3) Gizonaren Semia ez da etorri jin arimen galtzera bena hen salbatzera. Eta beste herri batetara joan zuen. Bitarin zabiltzalarik, Estribia bat hullantzen zuid eta erraiten: Segit Nori ar nahi jourzuik, Jaunak ouzoki nibantzen Jesuzek itzuli eztion zeio: 3) Nacheiek batie bere Chilorrak, eta Zelukoa: Choiek bere habiak, bena Gizonaren Semiak ezdu nun phausa bere buria. Beste bati gero erran zeion: Segit Jaunak hasi. Nounek 4) ihardetsiz: Jauna utzu nezazu lehenik ene aita ehorztera, Jesuzek erraz zeion: Itz itzak hilak bilen ehorztera, hi aldiz abil eta Jinkoaren Erresuman zaitez munduta hatzi. Beste batek erraiten zeio: Jaunaikitz

nitraiten, bena behenik utz nezaren etchen tuidan guizer desegitera. Jesus
itsaldeten zuen: Guldiaren gainen eskia emaitun ota gibelialat do egiten dian
ezta Jinkoaren Errecouman izateko Zoun.[3]

1.— Samaritanoreek etzuen nahi Jinkoa Edoratu Jerusalemeko Temploan;
nahi zuten ere baren ken eta Judioen artian griña handia.

2.— Zhitz horiek erran nahi die: Oraite duzu Jinkoaren izpirituaz gidaturic
munduco zidela; ez, pazentzia eskatuz elhe horiek erraiten turzi, bai eta
ahalbez Ebanjelioaren izpiritua ezteia mendekancharzko, bena eztitasunezko
izpiritua bat. Zoumbat nolako ezto Kristen ere artian? Zoumbatek eztie bere
buruiak ikasten gidatzera naturalaren abolku gaistoez eta bere etsaien
ongui izateko ordutan Jinkoari gutiesten? Do Zoumbat eta aldiz Zoumbat ariusa elioe
viabez, balie J. Kristen amestiora edo Karitatio?

3.— Jesusek nahi zuen esplikatu Jinkoa haren leialtarzunaz eta egin nahia.
Escapulatzeten zeio bere galeria, abantailla zerbaiten ametsetziak bederen elezen
haren ostatuik ehulerak. Udaxi ze Jesusen jitundi aski ziran ziela Israelgoaren
gibel utzulerazteko.

4.— Jinkoaren deitzeren beraik nahi zuenak bizitze perfeitagunala, hala nola
Ebanjelioaren argiaren helerazteko. Ezta arren
beharrezkoa zei hori bukatzia, zeren Jinkoaren gutun burutzapena do bat baten,
eta zeren zei hori Jaunetzat gratzia handia den.— Apostoliek bate
mordetze zie Jesusen deiari, bena Zoumbat eztira Judaizen dienak, eta
mundako ekhoizien etsemeiric beraurtzen dienak Galtharitzirik zaicnaren
egiten. Zoumbat gisa haizez ezta bokazione galtzen, eta horiek
egin beharra ez egiten?

5.— Jinkoaren mereciz ez zerbutcha dezagun beraurtu gabe, eracharzuna
eta iraupenetki. Bestalde bai izaten ahal da dezagun horiek bere bizitzaren
bizitzeia bena Jinkoaren eta arimen zerbutchian?

II.— Noula Jesus jouraiten den Jerusalemerat.— S. Jean, VII 1-11.

1.— Ebanjelioaren ordotik Iboriotarik laiuan, Jesus zabiltan Galilean, eta etzuen nahi
izan Judean ibili zeren Judaioek nahi zitzaitzen hiltzeiza
zielakoz. Cherkhatzen. Etzen ere kurrun Judaioen besta handia Tabernakuloen
zeitzen zena.[1] Bere askaziak[2] jun zeitzen ondoratera: Elkhe zeta
hebentatik, eta ez zonaz Judealat hantko zeuze dizipulieik ere ikhusi
zitzen zuek egin gaizak. Ez ihoutk ere eztute egiten gaizak gorseta
Cherkhatzen
bekhatzen dienen zuek berak bere burla erraiteko: Gaiza horiek egiten
agertu behar zuz zeuren.
turzunar gainen ezpat zitzen ezten munduzaz. Ez ere ezin haren bekhatu munduari agertu
zuze burla. Ori bere Khristoeneek askaziek ezten haren bekhatu iheztera.
Jesusek arren erraiten deie: Ezta helturik pranz ere Zoumbora[3] zena
aldiz nuiz nahi ola. Nundiak etzutie zeik kantiatzen ahal, ni
aldiz huiye nai zeren ezpaitut ezten Deodan haren egintzak gaitzetak
direla. Zeik zonaz besta kontara: ni[4] ez nuiz jouraiten zeren ere
Zoumbora ezten beltza helturik. Iboriek erraiten egon zen Galilean.

Bena bere askaziak jurruntu zieniati bere ere joan zen Bestela
agerriki, bena gurdecka bezala.

1.— Jehenetik Desertuan egoitiaren ohitzencheten, judeiaz zortzi egunez egiten
zien ostoiloak ezkhola chipi eli batetan.

2.— Jesusek askaziak deithurik zeinak ere anaiak, zeizen haren kontra
etzuen zuzkeiten Jinkoa zela, bena nahoure zeien zertako bolako miraskuillak
egiten zutian.

3.— Han da egia bat usu agitzen dena ere gauze artian ere: Jaunetz Khristo
abiatzen diade obra eli baten egitera, bere iduzkeetan bermatzirik, Jinkoaren
Gabe, arren Jinkoaren haren Consumatzerik Gabe; eragozgaitu jakiten gabe ere ezia Jinkoaren nahitik
dienez, edo haren nahiaz zenbaitzu ezdian dienez. Ere Zoumbat aldiz

III.— Ibaren erakaspena eta lizkiaren jaiotetarzuna.— S. Jean VII, 12-24.

Judiuak arena harengan diren naiz beste eguetan, eta zioien: Vaundra?
Eta Ibaren gañen odoltsuak dauzkibat eraikia zen populiaren artian. Batek zioen:
Gizon hunna da, bestek: Ez, bena jente inganazale bat da. Eta batek
Judiuembatzuey hartuak etzuen gorabik mintzo, eri Judiuen beldurrez. Eta bazik Judiuen
beldurrez etzuen inork hartzaz agerian mintzo. Besta erdicheten Jesus
igoiri zen Jerusalemera, eta eraikasten hasi zen. Judiuak chorakotuik zagoz
eta erraiten zuen: Nola hornek dakizka libru santuen erranak, hourak
ez ikasi etz? Jesusek ihardesten zuen: Enue eraikaspena ez ta nire
jiten bena bai enue igorri nauenarena. Nourbaitek ene nahia egin nahi baldin,
ezaguturen du eia ene eraikaspena Jinkoarengandik zen, ala nihaurtarik mintzo niznan. Nour ere berartarik mintzo beste
baten laudoriaren ondotik dabila. Bena nourk ere cherkhatzen beitu igorri
dianaren gorostra, horrek egia erraiten du eta hartan chuchenik barzik ezteu
diren. Moisak ez otsa zeizie emanik lejia? Eta hargatik zietarik batek
ezta lege hunna begiratzen. Zertatko arren ene hil beharraz zabiltze? 3)
Populiak ihardoxten zuen: Deabruak zabiltza! Nourk nahi zutu hilerazi?
Jesusek berriz: Sabbatetako egunian miraikuillu bat egin dut eta khezkatu zaizie.
Eta hatzik Moisak eman deizie Circoncisionia (nahiz ez ta Moisaganik, bena
Patriarkatarik) 4), eta sabbatetako egunian Circoncisionia egiten duzie. Eta arren
egun bati Sabbatetako egunian egiten ahal bazaio Circoncisionia, Moisaren
lejia hautse gabe, noulaz ene kuntra khezkatzen zaizie dohatalako

gizon baten korpuhtza sabbatetako egunian mintzo erotarik galdetu? Ez arren
haboro ikhusterik juja haboro juja, bena bai zuren ben berala jujamentuak ekhar.
1.— Jusimen artian orotik hakiena zen Jesus Jerusalemera etzela
Jerusalemeko eskola handietan ebili ezintan legeko Doktorrak bezala. Eta
eta horregatik orotik ikhusten zuela da bestiak gaintitzen bala bere erazuzaz.
2.— Jesus erta mintzo beste gizonak berala; eraikusten du zer ere
ikhasi beitu bere Aita gaitik eta eraikusten du hari gloria ukhen eraztela.
Bena ene Aitak gaitzen haraentzat bere handitzeko, edo hobeki aberasteko
ez ta eraikusten aritzen denarentzat, Jinkoaren hunna edo gloria
zabaltzalat ezten dianarentzat!
3.— Jerusalemen sabbatalian etzaiek nahi zuen paralitikoa batzea
sabbatean sendatzia gaistatara empujatzen. Arren kontzat Jesus Evangelioa
gabe bat zen, hiri santuan dielarik gañen profanatzen saiatzen zena.
4.— Abrahamek zian circoncisionia ukhen Jinkoagaitik. Circoncisionia, beiartetako
batzuetan zena señale berala; Moisak erta partikatu baizik praktika hori.

IV.— Jinkoar igorritik zetako señaliak.— S. Jean VII, 25-36.

Jerusalemtarretarik komunbaitik zioien: Ezteia hori hilerari nahiz diren
eraikatzen diena? 1) eta jo egizie mintzo? Ez orotan aitzinian, eta ezteie benere erraiten?
Gure aitzindarick ezagutu ote dezie Kristo dela? Eta hatzik badakiza han
nondik jiten den. Eta Kristo jiten dalakienian inork ere ezta ikhasi nondik
hunna den. 2) Jesusek ordian botza altxatzen dabarik otsa egiten du: 3) Badakizie
nire eta nondik jiten nizan? Eniz nihaurtarik jin, bena ni
igorri naiana egiazkoa da, eta ezteizie ezagutzen. Nik ezagutzen dut
haregatik, bena iz, eta harek igorri benai.
Judiuak ari zian haren atzeman nahiz, bena inork ere etzuen eskua
gañen ezarri, ezpeitzen oraino haren ordena heldu ik. Bena populoko
jantsuek haren beithan sinhesteko zuten eta erraiten zuen: Kristo jin

J.M.J.

— 162 —

Jatekiriari eginen othe dia haunek egin dian bego laborio miatkuilla?
Pharisearek eraguerrarik zien populia bere artian mintzo zela Jesus. ere Apostoluek zuzenki zuzenduek, ejorri zutien bere eskuko gizonetarik haren harbiera. Jesus
erran zeien: Orazo denbora guti bat zurekin nir 4), eta banoue igorri naizana
Chorkhatuko naizie eta enaizie diruenez ezi ni nizatikan lekhiala etziatek
jin. Judiuek beraz zoien: Nourat joanen da gutk ezin
Ala orduan hartuko dien jentetarat bat Nourat joanen da gutk ezin
diolkeguna gaiten diruen? Ala orduan hartuko dien jente pagonetarat bat
Diruenez hitz? Ala orduan hartuko dien jente pagonetarat bat
bere Kraftez jesus erran? Zerbaiten eraikusteko? Zer da bai aiphatu tian elhe horiek: Silhatuzen
nairie eta enaizie diruen: eta ni nizatian lekhiala ezjatek jin ahal izanez,

1.— Ageri da gaizak ore ountsa antolaturik zutiela Jesusen harturako, eta populia bera etorla Jesus jakin gabe

2.— Iraia profetak erran dian: Nourk argitan ezarriko du Jaunen jeneralzioria eta Judiuek, hitz horiek ezin sinestuz, etzien bere beithan sarerazten ahal

Mariaren semia Jesus ber denboran Jinkoarenez, Jinko berala ezin entzelesturik, eta gizon berak, ga adori —

3.— Jesusek nahi ukhen gatik Judiuek, Jesusek bere misionia —
beithatzen du Jinkoaren elhiaren erorarazte pop jaite oste bildiaren gaina.

Ibala hala Jinkoaren ministruek ezterela sekula # haren beithatko konfidantzia gal. Jinkoak bere etxe pian harturen dianak ountsa begiratuik diratake. Eta
ikusirkere birzia galtzen Jinkoaren nahia gabe, eta martir denak sari eriagoz
handiari Cesar Jagu Zelian.

4.— Oraiko aldian orano Jesus erkapatzen da bere etsai, bena ezin kezar
ber gainz, eri Pasionetik denbora heillantzen ari da Larentzat. Gouetkilan
Pedro Galia gizkian haren graziez. Gerouan Zelialako da eta heben ountsa hartu
ezdienek ezin sairik ukhenen.

V.— Jesus biziaren ukhurria.— Debadio baten ondoriouak.— S. Jan VIII, 37-53

Jesusek arsten eginian, zoin beitzen erotako hardiena, Jesus chutik zagoelarik

J.M.J.

— 163 —

viku eginen zian ezkonek: Nourbait egarri bada 1), jin bedi enegana eta Edan bez.
Ni beithan sinhesten dianan, Libro santiek ezin berala, Jesus bizienarez
Bourrontak elkhitko zaitzo bere barnetik. Ibroien erraiten mintzo zen ezinezkoa
sinhesten hartan zuzenek errezelatzen zien Spiritoez, haren beithan
bahor zien Espiritua ere sinhesten hartako beitzen hartan. Espiritu
Ezi Izpiritia etzen orano emanik etzelakoz Jesus glorifikatzia glorifikatuzia.

Jente oste hartan zien Zoumbatek entzunik hitz horiek zoien: Ibroi
egiazki Profeta da. Beste eli batek aldiz: Ibroi Kristo da. Zoumbaitek ozaren
hargatik ihardesten zien erraner: Galileatik zia behar jin Kristek? 3) Libro
santuek ezteia erraiten Dabiten arrazatik eta Bethleemetik Dabiten
Kastatik eta alderdi
zen herritik elkhi behar zela? Jesusek arren debadio hauni bat gaitzeki
zen populiaren artian, eta Zoumbatek atzimanen ere nahi ukhen zutkien, bena inorek
etzuan ukhen bekhatzia eskuaren gaina ezartzeko.

Ibroi bare entzunik gizonak ukhutzien Apherestoz eta Pharisearrez, herarki
ere bai entzun
estatuetako Jesus
Jesusek bertako etzuen hartu eta berekin ekharri. Bena gizonek ihardetsi zoien
Eguindauo ezta izan gizon hori berala mintzatu denik! Pharisaiek erdiaun: Beik ere anen
in ganatu zutien? Badeia nourbait Ainhindar artetarik eta Pharisearetarik hartan
sinhesten hartu denik? Bakoa hortako jente oste hau legia ezagutzen ez dienak
maradikatu eli bat dia. Nikodemek (hau artekoetarik batek gaiaz Jesusen
gana zin zenak) erraiten deie: Goure legiak kondenatzen othe dia gizon bat bere
entzun gabe, eta jakin gabe zer eginik den? Ihardesten deie: Ibi ere Galilearra
hiza? Irakurri itzak behar berala Libro santiak, eta jakinen duk ezteia
Profeta jiten Galileatik. 5) Jouan zien, ordian, bakotcha bere etxerat eta
Jesusek hartu zian Oliberatako mendiala, Bidia.

1.— Iraia profeta (12-5) mintzatu da Nouer miraikuilluzko eli batez: Joelek
(2-28) eta Pezecheiek anowzatu izan die Espiritu santuaren jitia (Bertako zuen obra ospetsu eta
bakotcharen Jinkoarekin
(Bertako zuen obra ospetsu eta
bakotcharen Jinkoarekin
Jinkoarekin
Jinkoarekin

zortzier Betlehemeretik alde egoitzaz Nazaretik gailetako scholar Josefekemen semetzat ere onberantz adoptatu zuenbat nahi Nazaretko Galileako Jesus bere aitaz eta Amaz. — Guk Kristau

ere, behar guntzuke Judiorek egiten ez zien bezala ikertu libru santoak.

3. — Pharisauek igorri gironeck zertako zien emeken eta Baal, ezin ounte ukhen hartzen ahal zeika hain zuzurki mintzo, eta hain santuki bizi zen Jesus.

4. — Populiek ezin behar bethi obedidu bere Aitzindarier, haboro dena behar

ere desobedidu manuhatzen dizian Jerbait Jinkoaren Legiaren kontra.

Gizonek oro Goure aitzindarieck ukheiten ahal tie berehat aberastarzunak handitarzunak eta jakitate handi, bena ezin bethi egia eta ordian

Jesus Jaunaikdizen Kristau legitzen dienak esteiara ikatera bethiereki dia. Ibartaikoz errandu da: Ybobe del Jinkoari obedidzia ezin gizonek. 5. — Profeta zoumbait jin zian Galileatik, hala nola Debora, Nathan, bena Profeta handiak jin behar zien Bethlemerik.

VI. — Emazte ezkontzia eta obligacion. — S. Jean VIII, 1-11.

Jesukan gaizkik jin zen Jesus Jerusalemera. Populiak gainti erotarik ungurutu zien. Eta bere arren jakinminez ikhusteko zuenbat nahi. Scribe eta Pharisauek ekharri zeien emazte eskontu bat Obligacionen atzamana. Ezarri zien populiaren ordian, et Jesus ere arrapatzeien. Mausta emazte hau atzaman du lege lobiekerian, eta legian Moisak manhatzen zeiku lolako emazteas harrikaldugatzeko. Eta Jesuk zer diozu? Ybori egiten zuen haren tentatzeko. Eta gerotan ahal baden haren gaineko akhusatzeko. Bena Jesus apaltzen zelarik ekiaz idzkribatzen zian lurrian. Eta aitzina ere galdhetz ari zelarik zen, bena ezin ukhen zuen galdhatzen bertzerik ekharzeta bezala erakutsiten zuen bere lurrian, eta erraiten zeie: Zuetarik bekhatu gabe denak ithurik lehen bera Jesus. Eta berriz apaltzen zelarik aitzina zakhizkion azaltzen da zen idzkribatzen. 2) Eta hitz horiek entzutetik Judiorek bere bestiaren gainetik ihurtu zuen zaharrenetarik hasirik, Jesus aldiz bera, ekhutik bakharrik zuen emazteaki bazter zen, eta bertzeak haren aitzinian zeudenak bazter zen. Eta orduan Jesus zuzendu zen emazteaki: Ordian zeikizun da

Autuzten dizkarik bertzia zaikizun diarik eta erraiten deie: Emaztia nonen dizu zoinen akusatzaliak? Nihork zaitu kondenatu? Ihardetsi zekion Mourkur, Jesus Jesusek erraiten deio: Ez nik ere kondenatuko zaitut. Zoaz 3) abiel, eta ezterazu gehiago bekhatutik egin.

1. — Judiorek Jesus atzeman nahi zien Egun elhetzari. Ekhusatzen bazian emaztia, Moisaren legiaren kontrako ekharritzien. Kondenatzen aldiz bazien, etzezaketen erraiten zien bihotzbera, Deo misericordioso.

2. — Ouste ukheitzeko da Jesusek erhautsian izkiribatzen zuiala akusatzaileen gaizki egin ak, eta orduk bekatoreen zien emaztia bano hunitsez ogendatzeko.

3 Etarik bakotzka arren zuillautzen zen erhautsian izkiribatzen zuiala akusatzaileen izenak, viakoutzera, bena viakuri ziona bai lostu egiten zian.

3. — Salbazaliaren bihotzberak hunitsez haboro ekhartzen tie arimak ekhanbiatzera eta bekhatutik kurrutzera, — jazteigun lotsak bano haboro Jinkoaren ezingo haunari pena egiteko beldurrak etzier gaztigatzen lotsak bihotz haboro hunkitu eta bide zounian sarerazi. — Emazte honen gertatzaldiak zoumbat obra hon ezin egiterazi, eta zoumbat bekatoreo arrazeraiki!

VII. — Jesus mundiaren argia. — Ybaren jakitegouarin indarra. — S. Jean VIII 12-20.

Jesus mintzo zen populiari, erraiten zeio Jesusek: Ni niz mundiaren argia; ene ondotik dabilena ezin izanen ilhunetan; eta ukhenen du bizitzaren argia. 2)

Ordian Pharisauek erraiten deie: Ybaren buriaren jakite emanez, ezturtzu jakitegouna egiazko bat egiten ahal. Jesusek ibardesten deie: Zoumbat nahi erraiten ene buriaz ere buriaren jakite ematen niz, bena hurrenk ezin egiten ene jakitegouna ezlateken zen egiazkoa pargatik ene jakitegouna egiazkoa da, zeren dakidan nik nondik jiten nizan eta nourat joanen nizan. Bena zuek ezteakizue nondik jiten naizen nourat joanen nizan. Zuek aragiaren arabera jujatzen duzue, nik aldiz ezta inor jujatzen.

Eta aldiz jujatzen nudanean, ene jujamentia egiazkoa da, esta bakharrik nagoelakotz, zeren ni ezpenaiz nihaun, bena Aitak ene kide da zaitu

J. H. J.

— 166 —

Zuen Legian berian ikasiko dakuzik da bi gizonen jakitegunea egiaztatzea dela. Nik ere Burua zaitez jakitegunea egiten dut, beraz nahi nituzke ere egiten du zuk ere Aita ezagutzen duzu? 4)

eta Jesusek erantzun: Nik ezagutzen nau, ez ene Aita ezagutzen: ni ezagutzen banauzue, ene Aita ere ezagut zenuke.

Jesusek erakutsi zuen ikasleak emaiten zutian Templuan dibaru eta berak gaiza Belgarat hizpaketan zuenak legiratasuik zuen lekuetan, bena inork ere etzuen haren atzemanik jin, espeitzen zuen Jaunaren ordena bethetzeik.

1.— Nahiz eta ordu argizale batek Judizuak gaizki gaitzetsi beitzutian Egiptoriek eta Chanaaneko lurdian, haren ordutik denbora batetan Templuko Kanpo bezala deitzen zuten bi Pantalabre handi eta ederrak ikuskizun berta hartuz.

Jesusek errunak diruri ere kanpotiko argi horietaraz hitzeratzirik Pedro.

2.— Erreligione Katholikoetik kanpo diren gizonak ezetzaki Jesus baino denak ez ez bizi munduk ez eternitatiara. Jaunaren gainetako Beraz Egiptoriak ezetzute ezagutzen, Jaunartaraz ukhenpetan bizi diza, jasto ezten bezala jaizak egiten tu, eta ezin ordu eternitatetko bizitzia galtzen bizitala ez beltzen.

3.— Nork bere buruaren kaiatziak ezin zuen bakio; bena Jesusek berts gizon egiten du: bere jakitegunari indar emaiten dio bere bizitze saintiaz, Aitaren baineraz, ez haruntzat egiten Juan Mirakuillier, bai eta ere Jordanetko bathezen haruntzat erran zian hitzez.

4.— Jesus, etsaien aldartze hoier baliatzen zuen erakutsi beharr ziauen urgitasuna ezarriko, eta Aita gaitik bere misioniaren kobetki ezagunarazteko. Horra do Jinko bere Aita gaitik, bena da jakitek, eta esta berts gizonak ikusi. Bihardio hoietan egitzen zen populiak kobetki ikhasten zutian Evangile berriko erakaspenak, eta arren aisago egiten bere salbamentia.

J. H. J.

— 167 —

IX.— Jesusen Aitaganat ukultzia.— S. Jean VIII, 27-30

Erraiten zeien orano: Banoua, ene bilha ziaketzie, eta zuen bekhatian hilko zaidet) Nourat ere jouraiten bezuez etzezeie jitzen ahal. Judiouek Beze Jaunia jitzen dizia Jesusek erantzun zuen: Zer dut ene Aitak bere buruaz bekhatzaiteko? ezi erraiten du: Nourat ere jouraiten bezuez etzezeie jitzen ahal. Jesusek ordian: Zuek beherekoak zarie, ni ganetikoa niz. Zuek ez haundakoak zuzeie, ni ez niz helduetakoa. Eraan Zuzeiet hilen zuzeie zuen bekhatietan; bai ez ez zuzeiet hilen zuzeie zuen bekhatian ezpanaizie nizanantako hartuzen.

Nouz zuia arren zu, zioie galthatzen. Jesusek chardesten zeie; Ni, nintzen nizaizena gaiza oroen Batzarian niz. Banitu gaiza oroen Kondenatzeko Ibomita gaizki badut zuetaraz erraiteko, banitu zuetan gaizki ikusi. Segurtatzen zuteit ni ejerri naiana egiazkoua dela, eta haren gatik entzuen dudana munduari. Etzuen ezagutu haiotik ere ezagutzen erraiten zuela Jinkoa Aitaren zela haren Aita. Jesusek arren berriz dio: Gizonaren Semiak zuek ezagutuko duzie nizan, eta ezluzala nihaintzetik Jesus egiten, bena mintzo nizala ene Aitak erakoutsi dustadanaren arabera. Ni ejerri naiana ere ezekin da, eta ene Aitak nihau utzi, zeren ene aldetik ezpeitut egiten hartu gogaratako bena betzik. Ibola ari zelarik erakusten, hainbeck hartan sinhetsi hartu zuen.

1.— Elhe larga ria Jinkoaren graziez Salbatzen ez dienentzat, eta haren dei ezluzet gost egiten duenak Jesusen dizipulentzat.

Jesusen da egun bat zuintan Jinkoaren bilha bethiere, zuintan bizitzeko meriau biziki zelarik galthezmen bethiere Aphezak, bai Jokhetan phartikamentiaren ondoretako, eta erpuitic graziz hori ukhenen.— Ibola esta hainbeste bekatoretsaren bezain ontsa narruzen eta populi entzut, zeren Jesus ez ezagutu nahi Salbatzaliz ez eta ere haren lagunkoz baliatu.

2.— Pedro gaitz erteiteta salba; eta arkarki suinetzi behar J. Krist zinkoa Jesus gizon eguna bizitzeko hori ezteneken esta bekhatarik pharkatzen ahal.

3.— Ala bertatik noiztiko ere erakusten dezan, ala gartiguz muntza dezaketen Kristo, beti Jesus, ahoan atzemanik ere egia. [illegible] Ezta ezta beste nahirik orocn ezetza [illegible] egun beste batzuk [illegible] egiazko bizitz. Aitaren [illegible] Jaungoikoaren [illegible] [illegible] [illegible]

Jinkoaren Z Jinkoaren enganik denak entrutsen tu Jinkoaren elhiak. Eta ziek ezturiuzue batere entzuten ezpeitzilde Jinkoarenak.

Judiouek ihardetsi zeien: Ortuzgia arrazoan errateke Samaritano 4) bat zirela eta Debriaz harturik bat? Jesusek ordian: Enuz Debriaz harturik bat, ezi ene aitä nik ohoratzen dut eta ziek ni laidoztatzen nauzue. Ni ezdut enuz nihauser gogoratzoues ohoratzen bilha bena nourbait gauza horren bilha izanen dena, eta juztizia eginen dauna 5)

1.— Ni minutz orri, ene aitä ganik ikhasi dudan bezala, ziek Debriaren haurrak, etzirdeie beñetan entzele entzelegatzeke zer ene deitzen beitiut ene Aitaren mintzatzeko.

2.— Auherretan zideie Abrahamen odoletik, auherretan Jinkoaren populukoretarik: Zien ekhardura gaistoenk, zien Samuelk eta engoidura gaistoenk ezagutarten die Debriaren haurrak izdela, eta haren izpiritian zein beithan khareatzen duziela.— Debria erto egian egon: nahi izan due kreatura bat adorarik bere buria adoracazi, Jinkoetzat igancerazi. Izan da gezurti eta gizon ehaile hatzartik egiten gauze Eben aita eta amen hitzemaitik falta zenbat nola erorazi beitatu, eta hillzia saritzat ukhenerazi. Judioiak ere gezurren mintzo dia eta Jesus nahi die hilerazi. Ibizi egia bat da Gauze naziorian berberzitki dagouena; ezi gauze Franziako mintzoren ugaritzia da Debria bekatia eta haren ara eraikitzeko erto beste tzizerik ipuintuzzia baizik bekatutik gabekoen gudiana

3.— Ezpeitzie deus atzemaiten beha ertenik ez ene elhetan, ez ene birmoulidan (manuelian), ezagut ezazie arren Egia nizala eta egia erraiten dudala.

4.— "Samaritano bat niro errantia" Judioiuey artian nourbaiten handizki laidoztatzia zen, bena Jesus erto pitz pozez Khechatzen zeren jiten den populu oroen salbatzeko, eta zeren Samaritanoak, beste Judioiuek bezin hobeki, haren errainak errezebitzen ditten.

5.— Jesus erto Abrahamek bere gloriaren bilha eta hatzik kreatura orien alde gañetik iran behar due ouhoratuntz, zeren den Jinkoa, eta 2° zeren gizon bezala Jinkoaren ihesetzen bezin hobeki zerbaitetako dian, haren entzeraik ere bai begiratu.

XI.— Jesus egiazko Jinkoa da.— S. Jean VIII, 51-59.

Egiaz errainten deiziet: Ene elhia begiratzen dianak, ezdu sekula hilkorriric ikhousiko.

Judioiuek ordian ihardetsi zeien: Orai net ohartzen ikhousten dugu Debriaz harturik bat zirela. Abraham hil da, Profetak ere bai, eta errainten duzue: Ene elhia begiratzen diana ezta hilen. Gauze Aita Abraham bezin handiago othe zeiela? Ala bai Profeta hil dienak bezin ere? Nor ohoratzen nahi izanen zara?

Jesusek ihardetsi zie: Gloria enaiten badut ene buriari, gueroere ezta ene gloria, ene Aitak nai deit deit egiazko gloria enaiten zoumentzat ezagutzia emaiteraco eta hortzaz gero Jinkoa zeiela sekula ezagutu gabe. Bozkario ene hartzen dut ene ikhusteia ikhousteko. Nik Jinko houra ezagutzen dut, eta erran banezu ezdutala ezagutzen, zieik bezalako gezurtero bat nintzatzeke. Bena ezagutzen dut, eta haren elhia begiratzen dut. Abraham zeien Aitak ohoratu egunetik izandu ene egunaren ikhousteia 4). ikhousi due eta boztariotu da. Judioiuek arrazoan ihardetsi zeien: Ortuzgia orano berrogei eta hamar urthe 3) eta ikhousi duzu Abraham?

Jesusek erraiten die: Egiazki, egia erraiten deiziet, Abraham sortzetik izan ez baino gabe, ni bainintzan 4) Eta Orduan Judioiuek harturik zutien harriak Jesusi ihoustera, bena Jesus berheala hen artetik itzuli zen, eta Templotik kurrunkan.

1.— Sainturitzk handiuak ertiade hil gabe egon, bena behar deia hilkzia deitu munduan sountzaritzk bizitze hobiagu batetarat igaraitia. 2 Jabaouenetik ere ezta Khorpitzarentzat dembora batetako bat egoitz bat baizik zountzaritzk bada izanen beita phizte glorious bat, eta bizitze eternal bat. Orta egiazko hilzerik bekatoaren baizik erortzen deuan orozbatez ifernialat.

2.— Abrahamek fedeiaz eta Jinkoaren erranez, ezagutu zuan zuetan Messiak kurrialat ekhaneo. Behin zuetan hountziak, eta sepor bezala Da hemboetan ere ezdelarik ere ikhousten zuiala kurrian igaraitzen zienak bere Judu populuaren artean.

3.— Judioiuek haiñ zien izpiritez phezu nouen erpeitzeien behar bezala Jesus Jesusen erraintzik Salbazaileaen erraintzik eraikousten dabenetarik gaztan bezala bezala hartzen.

2. — ~~Bothi~~ Esmeratu ororentzek bainz ere Jesusek, hartaikoz Abrahamen egitan nintzen. Zertz hornbera ez artzi Jesus Jinko zela segurtatzeko. Ezi nour da nuntza ahal dezakeenik gizagaixtoa hortara?

XII. — Sortzaroz utsu zena. — S. Jean IX, 1-12.

Igaraitzen, Jesusek ikhousi zian sortzaroz utsu zen gizon bat. Bere dizipulek arren galtzatzen zie errauez: Nausia, zeren nourk bekhatu egin du, 1) ala gizon horrek berak ala horren elchetkoek, holaz sortzez utsu izateko. Jesusek ichardetsi zeien: Ezta utsu berak edo elchetkoek bekhatu egin dielakoz, bena bai Jinkoaren egintzek hortan agertu beharr dielakoz. Igorri nizianaren obrak arren behar tut egin, orano egun denez; 2) jinen da gaia zeintan inork ere ezpeitu deusere egin.

Munduan nizanez, munduaren argia niz. Iboriek errau eta thu egin zian luvriala eta haretan lohi phoustka bat bilhatu zuek, sortzez begiak utsutako zituen, eta errautzen tie, eta errautzen: Abil, chahatzera Siloeko mainhagiala (hitz horrek errau nahi du Igorria). Joanen zen utsia, chahatu, eta utzultzi ikhousiten zian oroek bezala.

Ordian auzpuek, eta eskie ikhousi zienek errautzen zeien: Etzena hau jarririk ohi zuena Elke zagoena? Batek ichardesten zeien: Hura da. Ezta hori zeien bertzek, hura udoni bat da. Bena berak ochuz zion: Niz. Galtzatzen zeien ordian: Bena nola hiri begiak zaballuak dira? Zeren Jesusen zian Gizon hark, chahatu zeie, chahatu du lohiek, eta igorri du bertzek chahatzera. Esanez: Jesus Jesusen zen gizona egin da lohi phoustka bat, sortzez begiak utsutako dituen, eta errau zuk: Abil Siloeko mainhagiala, eta han chahatu hadi. Eta joanen niz, chahatu niz eta ikhousiten dut. Galtzatzen zeien orano: Eta nouruda? Ichardetsi zeien: Ezakakit.

1. — Bertzetzat hetako, ezpeitzeizia galtzen bat zen, ziakoutzen den bezala Job santuaren Liburuan. Munduko lehenaldi minak jitsan ahaldatzek hautsi aldiz bekhatutik, bena ere zoumbait salmigabe, esperabu gertzaldi gaesto Jinkoaren permitzen tu gehiegi jasan gabe, eta bezala ezagutzen tian arrazoiementako, jin dadin ogenik

2. — Jesusek komparatzera hori emplegatzen du zeren egona baneko Jerusalen, eta gaia phaüsatzeko egunik Sabbatalak bere Aitak manpatu banak egin behartu, munduan denez, eta harzen argia denez. Bena jinen da hartze hartzia, ezvaz nahi bita, gaia zeintan ezpeitu banik eginen luvrian, bizi denboran egiten zian bezala. Elizak eta Sabbatalaken adiskidek ere behar die burrusko denboran ahal bezain su garretki baliatu: eternitatia artzi burez date phaüsatzeko.

3. — Argi zen loki hareek, eta Siloeko haurak eta ere eri baten sendotzeko ahalik; ~~Argi ere zen~~ hortanik ez ezagutzen zoumbait miraküllurko sendotzia zen Jesusek egina: eta etzion ikhousiko.

XIII. — Phariseüekekanko argudia. — S. Jean IX, 13-14.

Ordian ekharri zien Phariseütara bisitarik gabe izanik zen gizona, eta jakin behar zen Sabbatoko egunan Jesusek sortzez begiak utsutako zituela loki phoustka hourra, eta Sabbatu haren begiak. Phariseüek berak galtzatzen dezé zer gisaz bista ukhen zian. Ikhardetsi zeien: Ezarri zeitan loki phoustka bat begietan, chahatu niz, eta ikhousiten dut.

Phariseüetarik batek zeien: Gizon hori ezta Jinkoarengandik, ezti da Sabbatoa, bertzek batek aldiz: Nola bekhatoso batek ezitzen ahal du holako miraküllurik? 2) Eta beren artian etzien algarreztatzen.

Galtzatzen zeien arren utsu izanari: Eta hik zer diok hari, zeren ikhousi dik begiak? Sabbatu hartzanak? — Nik ezteut iduzarik. Profeta bat dela baziok.

Bena Judüoek etzeien nahi sinhetsi utsu izanik zela, eta bista arra bekhatu zuela, entzun artino gaiza horrez ordo emanaz artino beretara ekharazi ikhousiten.

Galtzatzen zeien arren errauez: Iboriz dela zien lenbiz sortzez utsu dela errautzen duzien hourra? Nola arren orai ikhousiten du? Etchetkoek ikhardetsi zeien: Guk dakiguna da gourez lehenik dela, eta utsu sortzez, bena orai nola ikhousiten dian etzakiguz, ez eta nork egin ere errauen nourk begiak zaballu dituen.

Galtha erozie, adiri atzeretu, gaztaina ederra ikusi zuen. Haren ezkontzan judiotarren kontzejuak, ezkontzak ospatzeko ohitura zutenez, gaztaina ederra ikusi zuen; ezkontzak igarotzean igaroak zuen

2.— Jinkoaren lumiari keltzen zeiok kanits aldiz Estubilen eta Phariseuek urguilliaren eta handi naiaren ajhalzia. Ibeben ere baliatzen da Utsiaren sendotziaz eratkoustetako haren Jinkarnazioniak do Jizon egiiak badukiala bi ontsorio ematen ere berheenak: bata, [illegible] arima chuchen egia ezagutzen ettienen argitzia, bestia, arima urguillutzen [illegible] changelinen eratkouspenen berr[illegible] Changelioiaren eratkouspenen aitzinetik emaiten [illegible] zienen ustatzia:

3.— Phariseuek etzuen shountik ere alegatzen [illegible] zirela topatzen ez: egia aisa ezagutu ahal [illegible], bena haratek [illegible] zien bere pasionen.

XV.— Artzain houna.— S. Jean X, 1-21.

Egiazki egia erraiten deiziet: Nour ere erpeita bortatik [illegible], bena beste lekhen [illegible] batetarik [illegible] adsen karabian, houra ouhouin bat da.

Nour ere borthatik sartzen beita, horra da ardien egiazko artzaina. Hari zabaltzen du bortharen xainzaliak, eta ardiek haren botza entzuten dié. Eta [illegible] beriak deitzialakotz, bertzenetik buren izenaz, eta koraletik atxikitzen tu. Eta deitzen tianian, hen aitzinetik badabila eta ardiak [illegible] zeren dien haren botza ezagutzen. Ezta [illegible] bati, bai hari ihes egiten zeren ezt[illegible] botza. Jesusek erran zeien abgia ezo parabol hori, bena haren erakouspenetik etziren deus hartu. Erran zeien arren berriz: Egiazki egia erraiten deiziet, ni niz ardien borthia. Beste guziak [illegible] ebarle eta ouhouin eli bat da eta ardiek entzutie behatu. Ni niz borthia, nortzuk sartzen dena salbatuko da. bene estuka ibiliko da eta alhagüetan atzemanen du.

Ouhouina ezta jiten ebastera, chaitera, eta phorrokatzera baizik. Ni jin niz ardiek bizia [illegible] ukhen dezen, eta nasaitasuno ukhen dezen. Ni niz Artzain houna. Artzain hunak bizia ematen du bere ardientzat. Phatxolatik [illegible] zez aldiz [illegible]

eta egiazko artzain ezteuak, zoumen [illegible] ardiak [illegible], ikhousten dezen otsoua jiten, eta ardiak han utzirik, ihes egiten du. Eta otsoak ardiak hartzen tu eta [illegible] Phatxatzen dituzk [illegible] ihes egiten du zeren [illegible] phatxatzerik eta zeren arrantzura gutin [illegible] ardiez. Ni niz Artzain houna, ene ardiak ezagutzen tüt, eta hek ni ezagutzen naie, ni aitak ezagutzen naian bezala eta nik aita ezagutzen dudan bezala: nik bizia ematen dut ardientzat. 5) Baitut ere beste ardi eli bat arthogi [illegible] hountatako ezteuak, [illegible] ere [illegible] behar tüt; eta erta izanen artzain bat eta Artzain bat baizik.

Ene aitak maite nai[illegible] zeren ustendudan bizia arraphatzeko. Thountkere erteit bizi houra jelkitzen, bena nihaintzik ematen dut 8) eta baitut ahala haren [illegible] eta [illegible] hartzeko. Thorra zer han ematzik izan [illegible] Aitaz manu ukhen dudan ene aitak gomik.

Elkhas horien ondotik berriz debario altchatu zen Judioen artian. Thanichek ziozen: Debru bat da eta [illegible] horren heitthan, [illegible] buria galdüriik da, zertako behatzütko duzie haboro? Beste eli batek aldiz: Elhe horiek ezti dabe debru bat dian gizonarenak: debru batek ahal tia utzu baten begiak zabaltzen?

Thauni bezha.— Erteite [illegible] erran ahal zabarnaklek Bestaren, Setanes egiten zenuen eta Dedikazetko Bestaren, Abuntian egiten zenaren artian nour ebili [illegible] den Jesus: Behar bada egoiten zen Bethanian, eta hantik hara [illegible] — [illegible] egiten zian [illegible] parabilan han hebenzu [illegible] hetzen. Behar bada ere igaran zen Bethaniatik Pers dezten zen heriatxiatzat, hantik Bethania [illegible] arra jiteko, eta gero Jerusalemera Dedikazetko Bestetan jauraitzeko.

1.— Utziaren hurbiltzen emaiten, Phariseuek [illegible] agerbezten zitien ez artzain hun eli bat, bena pallhatzez lanian ari zien eli bat. Thouna aldiz Jesus bere ertsien sendotik dabilana eta ountsa begiratzen tiana.— Borthatik sartzia da, Jinkoaren igorpenik izatia, Jinkoaren eta arimen houraren behartzitik eratxhatzia. Orthaldia da Eliza, eta ardiak dira fidelak.

2.— Allegia eta parabola horrek ezagutarazten du artzain buen batek egiten duen ardientzat arrientzat Jesusek egiten diela arrientzat, bai eta apheztzat hounek Elizako sinhesbidezkoak.

1793 garren Urtebolurzionian apheztzat eta apherkupuak zuin eginez Gobernuaren estkupian jarri zirenak etzuten berthatik sarthu, etzuten Auta sanitiar, J. Kristen Ordenaz igorriric. Kamportiko eli bat zuen zien, chismatiko beren nahiz bilhatuirik.

3.— Berthatik sarthzen denak tobo bere estikuko dukeko bai jelkitzia bai arra sartzia, ukhenen tu behar tian graziak, hounenak, berherzirki arrinarentzat. Jesusek bere Elizari emanen tu arrimen santutzeko et salbatzeko behar direnak oro.

4.— Badvia jakintzat falsu eli bat, artzain gaixto eta ebil Jinkoaren seithu ezkutatzeko lan hartzara. Berartzirik sarthu dia ardien ezo sidekin artian, hen kultzeko, hur min egiteko, eskan nahi beita arrimen damutan beren hountarzaunen kondutzeko hounaren choriskatzeko. Denek ere ezta haimbeste ogen egiten Eliza bikhain nola gisa hortako Apherek, eta sidelek die hen izaletik hanitz gaitz hartzen. Dezen arren sidelek othoitze hanitz egin apherr hounk ukhentzeko.

5.— Apherr hounak behartzen ditzagun ezagutzera gaixtotik bere erretzarzunaz, bere suiaz ardien begiratzeko eta salbatzeko: Jesusek berala behar du behar orrian bizia eman hentzat.

6.— Jesusek heben anontzatzen du Nazione paganoen Kombertitzia egiarako Erreligionialat. Hiriti batek ukhen behar dun bozkarioric handiena da ukhentzia arima bat hunan zen Jinkoaganik Elizan sartzen, eta bere eginbidiak beharberak leithatzen. Batheiatzirik gizon oroek badugu eginbidia apherzen laguntzeko arrimen Jinkoaganat biltzen. Eginbide handi Marko Austki ezta behor berain bat ezagutzirik, ez pratikatzirik: horra zertako den mundian hainbeste ezachol!

7.— Jinkoak handitzki sarisatzen tu harendako lanian ari direnak; etzaiz emaiten ahal maite segulako bozoganeko martka handiago bat nonla beita gure bizian zathitzikatzia horrek nahi dianaren egiteko.

8.— Ortzegun ohatz J. Kristek bere panine bizigarria jasan tiela bere nahiz eta gure arrimen salbatzeko, eta Zeliala helerarzteko.

XVI.— Ibiltzen tu hogei eta hamabi Dizipulien phorestkabzera igortia. Ibiltzen gerotz, Jaunak berhetzi zutian hirurenetan hogei eta hamabi Dizipuli, eta bere aitzinian igorri bitan, biaka, hiri et leku oroetara zuntarat behar beitzuen berak jouan. Eta erraiten zien: Urta handi da, eta langiliak guti. Othoi ezazie arren urtaren jabia igor ditzan bere urtala langiliak. Zuarte: houna noun igorten zutedan achouri eli bat otsoen artiala berala. Ez eramon zihauzkie ez monsarik, ez zakhirik, ez hunetakorik, eta ez etzitzeiet ertzetzaiela ere ihouri agourik emon bidian. Zoin nahi etchetan zat zitzeien, errazie lehenik: Bakia hela etche houni! Eta han ezbaiten bada baketzko seme bat, haren gaina jinen da bakia, bestelan aldiz ukuzuliko da zuetara. Bai etchen egon zitzee jaten eta edaten zuri clarike han denetarik, ezi langiliak hartzen du bere jornala. Etzitzeiela ebil etchetik etchetik. Zoin nahi, hiritan sar zitzeien galdu bazaizie, Hon diezu errazie: buntsa hartzirik, jai ezazie emaiten deizuenetarik. Sendo etzazie, errazie eta errazie: Zelulko Erresouma zien hullan da. Bena zoin nahi hiritan sar zitzeien, ezpazaizie ecuntza hartzirik, jelk zitzie Harrikalat, eta errazie: Zien hiriaz pasatzeko zaigun ehautsia ihautsiten dugu hiriko ehautsa gure zankhouz jartzeiki. Bena ehautsia ihauzkiten dugu zuen kountra: hargatik jakin ezazie Jinkoaren Erresouma hullan dela. Errraiten deizuet: Azken Sudomako egunian, Sodoma ezteikigo tratatuirik Patekiela ezier hiri houra.

1.— Ibiltzen tu hogei eta hamabi Dizipuliek emanik ixan da Apostoliena iduru Dizipuliak bat bena ez hain handi. Apostolientzat ziren, zez ere beitzu Apherzkupi entzat Apherr simpliak.

2.— Jesusek hiltzeiala hullanago eta habonago zofritzen zian ukhentzer haimbeste arima Jinkoaganik hurrun, eta Jerusalemetik Erropatako lanperian bidaltzen

Jinkoaren langile[k] Iria, Apheez eta Apherzkupu Jaunjiak horen handia egiten deseinak arimetz. Fidelek bere [illegible] ahal lie ei behar te[gi]nak [illegible] bai ottoitzez, bai penitenzez, ukhiribier elher, itzemplier eta amoinez.

3.— "Ezterazie agenik eman" da mintzatzeko manera bat zoinek erran nahi beitu: [illegible] Etzitzeie ukhura [illegible], Jaunbarik ez galtzeko.

4.— Etziteiela aldakor ez eta soberain galthazale izan; balin badurie beha gen atherbia, eta [illegible], hartzeaz kountent izan zetzie.

5.— Jbambat gaitz[o] ata populicentzat, Jinkoaren leniak Jelutik ekharri Evrelijioma erzpadie ezmesteke! Jbambat gaitzo arano populicentzat, jadanik ukhen dien Evrelijionia saibetziatzat uzteis Jaunak! Frantzian zerlako da hamberte debadiu thiabiaska, hainbeste nekez! Zeren gauze Jbarrialdiak utzi beitu Ebanjelio[a] ezta beste saltzeukeia hantxen hemen hartzeko, eta hen beste nazionen artian ezdatzala.

XVII.— Zorigaitz Corozain.— S. Mathieu, XI, 20-24. S. Luc X, 13-16.

Ordian Jesus hasi zen [illegible] gaitzkien erraiten [illegible] hiri he zeruetan handiski haboreenik miraklliu egin beitzian eta penitenzia ezpeitzen izan jenitenbria egiteak.

Zorigaitz hiri Corozain! zorigaitz hiri Bethsaida! Ezi Tyren eta Sidonen eginik izan bazien zuen artian egin[ik] izan [illegible] mirakulliak penitenzia egin[ik] zuzkien [illegible] zelebrauan eta hantxen. Tyri eta Sidoni bai egin[ik] [illegible] zuen [illegible] bai Jaunaren [illegible] ezlitzaioke ezliago juzgamenturako eguenian.[1] Eta zu Capharnaüm, altchaturik uzan hiriaua zelialaraino, aphaltuzik uzanen hiz ifernialano. Zeren entzuten zuztianak, ni entzuten nai, eta zeren gutietsten zuztianak ni gutietsten nai.[2]; beraz ene ni gutietsten naianak gutietsten du ni igorri naiana.

1.— Jinkoaren [illegible] galtzeko [illegible] Khrounta bat. Beza Jinko apheal.

2.— Jesusek [illegible] ezpeitzen ukhen eta [illegible] eskuzaliek zeren uzan [illegible] bere haurzain guzti[ak] eraikirik, zeren [illegible] gabezian. Segurki ene ezteiade haren egoerri tratatuzik uzanen unula beitzitzala [illegible] jentia hantxe eli bat zoin uzano galtzeko ountza eraikirik, [illegible] [illegible] jalitzia [illegible] [illegible] [illegible] gaitzo ez do inutil bat eraman beitzie.

Zangale eli batek egun [illegible] igaranjik [illegible] [illegible] [illegible]

ez utz galtzera, eri zen bihotzez erti eta umil niz, eta atzemanen dutzu
zien arimen salbazio.[3] Une urtarrio, eriaren behatzea, ordu eta egun
karga arkhiv.[4]

1.— Jesus Jinko bezala Aitaganik jelkitzen da, eta Jinkotarzuna bere perfekzionean
orokilan harengandik du. Ibala gala Gizon bezala ere oro bere Aitaganik datza
zeren den orocen egilia.

2.— Ibarratzen dira nourk ere ounte beitie Jesusetarik eta Elizaren
erakoupenetarik. Kanpo atzemaitia munduko lourtako bat gaizen ezinta jouan
argien atzemaitia. Sehenetik jopuliak aiko handitzekin Jesusatzen zien
Jinkoaren ekhiaren entzutia, egun aldiz elhe bakarez igaraitia die Cherkhatzen
Salbazion konokala
pagoaren erantzuteko eraztek. Gaistoenek, eta berhezitki Fariazouek, nahi
lukie Jinkoua zerizatetik ohitu, eta munditia paganotzat Jebsuaren celiotan
erarri.

3.— Ibeben erronik dien gaizek erakoupen beitie zoumbat arthu dien Jesusek
gutxiaz. Nausia ezti da eta houna, eta haren erakoupenek ostoki zuhurtuak
dielakoz egiten die Espiritu handiaren deskantsia. Ibetan atzeman ditake
gaure beharrune eta min orsen entzungarriak: asko da ukhen dezagun umiletate
amiñi bat hen beso berala hartzeko eta usaje houn baten bekhatz egiteko
ll.— Salbazalaren urtarriaz entzun behar dugun da haren Errelejionian
jarraitzeko, haren erranetan zuhurtu hartzia, haren manie obeditzia: hariek
oro emaitiak gaitzesteko, bena erinago houn eta aisa dira berhezitki
bihotzian khoreatzen dugunian Jesusen amoria.

(x) XVIII.— Dizipulien utzultzia eta Jesusen esker[illegible] emaitia.
S. Luc XVII 20-37
Ibiountetan hogoeta hamabiak utzuli zian Bortariotzeki, eta erraiten zielarik
a Jauna, zoure vremian Jelbiz ere nausitu gura.[1] Jesusek erran zeion: Ikhusiko
zian Satan ezpinaren tentazioan pare[1] erortzen zelakotik. Houna arren nourk
emain deizies an bai sugen, bai eskorpionen, bai eta ere etsaigoen indor

guzien zaintzea jaten ezartzeko. Jhotoria. Jesusek ekharen ezkutzia minitzi egiten
Jhargatik ez bi obera bortariotzeko alabaina ukhen
bena alagoa botza zitzin, berhezitki zien izenaik Zelian izkiribatzeko.[2]
ziren izenak zeren dien Zelietan izkiribatuik.[2]

1.— Satan lehen izan zen Zelutik S. Michelez ourthoutzirik zeran nahi izan
zian bere buria adoraeraz, eta munduaren galdutako gainen hartu nahi zuen
bekhatzez, galdutako eri Jesusek emanen deio Elizari haren egoistako
ezpiritu gluteanaren
photeria ta photere handi bat, sugen eta eskorpionen ahalmen bekhatzek den Separatu gaistoenak
figuratuen. Emanen egoistako photeria.

2.— Ezta behar ukhera balio eraztekotan moatzailleak egiteko ahalzen, gaure
benoloria ezta dien handi. Egiazko houna gourekzat da Zeliaren iñabartzia, eta
houra merechierazten Zeizkien bertuten praktikatzia.

XX.— Samaritano houna.— S. Luc X, 25-37.

Houna noun Legello Doktor bat eta jakintzu bat jeikitzen den Jesus hetan
atzeman behar zen, eta erraiten deio: 1) Nausia, zer egin det bizitze
orozbatkouaren ukhaiteko? Jesusek deio ikhardesten: Zer da izkiribatuik
Legian? Zer duk hartu viatkouren? Hoor Doktorak erraiten deio: Hain
jinko Jauna maitatuko duk bere bihotz oroz, bere arimaz oroz bere
indar oroz, eta bere gogo osoaz, eta bere lagouna bere buria bezala.[3]
Jesusek ikhardesten deio: Behar bezala meditatu biz, egiak erraiten dik
eta bizitzeko biz. Ikharrek orduan bere buria zoazten nahiz erraiten deio
Jesusi: Eta nour da enelagouna? Jesusek ikhardesten deio: Eguzki
bater gizon bat jiten zelarik Jerusalemetik Jerikoala,[3] erasi zen
ostoki oukhoin eli bat eskuetara. eta hetzaz zuthoin orotarik gabetuik, eta
ithoutzki-joanik kolpatuik, erti hilik egoten da bidian. Ikhusiz zuthoin
orotarik gabetzen die, ithoutzki kolpatzen, eta erti hilik utzten dielarik
aithuna ikhusiaren ondik Apheiz bat agerten, duk bere bidetik joanik eta
bat egiten eta ikhusiz ezta[illegible]

Hala hala Leita bakk hamarik ontzen hamillan zelarik ikhusten dik, eta aitzina joaiten
Bena Samaritano bidajant bat harekin hartzen zelarik, eta ikhousten zuelarik
phachadaten des, pietate handiaz hartzen du, hiullantzen du.
Bena Samaritano bidajant bat hara heltzen da eta ikhousten dik eta
hartzen dik. Hiullantzen du eta zauriak untatzen ditik heina
eta zauriak olio eta arnoa. Gero ezarten dik bere zaldin gainen,
eramaiten dik ostatu batetara eta han zaintzen hartzen.
Biharamenian elkhitzen dik bi denario, eta ostalerari emaiten dik
errailen dik, esaiten du bai hara itzultzen naizela, eta gastatzen duzuna hobetzeko
emanen deitzut itzultzian. Iduzu hoietarik zein uste duzu dela
ouhainen estietara denaren lagun? Doktorak ihardetsi zion:
Zoin ere izan beita horen gizon kolpatuarentako? Eta Jesusek erraiten dio:
Abil eta hik ere orobat egik.
1.— Phensatzen zion Jesusen ganik ukhaitia arazoetu bat Moisesen
legioren kontrie zatekiena.
2.— Iduzu bi manu zuntan idiritzen baitutzega goure eginbidiak oro.
Bena hoien erranak nolatzen idiritzen zaikuskieren goure gibaurean
gibaurean khoiegi agitzen gaitzen eta Jinkoaren eta lagunaren zurezen
zaphetzjaiak urtera ukhaitia eta Jinkoa
ukhaitzen dik beitikinatzeke, gaure buriaren kountzeko.
Bekhatoren espiritua da. Nourk gaurburiaren robera esteki izatez ezgu
egiten bekhatia, eta aldiz besteren maite ukhaitzen berkhatia. San Agustinen
arabera bada bi amodio, bat Jinkoarena ekharten gutiana gibaurean
buriaren gutiestena, bestia gibaurena ekharten gutiana Jinkoarena
gutiestena. Lehenetko filosofoek zuo jakintsu ziren eta ezagutu zie ogia, eta
ordenatzen bere esteribier, bena guti aldiz praktikatu, zeren grazia estukar
zien. Ikasi nahi egiten zie ogia Errelijione gaiak bezi bezelet, Jinkoaren
ezagutzaren estakarez.

3.— Jerusalemerik Jerikoera bazen 25 kilometraren urruruia,
4.— Elizako aitek esaitia zen Samaritano horna beitkan ezagutu zuela
zu Jesus bera, jin izan dena gizon kentiaren sentotzera.
5.— Samaritanova betiere ekharririk zen Judiaren etzai bezala
eta hakerik ere urrikalmendu hartzen du, eta laguntzen du. Ikasi hala
gentiak oro, gaure etzai izana gatik, maitatu beharrugu eta bezala
egin bai khorputzetako, bai arimako laguntzen emaitia. Goure lagunaren
estatian izater zer ere nahi beikunutke egirik izan edozaigun, horra
bera beharr gunutke egin beste. Ekhouste dik aldaeste zoen bait aldiz Errelijione
galeko gizon ek batek egiten duenki habore ezier batek hauetki hakeria
egiten dieta ezier katholiko izena kharcatzen deuskie batek. Samaritanoa
etzen Judia, er eta ere Apher, eta hek beno hobeki egin zuen gertatzeko
aitzinatzen kountzen.

XXI.— Martha eta Maria.— S. Luc X, 38-42.

Bere bidian aitzina zabiltzalarik, horna noun Jesus heltzen den
herri batetara, eta Martha deitzu emazte batek bere etchen ostatzen du.
Hounek bazian ahizpa bat Maria deitzen Jesusen zain aitzinian eta
jarririk, hazgelarik Jesu haren hanketan. Martha aldiz ben handietan den
etchenetko lanez buru eman beharrez, eta Jesusen aitzinatu ukhaitzerik
errran zeion: Jauna, ezkutzia ikhousten ene ahizpak nihaur utzten naiala
bar vroen egitera? errozu arren lagun nezan. Bena Jesusek
ihardetsten dio: Martha, Martha, robera gaizaz okupatzia eta eraunzia zira
eta hatik ezta gaiza bat baizik beharr, Maria hartu
du phartexik hoberena, jelkhirik izanen etzaiona!
1.— Ibaitz aldiz Jesus ostatatusirik izan zen Martharen etchen, Bethanian.
Martha etchetko andere erne, eta lanari emana zen, Jesus bere ekhardura
horna erakusten zeiona bere zerbutchatzeko etsiaz.

Maria-Madalenak beste jite bat du · zelukoa[k] [b]ehatzia[n] [l]eyo[n] [z]uela · [b]ehatzenago da, haren gozorik handiena da Nausiaren eraikuspenean entzutea, eta hari [b]ere eskertzea. [K]ontsolatzaile [b]ere estor handiaren erazuterartia ekhez beraun ounta [b]ere estor [b]ere.

2.— Jesu-Kristen hitzak Barthari ertsia predikatzeko eremuetarako hitz eta bat; bena mundu errarte bat zabera lan hartzen zala harentzat. Gero mundutiko gaizetarik igaraiten delarik Zelukoetatik erazuterazten deio mundutiko gaizak guti baliatzen dela, ezkela Jesu Kristo ere Jaun eta Jaun deio Jinkoaren erazuteia eta matthatzia baizik, eta arren Mariak phartzen [b]ehar zuela bat.

XXII.— Nouka beharren othoitzaren [i]. Luc XI, 1-13.

Nouka Kristi othoitzian ari beitzen beste ikhasle batzuek, hounek nolan jiten zuen haren akabatzian ikasle bat errailtzen deiona: Jauna, irakatsi eraguzu othoitzen, Jouhanek erakoutsi zien bezala bere ikasleeri.

Jesusek erraiten deie: Nouiz eta ere othoitzian ari beitzaie, esatea, Aita, zeure izena sandu bedi; zuretako zeure erresuma jin bedi; emaguzu zeure egun oroztako ogia, barkatuiak phartka itzaguzu, hala nola guk phartzaileri barkatuiguzu geuri egin eginbide, eta ezkitzazula entzi tentazionetan ere[r]tera.

Eroan zeien eraan: Zeturik nourbaitek bazke adiskide bat, eta gaiaz joan[a]ren deiola: Adiskidia, phertsta eraguzu hiruoe ogi, ezi adiskide bidajian zen bat jin zaitaket eta ezkit deus zer eman. Eta ordian etchen barnez denak ikhardesten deio: Emadazu bakia: ezkerazula ikhetzerat ene botha jasanik zerratia deus ere hauzoak ere eneetin ibian, eta emitzen, jaikizeiziezarbaiten andiekin. Bena oraino aritzen bada jotha, nik seguratzen deiziet ohian zena jaikitiko ikela gaithatzen emaitera. Ezta hori egiten adiskidia dialakoa, bena bederen egiten du partzaiak ezpadeko betondatekin; jaikitiko da eta emanen deio behar dianak ogi behar dian oro. 2)

Eta nik ere erraiten deiziet: Galtha eraziz, eta emanik izanen zaizie, ikertuko eraziz, eta aurkituren duzie, jo eraziz eta zabalduko izanen zaizie.

Ezi galthatzen duenak ukhenduko, ikertzen duenak aurkituko, deitzen duen etxeko jaunari zabalduko izanen zaio. Zeturik nourbaitek bere gaithatzen bazuen bere aitari, emanen ote deio harri bat? Eta arrain bat galthatzen badeio, emanen ote deio suge bat? Eta arrautze bat galthatzen badeio emanen deio eskorpion bat? 4)

Eta arren zuek, izana gatzik, zoumbat eraki zeien gaizto emaiten badauzue zeuen haurrei, gaiza hounik zeuen baliatzez Zeien Aita Zelukoak eztu emanen bere [m]untatzeuneko Espiritu Santua eta ote deie, behar dutenak galthatzen zeienez? Emanen Espiritu hounabere Jokoaren baliuz guziek.

1.— Ertiqu behar estonatu Jesusek gerthaldi baletan beno habore eraikoutsi iza[n] bada berak ezen othoitza "Goure Aita", zeiñ nahi beitzaien atzuhatoki zeiti nahi beitzaien atzuhatoki orrek eraguzt behar. Ikherrek egiten du ertitian izan "Goure aita" orretan bere hitzak.

2.— Othoitzian iraitzi ez ibai gabe galthatzez, eraikoutsi du gizonakbeitzen ejiazko. Konfiantcha bat jinkoaren indarrian, zuhurtzian eta hounizatian; era ere bola egiten diranak Jinkoak entzumen du.

3.— Ertzete hobetki erran ahal zoumbat nidartzen den othoitzia, eta ere hobetki aholka gizona othoitze egitera bere bezitko gerthaldi orotan.

4.— Jerusalemetko aldian biri Jesu eskorpion chuniak bibilkaturik denian ahazi du arrautze bat.

5.— Goure beitzan Jesu hounenak oro Jinkoaren gaitik dia Arren haren hounumen eraguzteko behar da ioegin gizaunene, eta hori bezala bezala.

— Jinkoaren aita bat da Gouretzat, eta haren gozorik handiena da bere Semagan Jaungoikoa galthatzen deienez eskertzia helcaztia.

XXIII.— Bi utziak — S. Matthieu IX, 27-31.

Jesusen hantik jelkitzi arteki, bi itsu jarraiki zeitzon, oihuz, zioelarik: Dabiden Semia ukhazu pietate gutzaz. Eta etche batetan sarthu beitzen jin zeitzon utziak khantatu: Jesusek eman zeien: Sinhesten deuzuia nahiko

ahal zuti dela? [1] Bai Jauna Deie ikardesten. Ordian hen begiak
arabera! Eta ren begiak kabaltu zien. Jesusek gomendatu zeien-herrikti gomendio
jaun
ferau egin zeien, erraiten zeeelarik: Begira ezteie ikusi, jakinarteltik [2]
ere haunen
Bena pelk igaraitzen zien ekhin orotan vihustatzen zien Jesusek egina.

1.— Fedia beha da Jinkoaren [illegible] phartetiant izateko. Fedia da
zola eta zeinu
Evelijoinko gauzen oroen [illegible].

2.— Utziek ezeien [illegible] etzuin Jesusen debeku lorri egitek
Zeien
hartu. Hartakoz ere orotan mintzo [illegible] ezin [illegible] estonamentia eta esklabia
Jesusek galtzatu zeien ichilik egotzia bai umiltatez bai eta ere beharbada
Judioen errabiaren ez hautzi erazteko. Ountza egin lioke kountbatt Katholikek
beha balute Jesusen egitatiari, eta mintzatu beno lehen erran balzo
bere beitban: Konen Deia?

XXIV.— Gor eta mutu zenaren sendotzia.— Debriaren istoria.

S. Matth IX, 33-34, S. Luc XI, 14-26.

Ibaun [illegible] pelki zina bai, ekharri zeien Jesusi gizon bat mutu zena eta
Debriaz hartua. Eta debria khentu zeionian, mutia elhestan hasi zen,
eta orock haren egitatia [illegible] atzemandik [illegible] zien. Ihargatik
Pharisauen [illegible] konenbait hasi zien erraitzen: Beelzebub, debrien naüsiaren
bidez [illegible] tu debriak. [1] Beste eli batek oraino haren tentatzelk,
miraikuilla baten egitia galtzatzen zeien.

Jesusek hen gogo-khuntiak ezagutuzik, erraiten deie: Bi aldetarat
ariken erresouman erto batterik izaten ahal, eta [illegible] etchiak [illegible]
[illegible] gaña eroriko [illegible]. Ibaia [illegible] Satan bi aldetarat ari baita, nola
haren erresouma ahalik egonen da? Ezi erraiten duzie Beelzebubez debrien
[illegible] tudala. [2] Eta nik debriak Beelzebub-en bidez [illegible] batzat
[illegible] tu? Hartakoz [illegible] hounak berak
izanen dira zien juziak.

Bena Jinkoaren Eziaren indarrez batzat [illegible] debriak, ezagun da
Jinkoaren erresouma zietzaraino helduta dela. Nouiz eta ere arkarrak
bere armetin begiratzen bertu etchia, [3] haren [illegible] hountarzunak
segurtzan dira. Bena hourbait arkarragoa helduzen bada, eta goizean bada,
elkhitto bertzo arma guziak zountan ezarten beitzian bere [illegible],
Konfiantzia
eta besterekilan erdikatuko haren [illegible] hartiak.

[illegible] ere esperatu ezetken, ene kountzeta, eta nourk ere espertu
ezetken beltzen barreatzen ari da. Izpiritu [illegible] gizon batzuetarik elkhitzen
Zizuna
dezian lehen. [illegible] [illegible] [illegible], [4] phausu atzeman nahiz, eta ez edozeinetarik
erraiten du: Utzuliko niz ene etxerat noustik elkhi benintzan, eta
utzulziaretkin [illegible] [illegible] chahaturik, eta [illegible] gaitzez betorik. Ordian
badoua, eta hartzen tialarik bereki [5] zazpi izpiritu bera beno gaistoagorik
[illegible] etzbe hartan sartzen dira [7] eta han orock egiten die bere egoitza. Eta
gizon haren azken izatia bilhabizkoua beno [illegible]
1.— Pharisauek ekzien [illegible] phentsamenturik gaitzkialat ungoz Jesusen egitatzo
gaitzkialat ungurutzio baizik phentsatzen, harek egin nahi zian obrari
Alhafar
traba ezarteko. Oraiko gaitzagiñek bo gaiza egiten die Elizako ministroeri
egin beha daiazi epmantzen ezarteko.

2.— Jesusek bazakien etzutiala bere ezteun soudimentiak khambiatuko,
hargatik per errraues buru emaiten, populiaren beitban agitzen ahal
zien fede haunetkoen argitzeko, eta erakustelko egiten zuelan miraile
ebziela izaten ahal Jinkoaren gaitik baizik. — Debria ezta azkar
ezagutza gabe bere buriari gerla egiteko. Populia eta langileak zuntza
dohu gaitzidia urten delakoz bere buria trumpatzera petraz [illegible]
Bere Kristoren gizentza
nahi dien gizon [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eli bater. Ibobetki egin lioke
Jesusen ondotik, eta Ebanjelioaren erraun arabera ebil balute Zeluko
bidian: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Jesus ekhenzenetarat duta Jesusek eman Ebanjelioko erakuspenak

Salbazaliari eginik zaitzun estkenvak Koraje eta konsolio emaiteko dira haren herbuchariak, zeren Burrazagiak ukhen tzan hark hura bere etsaiak, eta etsai errabiatiak.

3.— Ezin deite erran Jebriaren nidarrak mundiaren gañen zoumbat kantu zien J. Krist jin aitzinian. Jinkoa faltsiu emaiteko zien otoraziko haritzera erortzen zien. Ene ezta entonagarri faltsukeriarik handiagorik eta bizirik itzhoujeinak hantuenak pofuliaren artian bizitzerik izanik ere. Ezta entonagarri krimenik handienak gertatzerik ere; ez Erroman berian agitzen zen bardin bilabeter 20000 gizonen hilerazitia zoumbait Jaungoikoari deskantsu edo libertimentu emaiteko.— Jesusek ontsa erraiten zian bolatko Erresuma asikarraren ondian eralkoustea zuela Jebriaren photeriak galtzero zela houra beno askarrago den bakoitz nidarrez: Jakin.

4.— Sinhets Zacharia eta orotara bizitzia zen Jebriak maneria berturi beter ukhen desertietan habiltzela. Ainguru Raphaëlek deserdian esteki zian Jakobi Asmodi deitzen Jebria.

5.— Ongarriak Jebriak Jaoki izpiritu gaitzoriak erabiltzen zia. Ortzi berta lanik gouze gaitzkiala eramaitia baizik, Jinkoaren perlaren egitia, eta gizonen bekatik kurrentzia.

6.— Zoumbat nahi nidartzen den Jebria ezta gouze armarik sartzen ahal Jinkoaren gouze nahia gabe. Jinkoa gaizkia egiten dugunia da ez aski Jinkoaren othoitzian haren grazien ukhentzeko, eta halaz Jebriari kontrastatzeko.

7.— Bat gaizki erran ahal deite pauziaz, eta hortarik ikhusi ahal dute popultu kristi batek uzten baduen Jebriari estkuen hartzera, bekhatu bela populu pagano bat beno gaitzago.

XXV.— Egiazko Zori houna.— S. Luc XI, 27-28.

Jesus hola mintzo zelarik houna noan emaite batek jeuts saldoaren ezteiko bolza altchatzen dialarik, erraiten dian: Zouri bouth dela zu zeure sabela! eta zouri ere zuk egoski tuzun bouth barrak! Jesusek ihardetsi zian: Jaungoiko dia Jinkoaren ekhia entzuten dienak eta houra begiratzen!

XXVI.— Argia galtzeuc pian.— S. Math XII, 38-42; S. Luc XI, 29-32.

Eta nonla jentia athetzen baitzen, hasi zen Jesus erraiten: Arraza hau arraza gaitzoa da; galthatzen du mirakuillu bat eta etzaio emaiten mirakuillurik izanen Jonas profetarenez. Zeren bala nola Jonas profeta izan beita Ninibatarrentzat ikhusgarri hanki bat, hala bala nola Jonas gizonaren Semea arraza hunentzat izanen. Eguerdi aldeko Erregiña jeikiko da jujamentuko egunian arraza hunekin aitzinian eta kondenatuko du; zeren jin den Jaunaren beste bazterretik Salomonen zuhurtziaren entzutera; eta hemen dagoena Salomon beno haboro da.[1] Ninibatarrak era jeikiko dira jujamentuko egunian arraza hunen aitzinian eta kondenatuko dute; zeren Jonasen phereditzie bekatuzko jentiak egin; eta hemen dagoena Jonas beno haboro da.[2] Zhourtzen ezta argia ikhusiko bat etzaio gaitzuru pian ezartzen, beno baizik alderaren gañen phausatzen da eta sartzen dien ororeik ikhusi dezen argia.[3] Zeure phorpitzeko argia duzu begia. Zeure begia argi bada phorpitzka oro argitsuko dukezu, beno begia gaitz bada phorpitzka oro ilkhunpetan izanen. Egin ezazu aren zeure phorpitzeko argia ezladien izan ilkhunpe. Ezi zeure phorpitza osoki argi bada, ilkhunperik gabe, oro argi-argia izaten zeure beitzan, eta argitsuk zizatzen khandela distiant balez bezala.

1.— Jesus ezta ukhuratzen ukhuratzen ezartzetik haren aitzinekoak jinaik oro beno haboro dela; behar die izan eguneko eguneko gizonek

Dien bezain Ereslijoue gabe Kontraiovaren segurtatzeko

2.— Ezteia ere nigor egin garri ikhasten eguneko eguman badiela Kristiak Jesus ikhasteko haboro etchekiken dienak girouen eraikitzeko ezier J. Kristoer? Maneria hauetcher baliatzendia. gizonaren minez sendatzeko zerbaiten emaiteko, eta Ebanjelioan dien egiarako sendagailiak sarhetziatzat urten tie.

3.— Jesus bera da egiarako mundiaren argia. Soegin dezogun argen bagi houn eta zoharti balez. Arimako bagia da Fedia, Jinkoaren Kristoren seniaren, bai eta ere eman deikun Ebanjelioaren erazgutze. Fedia Balimbadugu ifde arkor eta argitu bat gaure bizia oro argitu datzke. Bada hala erpadugu federik, eta fedia gutan faltatzerik bada orduan argia ultzuntz bilhatzerik bada bere buria gerabtzen dien utzu bat bezala giltate, eta eroriko gira eta ezannatuko.

Begiak ireno erran nahi du intenzionia: intenzionia houn bada aktzionia houn datzke.

XXVII.— Zorigaitz Pharisiear eta Legeko Jakintsuei

S. Luc XI. 37-54.

Jesus bere mintzo zelarik jin zeion Pharisiten bat apaiz batetara bazkaltzera eta Jesus arren aitzinean etzen jarri zen mahaian, eta Pharisiena hari ez zen bere buriari galthatzen zertako othe etzezan ezetian Jesusek estiak ohatzera, jan aitzinetik.1) Bena Jaunak erran zeien: Tiek Pharisauek zatekoz eta etateko ountzien alde kanpoak ohatzen tuzie, bena zuen barnak ouhounkeriaz eta gaistokeriaz betherik dia.2)

Ezhouak! kanpoa zuntzagatik egin Jaunak ezkiten egin barna? Kargatik ...

egizie amouina Jinkoaren, eta ere ohatzaren kanpoa (eta ere ohatzaren barnea) eta zietan.3)

Zorigaitz zuri Pharisiear! Jakintsuei, Pharisiear, Jakintsuei, hamarreina ahamentatzen, Bortxazayoen eta baratzeko gaiza guzietarik, detchoinat emaiten bertzerik, eta ukhen sarhetziatzat Jinkoaren, eta Jinkoaren alderako amodiorik! Beha zoin aldiz behar zuentzaten egin batak eta ez ahatze bertziak!

Zorigaitz zuri Pharisiear! zeren sinagogetan lehen jarlekien eta igailen agourien ordotzik ebiltzagilzuri! 4) Zorigaitz zuri, zeren zirien ageri ezkiten hobi eli bat zoinen gainetik gizonak ohartu gabe ebiltzen dira! 5)

Ordian Legeko Jakintsu batek mintzatzen zaio eta erraiten dio: Hetsa Gaiza horien erraitez gu ere laidoztatzen gaituzu. Bena Jesusek ihardetsi dio: Bai eta zuri ere Zorigaitz, Legeko eraikasiak! zeren bertze ezarri egarri aztui ezkiten bezteren bizkarretara ezarten bizien Karga eta ihardun zuek ez zihauzue ere hunki nahi ezturkuzienak! 6) Zorigaitz zuri arsidenak hobi eraikitzen profeta zien Aitek hilerazi tiepentzat! Hortarik ondora ageri da zien Aiten urhatsetan ebiltzen zirela, 7) hek hilerazi tie bena zuek hen hobiak altchatzen! Horra Horregatik ere erran du Jinkoaren Jakituriak: Igorriko deizet Profetak eta Apostoluak, eta hetarik hilerariko tie, bertiak aldiz giazki erabiltko. Ere arraza honetk ordo bethor ukhenen du eman Profeta oroen ichuri Odolaz mundiaren hasiapenetik eta hunat, Abel justuaren odoletik eta Zakhariasen odolaz, 8) zoin hil zuan beita Altharen eta Tenplouaren artian. Bai berriz ere erraiten deizet arraza honetk horietraz orotraz ordo eman bethiko dute!

Zorigaitz zuri Legeko Doktore, zeren zuek ezkutatzen dezue ezkutatuko 9) gilzurrak harik bertzerik, nahi zuenak etzide sarthu eta bertzeak sartzetik debekatu tuzie!

Ibola mintzo zelarik, Pharisiak eta Legeko Doktorak haso zaiten galthatu mesprestu hanitzez tinkatzen. Ahi zeitzen orano zerbait giaz

bere sekretara erorazi nahiz, bai eta ere elhe serbaitetan atzeman nahiz, gero haren akusatzeko eta galerazteko.

1.— Chahatze hori Judiouen usaje bat zen Pharisiauk nahi ziena oroi bekhatiaren pian bethezazi pratikerazi.

2.— Legeko manamik hipierak Pharisiauek bethe zutukien, aldiz Jinkoaren manamik handienak hauiz nahi zauden zutien. Jateko ontziak arthandizioki lideren kanpotik chahatzen zutien; hala hala eskiak, bena ariñak bere bekhatiez gorbelzten zutien.

3.— Amoniak bai bekhatiak pharikazeraztea, bena horrek ez tu errean nahi bekhatu egin ahal deitzeko gero amoniña egiten den bezain. Errean nahi du Jinkoak hain hala amoniña edo kantatia maite nauen hantzerazinez ezkontzeko beita bekhatoren amoniña egiliari harenganat utzultzeko grazia emaitera.

4.— Jesusek ezin dio igourtz Pharisiauetan bi hizio: altzukeria, zoñeK ekhartzen beitzien begien aitzinian ezartera pratikatzen den bezalako thipiñ ezartera jinten begien aitzinian, aisiago egiten den Kristo hantxen gordatzeko; 2e urgullia zoñeuntzat ezpeita sinestu altzukeria bera baizik. 3.— Pharisiauen ekhiarak eta gaitzesiaz diratek bekiak, zertako hen kanporuak ere dein, eta barnak sotokoarekin bethetik. Zhobi baten kontrikziak begiaren araberako aisiago ikhustezko enoiz tintatzen zuten. Zhala hala Pharisiauek zikhintzen ata alzur thantzaldi zielokoganantzatzen zutien sotora mesfidetzeko charik galde hillantzen zirenak.

6.— Legeko doktorrek Moisaren legiaren esplikatzaileen ezpeita bere eskuen egindako eta bat populiari eraztekotzen zutien, hen bethe beharrez ahoz gaiñi achola zien:

7.— Jesusek bihotzak ikhusten zituelakoz Pharisiauei khechatzen zaie zertako Profeten altharetan hen hobi ederrak eta bat, jintzo eduziartzeko arriskuan

bere aitzen gainean altharrarazteko, aharrazeraztea, nauiz eta ere ezpeitze bereganik gaizki egiñen gordabizia baizik ekhartzen. Jesusen demboretako Judiouek berber sentimentuak zuten Jinkoaki igorri Profeten erretzean, nauela bertzetan hen altharri hori klarki ageri den bezala bai Jesusen aldetzian, bai haren Apostolen erretzian obratzen zutien egitate gainontzetarik.

8.— Zakharia bihotz izanaren aphez handia Joiadaren semia bihotz izan zen Santuarioaren eta altharraren artian Joas erregiaren manuz, Populu Judioua egitate gaizto horren gatik izan zen gaztigatuzik Jerusalemen bere liziaren barnean eta bere haurren harat hounat herrakatzeaz.

9.— Legeko Doktoren gainean bere Erreligioaren esplikatzeko kargua; bena hain bere Buruzagiguzur usaje gaiztoa egin gordeki jostaeraz ezin Ofizioa ezin bezala gaizkiro ezpeitzien Erreligioaren pratikatzen, eta beste ezin pratikatzeko gisan aldiz bai ezagutzeraztea.

XXVIII.— Pharisiauen altchagaitzaria — Deuseu gorderik — Hobi

S. Luc XII. 1-12.

Arte horlan jente osta hain handia bildu zen, noren gainean gaizkiro ibiltzen algar beherantzen beitziren. Jesus aren harentzat erraiten here dizipulu: Begira zitzie Pharisiauen altchagarriaren zoñeuntzat ezpeita altzukeria bera baizik. 1) Izi gordenik den gairik agertuko diratekeen, eta ezagutuko ezagutuko ez denik.

Thelaz ulhunpetan errandakoak argian oiuentaturik diratek, eta khamberetan hetsarriala errandakoak hegatz gañetarik errantzunik diratek.

Lagun ene adiskidiak deiziet erraiten: Etzitzeiela beldur izan khorpitzak hiltzen dituenentzat, eta horrez aitzina deus ezin dioten; bena nouren beldur izan behar dizuen erakusteko deiziet: beldur izan zitzie hiziz iocka ondoan, ifernuetarat egoiten ahal zutenarentzat: bai erraiten deiziet, harentzat beldur izan zitzie. 2) Bost ekhi-txori ez otzhe dieta bi sosetako balio saltzen? eta hatik bakarrik bat ezta ahazterik Jinkoaren aitzinian. Zeren bururako bellazko oro kontatuta khountatuzik dira, ez arren beldur izan, hainbeste txoriki baino haboro balio duzie. 3)

Errraiten deziet: Ni aitkorbizen naiana gizonen aitzinian, bouna Gizonaren semiak ezagutuzen
~~bouna~~ ezagutuzen aitkorbizen ene Jinkoaren diguriek aitzinian.

Bena ukhatzen naiana gizonen aitzinian, ukhatzik izanen da Jinkoaren
diguriek aitzinian. Nous nahi Gizonaren semiaren kountre meintza dadien,
pharkatzik izanen zaio, bena Espiritu saintiaren kountre bouthan egiten dianen
ezgaio bekatia pharkatzik izanen. Gramanen zutienian sinagogetara,
Karguruen eta Kergidunen paltzindanen eta Kergidunen aitziniala, ez buriari eman zuin ~~nor~~ noula
ihardetsiko duzuen, edo zer erranen ahal ukhenen duzuen. Espiritu saintiaren
~~bouna~~ eraikoutsiko deizie oridian berian zer behar Dukezuen erran.

1.— Faltsukeiari ihes egin behar da, ez faltsia gaiz edo beraut gaztigatzik
da gaistokeria eta maltsuurtkeria gorde nahi dianentzat. Dio agertuzik izanen kaitzo
heben berian, hantsaldiz, eta segur izoren artien jujamentian. Jesusen hurtutek halaber
ukhenen dik egun hartan bere saria.

2.— Erzta beltzuzik izan behar Jinkoaren beraren ~~bizik~~, eta bouna ofentatzen
dian bekhatiaren. Beste arrazakoak nihi izaranzkoak diva.

3.— Nahigabiak jitsten diren ez utz behorra galtzera, ez erran Jinkoak ezkiz
urtsu gutiago saisetsiatzat. Jinkoaren Probidentziak ezin dio ahalz bere Kreatzuletan
perfeitsiki ibiltzeak.

4.— Jesus nori ere bere Jinkoari etchetki beita, ~~bekatzik~~ ez abaltz gaistokik gabe bizelijionia
pratikatzen bada ibrus ahalko gaistokik gabe, ezkeio edo menazkeiro mehatxuen
botsarik gabe bere Errelijionia pratikatzen bada: Bohatzen bekhatzuran bekhatzuran
Jesusek berak distatzio diala ~~bekhatzuran~~ bere adiskideetzat ezagutuzenetik.

5.— Oputsa mintzatzera, ezta bekhatzik muzin kountra pharkatzeko
izaten ahal ezteuik. Bena badira gaistokeria eli bat makroiaz, eta
graziari kontrerez eguiik deiak. Hetzaz ezteuian dokumenik
ezta ere izaten ahal pharkamentuzik.

XXIX.— Abaridzia edo Zikoitzkeria Kondenatuzik
S. Luc, XII, 13-21

Oridian jente artian zan batek errraiten deio: Nausia, erozu ene anaiari
enekin zathi dezan gaiaz ekhen dugun partia. Bena Jesusek ihardesten
deio: Gizona nork ezari nai zian artian juje, eta zien gaizen beherale
Ikhous ezázie dio berriz, eta begira zitzee Zikoitzkeriatik, ezi gizonaren
bizia ezta gaiñbesta kontzerzuen ukhaitian. Koumbat nahi
atxikitzuik dien. Erran zeien ere parabola hau: Bazen gizon bat bere
alhorretik urta handizik biltzen zuna, eta bere beitan zion: Zer eginen
dut, ezi ezdut noun ezar ene urtak? Ibouna dut eginen dudan:
Ene garnerak bihitegiak deseginen dut, handiagorik eginen dut eta
eta urta dutukedanak beste kountarzunetkin hatasa atbetuko dut.
Erranen dut ene arimari: Ene arima, badukezu urte gaiñbesta gozatzeko
franko eta ondtbe hantsen, phauna hadi arren, jan, edan ezak, ase
hadi.

Bena Jinkoak erran zeion: Erhouna, gaur beian galtzaturik izanen
zaik hire arima, eta bildu tianak nouren izanen dik?

Ibarra da gertatzen den beretzat kountarzun biltzen ari denari,
eta Jinkoarentzat aitzinian aberats ezteuari.

1.— Jesus ezta okupatzen muntatko gaizez noula arimakouez.

2.— Zertako hain etchetki izan kurrezki gaizez? Zertako hainbeste
aipoetki hen ondotik ebil? Zertako halako atbiak egin, ezteuenak
gañen egun batez kurratzen ahal gaur bizia? Zertako ez hainbeste
estekatu kultziak oroetarik gabetu beharrez gutiagaz gañen?

J.H.J.

— 198 —

3.— Egiazko hountarzun bilhatuz behar tuguna diade bitza gisaworeki jarraikiazko tuguna: obra hounak eta merechimentuak.

Parabola horrek: cuntza enthelgatuik [illegible] Balitz Balitz [illegible] [illegible] [illegible]

J.M.J.

— 200 —

8.— Goure egiazko kuntzezunak Kelian badira, eginen-tuqu goure bihotzez bez ostatuko. Da, eta egiazkio deitu zer nahi obra houn zelakoat juzkatzeko: bala bala goure bihotza lehenik eta bururik ostatuaren ondotik (Ealing) bada, zer nahi gaizkiren egitera esamanen gutu.

XXXI.— Erne tarzunaz.— S. Luc XII, 35-48.

Etchetki ezatzie zien gerriak luzkaturik [1] et argi distiraturik ezkutan. Egin ezazie Zabaltzagi kuzunak (Zubieta) GIZONEK bezala. Jaunguren [illegible] zain (Jauntsuren) bezain zain Zabaltzeko. Troes dira zerbutchari kourak bere Naunak atzemaiten tianak izatzaiturik! Egiazki erraiten dizuet, Nauri harek gerria luzkatuko diala, jarrezaziko diala mahaitzian, eta batetik bestiala igarraiten zerbutchatuko diala. [2] Eta jiten bada gaizkio hanen bigerren heillan, hirurgerren heillan, et hala atzeman ditzak troes dira zerbutchari kourak!

Jakin ezazie hau familiakuak baleki zer ordutz ostuko zuhainak jin behar dian, egon leiteke ala izatzaiturik, et eliorla utzi bere etchia zilatzera. [4]

Fisk ere egon zitzie bethik prest, ezi ouste ezta [illegible] dian jinen da. Gizonaren Senia? [5] Ordian Petirik erran zaion: Jauna goure dazia gaurretako diozu parabola hori, ala oro entzutako? Eta Jaunak ikarbegi zaion: Nor da [illegible] ote zuzen zerbutchari etchetko gaiaren gain ala fidela eta prudenta Naunak ezarriko diana bere zerbutchariren alde gain etik ezarri ahal bahotchari bere ordian ogi-piki phartiaren emaiteko?

Troes zerbutchari houra bere Burujagiak etcherat hel eta atzemaiten bada egiten. Egiazki diozuet errai ten, halakoaren bere kountzezunez oroen dizargia emanen deola. Bena zerbutchari harek erraiten badu bere beithan: Ene Naunak jitia berantzen du, eta hasten bada mutikilen eta neskatoaren jotzen, hasten bada jaten, edaten eta ordutzen, zerbutchari haren Burujagiak

J.M.J.

— 201 — eta ouste

egiazkitzen ezkutan eginen dian jinen da, eginen bezain bat zerbutchari berbaitzik ez, eraman deio jiten zaiona, eta ezarriko eta emanen dio bere toria zerbutchari behor bezalako ezkutan ordian ezarriko. [7]

Zerbutchari, bere Naunaren nahia ezagutia gatik prest egonen ezkutan, eta haren errana ez arabera egin izan ezkiana, ezta diharik, ukhaldi bat ala bat gaztigatu gaitzik bat garratzki gaztigatuzik. Aldiz Naunaren nahia ezagutzen ezkiana, egina gatik behor ezkiren gaizkiren hanitzez gutiago gaztigatuzik izanen da. Ezi hanitz emanitz izan zaionari hanitz galtbatuzik izanen zaio, eta hanitzen kargia ukhen dianari hanitzez haboro eman behar izanen zaio. [8]

1.— Denbora zitaken jentek ekharten zutien arropa largo eli bat: ere ekhartzen eta lanian aritzeko gerrentzian ukhaiten eta tinkatzen zutien.

2.— Horri da Jinkoaruak hitzemaiten dian zuri houna hiltzian Charu eta gorbi saintu atzemanen ten zerbutchariei.

3.— Jitsiriek gaia lau phartetan ezarten, eta phartetako hirur orener egina zena beila deitzuzik zen.

4.— Ekhi jeltzigiako aldetan Afrikan bezala ekhiak murziak hotzez zien. eta oputz largo hanitz aldiz lurrez edo zothaiz zien, murziz ere hanitz meta ere ouhouñak ekhetan zutien murziak zilatuz.

5.— Horiena Jinkoaren maraila jinen da ouste gabe; prest egon gitzan, erran nahi baita graziazko estatuan; houra zitenbezala.

Zoumbat hounki ezta egin mundian abertimentu horrek! Zoumbat arima eztutu salbatu! Zer indarra ezta Ebanjeliotko hitz horrek!

6.— Jinkoaren Petiri da Salbatzaliaren grazien lehen lehen emailia; troes izan da Apostolu hori bere eginbidiari fidel izan delakoz! Troes ere [illegible] Jinkoaren zerbutchariak bere ezatutuko eginbidiak kurrian emaiten

bethabzen badutie! Iben faria ezinago der Datekε Zelian

7.— Jorigaitz Jinkoaren zerbutchari gustoenetzat! izigarriko minez eguruttiben tie eternitatian; bena betik betxtien handitarzunaren emanez odoleke minbarenak Iben minak.

8.— Jinkoaren eztu jujatzen gizonek bezala itchuren arabera. Badira gizonak egitate ospetsu gaistokoak betiko kondatuak; bena ezbaleke Jinkoaren begietan bezala gizonak egitate ospetsu gaistokoak, bena ezbaleke egiten baitute egiten baitute eta ezperitzen ere gaztigatzaitik zeren jakitatzen eskarazketi eginbeharra eta ezperitzeak izan bardin buruntzat izateko manera bera. Badira ere personak eta bat ere respetatzen eta beiñ bat Kristoti agertzen direnak, bena bethar bada Jinkoaren ogen ant abremanen tianak zeren ezta ikusten grazien eta bamuren arabera ezperitze askoi obrak hounen egin, ez eta bertutia asko pratikatu.

XXXII.— Su eta beherduna Jesusek Lurrialat ekharriak.

S. Luc XII, 49–53.

Jin niz Suiaren ekhartera Lurrialat; eta zer nahi dut ikusi ezpada hura piztuaren baizik? Bathein bater bathiatzeko niz, eta ezdut hounik izanen gaiza horiz bethe artino. Ouste duzie arren baltiaren ekhartera jin nizala Lurrialat? Ez, jin niz batzuetariaren kontre ezartera, ezi bost tien etchian, huben hanat hirur bigaren kontre, et biga hirouren kontre jarriko dira. Gaizki jarriko dira: Aita semiaren kontre, semia aitaren kontre, ama alhabaren kontre, alhaba amaren kontre, ama gibarreko alhabaso ezkonaren kontre, alhabaso ama gibarreko.

1.— Haitatzaza Suia du ekharri Lurrialat, baizik ezkero Eginar dezagun zer nahi dut ikusi? Ekharri dik uzan ahal gitian egitera Jinkoaren lorifikatzeko eta arimen salbatzeko. Su hori ezta jiten ahal Zeluetik baizik, eta Jesusek nahi luke bihotz orotan izandaten.

2.— Goure salbatziak eraki ditzan Jesusek su horrek erratzen deiola bihotza.

Jin da gure bat odolaren ichuntera, eta gizakiaz mendiaren salbatzera; hartatzaz ere behia du bethi beharren sakrifizio handiala.

3.— Jesusek ezteki ekhartzen algarren arteko bekerdurak, bena du ezagutzeraztu izanen dela gaizkiñen kontrean ondorio berala. Horren hoseek erajozdura gaiztoak orotz gerla egitenduen, eta zeren ekiñen kontran jarraikitzen dieñek ezkeroan abremanen tien kontrekoak.

XXXIII.— Churchenaren ezagutzia eta harenegitia.

S. Luc XII.—54–59

Erraiten zien ere populiari: Jhkountzen duzienian odei bat agertzen ekhi sargaltik, berhecala erraiten duzie: Ebia da, eta ebia jiten da. Eta aire hegorak ematen dianian erraiten duzie: Bero eginen du, eta hala agitzen da. Ipokritak, baratzuzie Zeluaren eta Lurraren itchuratzik gerouaren ezagutzen, eta arren orduan honbora hau nola ezagutzen? Nolaz ezluzie zuhauretarik ezagutzen hunen ezagutzen?

Nouiz eta ere jouraiten beitzira zoure partidaretki Jujuaren aitzinala ahal baduzu ihoaztere akaba ezazu bidian harenkilanko debadiozu, beldurrez eta eraman zaitzan jujuaren aitzinala, beldurrez eta jujuak eraman zaitzan sinaru egiliari, eta hounek ezar zaitzan gartzelan. Jesusentzat.

Erraiten deizut ezbiade hantik ellkhitto nuen ezluzun arzken kuadrant alaba pharaitzen ordaintzaino pharaitzen.

1.— Erran nahi zeien: Zuek hain abisatu zudenak Lurretki gaizetzan, nolaz ezluzie ezagutza haboro gaiza espirituelean, et ikusiaz jiteko zenaletan?

2.— Aholku hori ezinago zuzkur da. gizonen arteko debaniontan, bena ezta gutiago barneko goure eta Jinkoaren arteko gaizetan. Ezkezagun eguruki bilzia eta hartarik laudako jujamentia goure kontuen ordian ezarteko. Bizi gireno bake gitian Jinkoarekin.

XXXIV.— Galileako jenti hilerazi.— Phikotze fruta galea.

S. Luc XIII; 1–9

Ordu berian jin zeitzon erraitiak ze eginik zian zen Galileatarren eli batez zuruñen odola Pilatusek nahasi beitzian egiten ari zien sakrifizioueu odolarekin? 1) Jesusek ihardesten die: Ouste duzieia Galileatar hilerazi

beste lagunak ere beno ogendatago zirela, horrambeste sofistu dielakoz? Er, er errairen deiziet; eta ezpadurie penitenzia egiten, oro bardinj galduko ziratekie. 2) Ikalabaz hamazortzi gizon hautatzat zuinen gaina erori buruen Siloe-ko thorria eta hilerazi, uste duzuia beste Jerusalemetarak beno ogendatago zirela? Er, errairen deiziet, eta ezpadurie penitenzia egiten, oro bardinj galduko zirieie. Erran zeien orano parabola bat eta alegia hau: Gizon batek bazuan phikotze bat bere miñabetan landaturic; jin zen phikotze zumbaiten natiz eta etzuan atzeman. 3) Ordian erran zeion miñecari: Badik hirur ourthe hounia nizala phikotze hortara fruturi natiz eta ezdiat batere atzemaiten; mouta ebatzazu. Zertako lurra alferretan lurra hartuko du? Miñecak ihardesten deio: Nausia, lagu oraino ourthe bat, haitzurtuko diot ondoan, gorozlatuko ere bai, eta belhar baita ere fruturi ekharriko. Bestelan mozturuko duzu. 4)

1.— Galilearen mintzatzeiarekin Judioek ohitzeraazten zeien Pilatusek ichuri zuan odola eraebillo batzu ukhuzarteko. Jesu horrez natzi ukhen zuelkien Jesus hotzeraz, eta erroa berala etzuela beharr zorigaitz horien ondotik ebilli.

2.— Jesusek eraikusten deie ezteia manera bat bazirik orozbatako zorigaitzaren saihesteko: penitenzia, helkhatzen dolumena, eta hen arraparatzeko phrestu eta neketan gogo hoinez egartia. Egun hoietan bekain beno habore Anna Sirijina zelukoua mintzatu izan da Frantziari. Goure Thervialdia ezpada Jinkoaren ofentsatzetik baratzen, dabilkie gaizki eginez dolutzen, eta eskandal emaiten tiranak arraparatzen Jinkoaren justiziar jotzik ziaula da. Jinkoak ezteiku phartzatzen ahal penitenzia egin gabe, ezteikie ere bere hurrunak helerazten ahal arraparazioenetik goure aldetik izan gabe.

3.— Judioak iraun zuen Jinkoaren haror haitatiak, eta hainbeste

amoriorentzat ezteie ukhen estekarik gabe eta eskatzeko baizik. Gu ere ezkutian izan phikotze hetsure emaile hourako usturi. Jinkoak egiten deizkun hounkien ordain galtzatzen deizku berthutte praktika hauiti berheziki Karitatia eta arimen bate hari irabazteko sugarra.

4.— Jinkoaren [illegible] hoarra ezinago egurrezko bat da, beno hatek ezta beti iraiten, eta fruti ziaren egunu heltuko zaio.

XXXV.— Emazte eritar zuner ohetetia

S. Luc XIII, 10-17

Sabato egun batez 1) Jesus ari zelarik erakousten sinagogetan, agitu zen bertan artian emazte bat hamabortzi ourthe hartan ezpiritu gaizto batek eri etchekitzen ziana. 2): Ohetetarik zen eta etzuan goiti ta egiten ahal. Jesusek ikhousitiarekin heitzen du eta erraiten deio: Emaztia, zoure gaitza libratua da. Eztiak gaina phausatzen deitzo, eta berehala emazteak berganzten da eta hasi da Jinkoaren laidatzen. Ordian sinagogako gefiena haserretu da Jesusek sabatoan egunian jendetu ziana eria, hasi zen mintzatzen eta eraan ziai populiari: Badira sei egun lanian aritzeko; egun hetan arren jin zitezie zuen burien sendatzetsa, eta ez sabatoko egunian. 3)

Bena Jaunak ihardetsi zeion: Ipokritak, zietarik bakotzak ezta sabatoko egunian bere dia edo bere astoria sinagogatik eltatzen, eta adatera eramaiten? Eta Abrahamen alhaba hau Satanek hametsortzi ourthe hountan estekirik etchekitzen ziana, ez kuntsena behar sabatoko egunean? Eta hola mintzatu zeinian, ahaltzen zien haren etsai guziak, populia aldiz bozte zen Jesusen egitate hautagatik mirragariaz.

1.— Jesus ebiltzen zen sinagogetan, eta Judioen templuetchipietan eskemplu hounarenbehinik behin emaiteko, bai eta ere han bildurik zielarik gizonezko sinagogako herrietako

2.— Emazte houra berekti ziana izpiritu gaisto bat zen; hortarik ageri da hadela zelbu suberte bat beno haboro, eta min suberte bat beno haboro gizonez egitera ziela.

3.— Gizon hori ezta Jainu Jesusi chuchenka oldartzera; egiten du populiari errepresio literarter. Bena ere haren egiaren esplikatzeko maneria soumbat ezta ikherra! Erakoustea du Jaidionen sendimentiak zoumbat hersiak, eta behar ertsen bezalakoak izan.

XXXVI.— Mostarda bihiaren eta allegaturazia —

S. Luc XIII : 18-22

Jesusek orano erraiten zian: ~~zer idurri da~~ Zeluko Erresouma, eta ~~zer~~ ~~zerri komparatuko diat?~~ ~~Non ikusiko emanik Zeluko agurtuko diat?~~ Idurri du moustarda bihi bat gizon batek ~~hartu eta ortuhoan sartu eta~~ hura baratzeko luvialat. Ibandetu da, zuhain bat bilhatu, et Zeluko Choriak haren adarretan phausatzen du.

Goran zian ere: Zeri komparatuko diat Zeluko Erresouma? Allegaturazia idurri da emazte batek hartzen du Idurri du allegaturazia emazte batek hartzen diana eta nahasten hiruretan gaiteun ezin, orhe guzia halaz hazartino.1)

Eta bolachek erakoustea du Zeluko Choriaren bizi eta herriegaitik Jerusalemeko

1.— Parabola do idurripen hoiez Jesusek erakoutsi nahi zian Eliza munduko betiko hedatzez jouan behar zela; erakoutsi ere nahi zian hedadura hori noula gerthatuko zen. Ibanis aldiz Evanjelioia eztate hiri hauk bakotzak phendikatzerik anima bati baizik, elhe houn haren aziak hargatik pundatuko du anima hartan, zeinak hedatuko du bertakarat, eta emeki emeki fedia zabaldu arimetara eraitsiko da. Ibarra noula esplika ahal dezakean bakhoitzak kristiten emeki emeki egitia. Ikarra noula bertzeriki esplika ahal erretoriken Frantziaren kristo bilhatzia.

XXXVII.— Bertha hersia.— Bizi langoua

S. Luc XIII : 23-30

Norbaitek egin betzeion galdho hau: Jaina, gutti dezia salbatuzik izanen, diuak? Jesusek ihardetsi zeion jouta ostiari buruz minutzo zelarik: Erna zitzie bertha hersitik sartzera; ezi hainitz, deizet erraiten, izeiatuko dia sartzera, eta ezin ahal izatzik.1) Noiz eta ere Aita familiakoua sartbu beitatzeke eta bertha ketzi beitake, kampoan egonen kanpoan. Jokho duzie bertha, diozielarik: Jaina, zabal ezaguzu, bena ihardetsirik izanen zaizie: Ezta kit nounko zaudien.

Ordian errauen duzie: Jan eta edan dugu zoureki,2) eta erakoutsen erauntsi auzu gouze Kapitolan plazetan. Bena ihardetsiko deizie: Ezta kit nounko zaudien, hurrunt zitzi; nitzarik, ziek oro gaizkiaren egiliak. Ordian badate nigarrak hortz karraska, noiz eta ere ikhousiko beituzie Abraham, Isaac, Jacob eta Profetak oro Jinkoaren Erresoman, ziek aldiz kanpoat emanik.

Jinen da Ekhi jelkigiatik, Ekhi sargiatik, Ipharreko eta Eguzkiko aldetik, eta ellhu atzemanen die Jinkoaren Erresoman gatekian apaidian.3)

Eta houna erren azkenetarik izanen gizi houn noiz azkenak izanen zombait, eta azkenetarik orayko lauk zombait hauk azkenak.4)

1.— Zeluko bertha hersi da, eta hartarik igaraiteko behar da nekatu, bere burutzi indar eginerari. Noiz eta ere Jokhatzeko asmatuko baitie Jokhatzien zorthoua nigarretan biratzeke zeren ezkilen bere biziaz usaje houna egin; nahi izanen duk houzak ere Zelian sartzia, bena beranteki biratzeke hen nigarrak.

2.— Jatiak eta edatiak Libru saintietan, erran nahi du algarrekin igaraiten den bizi familiera. Judiouek galthatuko die Zelian sartzia Jesusen herritar bezala, bena Zelia ezta gaizo horientzat emanik.

3.— Ibelen Jesusek anontzatzendu nazione paganoen konbertitzeia, eta Judizioen galtzeia.

4.— Judiouek, Jinkouar haitatu populia, zien behor zutken lehenik Jkhrist. Elizan partxu eta Zelia izabazi. Azkenak diratekie, eta eztira Komberstatu mundiaren aldeko ezkutan dembora, nazione paganoen artetik baizik.

Jinkouaren erran hori ikhusi ahal zute gerthatzen persona beste guzien alde gaztetik hountarekin izan direnak; zertako Jinkouaren grazia eta Dohañez eztien baliatu, ken lehkhia emanik da ikhusiago eta gehiago gutarekin mundiaz gutietsirikago dien eli bati.

XXXVIII.— Iherodesen segadak.— Jerusalemeri egin errefrexkiak.

S. Luc XIII. 31-38

Egun berian Pharisien eli bat hurbildu zaizkon diotsarik: Zoaza hemendik hurrunt zite, ezi Iherodesek nahi zutu hilerazi. 1) Jesusek ikhardetsi zion: Zoaste eta errozie hachei hari: Ikhusiko nouzu gaurkoz bihartzen, eta eriak sendotzen hudan egun eta bihar, eta hirugarren egunian bukatuko ene lana. Ezin gaiteke hilik izan (ezin gaiteke hil) Jerusalemetik kampo. 2) Arren behar dut egun, bihar eta etzi ebili, ezpeita izaten ahal Profeta bat hil Jerusalemetik kampo. 3)

Jerusalem, Jerusalem Profeten hiltzalia, eta hiedara igorririk izan dienez, haurrik ildustazalia, zoumbat aldiz eztutut nahi ukhen hire haurrak bilduko choriak bere humiak hegalpiala biltzen tiem bezala, eta ezpeituk nahi ukhen! 4) Ikhusiko nouzu hire etchia hutsik izatekoa den! Erraiten deizuet: Enaizie berriz ikhousiko, zihaurietik erran artino: Ikhuntki jin Jaunaren izenian dateki zaitugina! 5)

1.— Mintzo ziena leialki ala maltzourkerian zien nahiz eta Jesus fourau ezkien, eta elezan haboro jeuzterik Komberti. 2

2.— Ikhusiko hitzak Unu zien Judiouen artian: Ezkon behar arren Jinkouaren haurtxo. Erran nahi zien Jesusek behar zuela oraino zoumbait dembora bere misionia betheko lana hountu dembora gabe izanen zela haragiz emoten eta sakrifizioia.

3.— Bere misioniaren iraitzen zirenez, behar zian Jesusek Jerusalemera burutz jouran, ezi han behar zian hil. Ikharen hilerazteko behar zian Jerusalemera bere gaitzetsirien izaria gaintzeraraz.

Profetak beste hirietan ere hilerazten zutien, bena Jesusek hola mintzatzian bufa bat bezala die egiten Pharisieuer. Erran nahi zuen: pain ziezie gaitzetsiren emanik noren phena hantxan beitzinatekie Profeta bat hil diela entzutiarekin ezpazanie zihaurietik eta Jerusalemen hilerazi.

4.— Jer Kristo parauza ejerra Jesusek erabiltzen emaiten dien, bere hountarzunaren eta bere bihotz beillaren bekatorezko bere ezagutearaztelo! Begira gaitzan haren graziari buburtzetik.

5.— Judiouen etchia hutsik baratu da nouzu eta ere izan beitza gaitzi erotasat herrakatuzik, Erroumanouek Jerusalem hartu eta Jaungin Jinkouaren zienian. Ikhusiko zaibetsialat utzirik diratekie, eta Jinkouaren bezperetzeiner gabetarik jin artino dembora zuintan Komberteteko beitza, eta Jesus Mesiatako ezaguturen.

Zazpi geren zathia edo phartia

Bedikazionetik, edo Templouaren bestatik eta Errampetinetako egitatiak

I.— Jerusek Salomouren galeria beithan ohitzatzen, et arrazoa hounez bezperatzen da bere Jinkotarzuna. (S. Jean X, 22-42

Bedikazionetako hesta egiten zen Jerusalemen, eta negian zen! Jesus Templouan Salomouren galerian bazabilan, eta Judiouek kantala inguratzen zuten zerkolarik. erraiten diote: Noiz artino gaude izpiritiak Judian etzeketiko bezu? Kristo baziade erran iezaguzu agerikiro. Jesusek ikhardesten die: Erraiten deizuet gaiza, eta ezaizie nahi sinhetsi. 2) Ala ene aitaren izenian egiten ditudan obrek erakusten deizie nouz nizan, bena eztuzie sinhetsi

erpeibide ene arditarik. Ene aitjek bekatzen dit ene ihotza. ezagutu tut, eta ene ondotik dabiltza. Bizitze bethierekoa bilhatuko dut eta ezta sekula galduko; ihourkere, ezturtu ene eskietarik ekhiko.3)

Ihorien emaile, ene Aita, gaiza gorren alde gañetik ba, eta ihourkere ezin dezake eraman haren eskutik. Ene Aitak zuk zaldiz eta ki, bat gaiz. Ene Aitarekin aldiz nik bat egiten dut. Orhian Judiuek harriatk hartu zutien Jesusen harrikaldustatzeko.5) Jesusek erraiten deie: Egin dut zuri obra hounik, eta ez gutti; obra hetarik zoueñbat nahi naizie harrikaldustatzen Judiuek ihardetsi zeien: Ez tugu obra hounarentzat harrikaldustatzen; bena bai zoure blasfemiarentzat, eta gizona zirelarik zuk Jinkotat. Zoure lurria iganazi nahi duzulakoz. Jesusek berriz erraiten deie: Ez ote izkribatuirik zuien Legian: Nik erran dut, Jinkoak zarete.6) Eta arren Liburu saintu ezeztatzen ahal ezteuek, Jinkoak deitzen badutu zuri ere zuzen hartza Jinkoaren hitz horrez seña latzen dit, noula ene Aitak saindutu eta munduala igorri eta Aitaz: Burhasoa egiten dut, erran diodalakoz: Jinkoaren Semia naiz.2) Ezpalut egiten ene Aitaren obrak, ene ezarrieta sinhets, bena hounak egiten baitut, ez nitan sinhestekotik ukhena gatik, bederen ukhen ezazie ene obretan, 7) ezagut eta ahal dezazien eta artkort ene Aitan nitan delako, eta ni ene Aitan baithan.

Judiuek arren houra atzeman nahiz zabiltzan, bena eskietarik galdu zuen eta gorman zen, gaindi añeko utzitzaz hantiala noran Jouhanez bataiatzen zen lekutzera eramanik, bertzean, han egon zen.8) Eta hara jin zeitzon hainitz erraiten zitzuek: Jouhanek ezta egin mirakuilurik, bena Jesusez erran tian guziak egiak zien. Eta hainbeck sinhetsi zien haren baithan.

1.— Judan Malkabeek estabiatu zian besto hori Jerusalemen arra eraiki zirenetik besto hori egiten Azaroan, edo Abenduan.

2.— Egiptako hirietarik ageri da judiuek Salbazalia erizaga hugu zirela deuteronomioan

bai eta Jesu gaitzoan bizi zirela, ezi zoumbat aldiz etzeuen jadanik erran eta segurtatu nedia zela, bai eta Jinkoaren Semia.

3.— Zoun arima Jinkoaz haitatuik, eta gaziari fidel egoiten diruak!

Noula ezta egonen arkar eta erne bestazionetan eta eyrabietan, horramboteo laguntza ukheitiareki Abrahan konaren aldetik.2

4.— Aita eta Semia bi persona diade, bena Jinko bat! Bardin judartzen dia bat naturaleza dielakoz biek. Ihourkere ezin dut Jesusez egin hen kontra.

5.— Aiphatu galeri aren pian etzen harririk, bena gretzez izkribatuta Ebanjelioak erraiten du juiran zireia kemposko bortka, ezi zezen letchu bakotz harrien Chorokha Komplonaren Kalbotzeko deus bortzeko bezteza Sharrien Chorokha, eta atzeman zutien Komplonaren kalbotzean zeu bortzeko batetan.

6.— Jesus etzen bat gisala Jinko noula liburu santuetan aiphatu jujiak, bena Judiuak Moisaren Legiari etzebeki zielakoz nahi zutian argitzatu Moisaren Legian atzeman arrazoiez.

7.— Fedk jouneztu zian bazien Judiuak, erraiten zeien bere beithan: Gizon horrek mirakuilliak egitiareki erakusten du, noula Jinkoak bertiak ez bezala laguntzen dian. Gizon horrek craiten du Jinko dela, eta hala izan behar du ezi gezurra erran baleza, Jinkoa bera haren gezurrian pharteko litzake dianaz gañen laguntzen. Bena ez, etzen nahi bere arrazoia eta Chantzeko zentzu horena behatu, bere jelouskeriak ez zaptatzeko enaitu zeiten ahalkez.

8.— Jesusek berriz bere hartu zien Percalko bidia noran aitzinetik bataiatzari hounа ukhen beitzian, bena haraino jin zeitzon Pharisiouak esternio egin beharrez.

II.— Ihourrez hantiarik zen Sirenaren endokia.— S. Luc XIV; 1-6

Egun batez Jesus sarthu zen Pharisiouen Nausi baten etchean, eta berriketan

J.N.J. — 212 —

Jaun ogi-fabrikatzaile ori zelarik etxeen Pharisiendik begietarik galtzen. Gizon haurrez handi bat khantian beitzagoenen, Jesukristmintzatzen haurren zelarik erraiten deie legeko Doktoreri eta Pharisiei: Nhaizi deia erien zendotzia sabbatoan egunian? Ichil ichila egon zeitzen.

Ordian Jesusek estatuetik haurrei diolarik gizona, zendotzen du, eta igortzen bere etherat. Gero berriz munduko zelarik legeko Doktoreri eta Pharisiei erraiten deie: Nor da zuetarik, ukhentiarekin bere astoa eta bere deia eroritz arratsalde batetara, ertiana handitik berheala jelitako izana gatik sabbatoko egunea? Eta ezin zuhal ukhen kontra deie ikhardetsi ahal ukhenden gaiuen.

III. — Novila egin behar den apaidiekon. — S. Luc XIV; 7-24

Apaidu batetan agitzen zienean erraiten zeien orano parabola edo alegia hau [illegible]

Nouz eta ere khumitaturik beitzuen ezteiei eli batetara etzitiela jo lehen lekhian, beldurrez eta bazkaltzaren artian ezkiden izan nouvirbait ukhenzuiela gregoduna, eta etchetto Nausiak helaze junik erran eztezazuen: Emazu jargia hori khantian ezkenari, eta ordian ahalketurik jouan behar ezlakizun azkenlekhiala. Nouz eta ere khumitaturik beizuratzke, jo zitzaizkion lekhian, amorekatik eta jiten zaizularik khumitatu zeriana, erran dezazun: Adiskidia, zouaza gorago. Orduan ordoure handia sukkezu zouretzat mahaian dien orozaitzenian. Ezi bere kuria altchatzen diana, aphalturik izanen da, eta aphaltzen diana altchaturik izanen da.

Bera khumitatu zianari ere: erraiten zian: Nouz eta ere bazkari emaiten beitzu edo aihari bat, ezkiezazula beith zoure adiskidiak, ez zoure aurhidiak, ez eta ere zoure askatziak ez eta ere zoure aizo aberatsak, beldurrez eta berezabratzen khumitu, eta bolaz utzul hartu deizieta.

Apaizu bat emaiten zuzenian zuk beith itzaitzu ezomezak, mainkhiak, mainkiak eta utziak, eta zori hoan bat sukkezu zouretzat ezkiskielekoz.

J.N.J. ezi orotzaz saristaturik izanen zira justuak pizkitako zirenegunian zat utzul[2]). Zbori entzunik, hau mahaian zenetarik batek erran zeion: Zoures bata Erreoumaun ogia jaten diana! Jesusek erran zeion: Gizon batek egin zian apaidu handi bat eta jende zaldo bat khumitatu. Bazkaltzeko ordu berian igorri zian mickhaydia khumitatzen bat erraiten jin litzen, oro apaltzeko. 3)

Bena oro bat hasi zitzen ezkusa galthatzen. Lehenak erran zion: erosi izan dut eta eta jouan beharra niz baren ikhustiza, othoi, eskusa nezazu. Bigarrenak erran zion: erosi izan dut bost idi pare, eta behatzen jouan hen iseiatzera. Othoi eskusa nezazu. Beste batek erran zion: Bena Berri berria ezkondu zik nuzu eta enitzezujin[4]). Zerbutchatia etcherat itzultzen da eta nausiari erraiten deitzo gaizki hetu zien bezala. Ordian aita familia koruk khechatuzik erraiten du sehiari: Abil lastr kalte zitzkio plazetara eta kharreketara eta ekhar itzak hounat han dien estropezuak, mainkhiak, utziak eta chaintzak[5]).

Zerbutchatiak erran zion: Jauna egindu izan duzu zoure manuaren arabera eta badaude oraino lekhu hutsik mahaian. Nausiak erran zian: Abil bitzen gaitzik, eta zerraillez ondoan atzemanaz bortcha itzak sartzera, ene etchia betha dadien bazkaltzalez. Ezi segurtatzen deizuet khumitatuzik izan diretzatzik bezik ere ezta ere ezpaitzira ezta chesterat ene apaidia.

1.— Zeluko apaidian lekhiak emanik diratekе bakotchari bere umiltatiaren arabera, erran nahi beita kurrian aphaltzenik denari lekhurik gorena.

2.— J. Kristek ertaitz konbenatu muntiaren artian egiten dian apaidiak, berak nahi izan duzaz gañez betan ezparte hartu; hetan Cherkhatu behar dena da lekhaturik ez egitia, ez banitatez, ez robera gastatuz, ez Jermandizaz, ez eta ere ehesta gaizki emanez. Bena Salbazaliak ikhusten beerbezikiz eraikontzen dekuna da khristiak bere kharia hobeki gastatzeko. Diala amonisa egiten, ezkiez gizonari estimiaren bilbatzeko haren ijeretz.

3.— Ybeln ere J. Kristek komparatzen du zeluko zoriontsuna apaidu bat: etcheko Jauna da jinkoa, gizonak dira apaidiala deithiak.

Gizonen artian Judiouak izan dira lehenik Khumitatiak, bena etzuen
Jinkoaren dira entzun beharrez. ~~Ukhenez~~ amets, 2) oki emanik zielakoz hunek
gaizki etzen achelarik Jinkoaren dira entzun beharrez.

1.— Jesubat ~~etz~~ Khristi, eguntko eguenian, Judio kourak uduri, ~~Khaldiko~~ da
~~ezinbestekoa~~ Jinkoa Jerusalemeko ahal munduko guziak edo bakoitchak bere familio saibetsialat utzi gabe? ~~Etz Jauk~~ Haimbeste
bakia ezticnak den Khoitzarik khexiena egiten, ezticnak Meza bat igantzen
entzuten, ondhoko khexiena bat ez komunione bat egiten, erranez ezticla
~~penbrarik~~. Dohakabiak ezticie sinhetsi nahi gaiza orotan nor Jesusen
dela arimaren salbatzia, eta munduko kontuko egitekoen beren ountsa
jouranazteko, hoberena dela Jinkoaren benditzionen jelulik erosartia,
goure Erreljioniari fidel izanez.

2.— Jinkoak nahi du baitzapada ~~khuitatuko~~ jelia arimak bethe, judiouak ezin
ukhenez jeitzen den Saganoak, mainkuk hen beitan ukhousten ahal dinek.
~~Hala hala bere Evangelioa, nazione salbatzie anontzerartez du, bere~~
~~jopuetiak ezticlakoz nahi entzun;~~ ~~ez othe datekia goure Jorthia~~
~~Frantzian?~~ Hala hala bere jopuliak ezticlakoz nahi behatu munduko
ekhasi dan Evangelioa, edo Berri houna, anontzerartez du nazione pagano
hoketi entzumen dienez. Ez othe datekia hori goure Jorthia Frantzian?

IV.— Bere buriari ukho egitiaz ~~Gatz~~ Gastatzen ~~dizu~~

S.Luc, XIV, 25-35

Nunla jente asko hasi bat batabaltzen haren ondotik beitzaraldan, Jesus hura
utzuli zen, eta erran zeion: Nourbait jin nahi bada enegana, eta ez ukho egin
bere aitari, bere amari, bere emazteari, bere haurrei, bere anaie, bere arreben, eta ere
bere buriari, ezta izaten ahal ene dizipulia. 1) Nourbaitek ezpadu kharreiatzen
bere khurutcha 2), eta ezpada ene ondotik jiten, ezta izaten ahal ene dizipulia

Zeriarik nour da thorre bat eraiki nahi nahiean, hastez eztena khountatzen zenez,
beharra dian lan horren egiteko, 3) eta ikhousten badianez beharrian ~~harren~~
~~akabatzeko~~. Bestelan eztena lotsa izateko hasi baitzen oudouan bere thorria ezin
bezan akabatu, eta hola ikhousterz jentiek ~~hasten~~ ~~etzen~~, erranez: Gizon hori hasi
izan da bastitzen, bena ezin du bere lana akabatu.

Hala hala zoin da Erregia, beste Erreje baten kountre gerlaren egitera abiatzen
dena, eta eztena guti bat beartaratzen bai eta gogoetatzen gogoetatzen ahal
denez hamar mila gizonekin jouraiten hogei milarekin 4) jiten denaren aitzinian?
Espazio uduri hasietan dela espada aldiz hunetan buruz jouraiteko, igortzen
zeio hurrun deno embasadore bat, eta egiten bakerako prepaiuak.

Zeriarik arren nourbaitek espadu ukho egiten dutian oroit, ezta izaten ahal
ene dizipulia.

Gatza houn da, bena gatzak ~~bere~~ galtzen bada bere ~~indarra~~ gozoa, 5)
gatz? Ezta houn ez lurretako, ez houn garriko, eta kanporat ~~dute~~ ourtboukitzik
dateke. Entzuteko beharrizik nahi entzun beza.

1.— Nor ere espeito ekharririk jeumentako oroen sofuitzera, bere familiaren beraren,
~~eztena~~ eta biziaren ezterra, Erreljioniari estekatzeko, ezin Khristi izena merezki.

2.— Khurutchiek erran nahi die mundutko nekiak, espreiak. J. Khristek khemik
eta thorpena khargatu iran du. Hala zuri ere khargatzeko nahia emaiten
deitu, eta indarrak eta graziak ukhentzeraiten.

3.— Goure ~~jaintzat~~ jaitzeko uduri ere etche baten egitia. Badugia egiarki nahia
hura lan baten egiteko? Thountik ere ezkimuke beha bidian baratu.

4.— Jeiaren irabazteko, behar da goure salbamentuaren etsaiez gerla egin.
Zombatenaz beitiade ~~emaiga~~ eta gaitzago, hambatenaz behar dugu iran emaiago,
eta ekharririk ago Jinkoaren laguntzaren galthatzera. Espeduzu hola egiten egu
goitburuk giratzeko, eta orobatzeko galduko gira.

5.— Fedia da Khristiar entzrat munduko hountako bai phenun, bai bortxatzuen
Aungia, erran nahi beste behar den zuhurtziaren emaitia gaithaldi guztietan.
Fedia gal eta ezstaligu nourat an gizon, herratu eli bat gizon goure bizian.

V.— Ardi eta Drakma galdiak.— S. Luc XV, 1-10

Publikanoak eta bekhatorosak Jesusen gana huillantzen ziren, hourz entzun
nahiz 1). Pharisiuak aldiz eta Eskribak murmourzikan ari ziren erranez:
Hunek bekhatoriak onhesten ditu, eta hekin jaten. Ordian Jesusek
parabola hau entzutera eman zuen: Zeiñarik nourbaitek balinbadu ehun
ardi eta hetarik bat galtzen, ezkutatzia desertian uzten lauetan hogeta hemeretziak
eta bat harzen ondotik joaiten atzeman arteno? Eta edozein dianian ezarte
Du bortxatzuen, eta gero etxerat utultziarekin deitzen ta bere adiskideak eta aizeko
erraiten diotelarik: Eneki alegera zitezte, ezi galdu nian ardia ezagutzen dut.
Hala hala erraiten deitzet bidatekiela haboro bortzario zelan penitentzia egiten
batentzat ezier Lauetan hogeta hemeretzi justu beharrik ezdiuenentzat. 2)

Eta hanpat Drakma dian emaste batek galtzen badu hetarik bat, ezin
bertzeala argi bat piztu, eta artharetik eherkatzen houra Edozein arteno?
Eta edozein dianian haretk ere deitzen tu adiskideak eta aizeko erraiten diotela
Alegera zitezuenekin, ezi edozein dut galdu Drakma. 3)

Hala hala erraiten deitzet bidatekiela haboro bortzario zelan Jinkoaren aingueruen
beithan, bekhatore batek penitentzia egiten dianian.

1.— Jesus houn da bekhatorozentrat, ez nahi dianaz hen bitzitzeko mouldiarekin
izaiñazi, bena hen bihotzak houtsik eta euntiakat billatu. Eta arren
gaiza horren gainean ezarteko, ez eta eskuratzat bat delo oihu egiteko!

2.— Jinkoaren emaite tu gizonak ere, eta maite tu bere merezimenturik, araberan:
arren saintiak bekhatorosak huno haboro. Bena Ardi baten galtziak phenatzen
emaiten baitu, eta arthaketa beste adiskide ari deitzen gizon bortzarioak
Ni naz ahalzazten, bortzatzat

hala hala ardi galdu haren atzemaitiak emaiten du bortzario ezinago handia
3.— Bekhatorosaren arima diharu phezta balinbadu bat Jesusek bertherzi
diana theatrika eli baten artetik.

VI.— Haur prodigoua.— S. Luc XV, 11-32

Erran zuen orano: 1) Gizon batek bazutian bi seme. Gazteenak erraiten zuio:
Aita, eman eradazut etchetik jiten traitan phartia, eta Aitak bertherzi zuien
bere hountarzuna. 2)

Lourbat egunen buruan, seme gazteiak bere phoskak bilduric urrun
bildurik, joan zen urrun lurralde batera, eta han bizitze karra
eramaiterz jan zian bere hountarzuna. Eta ero igorri zutienetko jin zen
lekhu zelan gosete handi bat eta agitu zen deitzen gabe. 3) Eta joaiten zen
eta jarri Karlel Nabalen kausi baten etxen. Hunek igorri zian bere baserr
etche batetako bortkatzen zaintzera. Eta han nahi ukhen zukian zabela bethe ichurriz
jaten zien zerrendak eta ehourtzen etzezien emaiten.

Ordian bere buithan sartuirik erraiten du: Zenbat nire Kandi
eta ene aitaren etchen ogia jateuna nasaiki dienak, eta nik hemen gosez hiltzen
jeikiko naiz, joaiten naiz ene Aitaren gana eta erranen diot: Aita, bekhatu egin dut
Zeliaren eta zoure kontre. 3) Ezta gehiago merezi zoure semia nizala entzuten, zoure
mirets Kandi bat bezala trata nerazu. Eta jeiki zen eta joaiten zen Aitagana.

Oraiu etchetik urrun zelarik Aitak armatzen du eta bihotzak 6) haletako
bat eginik, laster egin zian, jauzi zen haren lephoala, eta besarkatu.
Bena semiak esan zion: Aita, bekhatu egin dut Zeliaren eta zoure kontre,
eta eniz haboro digne zoure haurra deithuirik izateko.

Aitak aldiz erraiten du zerbitzariei: Bekhar ezazie lastr lehenengo arropa
eta hartuaz ezazie erhaitzen bat ezazie, eta jo ditzagun
orkiak 7) gero bai ezazie atzeratuak gizenak, eta hil. Jan dezagun,

eta alegera gitian ezi ~~orai [illegible]~~ seme hau hilik zen eta phirtû da Galduriak zen eta ediren da. Ybari ~~[illegible]~~ ren arren bestan egiten; Eto nivala' seme ~~[illegible]~~ alhorrian beltzaren pellizkarekin etchera, entrañes tu ~~[illegible]~~ eta Khantiak; ~~eta~~ Deitzen di~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ bateko Galthabzen deio zer zien Gauzak ~~[illegible]~~. Ybeunek ibardesten deio: Zaure anaia etcherat utzuli da eta osagarriz ~~[illegible]~~ Aitak ene aretche gizentia. Ybura, gaitzturik 9) etzen Sathan nahi.

Aena Aita ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

VII. — Mithil gehien Etchegizon Edo ekonoma Chuchen ezlena

S. Luc XVI, 1-17.

Jesusek ycaiu erran zian bere discipulier: Gizon aberats batek bazian ekonomo bat, eta hau akusatu zian naussiaren hauntarzuna chahutuz. Deithu zian arren, eta erran zeion: Zer entzuten dut hitzak erraiten? Ihirc etchegizongoaz Khuenta einan eradak, ezi bekatuk aitzina chiz ene hountarzunaren buru izanen.

Ordian ekonomak etchegizonak bere beitzan erraiten du: Zer egiten dut, ene naussiak bere hauntarzunen Kargia jelkitzen deitanaz gañen? Ezin lur laneian aritzen ahal, eta eskale jouraitera ahalke niz. Badakit zer egiten dudan, ene kargutik jelki ondoko, ukhen ditzadan jentiak bere etchen hartuko naizenek.

Eta deitzu bakhoitzik beregana naussiaren zordunak, erraiten du lehenari: Zorem bat zor duk? Berozu ene naussiari? Thanbostenn deio: Ehun barrika oliu. Eta etchegizonak berriz: Hor zazu zoure obligazionia, jar zite berehala eta idatziba berrogei eta hamarretako bat.

Erraiten ere deio bestia bati: Eta zuk zoumbat zor duzu? Hounek thanbostenn deio: Ehun sunka ezi. Eta etchegizonak berriz: Hor ezazu zoure obligazionia, jar zite berehala eta idatziba ezazu laurehun hogei.

Eta naussiak goretsi etchegizonaren zian etchegizonaren egitatia, zuhurki erauntsi zialakoz, ezi mundutiarrak iratzarrikago dia beren egitekoetan eziez argitako haurrak. Eta nik erraiten deitzuet: Adiskidiak egitzie gaitzki mihitalarekin haunt arzunez, hark, hiltzerakoz, zerezabi ahal hitzen betiereneko egoitzetan.

Chuchen dena gaiaz chipietan, chuchen ere da handietan, eta chuchen ezlena gaiaz chipietan ezta chuchen ere handietan.

Bardin arren erpatetzie behar berala erabili haountarzun galkorrak, nourk zien eskietan eraitsi artzeak 3)? Eta oraun erpatzie ounsa erabili beretzen haountarzunak, nourk kontsiatuko deitzie zibhanetarik 4)?

Ezlu mirkatzi batek bi nauni zerbitzhatzen ahal: edo batari du lagunduko eta bestia maitsatuko, edo batari da estekiko eta bestia phustatuko: ezin diokezie halaber Jinkoarekin eta aberastarzunari zerbitzha 5) behobza eman. 5)

Iboriek entzuntiarekin Pharisiek zikhoitzek erri egiten zeien. Bena eraan zeien ibaritzeten dute: Ziek, nuriari nahi zunutik jenten aitzinian zhuchen zirela, bena Jinkoak ezagutzen tu zien barniak, ezi zer ere edar eraan ahal beleiste dela gizonen begien aitzinian, gaizto eta hastiagarri da Jinkoaren begien aitzinian? Legiak eta Profetak iraun die Jouhane artino. Geroztik Jinkoaren Erresouma ezagutarazirik da, eta azkarki oldartzen zaizko.

Bena Zelia eta Lurra igaraan dia, eta erpeita Legetik den gutiena galtzeko Legia bethean den gutiena hutsik atzeman Legetik den gutiena galduko.

1.— Etchegizonak eraan gabe dolla etchegizonaren egitate hori gaistoa dela, ere salbazaliak haren iratzarri izatia du edo atzemaiten.

2.— Aberatstarzunek hamis gaizki egin azendie, egot ardiel ditiela amoniketan eta obra zoun etan egiten, adiskidiak diade egiten beialak eta indartsiak, hala nola beriade frankiak, Purgatorioko animak eta Jinkoa bera.

3.— Haountarzunak diade usian bekhatutik jiten edo die bekhatialak eramaiten: hen ounsa erabiltetik jinen zaizkio Jeluko haountarzunak, egiazko Jinkoaren haurren aberatstarzunak.

4.— Lurreko haountarzunak ezdiade osoki goure estiatu, ez goure nahiko; alfiz Jeluko bai, ezi grazia estiatzeko gal gitzaioren nahiz baizik.

5.— Bizitzaren gutizia handiak ahatzeraztin du Jinkoa, eta ezmaiten hamito gaizkien egitera.

6.— Mundian aberatstarzunak egiten die gizonaren handitarzuna, bena Jinkoa beitzen bertutek, eta egiazko merechimentiek.

VIII.— Aberats gaistoua eta Lazaro. — Luc XVI; 19-31

Bazen gizon aberats bat balousez eta lizko arropaz bestitutik, egun oroz apaldu handirik egiten ziana. Praube bat Lazaro izeneko haren borthan zagoen bedaillo, eta miñez betherik. Ase nahi izan zelakian aberats harey mahaiñetik erortzen zien phorrokiñetarik, eta ihourkere etzeien ematen zalkionak zoilki jaten zien haren zaurien bere mihiaz millikatzera.

Thelin zen bada praubia hiltzea eta eramanik ere Aingueruez Abrahamen [illegible] Aberatsa ere hil zen, eta hatzeman ehortz-lekhoia izan zen ifernio.

Noula mirik handienetan beitzen agitu zenin begien alde batzuetan eta ikhousi Abraham eta Lazaro haren [illegible]. Oihu arren egin zeoin: Abraham, ene Aita, ukhaizu nitzaz pietate! Igorzu Lazaro ehi phuntta bouste dezan hourian ene mihiaren aphur bat freskatzeko, ezi oiñhaze izigarriak gaisaiten titt-su gar horietan.

Abrahamek ihardetsi zeion: Ene semia orhit-zite zoure bizian hountakoiñak, Lazarok aldiz minak, orai bortxatuetan da, zu aldiz thormentuetan. Bestalde zoure eta Lazaro artian badago leze izigarria, gisa batez noun ezpelitake ihountik ere igaran hebentik zoueganat jin ezo edo zuenganik gureganat jin nahi liatekienak.

Aberatsak orduan: Aita, lederen otoitzen zutuet igor Lazaro Lazaro etxe aitaren etxeiala noun beitut bost anai; eta eraz dezan phartez egin dizen, eta segurta hetzen igaraiten dien gaizki amorretatik eta ihouere helarik ezteiten jin oiñhazetzeko lekhu horietara. Ikena Abrahamek deio ematen: Baitz Moisa eta Profetak, [illegible] bitza. Ez, Aita abraham, deio ihardosten aberatsak, bena nouzbait hiletarik iouraiten bazaie, penitentzia eginen die. Abrahamek berriz ematen deio: Ezpalinbadute ez Moisa ez Profetak behatzen, ezta ere [illegible] ez eta hiletarik phizturik jouraiten zaienak sinhetsiko.

1.— Ebanjelio sainduak aberatsa beithan aipatzen dian bekhatua da, amorruaren ezegitia. Arren hori bera asko [illegible] zori gaiztoaren eragiteko. Aberatsak Jinkoaren tresoriera dia, eta etzaie hainbeste mundutako gaizki berentzat [illegible] baliatzia. Eta Jinkoak [illegible] eztuenak egiteagatik eztu prokhetxurik eretzian tugun egin bidiak ezagutzen eta prokhetxuen!

2.— Izigarria da ifernia! Iban dien arimek hor tchorta aitzo handirekin eguneroko bizian, eta etzaie einarrik. Ithoitzek arren zer ezin egin behar aberats gaistoa ifernuri ez izateko!

3.— Egiazko sakramentia da ouste ukhezia mundu hountan bizirik ezbada izaterik. Mundu hountan igaraitez bizirik ezkeza bertzela beltzeko eta noula hebenko lanak eta phenak beitza bestela merezi [illegible] ezkiñan [illegible] izan zoumbaitek dutien viruri latz.

4.— Abraham Limboetan zen, eta egonta Salbatore eguniala artino, Aberats gaistoa aldiz Ifernian. Jurretik kanpo badira lau lekhu, bakara bertarean khantian: 1º Limboak noun beitzagozkan Lazaro eta Abraham; 2º haur ttipi batheiarik gabe hilen limboa; 3º Purgatorioua; 4º eta Ifernia.

5.— Ithoitz horiek idurikara emaiten die Ifernuko arimek bereak artha hartzen diela maite dutienen salbamentiaz.

6.— Orai ere eta ez bekhatu entzuten tugu elhe horiek: Badezia ifernu bat? Ezta ihouere [illegible] jin gaiza horren segurtatzera.— Mehatxuak ezta ihouere jiten, bena Jinkoaren bakardi, eta Jinkoaren liza da badela, eta ezkutu trountpatzen abal.

7.— Aruina beste mundutik jin beitekien baten erranak hobeki hountki gutiago eziez Jinkoaren elhiak?

8.— Ouste izateko da parabola hau egiazki gertatu gaiza bat bezela; noumbait nahi egia handirik abzeman beitzeko hori beithan: 1º Aberatsak

egia bidia dela Jinkoaren hountarzunen praubetasa helcriartia; 2º Jinkoaren khantu izigarri bat galthatuko dala eginbeda haren bethatziaz; eginbide hori arrazoinak baba ezagutcrarten, fediak dala ountsa bethcrarsten San Agostik eta Elizak haren oindotik dirie aberatsek behar dielo beterean eman praubet bere hountarzunen hamasgarren phartia. Ibori behen egiten zienian etzien batere gaizak gaizkiago jarraiten. Udari du Jesusek haboro galthatzen dala, soberakinen emaitia: Quod superest date pauperibus.

Soberakinen emaitia ezteitc erran bekhatu bat dela zeren den ez manu bat beina bai aholku bat Jinkoaren aldetik. Egia bada behen Jesu Kristoren Testamentuak ahal oroz aholkiak ere egitzen zutien, eta zorietatia etzen gaizkiago jarraiten. Egun ere praktikatzen baliade eleite izan haimbeste gastu behargabeko aberatsetan ez eta haimbeste thiratiaskatchipien eta haurtien artian

~~VIII III~~ IX.— Ezinbesteko Eskuzalak.— Ogenen Bekhatuen pharkatzia

S. Luc XVII; 1–10

Jesusek erran zian bere Discipulier: Ezin deitc mundia eskandalik gabe igaran. Bena zorigaitz hetarik emaiten diranentako! Hobe lizate halakoaren entzat ezot bizen lephotik gaintik eihera errota bat eta ourthoutki bezen 1) itchasoualat, eziez eta eskandal eman bezan haur ttipi hoietarik bati.

Bespa hounri: Zoure aurkhidiak bekhatu egin badu zoure Kountre, ezagutcra baitzik ez eragutcrar hutsa egidan berari, eta pobutcren bazaio, pharka ezozu? 2) Eta egunian zazpi aldiz zazpialdiz bekhatu egina yatik zoure Kountre, pharka ezozu jiten bada zoureganat eta errairen: Dobuit, pharka ezozu.

Ordian Apostolek errairen die Nausiari: Jauna, emeida handi ezazu goure fedia. 3) Bena Nausiak ihardesten deie: Bazunie mostaza bihia bezain handiko fedia, erran zinioke markuya ouio horiz herrouetarik elkhi hadi, eta itchasoan landatua hadi, eta errana eginlio. 4)

Nour da zietarik mittil bat ukheitiarekin bere lanetako edo artzainkako, erran leikona: Ziaui laster, et jar zite eneltin mahaian? Ezteroua segurkiago errainez, otsela ezazut aitzaria, tinka ezazu gerrentzia, eta ni zerbutcha jan eta edan artino, gero zihaurek jan eta edan dezazun? Nausiak badeiouela zorik mittil hari, egin dialakor manhatia? Ez arraiz.

Hbala hala diek ere egin durzienian manhaturik zaizkena, errazie: zerbutchari ez dutsak gira, egin behar guziena baizik ez dugu egin.

1.— Hobe lizate hiltzerik borthizarazi jasaitia ezkiez bethierekin zorigaitzaila erortia zointara segurki heltu behar beitc eskandal emailek.

2.— Bekhatoriari behar zaio bere hutsa eragutcrari ez bihotz gaistoz, edo ezin diogulakor haren ogena egos, bena bai haren hounterarteko eta halaz salbacharteko. Nundia, hiru egiten, berrcala khambia beite.

3.— Apostolek nekez atzemaiten die hainbeste aldiz phartkatzia, bena bedeu indarra tchertatzen die den lekhian erran nahi beita fede handi batilla, Jinkoaz berar emanik izan behar dienhartzan dianian.

4.— Urguilliak dutu bai fediaren argia ulhuntzen bai bertutiak gastatzen. Izan gitzan umil, ezkitzian fida goure indarrez, eta fediak argitzeko du gu bitharu Lagunari pharkatzen eragutzen badugu ezlugula egiten goure eginbidia baizik, hainitzez hobeki konprenitzeko duga Jinkoa nor den, zombat handi den haren hountarzuna, eta hartzaz berez laudagarri izanen gira goure lagunarey.

X.— Lazaroren hiltzia eta phiztia.— S. Jean XI; 1–54.

Giron bat Lazaro deitzen zena eri zen Bethaniako herri ttipian, eta hareklan zagotzan bi ahizpa Martha eta Maria. Maria zen emazte Jaun Salbatzaile unktatu zuena, eta haren ilea zuntatu zuena, eta haren anaia Lazaro eria zen.

adatsez

arrebak igorri zien Jesusi errantera: Jauna, zuk maite duzuna eri da. 1)
Berri horren entzuitaraki Jesusek ihardesten du: Eritasun hori ez tal
heriotzerako [illegible] bena bai Jinkoaren gloriatako, zalaz Jinkoaren Semia
iran dadien gorretasunik eta altxatuik. Orduan beharrik Jesusek
maite zituela Martha, haren ahizpa Maria eta Lazaro. Eta hatik entzuna
gatik Lazaro eri zela, egon zen oraino bi egun ber lekhuan. 2) Gero esan
zion berriz Judeara: Atzul gitzan Judealat. Dizipulieik ihardesten deie:
Nausia, orano berri Judioek harrikhaldutzatu nahi zuntzien, eta hor
berriz jouan nahi zira? Jesusek erraiten die: Ez ote dira hamabi orenik
egunian? Nourbait egunez ebiltzen bada ez da tropezatzen ikhousten
dialakoz munduko hunetako argia; 3) bena gaiaz ebiltzen bada, tropezatzen da
argirik ikhousten aitzinian. Ibaiek esan eta berriz dio: Lazaro gure
adiskidia lo dago, bena hatzarraraziko dugu. Dizipulieik ihardesten deie:
Jauna, lo balinbada, sendatuko zuzu. Jesus mintzo zen haren
heriotzaz eta hek aldiz uste zien mintzo zela lasaitzaz lo izatiaz. 4)
Ordian Jesusek agerki erraiten deie: Lazaro hil da eta bozten
niz zientzat
ensinbralakoz han, 5) sinhesteko hazezarien: gonazen arren. Thomas, Didyma
deithurik zenak erraiten beste dizipulier: Gonazen gu ere, et haretzin hil gitzan.
Jin zen arren Jesus, eta aurkeman zion Lazaro jadanik lau egun hartan
hobian erraririk. Bethaniak Jerusalemerik hurran zen, nourbait hamasei
estadiotan 6; ere hainitz Judio jin zien Marthaketa Mariaki
bere anaiaren galtzez ukhen zien phenaren ezkontzera. Marthak entzun
zian berain zarri Jesus hunera zela, jouan zen
egotz
zen etchen. Marthak Jesusengana heltziaraki erraiten deio: Jauna,
gurasoki iran bazina etzen gure anaia hilen; hargatik badakit orai ere
zer nahi galtzatzuik Jinkoari, emanen deizula. Jesusek ihardesten deio:
Zure anaia berpiztuko zaiku. Marthak erraiten deio: Badakit berpiztuko dela

azken egunean berpiztuko. 8) Jesusek erraiten deio: Ni niz pizkundea eta bizia;
ni berthan umherte dena, izanik ere hila, bizirik da. Eta [illegible] bizirik
eta sinhesten dian [illegible] ez da sekulan hilen. 9) Sinhesten duzia?
Thardesten deio Marthak: Bai, Jauna, sinhesten dut zu zirela Kristo, Jinkoaren
Jinko bizi aren Semia, munduan sortzera jin zirena. Hetz ta Elhe berehalaxe
lauda jouan zen, eta ahapetik erran aitzinean Maria, Mariari: Nausia hor da
eta galthatzen zutu. Ibaiek entzun zuenean Nausia han dela, jeikitzen da
bai
bethiereki, eta harengana [illegible] jouaiten da. Jesus etzen oraino
sartzuik herrian, han berian zen toki edzien bezhzian Marthak.
Thilaren
Horrazen etchen zien judioak, konsolatzera
mariari
zituen, ikhousiaraki zet
bethiereki jeikitzen zen eta [illegible] zuzen, erraiten diolarik: Badoaz
Sidagoko
[illegible] hobiala nigar egitera. Maria aldiz heltu zenian Jesus zagoen
lekhuala, ikhousi zian berain sarri, erori zen ahoper haren hanketara
eta erran zeion: Ah! Jauna, hemen izan bazina ez anaia etzen hilen.
Ikhousiaraki Maria eta haren lagunak bai eta bere lagunetara gan judioak
bere beithan
barnetik laxatzen da, eta handizki erauzirik, erraiten du: Noun ezarri
Jesus
duzie? Thardetsi zeien: Jauna, jin zite eta ikhousgaze. Eta Jesusek
nigar egin zian. 10) Judioek bere aldetik zioien: Sekzizie zenuen maite zian!
Beste zenbaitek aldiz ihardesten zien: Etzuena ikhousi itsu sorthuaren
ahal zerbaitez utsu zenaz, etzuelako hiltzen lagun bezhzatu
ahal zerbaitez utsu zenaz, etzuelako hiltzen lagun bezhzatu?
Berriz barnetik laxatzen deharik Jesus hiltzen zen lobiala: harpe bat zen
eta harri haudi bat harzian sarzian. Jesusek erraiten deio: Kendu
harria. Martha, hilaren arrebak erraiten du: Jauna, jadanik usaintzen
da, ezi hor da lau egun hountan. Jesusek ihardesten deio: Etzeizuta
erran: Sinhesten baduzu ikhousiko duzula Jinkoaren indarra eta gloria?
Khentu zien arren harria 11) ordian Jesusek begiak altxatzen tialarik
Zelialat, erraiten du: Ene Aita eskerrak deizut entzun naizalakoz.
Banakien bethiere entzuten nindurula, bena hau erraiten dut populu ingo

Judan haurren gatik, amorekatik eta sinbestez deran guzti igorri naizula 12) Ibiltz horietk erranik, bost artzor batetki. oihu egiten du: Lazaro jobitik jelki hadi eta berriz bizira giroan bourra hilik izan zena, jelkhi zen santkhouak eta lasterka egin zuen ezteikitik zuhurra bezala aldiz hil oihalez inguratuik. Jesusek erraiten du: Solta ezazie lego zulatzera. Ibanits Judio jin zirelarik Maria eta Marthagana ikhusiz zen eta [illegible]. Ibanits Judio jin zirelarik Maria eta Marthagana ikhusiz zen Jesusek egin zutiarnak, hartan sinbeste hartu zien. Bena beste eli bat joan zien Pharisienen ezkiltzera, eta her ikhusi gauzen erraitera. Ordian Apheiz handiek eta Pharisienek bildu zien Konseilha; zer arigira, zioien, giron haurrek egiten du miraikuilu hanits?! 13) Uzten badugu dezessere egin gabe guzuek hartan sinbeste harturen die, Erromanoak jinen dira, eta chahutuko dié goure Nharrialdia eta goure jentekira. 14) Ibetarik bateri Caiphas izena zianak, ourthe hartako Apheiz nausiak, erraiten deie: Ziek deusere ezta kezie; ezkutzie geroan ikhousten zien abantalla handia eta gizon bat bera hil dadien populuaren ordain, eta jentekiak arrastako jentekira bizi dadien. Ebziaz hori berartarik erran bena ourthe hartako Apheiz nausi zen berala, profetisatu zian 15) Jesusek hil behar ziala nazioniarentzat, eta ez choilki nazioniarentzat, bena orano lekhu urrotan bizi zien Jinkoaren haurren batetasa biltzeko. Egun hartarik eta aitzina arren ezkiten beste gogoetarik. Jaren hilerarzia baizik. Ere Jesus ezten hainbeste agertzen Judioen artiala artian habaro ebilten. Joan zen ere Efrain, desertiaren hiriallan zen lekhu batetasa, Ephraimeko hiriala, eta han zagozen bere discipulekin. 16)

1. — Othoitze hori zoin den simple, eta bai konfidantezkoa! Ibola behar gutuke gatik ere minzatu Jesusi: Deusek ere ezta hala zuentzaten Jesusen bihotza noula othoitze konfidantezarekin eginak. Egun bateri Jesusek erraiten zion Sta Gertrudari: Esaite egon zuntzera gabe othoitza egon zuntzen gabe konfidantzaka ozoarekin galthatzen diauzuen othoitza.

2. — Jesusek zuntzen du goure othoitza, bena zoin bait aldiz berantzen dezan zuri nazaikiazu emaitekis.

TABLE DE MULTIPLICATION

2 fois	2 font	4	6 fois	2 font	12	10 fois	2 font	20			
2	3	6	6	3	18	10	3	30			
2	4	8	6	4	24	10	4	40			
2	5	10	6	5	30	10	5	50			
2	6	12	6	6	36	10	6	60			
2	7	14	6	7	42	10	7	70			
2	8	16	6	8	48	10	8	80			
2	9	18	6	9	54	10	9	90			
2	10	20	6	10	60	10	10	100			
3 fois	2 font	6	7 fois	2 font	14	11 fois	2 font	22			
3	3	9	7	3	21	11	3	33			
3	4	12	7	4	28	11	4	44			
3	5	15	7	5	35	11	5	55			
3	6	18	7	6	42	11	6	66			
3	7	21	7	7	49	11	7	77			
3	8	24	7	8	56	11	8	88			
3	9	27	7	9	63	11	9	99			
3	10	30	7	10	70	11	10	110			
4 fois	2 font	8	8 fois	2 font	16	12 fois	2 font	24			
4	3	12	8	3	24	12	3	36			
4	4	16	8	4	32	12	4	48			
4	5	20	8	5	40	12	5	60			
4	6	24	8	6	48	12	6	72			
4	7	28	8	7	56	12	7	84			
4	8	32	8	8	64	12	8	96			
4	9	36	8	9	72	12	9	108			
4	10	40	8	10	80	12	10	120			
5 fois	2 font	10	9 fois	2 font	18	13 fois	2 font	26			
5	3	15	9	3	27	13	3	39			
5	4	20	9	4	36	13	4	52			
5	5	25	9	5	45	13	5	65			
5	6	30	9	6	54	13	6	78			
5	7	35	9	7	63	13	7	91			
5	8	40	9	8	72	13	8	104			
5	9	45	9	9	81	13	9	117			
5	10	50	9	10	90	13	10	130			

5e Cahier
(Suite)

Académie
de
BORDEAUX

Département
des
BASSES-PYRÉNÉES

Ecole Communale de Lichans



4e

CAHIER : Traduction de l'Evangile en langue souletine

Appartenant à Pierre Bonnix, curé de Lichans

Commencé le 17 Février 1910 *Fini le*

Librairie des Ecoles, A. THORINAUD — Montluçon (Allier).

5e Cahier
(Suite)

Académie
de
BORDEAUX

Département
des
BASSES-PYRÉNÉES

Ecole Communale de Lichans



4e

CAHIER : Traduction de l'Evangile en langue souletine

Appartenant à Pierre Bonnix, curé de Lichans

Commencé le 17 Février 1910 *Fini le*

Librairie des Ecoles, A. THORINAUD — Montluçon (Allier).

3.— Jinkoaitakene misioniaren egunetik hasita bi egunetako hamabi orenak bezala. Nonbait ere beharr dian indarra ukitzeko beteio Debriari, ordian data ene biltzia. Zien ahotkiak ulhunpetako ahotkiak diade, Jinkoua hartzen dudan gisatako ezta botsarik ukhaiteko.

4.— Gizon chuchenaren biltzia ezta lo suerte bat bairik, Lazaro entako berheziki biltzea etzen arozbatekoa. Gerozik izan da Marseillako Apheztkuja eta martxil dembora aren buruan.

5.— Jesusek erakousten du Lazaro hilik zela, beraiek ezpakicinan, egartatzez Lazaroren jabetzez galaz, erakoutsitako du zoumbat indarraz Jinkoaren indarraz betherik zen.

6.— Thomasen elkhia ederra da eta bihotzetikakoa; harekin berala jakin bezagun zer nahi gizon bihotzetik: hartzen Jesusek gal beno lehen ukitzeko.

7.— Estadiouak mendiko oraiko berehun metra balio zien.

8.— Arrahoste horrek erakousten du Judiouak ezagutzen ziela mundiaren ukhenzin, izanen den gizon Khorpitzaren, hala noula ezagutzen beitzien mundu hountarik Lauda ukhenen Jaguna Jesukristoko. Zorihouneko do-zoigaitzeko biritze eternala.

9.— Thorrek erran nahi du ezteta hilen bethikoz, haren Khorpitzak hobiaren arra ezpe bezizalako biela geroko bizizaren azi bat bezala, eta egun batez Khristako gela.

10.— Jesusek, dio S. Agostik, nigar egiten biela bekhatiak mundiaren ezbizian butian ondorio izigarriez. Nigar egiten du ere zeren bihotzez phartez Jerusalen gizon hilen bai aditzen, bai bozlariotan, bai hen phenetan. Jesusek Jinko bezala ukhen tu gizonaren sendimentu hounak oro, eta hounak santifikatu tu.

11.— Judiouak uzkian zabaroetan beren hobiak zilatzen zutien arrokan, eta harri batez sargia zerratzen. Ibalako zen Jesusen Khorpitzari eman zen hobia Ostiala santuz.

12.— Jesusek behin beno haboroton erraiten du gaiza sinheti ahal bezain pinkatz egiten zutian miraklliak zinela. Egiten zeltiala bere Jesukristazionaren Jinkoaren igorrirak zela bermatzeko, populuaren khambiarazteko eta fedez haren salbatzeko

Bestalde ikhusiz geragon Jesusek Hartharen jedia harridazten dian, hitzemaiten miraküllu bat, sinhesten bazion. Jedia oro gu beltharan, eta loura bethi eskas

13.— Jerusalemeko bidian etzion arra jiten ahal Jesusek sortzarez utsu zenaren egun zian sendatzez; sortarik itzbustean ahal dugun bezela Jesusek sortzarez utsu zenaren eudotziak eman zeien estonamentuäk; miräkuillu hortarik bada etziela Salbazalaren etsaiak guti erauzirik Jaunaren hitzetarik phiztiaz.

14.— Pharisiendak beialki ala bestela mintzo zirena Erromanoren Jaunaz? Jhesusek ezta. Ter nahi izenik Jesusek etzion kunetako Erromano baten craikitzia Jerusalemdik Jerikhoraino: etsiatik berak jakiñ izaten ahal haren nahia oro zela arinetan bertutiaren ezartia.— Erromanoak jin zien, eta hen Erromano ezeztatu. Hori heltu zeien bere Jesukoa hilerari zielakoz. Estaiaguri hek haren hoin themporalen begiratu nahiz galtzera urten Jesusek es kentzen zutzen hoien espiritualak, eta bai bamboran ordainik galtzen Esteragun egun hetk berala guk Franzian. Jhanits Katolikoer iduri zaie abiliki agiten diela Evrelijionian ez mintzatzez, aphezkiok bere buruen ez agertzez bena lotsa izan bitzien agitezkiokien aphaiu Judinek bezala.

15.— Caiphas izanda Jesusen etsaik borthitzenetarik bat, eta hargatik Jesukoa haren baliatzen zerbitzatzen da ohitzia asmatzeko Jesus-Kristen hilbiziak bai Judiauen artian bai nazione paganoen artian ukhen behar zutien ordorik hoinen aitzinan erazuntzarekin. Jhonek erran nahi du Judis Apherek, Evrelijione berria izan artian, begiratu tiela zutien photeriak Rombat nahi Jaunor eta injuntiziar bethenik zien. Jhonek erran nahi du Elizan ere Apherek Jutien photeriak sidelt manatzeko eta Sakramentuen emaiteko, ezticla eraiteltzik hen bekhatzealeko eta konfesatzeari, ez hen sanitu izatiari, bena bai bere buthan ikharcatzen dien Karakterari, edo Khrabantzen.

16.— Ephrem edo Ephraïm egun deitzen da Kalybeth. Jerusalemerik zarpi urrenen bidian da Bethelerek hullan, eta mendittto baten gainen, noiztik Begiak heda ahal Bethlaiko Pereako aldiak, eta Jesusek Jaunak bizi morta deitzen du ikhasesala.

XI.— Jerusalemerat egin zian azken bidajia.— Jhesusek Lazaraden eta Legatzia S. Math. XIX, 1-2; S. Marc X, 1; S. Luc XVII, 11-19.

Jerusalemerat itzultziareki, Jesus igaraiten zen Samariako eta Galileako Lurretatik. Jherrisko batetan sartziareki Lazaraden tu Jhesusek deitzen hamar lepradun, hurrun zagotzaletik eta otoitz egin: Jesus, goure Nausia, ukhazu pietik gutzaz. Jesusek ikhusi tian berain sarri, erraiten zeie: Joanzte, apherezt zien buriak erakuts itzatzie. Eta bidian joatzalarik heltu zeien leudotziek izatia. Jhetarik bat, ikhusitiareki bere buria sendo, itzuli zen Jinkoa goratik bidatzen zielarik et ahosper erori zen Jesusen hunetara, eta houra esker onik Samaritano zen.

Orduian Jesusek galdatzen zeie: Jhamarrak ez ziren leudotzi? Eta haren beste lagunak non dira? Arroz han bera baizik ezta agertu itzuli eta Jinkoari laudoriorik emaiteko? Eta erraiten zeio: Jeiki hadi, zoaz hire sinhesiak salbatu hai.

1.— Lepra edo bezela khozu da, eta ertzarzen hazez hartick etzien berak idurieki baizik ezzebazi batzuetarik ukhaitzen ahal. Etzebela eli batetan algarrekin bizi zien eta igaiten hurrun zieno behar zeien bere han izatia jeñolatu bi Taulat algarren kontutze jotzez.

2.— Ezta bekhatu egitzen Jinkoari hoinari ezker gaitzoa. Othoitze luzeren egitera da zerbaitzen ukhaitzeko, eta ukhen deia bai ezta memento bat etzemaiten eskerren kontutzeko. Jesusek bihotz gogor hoien izater hauts sinhesten du. Ezkergabiak gaizien ukhaitzak agertzen tu, eskerkonak aldiz Jinkoaren gaintiegiten.

XII.— Jinkoaren Semiaren jitia.— S. Luc XVII, 20-37.

Eta Pharisiendk galdatzen zeio: Noiz jinen da Jinkoaren Erresuma? Jesusek ihardetsi zeien: Jinkoaren Erresuma ezta jiten gizonen begien kontutzeko

gisan 1), eta ezta errarren ahal izanen: Ikhen da, edo han da, ezi Jinkoaren Erresoinua zien barnetan dago. Jesus Errain ere barzian bere jirjulez: Jinen da Bembora bat baizitan nahi beitukeze ~~bakharren egoten balentoz~~ gizonaren Semiaren ~~ekhoussi~~ ikhousi, bena hori ezta izaitze emanik izanen. 2) Gizonek errarren deize: Ikhen da, hantxe da, hantxe da. Ezitzela joinan, eztitzabiela jarraik. Bizi zoula ~~ez~~ baizik argitzen beitu ~~bakharrian~~ bakharrian jatorr piza Judioaren ~~ere kabiaren~~ relijiotik jinan Judioaren dian inbaziak zelutarrian Gizonaren jenak argitzen beitutu, hala hala izanen da Gizonaren Semiaren jiten den eguenian. 3) Bena aitzinetik behar du hanitz ~~spiritu~~ eta gutietsirik eta sufretsialat emanik izan.

Noula ere izan beste Noe-en eguenetan, hala hala izanen da Gizonaren Semiaren etan. Gizonek jan edanetan zien, eskountzen zien, ezkountzen zien, ezkountzarazten zitzian bere haurrak Noe-en Arkhan sartzeko eguenalano: jin zen Ukalde handia, eta oro galdu zien. Eta orano, izan den bezala Loth-en eguenetan: Gizonek jaten, edaten zien, erostin zian, saltzen zien, landatzen eta etchiak egiten; bena Sodomatik Loth jelkhi den eguenian, Jinkoak ~~zelutik~~ zelutik igorri zian surzko eta sopezko ~~kharri batzuk~~ erauntsi bat, eta oro galdu zien zian.

Jbalo hala bate Gizonaren Semia agertuko den eguenian. 4) Ordu hartan negatzen gauen dena, eta bere hatiak etxen barnen, eztadiela eraitz hetz. eramaiteko, alhorrian dena eztadiela gibelialat utzul. 5) Orhit zitzie Loth-en emaztiaz. Bere bizitzaren begiratzia ichterkhatzen dianak galduko du, eta horra galtzera uztea dianak, begiratuko da. 6) Erraiten deizuet, gau hartan biga badiabela ohian eta bata hartuzik, ~~bata~~ utziko da; bi emakume elgarrekin ~~haitzen~~ aritiateke, eta bata hartuzik, bestia utziko da. bi gizon bat alhorrian diateke, eta bata hartuzik, bestia utziko da. 7) Mintzatzen hastes diaiak ikasleiek erraiten diote: Gaina horiek noun gerthatuko dia, Jauna? Eta ihardetsi zeien: Noun ere beitata ikhusiko bil bet, hartara bilduko dia arranoiak. 8)

1.— Judioentzat Jinkoaren Erresoinuak erran nahi zian salbatzale eguerdiak mundia oro Espainiaren ezarriko zuela. Bena Jesusek ezagutarazten deiz hori ezta ela hala izanen. Jinkoak bere erresoinua egiten du arima laño eta obedientetan nun nahi ~~iran~~ dirian. Khristiak ~~zombaitek~~ Errelijionia eta Politika batzaren ezarten beitie, eta erpetie ~~ouste~~ uzten ahal Errelijionaren altchatzeak bere aldeko gizonen protestara ~~izatea~~ hellzen bazik, behar lukuke gogoan eman Jesusen elhe horiek.

2.— Jesus aldi hountan mintzo da bere adiskideri, eta nahi dutze aitzinean eragutarazi etsaiek hiltzen ahal dutzen segidak. Salbatzeaki lauda eta persekutzionen artian Apostolick hauts zenditzeko die Jesusen ezbeharretzis ukhaitzia, bena ezta laboro jinen. Jinen dira hemia saltzen eli bat, bena ezlatzeke behar ke ~~bakatu~~ jarraiki.

3.— Jesus jinen da bai mundiaren urhentzian, bena ordian agertuko da oroi ospe izigarri batetan.

4.— Mundiaren urhentzian ouste gabe jinen da gizonentzat, ouste gabe jin zen bezala Ukalde handia Noe-en denboran, ouste gabe jin zeiz bezala Sodomako eguiliot bekhatoroz surzko eibia.

5.— Salbatzaliaren azken jitiak oroen akabantza seña latuko du; ordian ezta arren behar ~~ikasi~~ ikasi nork bere salbatziari bazik Jinkoaren mentpeko izanez. Nork ere bere aitzinak ezarriko beitutu bizi kountuko gairetan, agituko zaio Loth-en emaztiari bezala gertigatuzik izatia.

6.— Ikhitziaren ouenhestia Jinkoaren nahiaretkin gure nahiaren bat egitez, horra noula eraikoutsiko dezagun Jinkoari maite deguela, eta horra noula keltuko gien bethiereko bizitzapatsiala.

7.— Mundiaren urhentzian Jinkoak noun ere beitira edireiten zian hartuko tu bere haitatiak, eta utziko ditu ~~ama~~ zira batak eta bestiak algarrekin, bena ordian izanen da den orozbaki bermatzia.

S. Agostolarik ezkutuko hartzen J. Kristori eraikuspenak, galthatzen deie noun beltzuriko bere gaiza zoruek. Jesusek itxaroaldien deie begien aitzinian erazoiz Judiouen artetxo ezkan zahar bat, bazirik ere arranoaruk beltzen dieela khoyatik nieltzara kurtzen izanagatik. Jboroek ezkan nahi beste Jaye ez beranoaruk bere konfiantzak hartzeko ondoko. Bainere gaistoaruk gaztigatuko. ere Gaistoaruk gaztigatuko beste askoren gaiza zoruek. Dien lekhian atzemanik.

XIII. — Alhargunsa eta Jaye gaistoa. — Othoitza.

S. Luc XVIII, 1-8

Jesusek alegia ezo parabola hau ere ezarten zian populuaren begien aitzinian, hari erakoustetko behar zicla bethik othoitze egin, eta ez jetzula ukhuatu.

Bazen zioan, hiri batetan juje bat Jinkoaren beldurrik gabe bizi zena, eta gizonen aspalarik ere ekhina gizonetaz. Bai hiritan egoiten zen alhargunsa bat haregana jiten zena, eta galthatzen zuena bere etsaiaz justizia egin lizon. Bena denboraz etzian deusere egin. Gero bere buthan igaran zien: Ez bai lotsa Ezbai beldurrik Jinkoaren ez eta acholarik gizonetaz. Nahi dut ertsuden Jinkoaren beldurrik, ez eta gizonez acholarik, bena zertatko dudan alhargunsa hori nuiz nahi ondotik, justizia egineraziko deiot beldurrez eta azkenian jin nahidan zerbait kaltoen egiteko. Esan ere bazian Jaunak: Entzun itzazie juje gaisto horren ehiak; eta horretarik landa ez duri zaizkio Jinkoak ezkutiala bere kurzentzan sar eraziko bere haitatiak gai eta egun oihuz ari zaizkonak zaizkio ez duri zaizkio berantzko biala her lagunzoa emaitia? Esaiten deiziet bostenduko Jinkoaren egiaren biala egaziko biala. 1) Bena Jizonaren Seinia jiten dalakoan atzemanen othe dia, zien ounez, fedezik kurrian? 2)

1. — Gaitik eraldarik zidenian othoitze egizie, eta kurraz iraiz; ezta berantzko Jinkoaren egitatiak, eta Jobferska zaristatuen du topatuten allchatzez, eta topiazten gaztigatzez.

2. — Jesusek nigor egiten du gaure fede eskazar, eta kotsa izateko da orano gutitzeko Jesukristoren fedezaren. Bela askoren demboretan. Fediak du othoitzia egiaarten eta iraipeneki egiazarten. San Agostinek dio fedezik ezten lekhian ezteta othoitzerik.

XIV. — Pharisiena eta Publikanoa. — S. Luc XVIII, 9-14.

Beste parabola edo alegia hau ere Jesusek ezkan zian zoumbait bere buriak justotzat eta beste guziak bere beithan jidatuten zituentzat, pastentzat aldiz, phurtu eta gutietsi baizik etziren entzat: Bi gizon igaran zien Templuala otoitze egitera, bata Pharisiena, bertzia Publikanoa. Pharisiena, buthik zazpatarik gora, gisa hauntatu othoitzia berartan egiten zien: O Jinkoa, eskerrak emaiki deizut zertatko eniza beste hainitz gizon bezala ondoan, usurpatzaile, eta lapurren ezpatzaile, ez eta ere horietsi den Publikano hori bezala. Bi aldiz astian barour egiten dut; emaiten ere badut detsun dutudan orotan. 1) Publikanoa aldiz hurrunik zagolarik, ezin ezarten phekatzen begien zelialat altchatzera, bena bulharra jotaz zioiarik: Jauna ukhazu pietate ni bezalako bekhatoriaz! Esaiten deizuet hau etzuela etxerat barphartzuriik, eta bertzia ez: ezi bere buria apaltzen duenak altchatzen dianak, izanen da apaltzuriik, 2) eta bere buria apaltzen dianak izanen da altchatzuriik.

1. — Jinkoaruk lagundu urguilluturik eta gizonetik gutietsten eta saiechelarat uzten die, bena ere ezta ejiazki apphal edo umil izatia deitugun kalitatez edo bertutez ukhatzia. Egia hau da: oro Jinkoazaziik jiten zaizkula, oro bai harenganik zuhurtzia eta bekhatore arki esteiarrak zirudela Jinkoaren graziez eta dohainez gutiera jitetik ephanchatzeko. Jinkoarentzat izan behar du gloriak eta ohorrak, gure etzat apphalmentuek eta gutietsek. Urguilluturiak aldiz berartarik bakotxa bezala kalitatejeta bertutiak ditzutatzen tu eta khantutzouak gutietsten.

2. — Jboroa ezkan bat atsolutoki ounts emana, eta Ebanjelio saintian baizik atzemaiten ezteua: oroek ounts hartzeko da, bai eta ere pratikatzeko.

XV. — Diborsa. — S. Matth. XIX, 3-12; S. Marc X, 1-12; S. Luc XVI, 18.

Jbantik jelkitziaraki Jesus jin zen Judeatko barterretara, Jourdanetik ohaitzaz haratiala. Jban ere populuak bildu zien haren ondoala, eta oki zian bezala, hari den bezala eraikasten. 1) Pharisiuak huillantu zeitzon haren tentatu beharrez, ezkan zeien arazo: Jbazu doza gizonari bere emaztearen igortzeko zain nahi? arrazoentzat? 3) Jesusek erraiten deie: Zu manhatu deizie Moisesek

Thardesten deie: Noisak hazuti du urten delako askia batez ezkontzia eta gero igortia. Jesusek ordian: Ezkuntzia irakourri ezin dautsa hatsarian egin zianak, egin ziala gizon bat eta emazte bat, eta erran ziala: Horrogatik gizonak utziko dio aita eta ama eta emaztiari estekatuko da, eta biak bat direla bat aragian? Hholaz ez dira gehiago bi, bena aragi bat. Gizonak arren ezkontzako berhez zer ere jinkoak josi beitutza. 3) Pharisiuek berriz erraiten deie: Zertako arren Moisak manhatu du igorten delako ezkontzia, gero igortia haizutz? Thardesten deie: 4) Zien bihotz gogorregatik Moisak haizutu deizie zien emaztin igortia, bena hatsarian ez zen hola. Nik arren erraiten deizuet: Nourbaitek igorten badu bere emaztia beste gizon batekin nahasi gabe ezteiarik, eta bigarren bat hartzen, haizek adulterioua egiten dau. Eta ogendanetan da, eta nourk ere ere emazte bere gizonaz igorria hartzen beitu, bera adulterioa egiten du. Ikhasi ziren dizipulieik bere gaizaren gaiten galtho zoumbait egin zeutzen, eta erran zeien: Nourbaitek bere emaztia igorten badu eta beste bat hartzen adulterioua egiten du haren eretzian. Eta emazte batek urten badu bere senharra, eta beste bat hartzen harek ere adulterioua egiten du.

Dizipulieik ordian erraiten deie: holaxe bada gizonaren eta emaztiaren artekoa izatia, ezta komeni abantaillo bat ezkontzia. Jesusek thardesten deie: Ezin orok hartzen ahal bere beithan sarearazten ahal eratxapen hori, bena batzuk zoumi ere emanik betzaie. 5) Ezi badira zenbeitzuek eunuko ere jaiotzetik hala, eta batzuk eunuko gizonak egin izan ezkontzeagatik, eta badira eunuko ere beren buruak egin dituztenak zeruetako erreinuagatik. Hartzaro ezin dezake hori batek sortzaro beste bat gizon egitatez eta arkeman zombaitek. Eztau nihaz zeruko erreinuaren segurikago galtzeko. Gizonaren espiritu berberenbat orano nori beraren nahiz, zeruko Jinkoaren aitzago hartzeko. 6) Entzun ahal dizuak, entzun dezala.

1.— Jesus Perea gaintik zabilan noun gutti laitzuen etsai gutti baitzuen

2.— Judio legiaren beraren arabera etzen aski gizonaren zoin nahi bere emaztiaren igorteko, idunitara emaitzen zien bezala Pharisiuek; ez arrazoin hauti bat behar zen izan haren igortzeko.

3.— Ezkontzaren batzuzu ezin hautsizko iran da mundiaren hatsarri hatsarriz

Jesusek ezin batzuzu hori arra ezkontzetan ezarri baitzik. Ezkontza Jinkoak egin du gizonaren izatia bezala; ere ezkontzaren gaiten egin legiak ezin aldatzen ahal.

4.— Moisaren legiak haizutu zian emaztiaren igortia soulaxe ezo halako gerthakizunen zoren populu judiua zelakoa zen gaizki ikhasia noun ezpeitzeitzon posible ezkontzaren osoki errespetatzia. Gaizaren hauzutzez arren hanitx bekhatu, eta ikhasketariak begiratzen zen.

Lege berrian ezkontzaren eraguntza handiago da, grazia naturakazaren flakezien gortzeko nasaikiago emanik da, eta ere hartakoz Jinkoak galthatzen du ezkontzaren legiak osoki begiratzik izan ditian. Egun arren adulterioa ezo fidel ez izatiak emaiten du algargenik berheretako ahala, bena ezta haizutzen diborsa, ezo bada beste batekin ezpatatzia. Ikhasiak berak dutu osoki soltatzen berhezirik dien senharemaztiak, eta haizutzen bizi denari beste lagun baten hartzia.

5.— Oroek ezkie eraguntzen bizigintatiaren soltatzeuna, eta bertute hori ezkio ikhasketa begira grazia gabe.

6.— Bizigintatia haitz pratikatzen dianak eta Jinkoaren amorekatik, eramaiten du Kristian Aingurien bizia, eta hek bena haboro merekimentu haborekin.

XVI.— Jesu eta haurrak.— S. Matth. XIX 13-15.— S. Marc X, 13-16.— S. Luc XVIII 15-17.

Ordian Jesusi ekharri zeitzen aitzinalo haur eli bat eskuak gaiten jartzeko eta otoitze egin zeraan. Dizipulieik aldiz kurzunteraraten zutien. Bena Jesusek, ez entzutearekin ikhasketarik berak, erraiten deie hori ikhasirik gaizki hartu zian eta erran dizipulier: Uz itzatzie haur ttipi horiek enganat jitera, eta ez kurrunt, ezi horiek idunitzat da Jinkoaren Erresuma!

Egiaz erraiten deizuet: nourk eta ere erpeitu haur ttipi bat bezala Jinkoaren Erresuma ezta han sartzutke. Gero begiratzen zielarik eta eskuak gaiten eraraten beitzitzaien zutian.

1.— Behar da ihaur bat berala izan inoiz umil eta Elizaren eskupeko,

XVII.— Aberastarzunen lanierra.— S. Matth. XIX, 16-30; S. Marc X, 17-31; S. Luc XVIII, 18-30

Bidian abiatzen zelarik, huna nun jiten zaion mantiku garbe bat belhaitik eta,
esaiten zelarik aitzinian, errakten: Nauri hiruna, zer egin behar da bizitze
bethierekorraren ukhaitzeko? Jesusek ihardesten zeio: Zertako ari zakitzat
galthoka duntsa denaz, eta zertako deitzen naizu huna? Ez ta bat baizik
hunnik, Jinkoa. Naki bariza bizian zarthu, begira ezatzu mandiak.
— Zoein, galthatu zeion gizon gartiak? — Erazutzen hizu mandiak: ezturu
bestem ezvarztarekin zihauren emaztiaz, ezturu kalpo nahasterik ukhenen: ezturu helen,
ezturu ebatsirik: ezturu faltsugouarik egonen: zaure aita eta ama ourhoratzen
hura; zoure laguna hitzaur bezala maithatuko duzu? Gizon gartiak
ihardesti zeion: Nauna, mana horiek oro begiratu tit ene gartezarotik.
Zer baratzen zait oraino egiteko? Jesusek ze egiten deio, maithatzen
deio? Bat eskatzen duzu; Naki bariza izan perfect, zoaza, sal ezatzu
ontasunak oro eta diharia emazu praubei, eta zelian ukhenen duzu tresor
bat; gero etorri eta jarraiki zakitzat. 2) Bena arsten ekhe horiez behotza ukhuntuzik,
jouan zen ezinago tristetuki, zeri baitzutian aberastarzun handiak.

Ordian Jesusek so egiten zielarik ondoan zabiltzen, errakten du ikasleei: Zoin
neke den aberastarzunak gartiren Jinkoaren Erresouman sartzia!
Ikasleiak estonatzen dira zagitz horiez, bena Jesusek berriz mintzo delarik,
errakten deie: Ene haur maitiak, zigarri neke da aberastarzunetan bere esperantza
ezarten dienek sartzia Jinkouaren Erresouman. 3) Aiseago da khamelu bati zulo
chilo batetarik igaraitia gizon aberatz bati zelukoz Erresouman sartzia!
Ikasleiak ezin gehiago estonatzen dira, eta batak bestearen ondoan: Bena
nour arsen izaten ahal da salbatuzik? Jesusek so egiten deielarik, errakten
deie: Giziakoek ezin diokete egin; bena Jinkouarekin bai, ezi 3) Jinkouarentzat ezta
deus egiten ahal ezteunik.

Ordian Petiri hasi zen galthatzen: Bena guk oro utzi tugu, eta zoaz ondotik.

Gabila, zer arran izanen da gouretzat? Jesusek ihardetsi zeien: Egiazki errakiten
deizuet: Zuek oro sarraiki zidenak eni, bizi berriko egunian, nouiz eta ere gizonaren
Semia jarriren bertate bere Aundi tarzunari emanik Daviden Tronouan, zuek
ere jarriren zideze hamabi tronotan Israeleko hamabi lenien jujatzeko. Eta nouruk
ere utziren bat edo etxeak, edo anaiak, edo arrebak, edo aitha, edo amak, edo
emazteak, edo haurrak eta bere lurrak eneGatiyeta Ebanjelioagatik, eta ukhenen dutenak
ehun aldiz oraino. Ukhenen haboro mende honetan etxe, aita, ama, haur, eta lur, gaizki erabiliriz ireiten
eta, jin behar dian mendian, bizitzze bethierekoa.

Bena ere ordian lehenetarik hanbat izanen dira azkenetarik, eta azkenetarik
hainitz lehenetarik. 3)

Ikasiz hoiek erran nahi hi:

1.— Erazutzen Badeitarie Kalitate bat Jinkouari bazirik ez dauzkuna, erazat ez ere
eta oroen aitzinian, Jinko nizala. Ouste izateko da gizon garte hark ebiala
Jesus beithan ukhoustin gizontarzuna bazirik. Jesusek egiten deitzen galthoueik
ezti berte ehederik haren gogouetatkartia bazirik eta sendimentuz khambiatzeko
bazirik.

2.— Mantiku garte hareik graziaren deia entzun bahu, behar bada apostolen
eta santu hauti bat bilhatuko zen eta aldiz teologo habiaen arabera, ukhen
egiten bada bokazionian zelhe ere zien animan bai eta anima
izan du bokazionua galtzen eta haretz jabetuko. — Jombat ezta oraino ere
ophergouako, komentietako, eta misioetako botkazinia galtzen aberatsen eta
munduko hautien artian! Jombat arima galtzen aberastarzuna
bilhatzen eta ken begiratzeagatik! Praubiak ezpiada lanjet hortan, barkatuko
ere izous diade.

3.— Jesusek nebon bere errana esplikatzen du; ezti aberastarzunek zelian
sartzetik ephan chabren, bena bai hire esteleki izatiak, eta hor gaztia bebarbiak.

Bestalde not aisa da aberastarzun estiekin denaz ezti. Dihariak
bihotza gogortzen du, eta karitatia ezerezatzen goure beithan. Ibultako gizon
ounsatto emaiten zian praubei, edo heiei kontu eskatzian, eta aberastu deia bai
zikhoitz bilhatu da.

J. H. J.

+

1.— Ibilbide horretan zehar bat zen Judiuen artian zerbutchatzen zena erakoustecko gaiza bat zombat nekez eta ezin egin ahalko zen; hala guk erraitendugu ere hilko Gaiza baten zen beno handiago udazkarteko: Bekhi bat kontuak igaran bati.— Bitz horri jeuzten espiritazionear laguntuik egiia bera da, ezi aberats bat bere kontuarzunari Jinkoari beno haboro estekirik bada ezin deitzeke salbo, ezin deitzeke zelian sar. Salbatzeko behar du mundutiko gaizkeriak bere behotza soltatu, eta hetarik beden pharte hoin bat obra honetan igorri.

5.— Jinkoak aberats roumbaiti emaiten du bere kontuarzunez ez esteki izateko graziа: halaz bizi diza praube batia bezala, eta bere aberastarzunak baliatzeitic Jinkoaren eta lagunaren kontura. Ibanitsi emaiten diee heiñ egi batetan bizitzeko gogoa, halaz beren sobera kinetarik zerbutchatzen die esteiari dienen urgaitzeko, eta obra honen Jinkoaren Errexumaren kurrian sartzeko.

6.— Jinkoak munduu kontan berian hanits aldiz sarratzen tu hari bihotzer, eta oro ubzirik, emaiten deiak, beno berherezitzi emaiten deitze hoin espiritualak kurreckeck beno ehunetan haboro bakiz diak. Santu izatiak emaiten tian bortxoiak kontsez handiago diade ezin mundiarenak, eta hen ondotik ukhenen tugu Jelukoak.

7.— Estonatzirik giza behor bada entzuter Jesusen parrakizaldo emanik dien sarren artian aipatuirik dela gaizki erabilzirik izatiak, edo persekuzioiak beno goure jedia bizitzo bater, hori aisa kompreni giniu. Zer behar du izan munduu kontan goure gogoetarik ustenak? Jelaren izabartia. Arren jelkoz merechimentuen izabazarliak, persekuzioiak, egiazko sari eli bat diade munduu kontan Jinkoak emaiten dizkinak. Santiek oroek egiazko loria bat atzeman die bere Buruzagia bezala gaizki erabilzirik izatian, eta hen gozo handia zen bere bizitzaren emaitia. Nouri ere izan bat bizitzaren gozo emaitia gouretzat.

8.— Jinkoaren Errexuman sinistes dena izan. Bada baita hanits arzina bokazion sortzez eta graziа ukhenez behor zukienak izan eben elkhiatan, eta

espezialki beren bein gaintzirik bertze umilago, eta Jinkoaren zerbutchatzen satisfatzeko diren eli batez. Jinkoaren beithan ezta merechimentuia egiten gaizaren handitzik bena bai haren egitian erarten dena amodioak.

XVIII.— Miñabetzko langiliak.— S. Matth. XX, 1-16

Zelestako Errexumak itsuri du Aita familiako bat goiz goizian elkhi zen bere miñabesialako langilen biltzera jelkhi zena. Langile bakotchareki denario bat hitzartuirik igorri zutian miñabestialat. Berriz ere hirourgerren orenari elkhi zen, eta ikhusi zuenean khanpian lanik gabez egoiten zeinak, erraiten diei: Zuenak zuek ere ene miñabesialat eta ikhusten dena emanen deiziet. Jouan zien. Elkhi zen ere zei eta bezperatzi gerroz orenian, eta bertze egin zian. Arkenetzor elkhirik zanetka gerroz orenian atzeman zutian beste eli bat han zudenak, eta erran zeien: Zertako egunu oro hemen igaraiten duzie deusere egin gabe? Ihardetzi zeien: Ihourtzere ezkutiatzen lanialatko hartu.— Zuenak zuek ere ene miñabesialat, zeien erran. Bai ere Arratsa jin zenian, miñabestiaren buruzagiak erraiten diio bere mithil gabeziari: Deitu itzatzu langiliak, eta emaiozu bakotchari bere saria, hasirik azkenetarik eta hemen birikoretarik. Ibanetka orenetan jinak bat gaizki hillantu zien eta ukhen bakotchak Diruz bat bere denarina. Hetarik landa hourbiltzen dra hemen birikoak, eta ousta zien zabal haboroen ukheitia, bena etzuen ezpan bereala bakotchak denario bat bere baizik. Eta haren hartzianetki movmouritzan ari zien aita familiakoaren kontra, zioiclarik: Zer, azken hiek ezta oren batez lana baizik egin, eta gu egun osotko beroua eta nekia egoni dugunetkin baizik egiten zaituzu?

Bena hetarik bati buruz nintzo delarik, Aita familiakoak erraiten diei: Adixkidia ezteizut egiten ozenik; etzuenian hitzartu enetkin denario bat? Zoaz erazu arren jiten zaizuna, eta zuenaza, nik nahi dit eman azken honi zouri bezain bertze. Ebzaita ezantza jiten zaitanaren egitia baizu? Begi gaistoz behor bertzia zuegin houn nizalatkoz? Ibolar gi Ebenak izan dira azkenak, eta azkenak ebenak, ezi bada hanits zeithirik, eta gati hautatuak.

1.— Jesusek Judaioekiztat, hartan zen elkhitzaren elkhitzian, gouze leioraren altian, egoenak bazien hamabi oren, eta hanketa gerrena Jesu gouze araztalteko bostorenak

2.— Jaitxoaak gizonak oro, eta bere haurrarekin, zeitzen tu bere zerbutchiala bena hamits diztakoz praswinez, lanez, eta munduko banitatez betherik, ezta entzuten haren botza. Gumbaitek izaiten die bere haurzaroko seni ineentu hounetan, beste eli batek badie beharra naturalk egiazko zoriak eman diotzan, beste eli batek ezte bethiereko bizia, antsiarik zatiarteraz bainiz, hantzia. Jesus dira bederen arkhen oraino gizonak orduan vrenian diztiaren ukhaitzko lanian aritzeko, hiltziak ezta hounak atzemanen bekhatuzko estatuan!

3.— Jaitxoaak emanen du bere zerbutchari Jesus Zelia denaritzaz aburutan emanik dena, bena zertako den chinago chuchena, emanen du bakotchari bere merechimentien araberako saria. Sainttien zoriontsuna, hala nola damnatuen ikhaskaben zorigaitzik ezta oroentzat bardiñ. Ibanis aldiz Jaitxoaganat azkenik utziaiek ordantzuko grazian bizi direnak gainditzen tie bere bihotzeko guiaren hantziak, eta holaz arraparatzen bekhatuan ligaren demb egunak.

4.— Jaitxoaak salbatuetik izatera deitzen tu gizonetarik saldo bena hetarik pharte handia bukatuzen dira graziari. Aito famillakoaren zerbutchian ez partzez; ere damnatuetik izanen dira. Ibarra zorigaitz handia. Deratela arren khristo hounek su har bekhatuzen Jaitxoaganat utzularzteko, Ebanjelio sainttiaren pratikala jeuts osten biltzeko, eta munduguzian misione katholikoaen instentzeko, eta ahal bada hedatzeko.

XIX.— Jesusek hirour gerren aldikoz anontzaten du bere Pasionia.

S. Math. XX, 17-19; S. Marc X, 32-34; S. Luc XVIII, 31-34.

Eta nonla bidian beitzaren Jerusalemerat igaraiteko, Jesus Ibamabain aitzinen zabilan. Ibourak aldiz harritutik haren ondotik zenatzen, bena beldur batzu hauzi zeti. Borriz bazterrarinik, hartzen zaie erraiten zer gertatzen behar zuien gertzatu. Ibarra arren baikan atzera Jerusalemerat noan

igaraiten gaen Jerusalemerat, eta Gizonaren Semiaz Profetek iztiri baitu tzarik oro izanen dira betherik. Saldunik izanen da Opherezgehienik, Estkribu eta Zaharren; hiltzera kondenatuko die eta emanen Paganouen esku etara. Eskernio eta thu egiten die, azotatuko die. Eta azotatu ondoan hiltzeraiko die, bena hirour gerren egunian pizkituko da.1) Bena erran hoietarik Apostolik ezein dena konprenitu; elha horiek misterio bat ziren hentzat. Jesusek erran ezetzen ezen dena hen beitzan sartzu.

1.— Jesusek chehetarzunik handienak emaiten tu bere hiltziar, Apostoliak haren ikhoustera adela ahal litian. Gertatzaldi hatz horiek eluketke behar eskandaliatu, ezi deusek ere bena hobeki probatuko du Jesusen Jaitxoaren izatia.

Sofituko du, nahi beitu, eta haren beitzan bethetako dira Profetek Mesiaz erranak.

XX.— Zebedeen Semiak.— S. Math. XX, 20-28; S. Marc X, 35-45.

Ordian Zebedeen Semen ama hurbiltu zen Jesusengana bere haurrekin eta Adhorez eman zen haren aitzinian zerbaiten galthatzeko. Jacques eta Juanek erraiten diote: Nausia, nahi dugu galthatzen deitzuguenak oro eman digazutzen. Jesusek erraiten die: Zer nahi duzie zuentzat egin dezadan?2 Amak ihardesten deio: Hautsa ezazu ene bi semiak jarri dezan, batà zoure eskuñian, bestia zoure eskerrian, zoure Erresuman.1) Bena Jesusek erraiten die: Ez dakizie zer galthatzen duzien. Edaten ahal duzieia nik edan behar dudan kalitzia, edo batheiatzen izaten ahal nik batheiatzerik izan behar dudan batheiatz?2) Ahal dugu, ihardetsi zeien. Jesusek erraiten die: Bai edamen duzie nik edan behar dudan kalitzia, eta batheiatzerik izanen zaiete nik batheiatzerik izan behar dudan batheiatz.3) Bena jarririk izatia ene eskuñian eta eskerrian, ezta eni emaitia; Johain hori bentzat da zoumentatu Aitak adelatu beitu.4) Beste Ibamarrak, horren entzuntiarekin khehatu zen bi anaier. Bena Jesusek bere gana deitzurik erran zeien: Badakizie

narionen aldo gaineko birjinak naussigorra bat hetan bakoitzeli, eta bere aitzindarieck eskutan jarri ebanjelikuen berriro. Erraten hala zien artian: Ybandiemik izan nahi duena zien artian izan gu adiela zuren zerbutchariak.

Bai zien artian beheno izan nahi duena, izan gu adiela zien zerbutchariak hala nola Giza-onaren semia etzaiok jin zerbutchatuerik izateko, bena jin zerbutchatzeko, eta bizitzian emaiteko bere bizia emanez jende salbatzeko, salbatzeko. Gero jo-an zien Jerikoerat.

1.— Dizipulien artia zen Jesusek Erresoruna bat Salomoruena aduki zuela. Ybarra gerk ekharten zian Jacques eta Jouhanen ama bere haurrendzat beheno ekhien galthatzera.

2.— Jesusek hautsi maite zutian Jacques eta Jouhane Aportoliak, nahi bezi bitzeman bohain bat, bena hek galthatzen diena ezkaite emaiten zeren salbaraliak ezkien beharr izan Erresoruna batetako Erregue handian. Eta aldiz hauzak maite tialako seña-erik hau diena da bere Kalibarioan exatian phartaliaut egitia, erran nahi beita bere sofrikariouetan eta bere biltzean phartaliaut egitia.

3.— Jes Jacques beheno Aportolia da hil zian dena Jesusentzat; Herodesek ukhen zian Ephesa morroztzirik. Jouhane Jouhane Ebanjelista izan zen alde heretikian sarthurik, eta gero bat misiik gabe jelkhuik zian zen desterratuerik eta igorririk Patmos deitzen zen isla batetara.

4.— Izanen dira Jesusen egiazko Erresoruan, zelian, beheno ekhiak emaiek, bena ebilki merechitu tienez.

5.— Enc Erregegoua, dio Jesusek, bezter hauntki egitelo Erregegoua bat da, enc adiskidiak, erran nahi beita zelian gorroztik izanak diade haboroenik lanian eraunsi dienak bere lagunen zorizkoruna entzutrat, bere lagunen salbamentu arentzat. Ybarrak datuz maitezik, ezi hek naie imitatzen ahalegatzen den bezain bat.

6.— Ekhe horietik erakoustea bat sendi-ezuela ukhen beharr ekhien populieu

Aitzindarieck. Orrita beharr ekhie burutagizoua ukhen diela ez bereu haunetan bena bai bere lagunen haunetan. Ybarra Ereklijione Katholikoaren erakoustea bena zumbat kostatzen kurruin dien gogoeta dezatark hautsi Katholikoak bere aitzindari gouar baliatzen dienak bere nahien bethatzeko, eta bere haunaren zirvitetako.

XXI.— Jeriko-eko Utsia.— S. Luc XVIII, 35-43

Jesus Jerikoerat hurbiltzen ari zelarik, hauna noiz utsu bat bide bazterrian eskale zagoen jarri zaion 1) entzuten ari zela ortzia igaraiten zela, galthatzen du zer zabilan. Erran zeion Jesus Nazarethakoa igaraiten zela. Ordian oihuz hasi zen: Jesus, Dabiden Semia, ukhaz nitzaz pietate! Eta aitzinian ebiltzen zirenek gaxtoki ari zeitzon ichilari beharrez. Bena harek orano gorago oihu egiten zuen: Jesus, Dabiden Semia, 2) ukhaz nitzaz pietate! Jesus ordian ukhuela zen eta manhatu zian ekhar bezien aitzinala. Hurbildu zenian, erran zeion: Zer nahi duzu bar egin dezadan? — Jauna, ikhusoz dezadan, deio ihardesten. Jesusek ordian: Ukhen ezazu, Zoaz, sendatu zaitu. Eta utsuak berehala ikhusten du, eta jesuren ondotik dabila Jinkoaren gloria kantatzeko. Populuak ere gauza ahal miraklu hori ikhusirik, hasi zen Jinkoaren laudatzen.

1.— Utsu hau eta hurrunkiago aipatuko dugun biga algarrentzat hartzen dire, eta batek bakarrik dudarik bata hirian sartzean, bestea hantik elkhartzean sendotu zuela. Bestalde bi miraklu horiek bat erakoustea emaiten dutela; utsuak gauzatik ohartzean ari dira, eta haboro dena oihuz galthatzen die sendotzeari. Nahi tic ichilazi, bena bis u haboro bazirik ezkie egiten, eta Jinkoaz entzuteko dira.— Mundutako abil oustek nahi gaituztelic ephanchatu jendeen aitzinean ikhusteak ezkeztetik, goure jediaren ohartzetik, eta beharrezkoan haren laguntzatik.

Gutt ere egin dezagun utsu hek bezala eta hauzak bezala iraunen gira ignorantzian.

2.— Dabiden semia deitzen dutenean ziran Jesus, Salbatzaile zela eta egiazko Jinkoaren profeta zela.

XXII.— Zachee.— S. Luc XIX 1-10

Jesus Jerikoen sar eta hirian gaindik bazoan. Eta noiz hau bizi beitzen gizon bat Zachee deitzen, Publikanoen aintzindaria buruzagia, erinago aberatsa, Jesusen

Ikhousteko ikhousteko ikhousteko

noien gizonak jiyatzen beitatu galthatzen ic declarik khountu eman miner, erran nahi beste graxier.

3. — Munduko haundiko sariek idurriarten die Jeliko zori hounа zoindar Jinkoaruk errekompensatzen beitatu bere zerbutchari hounak beste aiherik ezteinak ukhen burrian haren gloriaren cherkatzia baizik

4. — J. Krist jinsto eta houn da, bena ez Errege ahal eta Aita jlaku bat. Grazia eman deizkunak Khosta izan zaitzu bere odola, bere bizia: ezta nahi arren gutietsirik izan ditian, bena balia ditian gouri bertuten eta merechimentien handitzeko

5. — Gizonak eztu jinkoari galthatzen ahal zertatko bizia eman deion Dembora hunez baliatu behar du betti izanen direnaren viabatzeko Dohakabeen artian jizatteko asiki da zerbutchari nagi izate [illegible] [illegible] [illegible]

Eta Mariaz gaizki mintzo zaien: ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

Dizipulietarik ~~[illegible]~~ batek, Judas Iscariotak ~~[illegible]~~ (batek beno ~~[illegible]~~ gehiago) ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

Ladeuzii: Jesus Kristoren eriterra zirelle! Thartetarik Gurik Jaunak 2) Jesus bekarra badiela eta berkeala utziko diozie ekkartera. Iborick oro esanik izan zuen, betha ahal ledien Profetaren erran hau: Erroxu Simeoki 3) alkabari: Ibouna zaure Errege, jiten zaizuna esne emia, asto ama eta 4) eta hume uztardaren pian gañen uztarria erabilten dianarik humiaren gañen.

Igorririk izan zirenak jouan zien eta Jesusek erran bezala atzemen zien asto humia kampoan, berthari burur eta bi biden artian. Noula ohlatzen beitzien, nausiek erran zien: Zertako asto hume hori soltatzen duzie? Eta Thartetari zeien: Jaunak bekarra dialakoz eta beharrala eramaitera utzi zeien. Eraman zien arren asto ama eta haren humia 5) ezarri zeitzen bere soinekoak gañen, eta igan erazi Jesus. Iban zienetarik phartu handi bat pari zen bere soinetakoen biden gañen pegatzen beste eli batek aldiz zuhaitzetako adarrak mouzten zutien eta bidian plazan hautzen.

Eta noula Jesus huillantzen beitzen Olibetako mendiaren eraisgiala, Jizipuliak bere laidoua bortariz bethetik, hasi zen goraki Jinkoaren laudatzen ekhousi zutien mirakuilluk eta erraiten: Benedikatarik izan dadiela Jaunaren izenian jiten den Errejia! Bakia zelian! eta gloria zelu goitheetan!

Jesusen aitzinian eta ondotik zabiltan jente ostiak aldiz oihu egiten zien: Hosanna Dabiden Semiari! Benedikatu dadiela Jaunaren izenian jiten dena! Hosanna zelu goitheetan! Benedikatu dadiela gaure aita Dabiden gaztaroan jiten dena. Hosanna zelu goitheetan! 6)

Jizipuliek etzien berkeala gerthaldi hori bere buitheratu bena Jesus Glorifikatarik izan zenian, ohitu zien igaran zienak aro ostiri ibaterik zela Libora sainduetara, eta beraik betha zatiela berak izan ziela ben betha bethoraliak! 7)

Eta aldiz Jerusalemen zen jente ostia, Lazaro jelkherarazi zienian hobitik eta herriz biziarazi, han zen jatalde berala, eta lekhu zienen hermazalak. Ibarbatoz zen populia oro jin haren bidiala, ezi oroek entzun zien miraikuilla hartz mintzatzen

ordian Pharisiendarik zoumbatzuk, elkharitik jeitten artetik, jin zien Jesusi erraitera: Nausia, ichilerazi ezazu arren zaure jizipuliak! Bena Jaunak etsi zeien: Iborick ichiltzen badira, egurtatzen zutiet, harriek berak oihuz harako dizela. 8)

1.— Judiowen mintzajian hosanna kitzak erran zuen nahi zuen Bortariozko, eta ouhoare emaitako bat zen. Erran nahi zuen: Ogaue, houmkijin, loria eta benedikatzione

2.— Judio populiak deitzen zuen Jesus: „Jauna„

3.— „Sion„ zen mendi gaztaro izenaz hartan gañen Dabitek eraikki beitzuen Jerusalemeko zitadela. Sioneko alhabak erran nahi du Liburu sainduetako mintzajian Jerusalem edo santa egoiliak.

4.— Judean, ostoanak Kabalo eli bat diralarik, ezarri zeitzen gorde artian bezala gutietsirik eta saihetsialat utzirik

5.— Zumbaiten arabera, Jesus behenik igaran zen asto amaren gaña, gero asto humiaren gaña. Asto amak ikusiarazten zuen Judio populia, asto humiak Jaunaren Paganoak oraino uztarriaren pian izan ezzirenak.

6.— Salbazaliaren trinsa hori populutik berartarik houna zen. Haren Leidoinantzan houn horiek haren beithan ezzari zutien Jesusen gamik beltzen zeitzen eraikuspenek eta houmkiek, eta berartaz populia houn eta chuchuen beita, etzutian guti Jesusi eman bere ouhoariak eta laidoriouak. Etzen hala izan ostiriale saintuz. Ezi populia Pharisiuez eta Ospe Judioen Ofhezer trounpatuirik altchatu zen Jesusen kountre, eta galthatu haren hiltzia. Iborra noula populiaz kasitki nahi dena egin deitekian!

7.— Jesusen hiletarik phariseuk baina Apostoliek Espiritu Saintia bere beitheratu zirenian, oilki Apostoliek behar berala Liburu Sainduetako Zentziaz hartu zion jabetu zien.

8.— Populiak Jesusi egiten houmkijin etzerrak Pharisiuak ozkeiarazi jelkharazi tia, ezi ikusiten zuek nolako egiatek ostiriale ostiela Begi hoker Jesusi soeginerazten ahal.

9.— Ikhusi dezagun nolen Jaunak Jesus etchetik zen bere Herrialdetik, eta egin dezagun harekin berala.

10.— Josephe, Judeo Itxkiribañoarak Jerusalemen setiatzaiz eta Jaun Elizaren [illegible] martiriaz mintzo delarik, erraiten du Jesusek aitzinetik andrazatiak Titus emperadoriak egañerazi zutiala Jerusalemeri 70 gerra ourtian.— Judiuek etzuen nahi ukhen entzun egiazko Messiaren hitzak. Ebeli zen Messia falsu eli balen ordotik, hen erraner behatuz Errromanoen kontre altchatu eta hortan bere mallura egin, eri den kontre altchatu zielakoz Herrialdea galdu zien, herrakaturik izan zien gudukako barta oratarat, eta egun orano ezin diré ikhusiere nazione bat egin. Frantziak erlijiala gogotik galtzera utzi egitate hunetik eta salbatzale ordotik ebeltzeko ordutan Salbazalia, erran nahi beitá Jinkoa gure Jauna Cherkha dezala.

11.— Helen bethatzen da profezia bat, eta aitzina erran gaiza bat Davidi Profeta Psalmian. Jesusek ezin hobeto ahalegeratzen du hau Ichipiatik Jinkoarak berak etcharten tinaak egiaren ichustatzera, eta mundu guziaren estkeren Salbazaliari helerazteko.

12.— Jerusalemen helen egiten diana phikotziaren kontre esta khechurtzen ohoinen bat, hena parabola bat eta alegia bat, gauza bat bezala aitzinian ezarten [illegible] erran zen izerraten du [illegible] gizon eder egiaztan zorthi jasamentuko eguntan.

Orde helemian.— III.— Phikotze eihartzia.— S. Matth. XXI, 18-19; S. Marc XI, 12-14

Bithanemian Bethaniatik jelkitzen zenetik en Bethanie Jerusalemerat ohitzultzeko, Jesus gose zen, eta bide batzerrian ikhusi ziarelá phikotze bat ostatutik jouan zen ikhusi beharrez partaitik phikotzik barizez, eta ez aisen deus hura huillantziarelá, eta ikhusiarelá etziela phikotzik ikhusi zien, etziela ostatik baizik, ezi etzen phikotzen oratéko denbora, eta ordian phikotziari erraiten dio: Inoiz gehiago [illegible] ezterala [illegible] jan hire fruitu etarik! ez betarik hire beetheko lot! Dizipuluek aditzen zien.

1.— Jesusek helen phikotziari erraiten diana ezta khechurtzen erran bat hena egitatezko parabola bat eta alegia bat, gauri eratxetako moldako izanen zen zorthia gizon aitzerraren, eta deusere egin ezthikian gizonaren zorthi jasamentuko eguntan.

II.— Jesusek nigor egiten du Jerusalemeri dolutz.— Matthieu 23 S. Matth. XXI, 10-16; S. Marc XIII, 11-17; S. Luc XIX, 41-46; S. Jean XII, 19.

Noiz eta ere Jesus huillanturik Jerusalemera, ikhusi ahal ukhen beitzian hiria, nigor egin zian hari dolutz eta erran: Zertako ezkeri hik ere orano beren egun ezanik zaian tranket ezagutzen zerk emaiten ahal dion beketzek bakia! Bena orain tranket hire begietz ezin ikhusiz gaiza hori ikhusiaz. Egunak jinen tutu hiretzat zointan gaiti hire etsaiek inguratutko behaie, eta tinkatutko, setiatutko gaiti oratarik ourthoutzitko hurriatat ta hi eta hire haurrak, harria harrin gañen ez utziko hitan, zeren ezkutuan ezagutu Jinkoaz bisitaturik izan hiran egunaz!

Jerusalemen sartzen zenian arren, hiria oro izan zen eraüzirik, ezi algarri erraiten zien: Nor da gizon hori? eta jente ostiak zioan: Jesus da, Nazareth Galileako Profeta.

Jesus sartzen zen Tenpluan, eta hasi zen bertan saltzen eta erosten ari zienen kanpoat eraitzen. Piazgoratu zutian diharu eskuetako mahañak, bai eta saltzalen jarlekak, oihu egiten zialarik: Itxkiribatarik da ene etchia izanen dela otoitzezko etchia eta egun duzie ouhoenen gordagia bat. Ordian tenplukoan zen utsik eta tkhainkuz eli bat huillantu zitzon, eta zenbait zutian.

Pharisiuak aldiz algarri errairen ari zien: Ikhoustea duzie ezta gula Jesus
trabarten, oro lorren ondotik Babiltzanar gaiuen! Apherezen Nausiek
eta Estribiek bere aldetik ikhoustiarekin egiten zuten nitrakuilliak, eta
enzuntiarekin haurrak bai Temploan ari zielà ikhasten khantatzen zielà: Hosanna
Dabiden semiari! asaltadura handitan ziren. Entzuten duzia, arren zeien
errairen, zer khantatzen dien? — Eta bai, zeien ikhasten Jesusek: Estuzie
irakourri liburu santietako hitz hau: „Ezari duzu laidoro behor bezalakoak
haurren eta oraino amaren bularrian dituen ahoran! Jesusek hau
utzi zutian eta gaizak oro ueutsa pherazturik, gaiaren jitiarekin, jelkhi
zen hiritik Bethaniarat bere Ikasabiekin joiraiteko.

1.— Ikhusi dezagun beben zoumbat Jesus etchetik zen bere Iberrialdiari,
eta guk ere egin dezagun haiek bezala!

2.— Josèphe, Judio Ezkiribaüsiak, Jerusalemen etsiatziar, eta haren
etsaiez hartziar mintzo delarik, errairen du Jesusek aitzindik
anuntziatik zenak Ibiri Vespasiadoriak Jaungoikoaren [illegible]
zuzirola 70 garen ourthian.— Judüsek etzutuen nahi ukhen entzun
egiazko Messiaren errana. Ebili zien Messia faltsu eta baten ondotik
hen errana bethatuz Erromanoen khontra altchatu zien, eta halaz,
bere Iberrialdia galtzen zielarik, mundutiko bazter guzietarat izan
zien herrakaturik: egun oraino ezin diote ikhusi bere nazione baten egitura
bel.— Franziak ezkutzala egitate hoiek gogotik gal, eta Salbazala
ondotik ebiltzeko urduran, Salbazalia, erran nahi beita J. Krist goure
Jauna cherkha dezala!

3.— Ibeben bethatzen da profezia bat, edo aitzinerran bat agitzen dena
Dabit erregiaren XVIII garen Psalmian. Jesusek ezin ukhatza ichileraz haut
tipiak Jaikoaren bezala boukhatzen tiranak egiaren aihustatzera, eta
populiaren ezkuen Salbazaliari ezagutaraztea helerartera.

Astelehena

III.— Phikotze Jesusek eihaverazia.— S. Matth. XXI, 18-19; S. Marc XI, 12-14

Bihamenean Bethaniatik jelkitzen zielarik Jerusalemerat ubzultzeko, agitzen
zein Jesuri gose izatia, eta ikhusiarekin bede barrerrian phikotze bat
ostoden, joiran zen zugan beharrez phikotik bazianez. Ibuillaurziarekin
ikhusi bitzuen etxiala ostotik baizik, ezpeitzen ere phiko izatekotz bezala
errairen deio: Ikhusiko haboro ezterala jan hire phikoetarik! Eta erlatzeko
hire beithan, segoiti lot! Eta hori bezpuliek entzun zien.

1.— Jesusek beben phikotziari errairen diona, ezta ikhesikuzko erran
bat, bena peitze erakusteko parabola bat edo akgia bat, gouri erazuteraz
nahiko izanen den gizon aukerraren, edo Jesus beitako egin ezkutkiaren
zorthia Jerusalemeko egunian.

IV.— Ibatu saltzaliak Templotik kanpoat Jesusez emanik
S. Marc XI, 15-19; S. Luc XIX, 47-48.

Gero jin zien Jerusalemerat, eta Jesus, Temploan sartziarekin, hasi zen
haiek kanpo erartzen bai saltzaken, bai erosten hantik kanpo ezarten.
Piazgoratu zutian diharu khambiazalen mahaiak, eta urzo saltzalen
jarleku.[1] Etzuian ere ikhusi Temploaren gainti zerbaiten
erabiltzia.[2] Gorotik zioan: Ezkiribaturik da: ene etchia deithurik dato
othoitziaren etchio, bena zieke egin duzie ouhoin gordagia bat.

Apherezen Nausiak, Estribiak, eta populuko aitzindariek edo Printzipalak ari
zien, ordian Jesusek galerazi nahiz, bena etzien lekurik egon abzemaiten. Bldu
ere bazien Jerusalemeko zeren populia osoa zen haren elhiaren entzuten
Jesusi zerbaiten egiteko. Zeren populiak kontrario handirekin zian perez
elhia. Egunaz arren Temploan ari zen erakusten gaiaz hiritik jelkitzen
zen, eta egoiten „Olibetako„ mendian. Gero populia
ostetka bazoan goizan Temploala haren entzutera.

1.— S. Marsek klarki erraiten du saltzaliak izan ziela Kanpoat emanik astelehenian, bena bestaner segur da izan ziela ere Kanpoat emanik igandian. Phariseuek berriz salaratzi zutien astelehenian, eta horra zertako Jesusek izanno berthizkiago [illegible] tratatu zutian han zirenak.

2.— Juntatuat [illegible] Fidel orrek bere egin tuidio [illegible] Juitxoarren, haren legiaren eta temploaren erresperatzeko, bena Jesusentzat Jesusek ozano zuzen laborocki egin ahal zioan zeren zen haren aitaren etchia.

V.— Paganoenek ikhousi nahi die Jesus.— S. Jean XII, 20-26.

Bazen ere Paganoenetarik, bestela egunian Juitxu egiazkoaren adoratzera zoumbait jinik [illegible] 1) Hillantza zen Philipe Betsaida Galilaakotik zen Philippegana hurbiltu zirenean, eta galdetto han egin: Jauna, nahi genuke ikhousi Jesus. 2) Jin zen Philipe, eta erran Andreri; Andreuek eta Philipek gero erran zien Jesusi. Jesusek ihardetsi zeien: Jinda orena zointan Gizonaren semiak behar beitu izan [illegible] 3) Egiaz, bai egiaz erraiten dizuet, ogi bihia lurrialat erortiarreki ezpada hiltzen, berbera egoiten da, 4) aldiz hiltzen bada, ekhoizpen handia emaiten du. Bere bizia maite duenak galduko du eta aldiz bere bizia munduan zointan fugu duenak beste munduko [illegible] begiratuko du. Nourbaitek zerbutchatzen banau, jin dadiela ene ondotik, eta nonn ere beinzate han izanen da ene zerbutcharia. Nourbaitek zerbutchatzen banau pari ene Aitak ohoure emanen deio. 5)

1.— Jerusalemen adoratzerik zen Juitxoen [illegible] Pazkuetan ere Paganoenen artian bere zerbutchariak. Horiatako [illegible] hauetarik phartez hartzen zien Juitxoen zeremonietan [illegible] eta bazen Temploan lekhu berezi bat begiratzerik zeizela:

2.— Paganoenak gibel zien: [illegible] zuzen zien Jesus jin zela Juitxoentzat, eta hentzat. Espeitzen hazu Salbatzaliari Chuchiaka herbatzera, [illegible] zien haretikan aisian zien Zipriperi galthatu zeien bere [illegible] peleratzia. Beha bada ere jersatu zien Philiperi zertako sortzapenez hen aizko [illegible] zen.

3.— Jesusek ihardetsi zeien: Bai utzi itzatzie Juitxoak bezala Paganoenak ere jitera, ezi Bembora hillantzerik da zointan goretzerik benizate, erran nahi baita Bembora hillantzerik da zointan ene hiltzean gizonen lekhuaiak ezezlatuko beitutu, eta orozbatteko zorigaitzetik begiratuko.

4.— Ogia bihia, ezpada lurrean [illegible] hiltzen, eta [illegible] eta hiltzen ezta lurretik altchatzen, eta gerouan fruturik ekharten.

Hala hala Jesus ezparen hil, etzuan munduia salbatuko [illegible] eta gizonen obsek ezpalie espraburik eliote ukhen [illegible]

5.— Bzh. nahiko egin [illegible] bizitze oraiko etchean [illegible] hiltzia, eman nahi baita ene arima nere [illegible]

VI.— Jesusen erauzkura.— Lekuko botzak.— S. Jean XII, 27-36.

Eta orai ene arima erauzia da; eta zer erran ahal dut? Aita, libra nezazu ore hountarik! Bena ere ore honen gatik niz huntara heldurik! 1) Aita, loriffika ezazu zoure izena. Botz bat zen ordian zelutik jin, erraiten ziena: loriffikatu dut eta loriffikatuen berriz ere. 2) [illegible] Eztela [illegible] ziozen [illegible] botzik aldiz: Ez, aingeru zaii jin elhe emaitera. 3) Jesusek ihardetsi zeien: Ezta enegatik, bena zuengatik botz hori; orai da munduaren kondenatzia, orai da Kanpoat emanik izanen munduko homen buruzagia. 4) Eta nik, lurretik gora altchaturik izatiarekin oro bilduren tut niharengana. 5) Zioriek oro erraiten zuzien eraikuzteko zer hiltze zuberen.

Jendeak ihardetsi zeion: Legiak erakusten deikku Kristek betiko biziko behar dela eta zuk nola erraiten duzu: Behar du Gizonaren semiak altchaturik izan? Nour da Gizonaren semea? Jesusek berriz:

Aprer balenzat oraus argia zien artzanda, ebil zitzei argia deus, etxetzen ukhumpeak atzeman; ezi ukhumpetan ebiltzen denak ezkaki nourat doman. 7) Orgia deizieu ukhotzezarri harzan sinhesteko harzan, izan ahal zitzeien argizko gizonak argiaren haurrak izan ahal zitzeien.

1.— Jadanik agerri da Jesusen arima lotsak erauztea dela; lotsa hori kendu eta ostegun saintian Olibetako baratzian, ikhousteareki zer phenak behar zuetan igurtzi biltzeko meniau. Natalakoa harrutzen da bena horrentatiak indar egiten du, eta harexakan phenak behar zielakoz bere biltziar mundia salbatu.

2.— Jesusek goitzen du bere lotsa, eta bere aitari galthatzen bere zuzenak baliaz bitzan, eta bere izenaren kuina egin dezan haren sopitziar eta biltziar.

Jinkoak bere muntzoua entzunarazten du Zelutik, ogenkesten ere bai bere Semiaren sakrifiziouia bena bai denboran ouhouratzen du jente ostiaren aitzinian.

3.— Bota zelutik jina klar zen, bis San Chrysostômek, bena etzen bardin entzunik orocetzaz.

4.— Jesusek argitan ezartenstu bere biltziaren ondoriouak: Orai artzen dokoian debriak ezkutu pian bian mundia, bena Jesusen biltziar ezerstaturik date haren prutere hartzia. Bekatiar bian phutere mundiaren gañen, bena bekatia nahi dien orocentzat ezerstaturik ikdatelta, eta Jesus hilaren merchimentiak balsatzen tien bezala gizonek, debriaren phuteriak tiputzez jouanen dira.

5.— Kurutcheiaren gañetik Jesusek bereganat biltzen tu berheziki arimak edo bihotzak, eta kurutchen gañen jotzen giztoni erakoustea amorezkik handiena eta hari sakrifizio egiteko nahi bat emaiten, mundien dien traben gorbetzeko.

6.— Kurutchen gañen Jesus biltzen da, bena ben denboran bizirik egoiten; Esto biltzen Jinko berala, bena gizon berala; eta orain bezala ezkaphurtzeko kast ez pizten da eta ez haboro biltzeko. Judiouek bi gauza horiek etzuelen bere beitran sarearazten 7— Jesusek aitzinian erarbeitu zuelta salbatzeko behar dien egitek, hauraik entzutik [ahal] denek bakakiek zer bide har zielakoz. Aldiz entzun nahi ezteutenek, gabeziak ikusiko

ukhumpetan diratekek, eta ifernialo sutan galtuko.

VII.— Judiouen gogortzia.— Ihen gartigia.— S. Jean XII, 37-50

Ikolako elhiak erranik Jesus jouan zen, eta gorde Judiouek. Niaik mila handiago egina gatik haen aitzinian, etzuen nahenik ere sinhesterik ukhaitzik ukhen. Ihen aitzinian egina gatik, etzuen sinhesterik den gutiena haren beitran hartu.

Egiatu zen arren Izaia profetaren errana: Jauna, gaure erranari nourk sinhesterik eman du? eta nourentzat Jaunaren besoua agerri izan da? 2)

Etzuen sinhesten ahal, ezi Izaiak orano erran du: Ihen begiak utsutu ditu, eta ihen bihotzak gogortu, Baldagar ez bere begiez ikhusiren, ez bere bihotzez kompreni eta konbertitu eta Jainko sendo ukhan behar dut ni. Konbertitzen ezbaita konbertitzen eta ez futitzala sendotzen ahal? 2)

Gaiza horiek Izaiak erran tu Jaunaren gloria asmatu zuian eta hartaz mintzatu. 3)

Eta hargatik baxien Populuko Aintzindariek bere beitran bai sinhesterik hartzu zuen ere haniatik haratzen sinhortz handiko Pharisieuegatik etzuen bere sinhestia orori agertzen, kotsar sinagogatik kanpo emanik izan, beztalde gizonen estimu gloriaz ezin bizi zirelakoan. Jinkoarena haboro haborako beztalde gizonena gloriako antzia haboro baxien bizkarrean ezpo. Ordian Jesusek oihu egiten du: Nitan sinhesten duenak ez nitan bena orano ni igorri naianan beitran. Eta ni ikhusten naianak ikhousten du ni igorri naiana. 4) Ni Argia niz eta jin niz munduala amorezkatik eta ez iltzian egon ukhumpetan nitan sinhesten duenik.

Nurbaitek entzuten batu ene errenak eta ez begiratzen, ezta nitar Jujatzerik izanen, zeren ez nizan jin munduaren jujatzera, bena salbatzera. 5) Ni gutiesten naianak, eta ene errenak ez sinhesten, atzemanen du jujatzaliz: ene errankuspenek kondenatuko dik azken eguneian zertako nihaurtarik emiran mintzo bena ene Aita, igorri Naianak manatu dit zer erran eta zertaz mintzatu behar dudan; eta badakit haren manamentua bizi betiereko bizitzia dela. 6) Ihartaltaz ere ene errenak manatu deitadan bezala, erran tut. Ordian Jesus bere ene Aitatik manatu zuelta bezala, errandu ukhan zuen bezala.

Ikhusiko ahal zin ren Bethaniat.

1.— Jinkoaren Semeak, Sen Agoztien araberaz, Jesu Kristo Jinkoaren Seme bakarra da, Jinkoaren ordu egiñtzu bere Semiaz. Jinkoak ezta Aragizko beso bat, bena besoak bere erran nahi du photeretsa bat, eta photeretsa bera da J. Krist beitha.

2.— Bihotzaren gogortzia usu agitzen dena da gizona beitha: haren gaitzerkeriaren ondorioua da. Gogortze partan pharte bakoitzean Jinkoaren bere grazien ezagutze da. Gogortze partan pharte bakoitzean Jinkoak agitzen du bere grazien ezagutzea. Gogortze ezagutze aitzineko ukhenez beharbezala balatu ezkeroz.

3.— Traia profetak izpirituz ukhenez zian Jinkoaren Semiaren gloria.

4.— Jesus thai gabe mintzo da haren beitha sinhesterik partzen ezkienen zorigaitz etzu orano sinhestia delarik gertatzen denetzaz, gizonetzaz kobeki ukhenez ezatekeo: halakoeek Jinkoa gutiesten die, eta segurik etzaie eskainiko merechi gartigia.

5.— Salbatzale dibinoa usu mintzo da ukhenpetarik jelkitzen diz abantailak, erran nahi duz bere bizitzako ukhenpetarik izpirituko ukhenpetarik. Eternitatetako gaizen ukhenpetarik ephanchatzen gutienetarik. Fedia da kristi bizian, Jesu Jaunaren, fedia, eta Aita-amen eta Aurrazgiñeben behen eginbidia da haurrez gainetako Errelijionearen eragozpenak emaitea, haren kontra aitzinialak emaiten ari direnak. Ten erraten eta faltsukeiñ ezertatzia eratxospen hoien eta chuchen balez.

6.— Bera Mandu hunetara behenjiztian Jesusek bizia emaiten du gizonaren begizpen aldian jiten da gizonen jujatzera, eta hori eginen du, Aitaren izenian, ukhanditon Errelijionian sokoginez.

7.— Betezagun gonez buria triumpha, ezta beste biderik salbatzeko eta Jinkoaren legearen ondotik ukhortia eta pratikatzia bazirik.

VIII.— Phikotze eihartia. — Fedia. — S. Math. XXI, 20-22; S. Marc XI, 20-26. Bihamenean gaizkin, dizipulieek, igaraitzen, ukhonen zien phikotzia eihartzia zaitzetanano. Aleitu zenez harritumik, algarri erraiten zien: Noula laster eihartu den! Eta Petiri ohitzen delarik erraiten du Jesusi: Nausia, ikusi noula zuk maratikatu phikotzia eihartu den!

Jesusek ihardesten die: Ukhen erazie Jinkoaren sinhesta. 1) Egiaz erraiten dizuet, barnuie asko pot ez dutzatzeko, erran ahalkie egin zeiek mihi egin dudana phikotziari, beno orano erran barnerazaie bertu hori: Igi hadi eta jauz hadi itchasoaralat, eginik. Bai nourbaitek erran baliza bertu hori: Igi hadi eta jauz itchasoaralat, gaiza egin beitu, ezteiarik du gutiena eudazik haren bihotzian, eta sinhesten dielarik errandik oro eginik izanen zaitzola. Ene erraiten deizuet: Othoitzian galthatzen duzuenak oro, azkarki sinhets ezazie ukhen duzuela eta emanik izanen zaitzue? 2) Bena othoitzean nastiareki, galmbadazie nourbaiten kontra zerbait bihotzmin, pharka ezazie zien aita zeruetakoak zuri ere pharka ahal ditzan bekatiak. Ezi ezpalin barkatzen zuk ourrik zeheneik pharkatzen, zien Aita zeruetakoak ezterizie zuri pharkatuko bekatiak. 3)

1.— Mezperako Jesusen maratikzioniak eiharerazi zian phikotzia. Apostolak harritumik beitzagotzan, Jesus gerthatzi horroz galiatzen da hor berriz ere fidiaren, eta Jinkoaren beitheko konfidoucharen ahalkatzeko.

2.— Fedeak ezkaa delarik egiaren ahal du gaiza mirogarririk, bena ezta behar ihourik veste ukhen Jinkoak egiten tiela nouz nahi miraküllu eta berherizki bekatzik gabe. Fedeak du orano emaiten indarra othoitzari haren bidez egiten dugu nouz nahi miraküllu chipi eli bat, erran nahi beita eraktharten Jinkoua egitera zer ere ezpeizukian egin, ezpageneiz galthatu. — Fedia ezta berbera othoitzari indarraren emaitia, behar duguz orano bihotzian ukhen dagonaren amoriona, eta hori pharkatu, nahi badugu Jinkoak gihauri pharka dezagun.

IX.— Jolthaneren bateia. — S. Math. XXI, 23-27; S. Marc XI, 27-33; S. Luc XX, 1-8. Jin zien berriz Jerusalemerat, eta Jesus harahounakatzen beitzen Templuan, Apheren Nausiak, Eskribak eta Zaharrak harengana huillantu zien 1) eta erran: Nouren ahalduraz egiten duzu gaiza horiek? eta nourk eman deizue hoien egiteko ahala? 2) Jesusek ihardesten die: Nik ere eginen deizuet

galtzo bat, eta ikardesten badeitarik ~~xx~~ ox erraun deiziet nouren photeraz egiten Eldan gaiza horiek. Jouhaurren batheia nountik zen? Zelutik ala gizpuekuzik ikardeti erazdaziet. Bena gizon bek bere beithan igaran zien: erraiten badugu? o Zelutik; entzumen dugu; ~~ertatzo~~ arren ezturie hartan sinhestu ukhen? Eta erraiten badugu! „Gironeterik„, populiak harrikaldu dietatzo guztu ezi orok sinhestia du Jouhane profeta zela. Ikardesten diotarik arren Jesuri erraiten deie: Ertakigu. Jesusek ~~bere~~ aldetik oridan: Nik ere ezteiziet erraiten nauren inarrez gaiza horiek egiten Eldan. Eta hori zen bat parabolaz, edo alegiaz mintzatzen.

1.— Judiouen Apheratk hogei eta bau klasaten berherzirik zien; klasa bakotcharen buru zen Apherra ~~xxxxx~~ haurra Eatzi; klasa oroen buru aldiz ~~xx~~ Apherr handia deitzen zuena. Erkribatk zien gizon jakintsu eli bat zoumen bere beitzen Eibru sainten esplikatzia. Zeharratk zien gizon aditzeko eli bat Apherr nausiekin eta Erkribekin Sanhedrin edo Tribunal handia egiten zuena.

2.— Segada ountsa hedatutik zen. Jesusek erraiten bazien Jinkouaren ~~xxxxx~~ izenian egiten zutiala egiten zutianak, etsaiek phensatzen zien gizon faltsu bat bezala igaran eraztia erranez hourrak ziela Jinkouaren kithia etsenkitzen zienak kurrian, eta hartzaz beraz Errelijione egiazkouaren diktzindariak.

X.— Bi seme.— S. Mathieu, XXI, 28-32.

Gizon ~~xxx~~ bat zuen zoumtzu hountan? ~~xxxxx~~ arren zien ahobetia. Gizon batek bazutia bi seme: lehenagano hullantzen diotarik, erraiten deio: Ene semia, abil egun ene miñaberialat bugitzera. Hounek ikardesten deio: Eniz jouraren. Bena gero bere beithan sarthutik, eta damututik, badoua. Hullantzen da ere bitia bigerenaia, bet gizala mintzatzen zaio, eta hounek ikardesten deio: Banoua, Jauna; bena ezta jouraiten. Bietarik zoumek egin die aitaren nahia? Ikardesti diotarik: lehenak, Jesusek berriz: Egiazki erraiten

TABLE DE MULTIPLICATION

2	fois	1	font	2
2		2		4
2		3		6
2		4		8
2		5		10
2		6		12
2		7		14
2		8		16
2		9		18
2		10		20

5	fois	1	font	5
5		2		10
5		3		15
5		4		20
5		5		25
5		6		30
5		7		35
5		8		40
5		9		45
5		10		50

8	fois	1	font	8
8		2		16
8		3		24
8		4		32
8		5		40
8		6		48
8		7		56
8		8		64
8		9		72
8		10		80

3	fois	1	font	3
3		2		6
3		3		9
3		4		12
3		5		15
3		6		18
3		7		21
3		8		24
3		9		27
3		10		30

6	fois	1	font	6
6		2		12
6		3		18
6		4		24
6		5		30
6		6		36
6		7		42
6		8		48
6		9		54
6		10		60

9	fois	1	font	9
9		2		18
9		3		27
9		4		36
9		5		45
9		6		54
9		7		63
9		8		72
9		9		81
9		10		90

4	fois	1	font	4
4		2		8
4		3		12
4		4		16
4		5		20
4		6		24
4		7		28
4		8		32
4		9		36
4		10		40

7	fois	1	font	7
7		2		14
7		3		21
7		4		28
7		5		35
7		6		42
7		7		49
7		8		56
7		9		63
7		10		70

10	fois	1	font	10
10		2		20
10		3		30
10		4		40
10		5		50
10		6		60
10		7		70
10		8		80
10		9		90
10		10		100

6e Cahier
(Suite)

100
PAGES
10 Centimes

Le Renversant

CAHIER

de Traduction de l'Evangile

Appartenant à Pierre Barreix,

curé de Lichans.

J. M. J.

Deiziet publikanouak eta bizitze gaistoko emaztiak ziek beno ~~lehen~~ aisiago direla Jinkouaren Erresouman. 1) Ezi Jouhane jin da zietara chuchentarzunaren bidiaz, eta eztuzie sinhetsi, sinhetsi ~~aldiz~~ die publikanouek eta bizitze gaistoko emaztek, eta ziek horiek oro ikhousirik, eztuzie den gutiena dolumenik ukhen hartan sinheste hartzeko.

1.— Paganouek, bekatorek, lehenik Jinkouari desobeditu die, bena egin ere bai penitenzia. Judiouek aldiz oihustatzen zien Jinkouari menpeturik ~~egoiten~~ zagotzela zizela, eta thai gabe desobeditzen zeien. Izan gitian hounkirik Jinkouaren pazenziaz eta Miserikordiaz, eta zoumbat nahi ogendun izanik ohit gitian penitenziaz salbatzen ahal gizela.

XI.— Miñabese afermazaliak.— S. Math. XXI, 33-46. S. Marc XII, 1-12. S. Luc XX, 1-19.

Jesusek berriz parabola hau populiari erraiten die: Behin batez Aita familiako batek lanthatu zian mahasti bat, zerraillu batez ungaratu, lako bat hartan egin, eta thorre bat eraiki. Gero aferman emanik ~~Bingile~~ Biñeri eli bati, jouran zen bidajez, Demboralurren, eta hurrun. 1) Mahats biltzia jin zenian buruzagiak langiler igorri zian Zerbutchari bat, mahastiko futietarik pharte baten galthatzeko, ~~bena~~ hek hartzen die, zerbutcharia joiten, eta eskiak hutsik igorten. ~~Berriz ere igorten deie~~ Beste zerbutchari bat ere igorten deie, bena ~~hek~~ houra ere ~~hartzen~~ joiten die, burian kolpatzen, eta eskernioz betherik, deusere gabe igorten. ~~die~~

Igorten du oraino hirourgeren bat. Biñerek hari ~~ere~~ bardin min egiten deie, kampoat igorten eta ~~hiltzen~~ chaiten. 2) Eta noula Beitzian miñabesiaren Buruzagiak seme bat ezin ~~habor~~ maite ziana, erraiten du bere beithan: Zer eginen dut? Igoriko dut ene seme khariona, ~~behar bada~~ eta bentuzar haren ikhoustiareki ahalketurren diade 3) Bena biñerek haren ikhoustiareki, erran zien beren

beste sehiak ekhar mani hounetik: Errezie Kumitatien Jhouna nour ene apaiza adelaturik Gotan, ene di eta beste abere gizentiak bilik dutut, gaiza oro prestik dira dutut, ziaurte ezteietarat. Bena hek ezten acholarik jin beharrez eta joian zien, bata etchautto eta achorrialat, bestia bere negoziala. 2) Bestek aldiz abremanik zetien sehiak, eta hadoz eta estiemaiz bethe ondouan eta hilerazi zutien.

Erregek gaiza jakin zienian hauzatzi Khechatu zen, eta igorten zutialarik bere armadak chahutu zutian gizon hiltzale hounak, eta erre hen hiria

Ordian errailen du bere sehiz: Ezteiak adelaturik dira, bena Khunitaturik zirenak etzien digno. Zouarte arren bide Khuruthenetara, eta adhienen hurienak oro ekhar itzatzie ezteietara. Sehiek biden gainti zoratzalarik edozenak oro, bai hounak bai gaiztoenak, hildu zitien, eta ezteietako mahaña barkaltiarren bethe zen. Ordian Erregek sartzen da barkaltiarretara eta itsoustiarekin gizon bat ezteietako arropa gabe, errailen dio: Adishidia, nola sarthu zira heben ezteietako arropa gabe? Hau egon zen hitzik erran gabe. Ordian Erregek errailen du zerbutchariei: Eskiak eta zankoak estetako itzotzie, eta ouzthouts ezazie Kanpotto ulhunpetarat; han izanen dira nigarrak eta hortz karrastak. Hanitz deithurik dira, bena guti haitaturik. 4)

1.— Parabola hounek aitzinekotzia finkatzen du. Erregeren Semiaren ezteiek udurriarten die ehemik hura zoratzan Jesus outhouraturik eta maithaturik beita, bigerenekorik Zelia zoratzan Jinkoaak bere Semia horrikatzen beitu, eta zoratzara deithurik beitira gizonak oro.

2.— Judioetk saiatzeiatat ukzi die egiazko Erreligionia oroarbako zeguratu zeitzena zen hartzen zoratzan Zoumbat halako erta khristien arhian!

Jentez ezcholak ortzia galbamentiaz ofkupatzen: ehilten dira mundutik aberastarzunen eta atseginen oudotik. Jinkoo gabe bizi direnek haboro egiten die: Erreligionia persekutatzen, Elizatik kanpotaat gaztik eraikitzen eta zoumbait aldiz hilerazten. Bateki ez bestentzat eztate zeliatzik, bekatuak ezpadie penitenzia egiten.

3.— Judioak sakhetzitat utzirik.

Izan ondouan, beste populiak oro izan dira deithurik fedearen ukhenitzala. Jinkoaak hounen eta gaitzouen harbzera, bena gaitzoak kombertitzen dielarik, eta euntsi pratikatzen.

4.— Ezteietako arropak erran nahi du karitatia, grazia zatiko eta atsolutoki behar dena Jinkoaren adiskidantzan izateko eta zelian sartzeko. Bekhatu mourtal batek berberak galerazten du grazia santu egiten gutiana. Zorigaitz bekatoriari! Jinkoaren beldurrak atzinzala agortzen bada bekhatu mourtalezko estatian, ifernia irauki da haren zorthia. Kanpotto ulhunpetk erran nahi die ifernia zorintan ezpeita nigar eta garrasika baizik.

XIII.— Cesaren begarra.— S. Matth. 15-22; S. Marc XII. 13-17; S. Luc XX, 20-26.

Pharisienak ordian bostertu zien, Jaukuntzeiki bere jiraitzaileekin abgarretzen igaraiten die eta jouraitzaikila hitzartzen behar diela Jesus bere elhetarik katramatzia. Ybarlatoz da haren ikusteko oren hoz zagotzan, eta igorten dutie gizon ikuzi justo eli bat, nountik zerbait behar etzenik atzemanen zezen, gero haren aitzindarien eta gobernadoraren eskietan haren ezarteko emateko. Igorten die arren Herodestar eli batekin bere deizipulitarik zoumbait errailetzat: Maistra badakizu egiaz baizik etzirela mintzo, Jinkoaren bidiak leialtarzunian erakusten irazu, eta zer nahi zerbaiten errailetzu acholarik gabe ihouren beldurrik gabe: ezi erlijiozu zoumbaitek bezala behatzen nuen zer dizen erabaiten errailetzu. 1) Erran ezazuzu arren gaiza hounez. Zoazie Zer Zaizuzu

Thaizu Jesu jaka ez, Cesari legarraren phakatzia? Bena Jesusek ezagutu
hen gaitzikeria, erraiten Deie: Ipokritak zertako hola tentatzen naizu?
Erakutsi ezadazu legarraren dirua. Eta berarik bat aitzinala eman
zeien. Ordian Jesusek erraiten deie: Nouenadra horiten den dirua
eta izkiribua? Thardesten deie: Cesarena.

Eman ezazie arren Cesari Cesarena, eta Jinkoari Jinkoarena.2)
Gero hola populiaren erotzeko atzeman nahi haren hitzian. Tholaz etzien Jesu populiaren
eretzeko atzeman bere elhetan, eta haren iharduetiaz estonaturik
ichilik zien; utzi zien jo bere bidian eta juraitera bere lekhietarat utzuli
zien.

1.— Phariseuak huillantzen dira laidoric emaitez bena ere malezkiaz
etzabiltzeiar bethetik. Gero Jesusek erraiten Beren beithan egaraiten zien: Thardesten
badu legarrik eztela behor phakatu Cesari, iganariko Jugu Goberniaz
etsai berela; erraiten bada behor dela phakatu populiaren kontrelo
berela igaranariko, eta haren beithan galeraziko dugu. Bena
zoumbaitenaz ere ountsa hetaturik beitzen, legada hambatenaz
abilli Jesu hari erkaphatzen da

2.— Judioue mirets zein Erromanoen eskupian izatiz, bena Cesaren
imajia ebo itchoura zenez gañen emanik hen diharia, harbuz
berez ezagutzen zien haren manuxpian zirela. Thartakoz Jesusek erraiten
deie: Cesari, zien burugain ezagutzen durienari, emozie Cesari jiten dena, eta
Jinko ezagutzen durienari Jinkoarena.

XIV.— Sadukearrak.— Thiletarik phirtio.— S. Matth. XXII, 23-33. S. Marc XII, 18-27
S. Luc XX, 27-39

Bat egunian huillantu zaitzon Jesusi Sadukeo zoumbait hiletarik phirtioz

zuhenterik etzienak, Gaet eta galtho hau egin zeien erraiten zeielarik:
Nausia, Moisek izkiribatu du gouretzat: Guzon bat hiltzen bada haurrik
utzi gabe, haren alhargunaroki anaiak ezkountu behar dela hilari ordotko
zoumbaiten emaiteko.1)

Bazen arren behin zazpi anaie Behin arren bazien goure artian
zazpi anaie. Lehena ezkount eta hil zen eta ordotkorik ezpeitzian, utzi
zian emaztia anaiari. Ibuinek hartu zian eta hil, haurrik gabe.
Ibirourgerenak bere gaiza egiten du, eta zazpiak, halaber hil tzen dira
ordotkorik gabe. Oroen ondotik hil zen emaztia. Ibiletarik phirtian
zazpietarik zouñen emaztia Date? 2) zazpiek ezkoundurik eran bezala gaituzu?
Amen
Jesusek iharduetin deie: Okherran ziradeie ez Jaincoa ezlakoz
ezagutzen ez Libruc Santiek, ez Jinkoaren ahala. Ezi beste bizian
irateko, eta hilen artetik phiztuteko,3) digno iratekiek gizonak emaztetik ezta
ez emaztekak gizonik. Ezti haboro hil ahal izanen, ainguriak
ederi izanen dira, Jinkoaren haurrak iratekoz zertako iratekien
bigerren biziko haurrak.4)

Ibilak phiztuko direla bena Moisek berak erakutsi zian Dezie Borondatek
aitzinian. Ezturicia izatkoirri Jinkoak berak, erran zitza: Mi niz
Abrahamen, Isaaken, eta Jakoben Jinkoa. Ezta houra hilen bena bai bizien
Jinkoa, ezi oro haren beithan bizi dira. Eta jente ortia haren entzuteaz
espantaturik zen haren erakouspenaren ederraz. Eskribetarik ere
zoumbait mintzatzen paste dielarik erraiten deie: Nausia, ountsa
mintzatu zira. Eta hantik aitzina Sadukearretarik bat etzen haizu
izan haboro galthorik egitera.

1.— Familien ohuilk ethekitziagatik Judioen legiak naki zian
alhargunetzia bat bere kuñatareki ezkoundedin, eta hetarik jiten

Zen bakoitzak hamarra lehen senharraena bezala ezagutuko izan bidien eta
ondoren hamarren [illegible] ikhasiteko komunzazaren jabe izan bedin.
2.— Debadio handiko gauza zen Doktorren artian hiletarik phiziar entzuteko
zen erakousmena. Sabuzearrek etzion uste gauza hori [illegible]
Othal, eta hartakoz bizitze geroko bizitzeko etzela ohuztatzen zion.
3.— Ezkomunzaren lehen chedia da gizon kentiaren bizitzia. Hamarren
behar tie hilziak egiten etche hustiak bethe. Ibiltziak aldiz ezta
pholoserik beste bizian.
4.— Ibarrek ezta erran nahi beste mundian lehen maite zienek ezticz
algot ikhousiko, algor ezagutuko, algarri amodio berheri bat khareiatzeko
ez horren komunzarioa da egia.

XV.— Manu handia.— S. Matth. XXII, 34-40; S. Marc XII, 28-34; S. Luc XX, 40

Pharisiauak entzun zienian Jesusek Saduzearrak ichilerazi zutiany, bildu
zien algargana. Eskribak bat Jesusen tentatzeko galthatzen deio: Nausia, zein da legeko Manurik handiena? Jesusek
ihardesten deio: Manu ororatako handiena da: Entzun ezazk, Izrael,
Ibire Jinko Jauna berbera da; hire Jinko Jauna maitatuko duk bihotz
oroz, hire arimaz oroz, hire indarrez eta indar oroz. Hori da
manurik handiena eta lehena. Bena bigerrena hori da duri: Ibiz
laguna maitatuko duk, hire buria bezala.1) Bata bi manu horietan
beno phandiagorik; beste beharko horietik kanpo. Bi manu horietan legiatzo eta
Profetak.2) Eta Eskribak erraiten deio: Nausia, egia diozu maitatzia errai-
tzuna egiatzia, ezi ezta Jinko bat-baizik eta ezin deite besterik izan.—
Behar dugu houra maitatu goure bihotz oroz, goure arimaz, goure ezagutza
eta indar oroz; eta lagunaren maitatze horrek dagoure buruaren bezala

maitatzia, habere holokoztak eta sakrifizioak oro beno habere da.3)
Jesusek ikhasitzarekin zuhurki ihardetsi zuela, erraiten deio: Ehiz
Zeluko Erresoumatik. Eta Eskribetarik ohartzere etzelako habere galdetzeko
egiterik atrebeta

1.— Ibeben ikhasiten dugu houra hellu behardian goure Jinkoaren eta
lagunaren amodioak. Ezta azki erraitia maite dugula, behar dugu Jinkoa
maitatu bertiak oro beno habiro eta goure izatiandenahal oroz.
Behar dugu goure buriari galthatu eia lagunarentzat batzuetz
gitxiarentzat batzuetan indarsuen hornak, eta egiten derogunez gitxiagotzat
egitiak izan dakiguen nahi gaitzkiana.
2.— Jinkoaren manueek ezticz beste chedetik Jinkoaren eta Lagunaren
eretzeko egimiden erakoustia baizik.
3.— Lagunaren amodioak ekharri behar gutu hari hoztki egitera.
Eskiari baten aitzinian ezkiade egiten ahal hotz hotza eta haren
gaberia eho nekezeia urgaitzi gabe goure hunta ezuez.
Hala hala ezta ihor egiten ahal dausere egin gabe, bekatoros bat
ikhasiten denian jakin gabez eho ahuleziaz ipiniatet erorten;
haren khambiarazteko zer nahien egiterabez da Jinkoa eta arimak
egiazki maite [illegible] dutana:—

XVI.—, Kristi Dabiten semia.— S. Matth. XXII, 41-46; S. Marc XII, 35-37
S. Luc XX, 41-44

Pharisiauak algargana bildurik zielarik, Jesusek galthatzen deio:
egiten deie galtho hau: Zer zairie Kristez? Nouren semeda?— Dabiten
ganik da, ihardesten deie. Eta Jesusek minbizo delarik kempuan
zen jeita ostiari, erraiten du: Eskribek nola erraiten ahal die Dabiten

Izpiritiar azgiturik

Semiaren? Jertatzo Dabilek erraiten diran, bere Jaun Jesukristo, Psalmietako Libruan erraiten diranan. 1) Jaunak erran du ene Jaunari: Jar zite ene eskuinan, zeure etsaietzat zoure hoinen phausagain egin arteino. Dabilek arren beitzen badu bere Jaun, nola izaten ahal da haren Semia?

Ipourkere etzion inaidetu ahal izan haren galthoari; ere egun hartatik eta aitzina ez zion inork galdetu gehiago galthorik ere etzezen hari galtho egitera ausartatu zenik.

1. — 109 gerren Psalmian Dabilek, Izpiritiak eraikoutsirik, Messia beitzen du bere Jaun, eraguntzen dialarik haren beithan naturalezko bat gizonarena beno padiagoua.

Judioek ezbaiten zinbesterik bai Incarnazioneko misterioaz, zointan egitzen beitzien Jesus-Kristen bi naturalezak Jinko Semiaren, persounan juntaturik.

XVII. — Jorigaitz Phariseuentzat. — S. Matth. XXIII, 1-36; S. Marc XII, 36-40, S. Luc XX, 45-47.

Ordian Jesusek beha zagoen jente oztiari, eta Ikhasleer Jesus hasi zen erraiten: Moisesen Kaderan jarririk dira Eskribak eta Phariseuak, 1) eta eginen duzie eta betheko erraiten deitzienak oro, beno hek egiten ez dituzuzie eginen, ez erraiten dutienak eztutie egiten. 2) Ezin kharaz ahal dituzu Karga pheziak ezarten tie gizonen espaldetara, eta ez berek eztutie ere phuntarekin ukitu nahi. Bere obrak oro egiten dutie gizonez ikhusirik izateko; bereklin ekharten tie larruzko cherenda zabalik 3) eta franja luzerik; hala hala saiou luzeekin ebiltia zaie laket, cherkabzen tie lehen lekhiak mahañetan, lehen jarleku sinagogetan, agoorrak kapitalean, eta gizonez „rabinak" deitzea nahi. Bena ere gogoratu

zaiela Jaun Jesukristo Dabilek hetara eroriko den kondenazionia.

Ziek beben ezterabiela cherkha, nausia deitzerik izatia, ezi ezta bat bakharrik zien Burujagi; eta zien artian aurkide zideie. 2) Lurrian aldiz ezteraziela inork zeuk, zien aita ezi izturzie bat bakharrik zien aita denik eta houra zelian da. Etzitzela ere deitu „Doktorrak", zeren bat bakharrik ezpeita zien Doktorrik, „Kristi," 3) Zien artian bere buria padiendik ukhenik diran Dabilek zien zerbutchaia, ezi bere buria altchatzen duena izanen da aphaltzerik, eta aphaltzen duena altchatzerik. 4) Bai, Zori gaitz zuek Eskriba eta Phariseu ipokrite, zeren zeluko Erresuma gizonez zarratzen deitzie! Etzidezie zipaurik sartzen, ere bestiak ere sartzera utzten. 7) Zori gaitz Eskriba eta Phariseu ipokrite, zeren othoitz luzerik egiten duziela kouan, bidegen altharguntzen etchiak: hartakoz zientzat izanen da jujamentu zorrotzago bat! 8) Zori gaitz Eskriba eta Phariseu ipokrite, zeren dizipulu bakoi egiteko lurra eta itchassoa oro trebesatzen duzien, eta houra bihiakatu duenean ifernoaren jabe egiten duzie zihaurekin beno jakoago, egin duzien! 9) Zori gaitz, zuei gizonei utzi, nozie: Nourbaitek templuaz juratzen badu, ezta deus, beno juratzen badu templuko urhiaz, juratu dian zor du! 10) Egiazko erhomak eta utsiak! Zein da handiago, urhia, ala templua urhia saintutzen dian templua?

Nourbaitek juratzen badu altchariaz, ezta deus; beno juratzen badu altharen gañen den oberendaz, zorretan da. Utsiak, zein da handiago, oberenda, ala altharia oberenda saintutzen dian?

Altchariaz juratzen dianak, juratzen du altchariaz eta haren gañen dien orotaz, eta templuaz juratzen dianak, juratzen du haztaz,

eta haren beithan egoitza egitan Dianaz. Eta Zeliar juratzen dianak,
juratzen du Jnitkoaren tronuaz eta hartan jerusalemdik Jenaz.

Zori gaitz Estriba eta Phariseu ipokrite, ahamentaren, anetaren eta
Kuminaren detsimak phakatzen tuzienez, eta uzten laibels ialat Legeko
gauzarik eginbide handienak: justizia, misericordia eta subetsia eta fedia
Legeko [illegible] egin behar [illegible] eta, bertzio bertiak ez alatze. Bururagi
utsiak, vrazkeriaz [illegible] ulitcharekin [illegible] bazterretzeko eta Kameliak
iretsen. 12)

Zori gaitz Estriba eta Phariseu ipokrite, zertatko [illegible] datoko ountzia
edateko eta jateko ountziak Kanpotik chahatzen tuzien, eta aldiz zien
barniak dutuzien likhistkeriaz eta ouhouintzaz betherik.

Phariseu utsia, chahatchak lehenik edateko eta jateko ountziaren
barnia, eta gero elhorkikitzen zaien ahalk oluk garbi Kanpora.

Zori gaitz Estriba eta Phariseu ipokrite, zeren hobi chouritiak idhuri
zideien. Gizonek kanpotik edat atzemaiten tié bena barniak hilen
ezurrez eta ustelduraz betherik diraz. Hala hala ziek ere [illegible]
gizonez achalduk gizonez idhuritzen zideie justo eta barnez ipokritak eskeriaz —
gizonez justo eta behar balalako agirtzen zideie eta barnez gezurrezko
iheurriaz eta zalkeriaz betherik zideie.

Zori gaitz Estriba eta Phariseu ipokrite. Hobiak altchatzen
tuzie profeten eta justoen ehorgailuz ungiratzen tuzielarik
erraiten duzuenak: Gora bouchaoren denboran bizi izan baginiza,
ezkinen hekilan izanen Profeten odolaren ichouritzeko. Hobeto zihauzie,
jakitez zideie Profetak hil dutien aiten semiak zirela. 13) Ziek ere
bai ziteiela zien aiten [illegible] hernala. Sarge, bipera odolekoak,

nola ezkapatko zideie ifernuko kondenazionetaric?

Hounaz nouz nibaitk ene igorten Jerusalendan profetak, zuhurrak, eta
Doktorrak, batzuk hilen eta khurutzetzen gainen ezariko tuzie, bertziak
synagogetan azotatuko, eta hiriz hiri persegituko, gisa batez zuen
zien gaina erorik hadin gaiñ beitatze, kuriatzat ichouriden odolgurtia
Abel justoanetik hasiik eta Zakaria Barakiaren semiaren [illegible] zeinu
izan [illegible] templouaren eta Altbariaren artian. Egiazki erraiten
deizuet, hiltze honetik jente araldia hounen gaiñ jiratuko. 14)

Jerusalem! Jerusalem! Profetak hiltzen, eta hiri gana igorriak
harrikaldustatzen tiranak! [illegible] zaituna! zoumbat aldiz ezkutatu nahi
ukhen algargana bildu hiri haurrak, pollo batek bere hegalpetara
chitchatzat biltzen tien bezala, eta ezpeitun nahi ukhen!

Hounaz nouz zien etchia hutsik utziric izanen zien. 15) Ezi erraiten
deizuet, enaizie ikhousiko, zihauriek erran artino: Hounetki jin
dadiela Jnitkoaren izenian heltzen dena!

1.— Estribek eta Doktorrek [illegible] behar engkouetsi, populiari Errelijioneko
eginbideak bena [illegible] gaitzo ogendun erpuitzelapiko bertze errogen ahalegnak
Legin behar gabe [illegible] utzten bere egunzak.

2.— Jesusek nahi izan tu lehenik ezkutatzunez bereganatu etsaiak
bena geroan nahi izan eta behar izan, dizipulen hounetan, agerian
ezarri Phariseuen mälkzurkeriak. Ezta gu behar estonatu
Salbazaliaren khechiaz, hola hola datoke Jnyamentuko eguniaz
bekatorsentrat: eta ezkutian arren hetarik izan.— Jesus Jnitkoa
eta hartuaz berak ezkutu igaraitera uzten ahal bere Banditzeruti
eta bere Hountarzunari eginik zien laidoak; Salbazale da, eta

ezlutin ustez ahal kondenatu gabe zerbe ikusi ta hartu hek egiten baitu
arimen galerazteko.

3.— Libru saintietan iraki ourtzen baita gizonak Jinkoaren legia betha
betik begiratzen ahalzinian ukhen. Judiuek gaiza hartzen baitzuen zuzen
zuzena, eta hitzian den bezala, ezkiribatzen zutien legeko manu eli ba-
larruzko poilla eli batetan eta hetzaz borondiak eta besoak ungiratzen
Phariseuek orano betek beno zabalago ukabiltzen zutien poilla horiek
4.— J. Kristen denboran bazen bi gizon suberte: esklabonak eta
libre zienak. Batak ezkien gizon bezala tratatuik bertiak bai.
Jesus-Kristaldiz jin da erakoustesa oro berdiltzaren barrutik gizela,
eta algarren artian aurhide gizela izan behar dugula.
5.— Jesusek erranak asko klar diake kompreniarteko mundu
huntan izan behar dela burruzkiek eta zerbutchuriek, aitzek eta haurrek
bena dela behar laudoki algar tratatu.
6.— Goure aithorik bethiere izan behar lehenik haboroenik
zerbutchu eginen dugun bai lagunaren khorpitzari bai berhozkiki hartu
arimari, hounki eginen zaria eguruskitzen dugularik zelian.
7.— Judiuen Doktorrek arimak galerazten zutien bere bizi mouldiaz
eskandalez, eta batzuk galthatzen zuten eratchekki gaitzen Kanga
handiegiez.
8.— Eskandalak ken beren hounetan baliatzia behar agon entzat bilduz
amoniuez.
9.— Ezvelijione Judiuaren zaatzia besarkatzia galthatzen zien
hauts paganoki bena hourrak zutien eskriba eta Pharisauek
eskandalizatzen, eta Jinkoaren egun zerbutchuik bazterrarazten.

10.— Egitate horiek Phariseuek gutietsiazten zien beren ezvelijione ia,
eta arimak hartarik hurruntzen.
11.— Petrinak manatzen zutian legia minbozgen galthatzen zutian
errekoilta printzipalez. eta ez gaiza ezlen kongreg.
Phariseuek beren burien hobiago
ederki zelchema
ustiatzeko, den gaizarik chipienenak emaiten zien, eta aldiz
hori beno inportantagorik handiagorik tachetsialat uzten.
12.— Jesusek kounparantza hounki garbienez baliatzen da jopuetaren
izperitian erran nahi zianaren sarezarteko. Ezteia ounts emanik
erraitia ipotrita bater: mille bat eta kamelu bat
nouzu nahi izestea bela. Molaz zutien estapuruia chipiak handiegitzat
etzik eta krimo handiak tchipitzat-etchekiten Eskribek eta Phariseuek.
Ezkie beterik egiten ogunko goure Roseta eginek: bere etsaien
errukiko chipiak ahalaz handiegitzat ikaranazten, eta beren gaitzikiren
krimoak ahalaz estimatzat ikaranazten.— Berta bi kounparantza
segidakoiek bat ere erakasten die ezteia egiazki bertuteriek barrutik
baizik.
13.— Jesusek erraiten du Phariseuer: Ekziriz zien Moisek beno bakero
hobe: eta probatzeko dira zien egitatiak ene eta ene dizipulen eratziaz.
Ene kontra emanen dirie zihaurietk eta zienek ukhurerazi dutan
odolaz.
14.— Judio populiari emanik izan zuen garaian handia da:
Jerusalemen Errocumanoez hartuik, izatia, han izanden bilbe
saldo handiaz, eta ene dizipulak apprentzuik izatia
bere bizizaleu ganti orotaraz
herrakatuik izatia ikhousiko. Gerthaldi hori helta Jesukristen
70 geren ourthian, erran nahi beita J. Kristek anoizeti ziaguk
eta 30 ourtheron burian, aitzin-erraite hori entzuten zienetarik
hauts orano bizi-zielarik.

14.— Ibiltz horiek erran nahi die: Zien hiria Desegin
Jnitkouak saihetsialat utziko zutie, eta haren Destruitzeak izanen da
ezkutzie ukhenitko azken denbora artino, zien artiala arra jelenik
eta
eraguteko benaizie. ere Messiatzat

XVIII.— Alhargunsaren bi Kornadouak S. Marc XII, 41-44; S. Luc XXI, 1-4
Eta agitu zein Jesus jarririk zagoelarik amoina-buntziari buruz,
ukhoustia noula populiak Tiharia ezarten zian, eta hants aberatsek
ausarki. Jin zen ere bere aldian emazte alhargunsa bera beharra
sena, eta ezarten zitu bi kornado, as baina laguna bat balio ziena.1) Eta Jesusek
deitzen zutielarik bere Dizipuliak erraiten die: Egiaz, erraiten
deitzet alhargunsa beharra den horrek bestek orrek beno haboro
ezarri die amoina-buntzian. Ezi bestek orrek ezari die bere tobera-
kinetatik, horrek aldiz ez bere eskaxkeialik ezari du ziena oro
hain buntza beharra.2)

1.— As batek balio zian oraiko zortzi zentima, alhargunsak
arren ezari zian bi zentima.

2.— Ibilako eraikoupenak ezkutza behor guti bortxario emaztegaitza beharr eta apalazki
Jeitkouak ezkutu soegiten emaiten zaiona handi ala ttipi den, bena bai
Amorioetti eta nourk bere buruaren gabetzez, emanik zaionez.

Aberatsak errorenesak berain buntza ukhaiten ahal du saria, bena
haustez haboro eman behar du, bet amorioaretkin. eta beren

XIX.— Templouaren desegitia.— S. Math. XXIV, 1-2; S. Marc XIII, 1-2; S. Luc XXI, 5-6
Noula Jesus jelkitzen beitzen Templotik, berketa jouanetko eta haustik bastetzen, dizipulik
huillantu zeitzon Templouaren edifizioak egin ditzaten eraikoestetko.
Ibeharik baietz die erraiten dio: Nausia, zoegizu zer harriak eta

zer eraikura! ederra
Beste eli batek bantatzen zutien haren zolakoetz eta
haren edergailuen gaberatsa. Bena Jesusek, mintzatzen delarik,
erraiten die: Ikhusten duzie gauza horiek oro, hastiza horiek
oro; egiaz erraiten deitziet, jinen da eguna zeintan oro desegin
beitirate eta zeintan ezpeita egonen harria harrin gañen.1)
Templouaren gainean

Eta Olibetatko mendiaren gañen jarri zenian Dizipuliak ezabaki
huillantu zeitzon. Petirik, Jacquesek, Jouhane eta Andreuek beharri
galthatu zeien: Nausia, erran ezaguzu noiz gauza horiek
heltuko diren, eta zein dataren zoure jitiaren, eta den boren akabantzaren
markoa ezagutzeria. Zer señaletarik ezagutuko duzie, horiek izan behar
direla.2)

1.— Titus emperadoriak Jerusalemen hartzian Templouaren begiratzeko
mania eman zian, bena soldado batek indar agerigabeko batez
baulkatzirik altzinkatzirik, ikhinti sultan bat ourthoutki zian barna, eta
Temploua bere edergailuekin erre zen sultan

2.— Apostolik ezkutzia buruz Jesusen errana, ouste ukhen
die mundiaren akabantzaz ziela behar Templouak desegin
izan. Bena noula Jerusalemen ezerkatziak idoriazi behar
beitzian mundiaren akabantza, sibru saintiek bi gerthaldi horiek
nahasten tie, eta batzarentako errana beitiari hain ountza eraikoestetko.

Ber batak zentziala emanik da Jesusen arraportzia eta haren ekhiak,
hain ountza erranik Jerusalemen hartziaz, bertzek noula mundiaren akabantzaz.

XX.— Jerusalemen Desegitia.— Mundiaren urhentzia.

S. Mathieu XXIV, 3-44; S. Marc XIII, 3-32; S. Luc XXI, 7-6.

a) Altzinmarkak.— Jeinek, hen galthouari itzarrezkoka ihardetsi beno lehen

erran zeien[1]: Erne izan ziteke zien burien nourbaitez aitzenarteko ez-
ikasteko. Izi jinen zazie hauriski, ni dielakouarri, one tzertan; Ot erraten: Krist niz, eta
bat via abremanek izanen direnak. Eta jaramik erta hurrun den bera,
ez arren jouan erraile hen ondotik.[2]

Entzumen beitzie gerlar, eta gerla beriz mintzatzen, etzirela hortakoz
asalta; gaiza handiek helku behar ral dira, bena erta orano akabanz
Ikhousiko [illegible] populiak populien kountre, erresoumat
erresoumen kountre [illegible] aitzenarteko izanen dira [illegible] gorets
eta hur ikhousgarri, hanuts lekhutan. Harrigarriki [illegible] bai zelutik
eta ikhousgarri gaitzak![3] Ybarick ere ezteiate [illegible] handien
harapenak baizik.

b) Jerusalemen hartzia. — Jerusalemc ikhousiko durzienian zetiaturic
armada bater, erraiten ahal dukerie eztatula hurrun haren desegitia.
Ikhousiko durzienian lekhu saintian, izan elkhuen bezala, desolazion
izigarrikeria, Daniel[4] profetan aiphatuzik den bezala, ordian [illegible]
irakourten dienak ountsa har dezala. Ordian Judean
dienek ihes egin dezala bortietarat; Iriseian dienak hantik hurrun
ditiela, [illegible] bortxetetan dienak ezkutiela jin hirialat; hegatz
ganetan dienak ezkutiela eraits etchetik zerbaiten eramaiteko, eta
alhorretan dena ezladiela utzul bere zouñekouaren harbizera.[5]

Ordian diratekc mendekuzko egunak zountan bethetco beitzira
izkiribatuzik izan direnak oro. Zorigaitz egun hetan umetide edo
aiina iratekc hermañacla dienet! Ybestura gaitzak [illegible] Eduki du bekh
haur, eta khechu izigarria eratchiko da popula horren gaiña.[6] Eta
gizonak eraziko dira espatarean ahoan, eta katibo igorriak

diratekc [illegible] batetarat eta batetan [illegible] Jerusalem zankho petan
emanen die Pajanoeek, hen egunak beth[illegible] artino.[7]

Othoitz egitie zien ihesegitia hel ezladin negian, ez sabatako egunian.
Ezi, egun hetan, ikhousiko diade hersturia eli bat, munduan [illegible] Jinkoaren
egiaren egoeraren [illegible] egitelik eta [illegible] izan ezteinak ez eta ere zero. Eta Jaunak ezpalitza
egun hourak llaburt, gizon bat ere ezliteke salba, bena, hautatuen hatzaren [illegible]
llaburtuko zuke.

c) Persekuzioniak Kristen kountre. — Eta hurien oroen aitzinetik zirtan
gaña eskiak emanen tie, gaizki erabiltzeko zutie.[8] Egon arren beharrik
ikhusirien burien gañen egon arren zitein erne. Ordian gaitzkeriaruk
handienak eginen dietzie, hilen zutie jujen aitzinian eramanen
zutie, synagogetan zehatuko zutie, eta [illegible] ere ezteinat aren eta ezagen aitzinian
agertu behar ukhenen durzie ene gatik, [illegible] hen kountre jakiteko
izateko. Ybau berez [illegible] bama emanen erbarie zien bihotzetan: Nouiz eta ere
eramanen beitzutie jujen eskietan ezarteko, ez aitzinetik gogoeta
zer erranen durzien, bena zer ere izpiritiala jin behar zie, hourra
erran ezazie, ezi etzideie ziek mintzatuko bena Espiritu saintia
Emanen deizuet jakitate bat eta zukurtze bat zouñi aldarteko
eta bukurtuko ahal izanen ezpeitzira zien etsaiak.

Zien aitek, zien anaiek, zien aitxaziek zien adiskideek ezarriko
zutie hen gaistoen eskietan, bai eta, hiteragatik [illegible] jazarriko.

Anaiak anaia hiterazikc du, aitak semia, jaunak [illegible] bere beharrik dira
etchekouen kountre, eta hiterazikc. Gaizki [illegible] ziratekc [illegible]
[illegible][10] bena bilko bat ezta galduko zien burutik. Zien ariinak
phamian etchekoeik, zutie.[11] Ordian [illegible] algar eskandalatuko

~~ere~~ algor saldukoko, eta algor hugu ukhenen. Profeta falsu aitzina bat agertatuko da eta gizon saldo bat beretukoztie. Eta ~~ortatuko~~ gaitzoko gaiarekin ~~harturen~~ jakitekoz jentiek ~~ostiarren~~ amotzina hortuko da. 12) Bena ere akkabantzalarino viaiten viana ~~salbatuko~~ salbatetiko date

d) Arzken demboran markak. — Zeluko Errevumako Ebanjelioua mundre guzian predikatzia izanen da, eta behar du nazione orotarentzat ~~izan~~ izan jakitez herala aitzinian izan ~~zuk~~ gabien ~~jakitez herak~~, eta ordian gaitz mundiaren akkabantza. Urdu harkan, nourbaitek errainen badizie: ~~Zelu~~, nouen ~~helen~~ ~~da~~ edo hanche da, ~~hunt~~ ezteraziela ~~zuhets~~. Ezi agertuko dira Profeta Kristaltziak, hala hala Profeta faltziak, eginentzie ~~espantoganiak~~ ~~zoundak~~ zoundak ingana ~~da~~ beliotic, ahal baletz, haitatiak berak. 13)

Zick aldiz, ene ahotik gaiza horiek oro entzunik beltziatela, erran egon zitzeie. Errainen badizie arren ~~zuk~~: Desertian da, ebzitela elchetik jelk, errainen badizie ezkeen borren da, ez zuhets. Hala nula inparzia abiatzen beito Ekhijelkigiatik, eta laster heltzen Ekhisargiala, hala hala izanen da Gizonaren Semiaren heltzia. Horm ere beitate Kroyphitz bat, han bilduriek diradeke oranoak. 14) Egun hetako ~~estaretzaretzik~~ bereretzaretzik larrida, berheala Ekhia turbuztuko da, argizagiak ezta ~~argizik~~ emanen, zeluetik izarrak eroriko dira, eta ~~zelestako~~ zelestetako ~~photeriak~~ photeriak Kordokatuko dira. Izanen da Khanbio ~~mirazarriak~~ mirazarriak bai ekhian, bai argizagian, bai izarretan. Lurriaz populiak izituko dute bai itsasoaren bai haren ~~Khaiñen~~ herotz ~~mundu~~ mundu guzian, izan behar dein gorthatzeriek ~~izarrak~~ izarrak eihartzaretik tie gizonak ~~eihartzaretik~~ eihartzaretik gizonak; ezi zelietik photeriak Kordokatuik diradeke. 15)

~~G~~ — Jinkoaren Semiaren arzken demboretako jitia. — Ordian agertuko da zelian Gizonaren Semiaren seiñalia; nazione guziak marraskaz arituko dira, eta ikhusiko die gizonaren semia ~~zelutik~~ ~~ordian~~ jiten nik ere eta ~~ozie~~ ~~angiatan~~ handirekin, zelutik ordian, jiten. Aitzinian igarriko ~~dute~~ dute bere Anjeuiak, zoñek bere trompeten herotzaz, eta bere hotzez ~~mingarrez~~ mingarrez bilduko beitutike haitatiak mundutik han alderatik, eta zelu goihenetarik eta arzken mugetaraino. Gauza horiek helduriarekin, buriak altetu itzatzie eta zergin, ezi zien ~~Salbatzalia~~ salbatzalia huillantzen ari da. 16) Komparantza hau ere egin zeien: Ikhasi ezazie pikhotzia eta berde zuhañak oro. Ibaien ondarrak gowi direlarik, eta ostoak zortzen eta putziak doia doia ageri, badakizie uda huillan dela. Ibala hala gauza horiek oroan ikhusiarekin zelbzen, jakin ezazie eztela Kristi hurren, bortzhan dela, eta haren Errevuma hartzea ~~zela~~ dela. Egiaz errainen dezuet ~~zuntzaria~~ zuntzaria pasatuko ez dela igaran noun eztien gauza horiek gerthatzen. 17) Zelio eta Lurra igaranen dira bena ene elhiak ez dira igaranen.

g) Gauza horiek jitetako demborar. — Eta gauza horien jitetako demboran eguna eta orenaz ihourtzen dein eztaki, ez ~~da~~ zelutiko Aingueriek, ez ~~Begiaren~~ Begiaren Semiak: Aitak berak daki. 18) Noen demboretan berala datetke Gizonaren Semiaren jitian. ~~Ithaizte~~ Ithaizte handiaren aitzinetik gizonak ari zien jaten, eta edaten, ezkontzen eta emaiten ezkontzeraino. Noe arkhan sartu zen, gizonak ari zien jaten eta edaten, ezkontzen zien eta ezkontzeraziten, hainbat ~~ezkontzeraziten~~ ezkontzeraziten. Etzien uhaizti ~~ezkontzeraziten~~ ezkontzeraziten, ezpada ~~ezpada~~ ezpadu ikhasi helartino, eta ~~berala~~ berala abremanik izan ortino: hala hala datetke Gizonaren Semiaren jitian. Ordian, alhorrian diradenak bi gizonetarik bat hartuko dute, eta ~~chaiten~~ chaiten ari diradenetarik bata hartuko dute eta beztia utziko. 19) Bi emazte algarreki biliz ~~chaiten~~ chaiten ari diradenetarik bata hartuko dute eta beztia utziko.

1.— Kapitalu hunetan errenaik Zienen ountsa Krumpreniteko, behar da jakin Jesus
bere Semearen mintzo dela Jerusalemen [illegible] egitiaz, eta mundiaren akabantzan
izanen dien [illegible] gerthakaniez. Jerusalemen [illegible] egitian kelta [illegible]
ezkira mundiaren akabantzan kelta behar direnen [illegible] bat baizik, eta
Salbazaliak emaiten tian Chehetarzunak errenaik dira batian Jerusalemgo
hartziaz, bestian mundiaren urhentziaz bestian aldiz bietzaz baizik.

2.— Jesus-Krist hil eta prefeta falsu saldo bat agerti ziren Messia
zirelakoan. Populiaren alborotatzia zien Cherkabzen Erromanoen
[illegible] ekhaitzi [illegible] kontre altchatzarri nahiz.

3.— Albarot hanti hunner bestenik izan ziren chipiago eli bat:
Josephe izkiribañoua mintzo da bai gozetaz, bai [illegible]-ikharez, bai eta
beste hainitz ikhousgarriz.

4.— Populiaren alborotazak [illegible] zoumbaitetik hainitz zutien ikhouskeria
handiak egiten Jeruzalemen egiten noan Pitin emperadoria haritutik beitzen
gouen hen entzutian. Juitkoua jakile hartzen zien etzutiala halako
gaizakk hamahartzen eta hainitz aldiz ukhurazi nahi izan zutien
ikhouskeria hen egiliak.

5.— Jerusalemen hartzian, hilerarikik izan etzien Judiouak presoner
eramanik izan zien. auherreten zatekien arren hentzat zerbaiten
bereziki [illegible] hartzia. Mundiak, urhentzian ezta gutiago auherreten izanen
lurreko gaizetarik zerbaiten ukheitia. — Jerusalemen hartzian kristiak
Judiouetarik berkeziriik salbu izan zien. Jesusen aholkuz okiturik
Erromako armaden heltziarekin, hirian zienak jelki zien, [illegible]
eta [illegible] Kanno zienekin. Pereako bortietarat ezkapi. Della [illegible] Karkedy
6.— Annak [illegible] esmeiatzen [illegible], bereentzat eta [illegible] hainbeste [illegible].

Ikarriazpiko Josephe izkiribañoak salhatzen deizkunak hiri setiatzian
zen [illegible] agitu gozetaz, eta ezkiabouen salhatzian agitu heiagoxez.

7.— Juitkoak erabaki dembora nazionen kontrtzeko bethe dirauelarik
ordian Judiouak ere kontrtitzeko dira.

8.— Bidiak gaisto dira nagian: heltziari, edo katibo izatiari ezkapatzeko
etzen besterik egiten ahal izei jouraitia baizik. Sabaltzeko egunian
Judiouek etzezien haizu kilometra bat biden baizik egitia: [illegible]
hori [illegible] etzen eginik kristientzat, eta haatik Jerusalemen zien
Judiouen egitatez jarraikitzen zien, her eskaintalik ez emaiteko.

9.— Jesusek aitzinaz errenaiten du Apostolen eta Dizipulen [illegible]
buruz dien errenaiten ere deie [illegible] izanen [illegible] haren etsaiek [illegible]
ukhen gabe.

10.— Elizaren behen hirouen mentetan izan [illegible] martir saldouak
ountsa [illegible] die egiatik zirela Salbazaliaren aitzin-errenaik.
Satanen kontrzeko gerla hari izan da Jesusen kunbuan eta izaiñ du
hirouek chan uerthe. Ildoki zutien gaizkiak gañia [illegible] bena
martiren heltziak eta lurra ikhouskeriatarik garbitu.

11.— Juitkoak ezkutu bere adiskidiak saiheztatzat urkhen, ez eta
ere [illegible] dienian gaistoen hen gaizki erabiltia; egarten, [illegible]
eta [illegible] emaiten deie eta hen khorpitzak phizteko [illegible] bere
Errezeuman [illegible].

12.— Ezkutuzu behar utzi gouze buriak profeta faltsuez inganatzera
ez eta eskaintalaz [illegible] Jesus-Krist da gouze Burezagi
katolika, [illegible]. Haren Errelijionari heltziatarino estekiz egoiten
dena!

13.— Salaneik ere egiten tu bere miraküllu zuberiak gizonen ingano. Bere intelijentziako indarrez Galiarten tu profeta faltsu, harentzat lanian ari direnak, bena ondorioetanik ezagun dira zein diren gehiak eta finkatuak egin miraküllak. Bestalde gaiza delikatu horietan ebiltzak burak ez azken helburu errairen ahal.

14.— Mundiaren urhentzian Salbatzaliak finkatu ospe handiegi eta aranoak Khorazin hil baitaratzaren ebiltzen ezagun dira bezala bena ebanjelioan eraman, hala hala jarraitzak bildutako gerak Salbatzaliaren ordonala eramanik bere asmu honak.

15.— Ezin ihardetsi errairen ahal nuke helburen den mundiaren akabantza, bena egon dena da aitzinetik ikusen direla desorduko mandiak bai zelian bai kurrian. Jinkoak Chachemka phazitako dira kurra desegin behar dian suia, ala mundian den zerbaitek bai hori egiten du? Jinkoak ezabatu bena agi ahal leitekena da zeluko izar batek kurrialen barnen den suiari jaunartuik, mundia erhausten ezar deran.

16.— Desorduko horietk izidura handiak emanen die gizonei, aldiz haitaticentrat bertoriozko garthaldi eli bat diratek: ordian gatekek hen. glorianen kantzaren hatsaria.

17.— Jesus hil zenetik eta Jerusalemen hartziala etzen igaran bezbeiz ourthe.

18.— Jinkoak berak du ezagutzen mundiaren akabatzeko thenorea haren luniak ere badaki Jinko bezala, bena gizon bezala eki jakin ahal.

19.— Hitz horiek badäuzka hain ountza Jerusalemen desegitiari nork mundiaren akabantzari, eta goure bakotcharen hiltziari. Salbazalia

manera berberi baez nuntzo da goure hiltziaz zenik beita bakotcharen mundiaren urhentzia.

XXI.— Erne izan behar.— Sehi gaitzoa.— S. Matth. XXIV, 42-51; S. Marc XXIII, 33-37; S. Luc XXI, 33-36.

Beharatz izan zitzie, ezi ezta kizie zer ordurz gatekian Jaunaren jitia. Ez ukhi zein behotzak phezabiera eta anaiekan, eta ordikerian, edo mundu kontuko aiten ukhiez beharrian ukhaitian — Oren harek etzitzak ouste gabe atzeman.[1] Sare batek bezala kurraiken gainen dienak oro ungurutakoetu. Izan zite arren erne, eta othoitze egin, nun horiz ezkapatzia merezi dezazien, bai eta Gizonaren Semiaren aitziniala karderiarik gabe agertzia merezi ahal dezazien. Hatzarriak egon zitzie, eta othoitze egin, ezi ezta kizie noiz gatekien ordu hori.

Gizon bat bere etchiaren urtza denian bidaje handi batetan abiatzeko, bere askatasak oro sekien eskiaun ezarten photerik michkandez emaiten diz bakotchari bere egin beharrarru arabera, bertzia zañari ere bai bere ahalkerik haberenak erne izateko manio.[2] Zelk ere arren hatzarriak egon zitzie ezi ezta kizie noiz jinen da etxeko Jauna, ala aratz aldian ala gaiaren erdian, ala oillarraren kantatzen denian, ala oraino goizian. Beharbada izan zitzie, ouste gabe jin eta, lo atzeman zitzen.

Zer errana orori erraiten dut: Erne izan zitzie.

1.— Nonbait nahi jin gatian, hiltzia bethi ouste gabe da, eta gutienik phentsatzen dugunian. izan gatian arren bethi prest, behar ezten estatian ezkiltzan atzeman. Ezkotkeria bat da egoitia estatu hartan zoinetan ezpeitkinatzen nahi izan hiltzeko mementouan.

2.— Jinkoaren zerbutchariak girade oro; bakotchari goure egin beharra

markatzaritik izan, eta, bizi zaren ezkontzian, egin degunaz kontu eman beza ukhenen dugu. Bizitzia, ez zaintu izanez, erhoki bizitzia da.

XXII. — Hamar birjinak. — S. Matth. XXV, 1-13.

Ordian Jelukio Erresouma hamar birjinen itxurikio izanen da zoinek esklerian, argi-duntzak hartzaritik, jelki beitzien ezkontzeiren bidiala. Ibetarik bost erhonak ziren, beste bostak zuhurrak. Eta bost erhonek argia omtzien hartziarekin, etzeien hartu oliogik berekin; aldiz zuhurrek bere lampetxetan oliona hartu zien euntzietan. Esposo gaiak, luzatzen beitzian, oro logalak zien eta lo egin zien. Bena gaiaren ordian, oihu bat entzun zen: Esposo gaia helt-da, zoazte haren bidiala! 1) Berheala birjinak oro jeiki zien, eta bere lampak adelatu. Ordian erhonek erraiten die zuhurrei: Eman ezagutze zion oliotik phartz, ezi gure lampak itzaltzera doa. Zhardetsi zeien zuhurrek: beldurrez ezlaiza aski oliu izan gurentzat eta zientzat: zoazte saltzaletara, eta zihaurientzat eros ezazie. 2)

Erostera joiraiten zien artian, esposo gaia jin zen, eta gonaiak prest zirenak haiekin sartu zien ezteietako gelan. Eta atia, bortha zerratutzen izan zen. Ikhanitik beste birjinak eta etherri hau: Jauna, Jauna, ireki ezagutze, bena ezkontzeiak zhardetsi zeien: Egiaz erraiten dizuet, etzaituet ezagutzen. Itxarraritik arren egon zitzie, ezi ezta zien ezagutzetan ez eguna, ez orena.

1. — Birjinen parabola horrek orhitzarazten du Jaungoikoak ezkontzak. Mundiko ezkontzegeia bere onhurezko lagunekil jouraiten zen arratsaldian emaitzegeia gana. Ikusmek bere ezteietako arropak jauntzirik onhurezko hamar lagunez ungurutzirik egurtzen zian. Ukhenian oro algarrekin eta arrajak esklerian joiraiten zien ezkontzegi mantikoaren etchiala, eta han

egiten zen apairia zointan ezpeitzien kantoriek phartzik harturen. Parabola horrek erakusten deikio Jinkoaren [illegible] gure orainen espon bezala zoi bezeguila onhuan hautatzen bati emaiten Jaitzun Onhuniak gaure orainen espon bezala zoi bezeguila onhuan hautatzen bati emaiten Jaitzun Onhuniak.

2. — Lumbat erta esteiarri, bizi direnak Evelijoinetik hurrun, eta erraiten dienak: Ibil gaitez Komberteitako eta Kofesatako niz eta hiltzia jitxareki ezta Edo demborarik, Edo abalet idurrik. Ostera itxarraritik egon, eta hiltziak orozbatkoz jinkaltzen Jinkoaren etsaigoan.

XXIII. — Bost talentiak. — S. Matth. XXV, 1-13.

Jinkoaik iduri du gizon bat, bidaje hauti bat abiatziarekin, bere zehiak beitzen deitu eta erraiten hau esklerian ezarteko. Batari emaiten zeio bost talentu 1) bertziari biga bat, bakotchari bere ahalaren arabera, eta bidiari emaiten eta. Bost talentu ukhen ziana arren jouzan zen, haura baliatu zen, eta beste bost emanerazi. Hala hala biga ukhen ziaiak emanerazi zeion beste biga. Bat bazik aldiz ukhen etziana jouzan zen hirriz zilo baten egitera eta han buruzagiaren diharia gorde zian. Ikusik demboraren burian hen buruzagia jin zen, eta eman diharia kontu galthatu zeien. Eta bost talentu ukhen ziana hurbiltzen da, eta, beste bost esklerian ezarten erraiten deidarik: Jauna emen dizu zazpi talentu, horra beste bost ireki irabazi dituanak.

Nausiak ihardetsi zeion: Ederki, zerbutchari hon eta fidela; gaiza gutitan izan zirelakoz heiala ezarriko haunitzen buru ezariko zutat, sar zite zure nausiaren bozkarioan. Hurbiltu zen ere bi talentu ukhen ziana, eta erran: Jauna eman zenezitazun bi talentu, hona beste biga irabazi ditudanak. Nausiak ihardetsi zeion: 2) Ederki, zerbutchari

humna eta fidela, izan zirelakoz leial agudo gazta ttipitan, hamilbun buruen ezarriko zutut, sat rite zoure naustiaren bostarrenean.

Gero [illegible] zen ere talentu bat ukhen ziana, eta erran zeion: Jauna Bainatxian beltzen gizon garratza ziela, beltzen zuniala non ere ezpeizunian ereiñ, beltzen noun ere ezpeizunian idaurri; hartarg beldur izan niz, jouian niz, eta zoure talentia burrian gorde det: horra arren talentia, eta harekazu zouria den bezala. 3)

Naunak itzardetsi zeion: Zerbutchari gaixtoua eta auherra, banakit ustatzen niala nunsi ere ezpenian erreiten, beltzen niala noun ere ezpenian idaurtzen: beharr hiñ, arren, eraman ditzaru erabil dezaltzaz eta ethenat beltziarekin auria ene ditzaria entresekin ukhenen nian.

Ibat ezozie arren dirazu talentu hori, eta eman ezozi e hamar diranari. Ezi emanik izanen da diranari, eta gainitika 4) ukhenen du, bena ezdiranari zer ere badiala ezta badiala houra ere khentuko zaio.

Eta Kanpotik ulhunpetarat ouerthouik 5) ezazie Zerbutchari deuseztatu eztena: han izanen dira migarrak eta hortz karrasikak.

1.— Zilharrezko talentiak galdu zian bat mila liberaren pena, eta urheskonak hirouetan hogei eta bonat mila.

2.— Jinkoak bere Semeanak gizon orduetara pelegarren tu. Orori emaiten du gutiago eta haboroche bai intelijentziatik, bai osagarritik, bai indarretik, bai buruntarzunetarik, bai graziatik, bai bertutetik. Bena buruntarzun horiek ezturtu pheretatzen baitzik, eta nahi du haren [illegible] baliaz ditzagun. Ibetzat arren Zerbutchari beparogue gizonen burian sainturtzeko eta bagunat buruntki egiteko. Eta kasu hori eta gutiegi zaizik egunetik mundian.

Bada ere buruntzabaratik egiten beitie hirourgerren lehiak bezala. Bizia

aukeretarian, erdeusketan igaraiten die, eta aldiz dien aizinareki, bountatez eta errelazionetik egin ahal baie hainbeste bounki! Hirurik ezta zoumbaitek egiten, bena ere buruntzirik egiten, eta hori askin hen orozbatekoz galeraztako.

3.— Ibanak oro tartzen dira Zeluko Erresouman, bena orok ezta bardin bostario, gozamenetu, bai aldiz bakotchak bere merechimentuen arabera.

4.— Seki han ezta berbera aukerra, bena ordano baina [illegible] errespetu gabia. Ibala hala dira bekatoros zoumbait. Ezturtie berbera eginbidiak ahazten, Jinkoua bera ordano laidostatzen die, eta haren Probidentziaren gain ezarten beltzen beretara bere familiatara eta gizonetara beltzen nen sortorbiak eta gaizkiak. Ibantzetan bainetan oro gehienetk goure bekatuen ekharazten digu nun juzik.

5.— Jinkoak beriere grazia berrirk emaiten du arimen; gouzebat da hen ventsa baliatzia.

6.— Gutarik bakotchak bere ahalargiz eta bere posizioniaren arabera lan ari behar du: bozike esdeusketan igarana, ezta zarestaturik bena gazti gatzurik eternitatian.

XXIV.— Azken jujamentia.— Amoniaren egin beharra.— S. Mathieu C 3 v 46

Gizonaren semia jiten dalakoan bere ospe handian eta dignitatian, eta Anjeruez ungueturik jarriko da bere gloriazko tronoan. Nazioniak oro haren aitzinialako jasan dira, eta batak bertatik berbetzen bitzu singularik, eta arbaroak ardiak akhuretik berbetzen bezala, ardiak eskuinian, eta akhuratzak Kerrian ezarriko.

Ordian Erregek eskuinian tukiseu erranen du: Ziaustez, ene aitaz bendikatuak, gozatzie ezarzie munduaren hasiapenetik zuentzat ukhen zaizien erresouma!

ezi gose izan ~~nin~~ eta jatera eman ceitazket,[2] egarri izan ~~nin~~, eta eman ceitazen edatera, eman buria nun ~~sar~~, eta ~~zien etxe~~ ostatapean naizie, soinekorik gabe nintzan eta bertitu naizie, eri nintzan eta ikhousitzera jin zitzaitazie, presuntegian nintzan eta bisitatu naizie.

Ordian Justorenek ihardetsiko dio: Jauna, noiz ikhousi zutegu gose ez ~~gosetu~~, eta jatera eman diozugu, egarriz eta edatera eman diozugu, noiz etxeko sarjiarik ~~ostatarik~~ gabe eta ~~tabe~~ zutegu, arroparik gabe eta bistitu zutegu? Noiz eri, noiz presuntegian ikhousi zutegu, eta jin gira zure gana? Eta Errege ihardetsi zeion: Egiazki errairen deizuet: garaz hori egin duzien aldi oro ene anaitxiki gutienari eni egin duzie.[3] Gero esango ezkerreko errainen dio: ~~Zuazte~~ kukumitzalak enegandik, maradikatuak! Zuazte betiereko sukalde ~~sukalat~~ zebriarentzat eta haren aingeruentzat diabrutarik diran bethiereko sukalde! Eri ~~egote~~ izan niz eta ezteitazuet eman jatera, egarri eta edatera, eman etxera, ~~ostatarik~~ burjiarik gabe eta eman ~~etxe~~ ostatapean, arroparik gabe eta eman bertitu, eri eta presuntegian eta ~~ez~~ ez ikhousitzera jin ziren. Eta hek ere ihardetsiko diote: Jauna, noiz ikhousi zutegu gose, eta egarriz, noiz ~~e~~ buruz sarjiarik gabe, arroparik gabe, eri eta presuntegian? Noiz ikhousi zutegu eman gabe? Yes Ordian ber ere ihardetsiko dio: Egiazki errairen deizuet, hekbetiereko jinte Cheko kuni zerbait ezkuzieneian egin, eni ezkauzie egin. Eta gero Azken horiek[4] arren zuiaren dira ozorbatko thormentuetan eta Justorenak aldiz orobatko ~~gizarte~~ bizitze betiereko atsalde.

1.— Justorenak egin du Zelia Gizonarentzat, eta hatsarretik diabrutarik diran ~~ezesonna~~ kuna, iternia aldiz izan da plusturik zebriarentzat

2.— Jesusek errainen dien bitz, ~~pulzie~~ bai jesukristoarentzat bai damatiarentzat

Galonis den Kanitatia. Amoniak ezteitzenetu bekhatiak eta haren ez egitia arteki da bethiereko zoriontzaren ukhentzeko. Eta Amoniaz hetsiko zuguntzan mintzo giza amoniua ~~ez~~ ezpe amoniz eginaz haiei buruz a nouia Khorpitzez eginaz amoniua Jinkoaren amorekatik eginaz, Jesusek beretzat hartuz ~~zeroe~~ eginik Baliz bezala hartzen dianaz gaiñen lagunari egina.

3.— Zoumbat ezta esti phentatzia laguna zerbutchatzen dugunian J. Kristi bera zerbutchatzen dugula. Errain zaharra da: Ikousbiar emaiten dianak Jinkoari phuretatzen diola.

4.— Ikhousi dezagun lehen zoumbat garratz den amouinaren egiteko mania, eta hartzaz berez arimen salbatzeko laguntzeko dugun eginbidia.

Mana horren arabera ezta arteki bakotchari bonuki egitia ez ziano beha dugu ahal bezainbat zozietatiaren ere kouna cherkhatu, flakiak eta zaukoko petan emaniK dianak egariz. Eginbide hori guti ezagutuik da eguneko egunian; bakotchak bio: Nour goure, bena hori pagatzeko ~~ezenak~~ izenak ehe bat da, eta eluke izan behar Kristoren ahoketan, Kristi hitzak errain nahi dianaz gaiñen: Jinkoaren eta lagunaren maithazale.

— Astirkena —

XXV.— Jesusen ~~hatzemateko~~ hitzaldia — ~~hartzeko Alger-eskuetan~~ — Jesus ezta agertzen.— Judas

S. Math. XXVI, 1-6; 14-16. S. Marc XIV, 1-11. S. Luc XXII, 1-6.

Pharisiko ~~Elhe~~ horiek oro akabi ondoan, Jesusek errain zien bere dizipuli: Bazakizie bi egunetan ~~bazuen~~ Epuruko Bazkoaren bena gizonaren Semia saldukatu Gurutziela Kruzifikatuzik izateko. Bihamenean, gorelik populia jin zen Temploala Jesusen entzun nahiz, bena egun hartan etzen jin.[1] Bazkoa eta Azimen ozumbora[2] hasiko zen bi egunen buruan. Ordian Apheren Aitzindariak, Eskribak eta Populuko zaharrak bildu ziren Caiphas deitzen zen Apheren handiaren ~~etxera~~ patiora, eta algarrekin igaran zuen ~~zuela~~ behar zion

Jesusen atzemaiteko maltzourzkeriaz, eta haren hiltzaileko. Bena populiaren beldur zien, eta hartakez diotzen: Ezterazgun egin besta egunetan albarotik ezterazgun eraiki jenteen artian. Bat demboran Satan sartu zen Judas, Iscariota deitzen bat, hainbat kopuruan zainaren artian, beithan, eta hura Hamabietarik bat zen[3]. Jouan zen Apher eta Kargudunen diruetara, eta Jesusen egin eta igaraitera moduan hen eskietarazteko diruagatik[4].

Erran zeien arren: Ez eman nahi deitzaiet eta nik eskietarazteko diruagatik, baizen Apher Nausiak eta hiltzeman zeien. Hogei eta hamar diruetan phezaren emaitia[5]. Judasek bere aldetik hiltza eman zian, eta gerozik parabaren haiturri zen Jesusen eskietan ezarteko hen eskietan.

1.— Jesus etzen agertu Jerusalemerat astuzkenian. Ibil aitzinetik azken memendak igaran nahi zutian Bethanian, Othoitzian, eta bihotzian zutian gaizez bere Elmari, bere Dizipulu, eta Lazaren familia maitiari phartegiten.

2.— Barzkoko zortzi egunetan Judaisek etzien jaten ahal ogi azima ere altchatuzari gabetik barzik, eta hori hen Egyptotik phartitzian orbitmenchetan.

3.— Judas etzen behar bezala baliatu Apostolu izatera deithurik izan zenaz geroztik ukhen grazier. Bere zikhoitzkeriaren zaphatzetako orde, hantxu zian Salbatzaliaren mouan ziren contrarietarteen mouse begiratzen beitzian, han zien amoniotarik hartzez. Zoum batez munduan ezkie hola hola egiten! Gutarik bakotchak batu bere pekatuak eta behar lukke hetarik ahalaz gabetu, zereu Jesusek hourrak goure galtzeko galtzeraziak ohatzen zien. Judasek etzian behar izan gizon gaitzunik, Jesusek

zianaz gainen haitatu here Apostolu izatetik eta eman muiakuilleen egitetako dohaña. Beste Apostolek ere bazutien bere defaltak Jountan Phetiritarik hazitik barutien bere estaltzeak, bena horiek gabetu ziren esceiatu eta eraunsi eta eraunsi ezkeen, Judasek aldiz grazia ukhenez gaizki baliatu zen.

4.— Judas Apherek etzukien nahi hartian profanatu Barzkoko bestak gizon bat hiltziaz, bena uzteko galtzera Judasek egiten eskenbaraen ez galtzera uzteko, baizik hartara ekharri nik zian zien.

5.— Hogei eta hamar diruetaphezek bai zien eman liberaren altia

— Ostegunа —

[S. Jean XIII, 1

XXVI.— Jesusen azken apairia.— S. Matth. XXVI, 20; S. Marc XIV, 16-17; S. Luc XXII, 14

Ibeltu zen arren Azimen egunа zointan ekhaiten beitzen Barzkoko achoria, Dizipuliak ezian huillantzen dira Jesusen gana, eta erraiten: Noun nahi duzu dela ezagun Barzkoko apairia? Jesusek igartendu bi Dizipulietarik Pietri eta Jouhane, erraiten deielarik: Zoazte eta behar dienak dela etzatzie Barzkoaren jateko. Bena etzetzi zeien: Noun nahi duzu hori egin dezagun? Thabetzi zeien: Ibiltzian sarthu beizain sarri dienen duzie gizon bat pegor bat hourtetik, jarraiki zakitzaie, sarthuko den etchialartino, eta hauko etcheko Jaunari erraten duzie[1]: Nausiak erraiten deizu: Zhuriphuntarik da en dembora zaure etchen dut egunen Barzkoka eng Dizipulietekin. Noun da gela haiekin zointan jainen ahal izanen beitut Barzkoko achoria zaure Dizipulieki? Eta eraikoutsiko deizie sala handi bat estaki dien gauzeki; han adelatu zien. Barzkoko egun handiaren aitzinetik,[2] Jesusek

munduko maite izan beitzutian beriak, mundian zirenak, aztsemaitzutian maitatu izan zutian. Gaiaren helbiarekin, jin zen arren Abamabiekin, eta thenore martkatian, jarri zen hekin mahanian. Ordian erraiten deie, Aitorik handiena ezdian ziekin Bazkotzutian jateko 3) sofri beno ehen ezi erraiten deizuet ezdian Bazkonaren Jinkoaren erresouma haura bethe artino. Eta hartzen diarik Kalitzia, eskerrak emaitenzu Jaun erraiten diarik: Hat ezazie, eta ezgara iganaraz. Batetik eta bestetik huts ezazie. Ezi erraiten deizuet ezdudala ardenaren gozotik ehesteko, Jinkoaren erresouma hel artino.

1.— Jerusalemeko jentiltzat Egimbide bat zen Bazkonaren jateko lekhu baten, eskentzia.

2.— Ostegunean, elkhiaren itzaltzian Jesus Aitzoari Bazkoko Achouria, Judioen khountatzeko manerian bizanzeko egina beitzen ezkiaren itzaltzian beitzen hasten egun berria. Arren gaure arabera Jesusen aztken apairia egin ik izan zen ostegun gaian, eta Judioen arabera ostialian.

3.— Jesus aspaldian ari zen Khorphitz saintiaren egiteko preparatzen, haintzat hartzen zezon amotiozko senale hauti horiek emaiteguzionez.

4.— Orai bata bestera igaranazten dien Kalitzia ezta Dol sakratia edezten zian Kalitzia, bena apairatzen iganarazten zena.

5.— Judioek Bazkoz egin behar zien apairia alkabiek zen. Berantchago gaian egin ik izan zen Khorphitz saintia. Bazkotik Achouria jatera zen ondik, bena beste arrastatzen ak hartzen ahal zutien jarri ik. Eta etzanik, Gethsemanetik eta Erroumanoetik ohi egin zien bezala.

6.— Jaunsane Jinkoane Ebanjelistak hekien ohiteraazten die Jesusek hartzitzen zituzaren miraria gaia, bena ezkiek haren aphaltarzunaren gaure begiendazteko.

7.— Konpetatzen garbitze horrez Jesusek erakoztu nahi du nolako behar dien izan gaure behobizko garbitarzunak Khorphitz saintiaren erresebetzeko.

8.— Jaundane Thelmen bukhatze aise entheleja ahaldaike ohitzez zoumbat haudi zen Apostoluen herren amodioua eta erresphetze bere burutzagatik.

Jesusek erraiten deio ezkiela orano ezagutza gutibat baizik berentzat gerouan ezagutuko diala zoumbat haudi eta baloiz den apaltzia, eta egiaz ere bai emanik izan zaion ekheyliaren egitzia.

XXVII. — Zankhouen Chahatzia. — S. Jean XIII, 2-20

Bazkonaren egiteko apairia jadanik alkabiek zen [1]) eta jadanik Debriak Judasek bethotza atzemanik zian Jesusen traditzeko traditzeaz zegokiolako. Bere aitatk gaizatk ere eskietan ezari zeitzola, ohartu Jinkoarengandik elkhiritk, Jinkoarengandik utzultzekela [2]) Jesus mahaietik jelkitzen da, soineztatzen jelkitzendu, oihal bat hartzen eta gerentzia hartzaz ungutzatzen. Gero hoor zorta bat ountzi batetara ezarritk, hasten da discipulen zankhouen chahatzen, eta hen chuchatzen gerentzian zian oihalaretki. [3]) Ikeltu zenian Simon Pethiri gana, hounek erraiten deio: Zuk, Jauna, ene chaha zankhouatk! Jesusek ihardesten deio: Ekhi ezakik ezkakik zeren egitera nizan, bena geroan jakinen duk [4]) Pethirik berriz: Ez ezteizutzet sekula zankhouatk chahatuko. Jesusek ihardesten deio: Erpaizeitzat I Erpaizait chahatzen, ezteik ikhousteko eneketin izanen. Ordian Pethirik: Jauna, ez arren eni chaha zankhouatk bertatk, bena ere eskiatk eta buria! [5]) Jesusek erraiten deio: Chahatuik izan denak eztik halako behar ik chahatuik izan zankhouak chahatzia possoki garbi izateko. Eta ziek chahatu zideie, bena ez oro.

Bazakitzin zoin zen haura tradizitzka zitana, eta bartako erraiten du: Ezidei-
zu Chahu-Hen Jaunkhoarak chaha ondoan? hartu zian bere seme-alaba? 5) eta berriz
mahaitian jarten zelarik, erraiten dio: Badakizuzu zer egin behar dugun? Nausia eta
Jauna, eta ounta nintzo zidei, ezi egiaz hala niz. Jaunkhoarak arren
Chahatu Gaizkiriet, nik zen Nausiak eta Jaunak, zihauriek ere bata
besteari egin behar dautzie. Ezi etsenplia eman deizet, zihauriek
ere egin dezazuen 7) nik ziet berala.

Egiaz, egiaz erraiten deizet zerbutcharia ezta Nausia beno halbizo
ez eta ere apostolia igorri diana beno gorago. Gaiza horiek arren
ounta zien beathan sartzen badira, eta poliki poliki zirafeka egitea tuzuenian,
Eniz zietzaz orotbaz nintzo horien erraitian, ezi bakakit zoin
haietzi Judasen, bena behar die Libru santietako erranek bethe:
ogia enekin jaten duena nauzkatek Jaunkhoua altchatuko du ene
kontra. Ikori orai dauzk erraiten deizet heltu gabe, amoreskatik
eta heltu denian, ni beathan sinhesteko ez dezazuen urrez nizan
sinhets dezazuen.

Egiaz, egiaz erraiten deizet: nik igorria errezebitzen dianak
ni nihaur errezebitzen nai, eta ni errezebitzen naianak errezebitzen
du ni igorri naiana.

1.— Judasek egiten zien apairio altchatzik zen, Khorpitz santifaren aldiz
egiten zien, beraukchago zen Barrutiko Achouria jaten zen chutik, bena
apairiaren segida egiten ahal zen jarrotik eta etzanik mahaiñetako ohe
berezi eli batetan Erromanoen eta Grekien usaja zen berala.

2.— Jaundane Jaunak Ebanjelitatik heben ohitzarazten du Jinko Semiaren
haiñtzarren muga gabea, hobeki haren apostolu zuenaren gaure begiez
ikusiaz ezarteko.

3.— Jaunkhoaren garbitzea horrek erakusten naiz du noulako
behar dian izan gaure bihotzeko garbitzarzunak Khorpitz santifaren
errezebitzeko.

4.— Jaundane Phelipen buhurtzia aisa kumpreni ditake ohitzez
zuenbat haiñ zen Apostolu horren anoztasuna eta errespetia bere Nausiarenaz
Jesusek erraiten deio ezkiala oraiñkoan ezagutza gaiti bai baizik
bertutiaz, geroan ezagutuko diala zuenbat haiñ eta baliosa den bere
kuriaren aphaltzia, eta eginen ere bai emanik izan zaion etsenplian
jarraikitzia.

5.— Jesusen anoztasuz Jaundane Pelipik uzten du egotea; Salbazalearen
gauk ez bazterbetzeko zer nahien egitera da.

6.— Oraste ukhenteko da Jesusek utziala ziala bere gaueko arropa,
eta tualka ezkiala bata berala, san aphal egiteko.

7.— Jesusek Haiñtzaren osoa gutitzen aphaltzeko. Dizipulei erakusten deie
zer nahitara zela bere kuriaren egiteko. Hala hala Dizipuliek behar
die orotara pherestatu bere amaien J. Kristiganat ukhenerazteko.

Hetsen ezta mentzirik Jaunkhoaren Chahatzeak baizik, bena Jaunkhoaren
Chahatze horrek erran nahi du zerbutcha guzien gainetik behiareki eginik
behar tuguenak lagun egin behar tugula

XXVIII.— Jesusek agerriki salhatzen du Judas.

S. Matth. XXVI, 21-25; S. Marc XIV, 18-21; S. Luc XXII, 21-23; S. Jean XIII, 21-31.

Ikoiek erranik, Jesusi erraiten zien bezin ezperitia, gero agerki nahi zen mintzatzen
mahaian ohitziaren oraiu apairiari buruz zien apostoluei Dizipulei:
Egiaz, egiaz erraiten deizet, zietarik batek salduko nau. Praktikuko naianen
eskia hetsen da mahaiñ buruan. Jaten ari da eneki. Dizipuliak elgarri
so zagotzen, bata bestiari galthatz nourtzat mintzo zen.

Trufariak arren eta Caifasiak harturik Jakolchnali berhozki galthatzen
deio: Ni nitza, Jauna? Jesusek erraiten dio: Nor amodiozkoak bata da estia
enetzin orduzian. Ezariko diana ene tradiralia.

Gizonaren semiak, aldiz, badoha bere bidian jakinbezala semeagan anabeta
gizonaren sarentrat zuntar tradaturik beztatzeke. Harentrat hobe zatekian
ezpaliz sekula sorthu. Mintzatzen haizen delarik Judas Kaifasiak
ere erraiten deio: Ni nitza, Rabbia? Eta Jesusek: Hi hiaukan erran
duk.

XXIX.— Khorphitza saintia. S. Matth XXVII, 26-29; S. Marc XIV, 22-28; S. Luc XXII, 14-20.

Apaiziak iraiten ziala oraino, eta Jesusek hartzen ogia, eta, eskerrak
emanik, benedikatzen du, haursten eta emaiten dizipulier erraiten dialarik.
Hau da ene Khorphitza zientrat emaniko dena 1)
egizie hau ene orhitmenchetan.

Hartzen dialarik ere Kalizia, apairian urbentzian, eskerrak utzuli eman zuela,
eta eman zeien erraiten: Zeielarik: Edan ezazie huntarik 2) guzioek, ezi
hau ene odola da, aliantza berriaren odola, zeinbat eta asko hoyuitz isuriko.
ichouriak izanen dena, eta gaitzkiarentzat, bekhatuen pharkamenturan.
Segurtatzen zutiet ezta edanen ardanen ekhorpenetik zieltzian
berriz, Jinko ene Aitaren 3) Erresuman edanen dudan eguniala artino.

1.— Jesusek bere dizipulier emaiten bere amodiozkoak gaitzeak handiena
bat. Kasik zelestarat utzuli beharr du, eta ezin bekhatu bat bere
bekhatu bat bere ezerk utz adixkidetzat.
Bere sekuentzian abremanen du gaizen oroen beharr bezala odolatzeke
bizi bat. Ber demboran Zelian Dateke gloriarik handienian, eta ber demboran
Cumian gaurebat gorderik ogiaren eta ardoaren ukhenen pian.
Eta orai nourk dudarik ukhen ahal dio entzuti arteki hitz horiek:
Hau da ene Khorphitza, hau da ene odola.

2.— Ogiaren eta ardoaren konsekratzia ebren gathez egunek iraun bezala
bata bestiarik laida, apairian urbentzian. Aliantza berrenkatzat hartzeko
Nolaren sekuentzat bezala, behar zen finkatzeko odola. Bere sakonkizunaz
Jesusek bakotcha gatin Jinkoarekiko eta hareki batasunetik juntatu
3.— Aitaren Erresumaz entzelegatu behar da Jesusen Phuztia eta
haren gloriaz zelian. Hau dateke egiazko dizipulien eta Salbatzaharen
bat izatia.

XXX.— Judas berriz ere salhaturik eta Jesusez igorriik.
S. Jean XIII, 23-32

Bere demboran dio Jesusek: Eta hunna nuun, eneetin mahaian, den bezala behar
naizanaren eskia. Eta algarri galthatzen zen nuun izaten ahal zen gaiza
barbegibia zuen. 1) Dizipulietarik aldiz bat Jesusek baboenetik maite
ziana, etzanik zagoen Jesusen bruthazaren gana 2). Simon Pethirik arren aldetik
(Keim egiten deio, eta erraiten: Nourtzat mintzo da? Eta Dizipuliak Jesusen
bulharriala buria apaltzurik, erraiten deio: Zoin da, Jauna? Jesusek iharzetzen
deio: Nori ene estekuntzko beteiot ogia bustiriik, hunna datzke. Eta ogia
bustatzen dialarik, estekuntzen deio Judas, Simon Iscariotaren semiari:
Judasek hartze zian bai ogia bez ordian Satan sarthu zen harez: bi hotzian,
et Jesusek erran zeion: Egin behar diana egek berehala. Bainan ez nekien
nahaitik zergatik hori erran zeion-
Jesusen mahaian zientatarik bakotchak ere ezpazen zekian nori buruz mintzo zen.
Batzuek zuumbaiten uzten zen, Judas beitzuen begiratzen mousa. Jesusek
erran zeiola: Abil, eros ezak behar dena bestelan edo bestelan emaiteko
zerbait behar zaiten.

Hartu ziana bai arren ogia, Judas jelkitzen da: eta ordutik gaua gaitzkiric
zen. Jelkitzi zen berau sarri Jesusek erraiten du: Orai Gizonaren semia
goretzia da eta harku beitzan Jinkoa goretzia. 3) Eta haren beitzan Jinkoa goretzia

Calmirada. Jinkoarak ere hourra goretikko du, eta hori baster.
1.— Jesusek Judasi erran bitra ozte ukhenteko da aphaltik erranik izan
dela, orock ez entzuteko. Salbazalia arki delikatu zen herren egiteko.
2.— Bazkalzaliak erdi etzanik zien mahañeko ohe chipiton, estkerreko
lesaritxuala errorik; Jeundane Jinkane aldiz Nausiaren aitzinian zen
kobekinik enanzanik harekin elkentatzeko.
3.— Jesusen Paxionian Acto goreskin du, eta Actak goreskiko du Lenia aröpian.

XXXI. — Algarganik berkeztia. — Mann berria.

S. Jean XIII, 33-38

Ene haurtxuak, guti denborarен niz zirelki. Ene ehorkatuko naizye
eta Judiuer erran duban bezala, "nouvrat joanaiten beniz hanat ezinezi ahal
jitenyhalo hala zuer ere erranaiten deizuet. Emaiten deizuet manu berri bat: Algar
maita dezazuen eta maita nik maite zuitedan bezala. 1) Zhorlan guziek ezagutuko
zuitie ene Diripuliek zirdela baguez algarrentzat amodio balin badurie.
Lenion Pethirik erraiten dio: Jauna nouvrat zonaiza? Jesusek thardetsten
dio: Nouvrat bre benoua, ehiz hi orai jiten ahal bena gero bai.
Pethirik: Zertatik orai enin jiten ahal? 2) Bethabada nik emanen dit bizia
zuretzat! Jesusek ihardetsi zeion: Emanen biziala bizia enetzat! Egiaz
egiaz erraiten deiat: Oilarrak ezatik khantatuko eta jadanik hirour
ukhatuko naikek. 3)

1.— Lagun arey maithatzia J. Kristek erran dian hetiaan, manu berri bat
da Judiuek ezagutzen etzuena. Salbazaliaren diripuliek nahi dianak izan
behar du lagun maithatu ez solamente Chez eta sendimentuz bena obrez
obrar gauze buriak eta hunkarzunak nouiz behin salbatzaliaren
lagunaik. Thortatzez Jeundane Jinkaneik izkiribatuko du hitz horiek:
Gure ene Jesus bat egin jakin ukhen bizziaren emaiten aurkidentzat.

2.— Jesus bekin mintzo da bere paxioniaz eta bere heltziaz. Pheterik harez
bezala beha ukhenen du egin bena berantchago. Apostoliaz orai berian
prest bizateki ala dio.
3.— Thbirour aldiz Jesusek aipatzen du Phaterik gero egin behar diren
ukhatzia. Jesus Phetirien ukhatzia hirour aldiz egiteko aipatzen
Thbirour aldiz bere Salbazalia ukhatuko diala anonzatzen deio Jesusek.

XXXII. — Apostolien artetko argidia. — S. Luc XXII, 24-30.

Ordian izan zen apostolien artean argidia jakiteko, haietarik zoinek bere
zatian bezala izan behar zian handienak. 4) Eduki behar zian handienarentzat
bena Jesusek erran zeien: Nazionen erregek baitie ken ganen nagusitzen 1)
eta oraino, ken ganen dielakoz indarra, hunkiegilek deitu deitzen. 2)
Zientzat ezbadiela hola izan, bena zien artian handienarentzat partetik
bena izan dadiela chipiena bezala, eta aitzindari bena izan dadiela
zerbutchari bezala. Zer nouz da handiena ala mahañian bena, ala
zerbutchatzen ari dena? Ez da handiena mahañian bena? Eta erren ukhentzen
naizie zien artian nizala zerbutchari bat bezala. Zuei aldiz, egon zuek
ene azkar, esprabietan, prof adelatzen deviet zeluetako Erresouma,
ene Aitak adelatu deitodan bezala. Ene Erresouman janen eta edanen
duzie ene mahañian, eta trono eli batetan jarriek zuratekie Israelen
hamabi jente araldien gidatzeko. 3)

1.— Gaiza horrek behin beno habarotan debadio ezari zian Apostolien
artian, eta haatik ebren hari ezintza. Bena ere debadio horiek erakusten
du zumbat nekez den gizon alkhatu eta zeluetiar izatia, baietz ere
zumbat pausuzi behar den izan Jinkoaren obren egitian.
2.— Gizonek ozte die gorabren diela bere Nausigna handitzez eta
jedatzez. Esta nolako Ebanjelioaren erakuspena: handiena eta

Jaberena da gizonen artian jabosoenik handi egiten diana lagunen.
3.— Mundu guztian zerbitchari onen izandiencentrat zelian bada sari handirik eta ezerik.

XXXIII.— Pethiriken ukhatzia.— Ikaren ezin herratzia.— Apostolen espiritu Santia.

S. Luc XXII; 31-38.

Erran zian oraino Jaunak: Simon, Simon, hona noun Satanek gaetik eskatu dian hire bahatzia ogi bezin bahatzen dek bezala, bena otheitze egin diat hiretrat hire fedea ezladin flaka, eta zuk, noiz ihoz gero, ukhatu eginazazu hire anaiak. 1) Pethirik erraiten dezio: Jauna etzirekedazut eni neke zurekin bai presondegietara bai hiltzerala prest. 2) Bena Jesusek ihardetsi zeion: Erraiten deiat, Pethiri, oillarrak ezpik egun ihautatuko nauen ezpian hirur aldiz ukhatzen enaizala ezagutzen.

Jesusek gero erraiten zu: Igorri zutidanian talkurik gabe, monasterik gabe, zapatarik gabe, zerbaiten eskasa ukhen duzie? Ihardetsi zien: Deusere. Bena orai dio Jesusek, bakoitzak bere poltsa hartu, eta ohatarik eta erlatzerik, eta bere ezpata bat. 3) Ezi erraiten deziet behar du oraino ni beitan liburu santietako ekhe nuenek bethe: Gaztagnen artian emanik izan da. Bena orai ene gainean daudenak bethe beharko dira.— Ihardetsi zien: Ikusi da 4), hala erraiten.

1.— Jesus Pethiriri berari mintzo da, bakoitzaren bihotza bera dela ezin hautsi pa dezakeino. Bertiak oro izaten ahal dira Satanen aldetarrez kontrakaturik, bena Pheteri eta haren ordoko aita santiak egonen dira azkar fedian. Bohain lehen ere Pethiriri emanik berarentzat

bena khuriti gurientzat amorekatik eta aita santien erakuspenak jarraikiz talbamentiari ogen egiten ahal den salutaria orotarik begiratuik izan ditian.

2.— Ikobetki egiteko agerian ezarten tugu Pheteriren hasiera ukhatze arabera. Jaunbartzek aldiz behin bazirik ezti gertzaldi hori aipatzen behin kona bakoi bezala die gertzaldi hori aipatzen, eta ouste die Jesusek etzirela behin bazirik ukhatze hori amortzatu.

3.— Jesusek ezetutu beharreko erakuspenak taketsialat uzten, bena begiratzen ukheitiarekin bere Pasione izigarriko thormentiak, erraiten du orduko izatekiala azkar eta beleratz izatia, behar bakoi, gizonetan agitzen den bezala, gaizari buru eman, eta lanjerari ezkapi.

4.— Askok eta erranik sujet horrez, ezi Jesusek nahi tu aphalmentuak, eta hiltzia bera besarkatu.

XXXIV.— Jesusek konsolatzen tu bere Dizipuliak.— Fedia, Karitatia, eta Espiritu Santia.— S. Jean XIV, 1-31; S. Matth. XXVI, 30. S. Marc XIV, 26; S. Luc XXII, 39

Ezlaiela nahas zien bihotza. Jinkoarengan zinhesti badouzie, ukhen ezazie ere Nigan. 1) Ene aitaren etchen badaude hainitz egongia. Erparen bada izan jadanik erran ukhen neikezien: banoua zuen lekhu baten prestatzera. Banoua arren, bena lekhu bat prestatu eta arra utziko niz, eta berriro zutiet enekin amorekatik eta ni niran lekhuan zuek ere izan zaiteien. Badakizie ene noiz nouat nonahi, eta zuek den haratko bidia? 2) Thomasek ihardesten deio: Jauna ezdakigu nouat zoazen, nola arren jakiten ahal dugu haratko bidia? 3) Jesusek ihardesten deio: Ni niz bidia, egia eta bizia. Inoiz ezta ene aitaganat joiten nitarik igaraitez bazirik. Ni ezagutu bazenduzie, ezagutuko zenduzie ene Aita, bena lehen ezagutuko duzie, eta behar bada dakizkio ere ikusi ere. Philippek erraiten deio: Erakutsi ezazu Aitre aita, eta asko zaiku bazu dela.

Jesusek ikasteten dio: Sadu hainbeste denbora zurekin nizala eta ezagutzen ez ezagutuzen? Philippe, ni ikhousten naianak, ikhousten ere du ene Aita. Nola erraiten duzu: Erakuts ezaguzu zoure Aita? 14) Ezkutzicia arren zuri esten ni ene Aita beithan nizala, eta ene Aita ni beithan? Erraiten deitzieda hitzak, ezkutziet erraiten nihaurtarik. Ene obretzar aldiz dohainik aiphu, erran behar dutzuna ni beithan egoiten den Aitaz eginik diela. Ezkutzicia zuri esten ni Aita beithan nizala, eta Aita ni beithan? Ene egunzen gatik bederen zuri esteta ezazie. Egiaz, egiaz erraiten deitziet Nitan zuri esten diranak berak eginen tu nik egiten tudan obrak, eta orano eginen du handiagorik, zeren ene Aita ganat. 15) Eta zer nahi galtha dezazuen ene aitari ene izenian, eginen dut, Aita zuri niezkeren beithan izan dadin Paraklet. Eta galthatzen ere badezazuet zerbait ene izenian, eginen deitziet. 16)

Naite balimbanazie, begira itzatzie ene maniak. Nik aldiz othoitzuko dut ene Aita, eta emanen deizie beste Paraklet bat Jegon ahal dadin beithikor zurekin. Izpiritu egiarkuna dateke, munduak errezebitzuko ezteuna ikhousi ez ezagutu, bena zuek ezagutuko duzue zuen artian egonen delakoz, zuen beithan izanen delakoz. Ekutziet hauzurtzat utziko; jinen niz zuregin. Orano zoumbait egun eta munduak enai habore ikhousiko bena zuek ikhousiko nauzie bizi nizalakoz, eta zuek ere bizitzo zindelakoz. Egun hartan ezagutuko duzie ene Aita beithan nizala, zuek nitan, eta ni zuetan.

Ene maniak ezagutzen tienak eta begiratzen haiek nai egiazki naite. Eta aldiz ni naite naiana ene Aitak naite dutke; nik ere naite dutket eta hari agertuko nitzaio. 17) Judas, Iscariotar beste zenak erraiten deio: Zerk egitzen du Jauna, agertuzaitian gurari eta ez munduari?

Jesusek hartzesten deio: Ni naite naianak begiratuko du ene errana, eta Aitak naite izanen du, jinen gira haren gana eta haren beithan gure egoitza eginen dugu. 18) Ni naite ez naianak aldiz ez ditu ene erranak. Eta haatik entzun duzien elhia ez ene ganik, bena ni igorri naian Aita ganik. Ikasiko gaiza erakusiko deizuet zuekin nintzalarik, bena Paraklet Espiritu saintiak Aitak igorriko deizuenak ene izenian, oro erakutsiko deitzie, eta orhoitaraziko ere bai ene erranak. 19) Utzen deizuet bakia, emaiten deizuet bakia, ene bena ez bezala munduak emaiten diau bezala. 20) Zuen bihotza ez tadiela eraus, ez eta ere lotsa. Entzun duzue nauzie erraiten: Banoua, eta zuregana jinuraiten ikhousiz, zeren den ene Aita ni beno laboro. 21) Gaiza hel beno lehen, orai erraiten deizuet amenta heltzen dateklanian sinhets dezazuen. Gutxiagotik ez ditzadazie hitz gehiago zuekin mintzatuko, ezi Nagusiaren etorria da munduaren. Nitan ez du ezer, baina munduak jakin dezan ene Aitari maite diodala, eta Aitak manhatuak egiten tizkala. Jeiki zaitezie, eta goazen hemendik. 22)

Eskuen emaiteko hymnoa errunik, jelki zen, eta ikasleak urrun zian bezala, jinuraiten Olibetako mendiala: Bizipuliek zarraiki zeztun tegitu zien.

1.— Salbazaliak nahi tu Aportoliak azkartu, geroman ukhen behar tien nahi galen aisago egartetu: Jeliaren esparanchak emaiten du indarra esprabetzeko.

2.— Elhe zuek horiek Aportoliak bere beithatik jelkeratzi zutien. Ibiltzen ourthez Aportoliek Jesusek ebhetatzek ikhasi ikhasi behar zaiken Jinko zela, bainik, Jinkoaiatan sinhesteko ukhaitz, eta haren eraikaspenen bethatzeko. Jinkoaiatan sinhesteko ukhaitz, eta haren eraikaspenen bethatzeko. Jelatzat buruz ebiltzen. — Aportoliek gaiza horiek ezkutzien zutien, bena ezkutzien ondoa bere beithetzeraiko: Jesus bazoman bere Aita ganat

3.— Jesus bidia da: zeren deitun bere egitatez eta bere manuez erakousten nuenaz burutz ebili behar degun; egia da: ezin harez bazirik gizonak ounsa argitzen ahal. bizia da; bere beithan dian Jinkoarekilo bizia gutarik helerazten du graziaz, eta, gero konan, Zelian, helerazirik gloriaz.

4.— Philippek ouste du, Patriarkenbezala, agertze hori egitatara Jaunaren Jinkoarena, eta Salbazalia nintzo da Jinkoaren eragutzear lediaz. Jesusek Jinkoarena erakutzen du Aita, bai eta bere izatez Jinkoarekin denaz gañera.

5.— Apostoliek eta Saintu zeruhaitzek egonkizun die Salbazaliak beno gauza miragarriagorik eta konbertitu harek beno haboro jente. Bena jakin behar Jinkoaren natura zela eliza ebadien heda Jesusen zelitatzat igaraitiaren eta Espiritu saintiaren hantik eraistiaren ondotik bazirik.

6.— Jesusek dio Aitarekin bat zela, eta arren, ala batari, ala bestiari hersatzen utzkeiten ahal tuguela galthatzen lagunak.

7.— Paraklet hitzak erran nahi du: urgaitzle abokat, bai eta laguntz; J. Krist halako izan da, bai eta ere Espiritu Saintia zelakoa bide artino Jaunaren. 8.— Jesusek utzirik du munduia bena haren presentzia bai gatitzo die graziaz, bai eta Khorpitz saintiaz.

9.— Jinkoaren agertze hori erta emanik graziaz santifikantzari baizik erta arren izaten ahal bekatutik hurrun egoiten direnetan bazirik, Jinkoarekin maniak bethatzez. — Graziaz armatzen bat eglen du Jinkoarekin; Irunitate saintiaz haren beithan egiten du bere egoitza.

10.— Espiritu saintiaren trabaz da Elizari bizi aren emaitia: harek du espiritiak argitzen, bihotzak azkartzen emaiten bertuten praktikatzeko nahia eta indarra munduia arrabetzen, eta patxaran Jinkoak emaiten izatiaz konbertzionale erakartzen.

11.— Salbazaliak emaiten dian bakia, bornetik bake bat da phausu handi bati bat emaiten diana, konsolatzen eta bozkario oso bat neketen artian bai eta Onormentzen beren artian. Bake horrek erranarazten deis arimari: Ene Aitak

zeluk onak iksousten nai, harek Galthatzen dezat esprabu hau ene amodioaren borogantcha bezala, bena ere segur niz emanen deitadala fari bat ezinago ezti a.

12.— Jesus aitaren bardin da Jinkotarzunaz, bena ez Gizontarzunaz: bozkariopen bat arren izan behar dugu gogoan ukheiten haren Gizontarzunaz behar bada izan zelian altchaturik zoumbaitenaz ere izan beita bere phenez eta gortzarrenez Jaunaren azkaturik.

13.— Gehiak, munduan hunen burugaziak, bere kemenzko obra jakituriaren gain du. Judasen eta Judioen estiur dan hori egiten du, eta Jesusek utzirik du bere buria Gartzelatzeko Aitaren nahiaren egiteko, eta harek mantheta deion bezala, mendiaren salbatzeko.

14.— Elhesta horien segida egiritik izan zen bidian, joiaitiarekin Jenakatik fangiatik eta Olibetako baratziala

XXXV.— Jesus egiazko aithena — S. Jean XV, 1-17.

Ni egiazko aithena niz, eta ene Aita Bignera da. 1) Fruturik ezlukiten adarrak oro putitzen du Khentuko tu, eta ekharten dienak chardekatuko tu haboro ekhar dezen. 2) Zuek jadanik garbitu zarete aphezkandekatuak zaretz ene ahotik elkhi hitzez; egon zite nitan eta ni zuen beithan egonen niz. 3) Nola adarrak ezpaitu berartaziz fruturik ekharten ezpada aithenari etchekara, hala hala zuek ere ezlezazie ekharriko ezpazirete ene joiritik egoiten.

Ni niz aithena, zuek adarrak. Norbait egoiten bada nitan eta ni hartan, fruturik hanitz ekharriko du, bena ni gabe, deusere ezdezazie egin. Nitan egoiten ezbada Kanpoat ourthoutzirik izanen da Chermenta bezala, eta ekhartzen da. Bildutako dié zuiatat ezarriko, eta han erreko da. 4)

Egoiten bazirete nitan, eta ene elhiak egoiten badira zuetan, galthatuko duzue nahi duzuena eta oro emanik izanen zaizue. 5) Ene Aitaren laudoria da fruitu hanitz duzuena eta oro emanik izanen zaizue ene dezipuliak.

Ene aitak maitatu nauan berala, nik ere maitatu zutet. zuzendu ene amodioan
Ene maniak begiratzen batzuei 5) egonen zaidie ene amodioan, ni ene aitaren
maniak begiratzen egon nizan berala haren amodioan. Erran deitzuet gauza
hoick ene bozkarioa zuetan egon dadin eta zuena osso izan dadin. 7)
Iban da ene Maria: algot maita dezazien, nik maite zutidan berala.
Thauntan erta amodio handiagorik nouala bere bizia adiskideentzat emaiten
Dienetan. 8) Ene adiskideak zuek egiten baduzie nik errana. Ez zuket
deitutko ene zerbiak, zerbiak ezpaitaki bururagiak zer egiten dian. Baina
zuek ene adiskideak deitu zuket, zeren ene aita ganik ikhasi tudan guzia
erazuterazi deitzuedan. 9) Enavzie zuek haitatu, nik zuket haitatu, 10) eta
ezarri jouan ahal zitezen, fruitu eman, eta fruitu hareek iraun dezan. Ibortakoz
eman deitzie.
ene Aitari ene izenian galtzatzen tuzienak oro hemen luza.
Manhatzen deizidana da, algot maita dezazien.
1.— Nouala Olibetako barabtzialat jouaitzarekin Jesus eta Apostoliak igaraiten beitzien
miñabesu eli batez arbelik, Salbatzaliak gerthaldi horrez baliatzen bere da bere
eratxapenik edertzen emaitteko.
2.— Aitzenaren eta Kristiauen konparantza ezinago ondo emanik da
aratxapen baliotsuenen gizonetara heleratzeko. Hala nouala barabtzarain batean
arbelik elkhartzen handiago batan ukhaitteko auzarki fruitatzen beitutza zuhaitz
hala hala Jinkoaruk bere zerbutchariak handitzki esprabatzen tu bai beitutzie
bai persekutzionez bai besta arrastako sofritzarez, eta halatzuen bortutzie
merezimentiak handitzen.
3.— Bihotzeko garbitarzunaz eta grazia santifikantez gira aitzen dibinoa
Jesus-Kristoki bat egoiten. Beltzatu mundialak aldiz hartarik berhez giutzu
4.— Aitzenari azarrak kobetzi chardeka eta kaboro elkhartzen emaiten da
bena ardo fruitutiak eztira denen ere, miatzaltzo baizik; hala hala Jesus-Kristoki
berherik den orena ezta koun ifernuko suztako baizik.

5.— Eni amodioz estekatzik baizidezie, bio Jesus-Kristoki, viaren zidezi ene
aitaz, ni entzunik nizan berala. Horra arren Jinkoaz entzunik dezaketzu
6.— Zien bertutetik bio Jesus-Kristoki, zien phuntzatzik, eta zuek Komberitu gizonek
Jinkoaren gorestzien dio
Jinkoaruk handiatako ta kunetki eginduzie, zeren den kobetzi ezagutzik, maitatzik
eta bai altzatzik izanen.
7.— Ala gizonak, ala nazionioak Kristi egoiten dia Jinkoaren manien eta
berberizki iganta egunaren begiratzen eginen dien zeruaren bathatzez.
8.— Ezta izaten ahal bortzirio ez urgazte handiagorik nouala beita gauza
horien viatkourtzia Ebanjelio saintian, bena hain guti zuzu liburu bibiño horrez
viatkourzaliak!
9.— Artken memento etan, nouzie eta Jesusek bere bihotzeko zentzuinentzik
kobetzeak uzten beitutu ayerbera, ahoan trebes dei algarren maitatzeko
eginbidia. Eta arren ezta ihouzie Jesusen adiskidia izaten ahal ezpatu
egin ahala oro egoiten gizonen salbatzeko, ezpatu bere nitzarrak, bere infuentzia,
bere phuntzarzuna bezala oso zoggoana ofo bere
bere phuntza eta bere bizia ere salbatzikatzen hen gauzkitik, bozioetik,
eta betierreko damnazionetik hurrentzeko.
10.— Ihorra zertako Elizak eztien egia berrizik zizkeztea emaiten,
bena bai
salbatzeko nezesario dienak oro ezagutzeraziten.
11.— Eliza ezta gizonek eginik den zozietati bat. Haren izaketa manera
Jinkoaruk berak egin du eta ihourtzie ezin dio houra khambia. Beha
Da izan Jinkoaz deitzurik aphezgouan sartzeko, eta elkhartzenetki
estatu horren eramaiteko.

Olhoitza

XXXVI. — Gero izan behar dien persekuzioniak. Espiritu Saintiaz.
S. Jean XV, 18-27; XVI, 1-6.

Munduak huga kutzie bazutie, jakin ezazie ni behenik huga ukhen naiala.
Munduko bazindezie, munduak haranak zinatekien bezala, maite zuntzikie. Bena
ezindelakoz munduko, eta mundutik berhezi zutidalakoz, hartakoz munduak
huga zutie. 1)

Orhit ziteik ene erran nouez: Jehoa eztela Nausia bezain berze beno haboro
Ni persekutatat gaizki erabili nau, eta ziek ere eginen zutie. Ene elkia begiratu
badie zeina ere begiratuko die. Ene gatik hola erabiliko zutie, zeren ezt
ni igorri Nausiana ezagutzen.

Ezpanintz jin eta ezpanintzeie mintzatu, ez iatekein ogendun, bena
orai eztie bere bekatiaz estakuarik ukhenten ahal. Ni hugu naiamak
hugu ou ere ene Aita. 2) Ezpanintz hen artian egin thourkere egin
ezteuken obrak, etzeuen bekatutik eginen; bena orai obra hourak ezagutzen
dutie eta hartakoz ni eta Aita, biak hugu gutie.

Thola bethatzen da Legia beitkan ezkiri ibaturik den hitza: Orazorik
gabe hugu naie.

Bena nouez eta ere jinen beita Paraklet Aita ganik igorriko dudana
egia bera den Izpiritie, eta Aita ganik jelkitzen dena 3), houra nitzaz
bermatzeko da eta nitzaz thountu emanen ou. Eta ziek ere bermatzen
eta nitzaz thountu emanen duzie, zeren hatsaretik ezeuken 4)

Gauza horiek aitzina erraiten deitzuet gerouan ezteiten izan eskandalatuzik
Synagogetarik kanpo emanen zutie eta jinen da eguna zountan ounte beitakie zein
hilarazten Jinkouari thourre egiten dula. 5) gaizki erabiliko zutie, ezielakoz ez
ni ez ene Aita ez ni eragutzen.

Gauza horiek erran deitzuet amorekatik eta horiek gelthzen diatekielarik orhit ziteia
erran nintzela. Thatsaretik erazteiet orano ziekin nintzalakoz; bena
orai banoua igorri Naigaanak, eta ziekarik batek ere ezteut erraiten: Nourat zoaz
Aldiz hola mintzatu nizalakoz zuen bihotza estiadurietan da. 7)

1.— Jinko gabe biziencik ezteukela Errelijione faltsiak gaizki erabilten,
eta Errelijione katholikoari bazirik ez oldartzen agortzendie bera.

2.— Erreprotchu horiek bethetzeiki egunik dira Judioumtzat zoinek ounte beitzuen
han hemen bat egiten ziela Jinkoa ohitari onhourre emaiteza, eta aldiz ounzouen hareen
Jinkouaren lemetzen bere buria ekhartzen zuen Jesuri.

3.— Izpiritia Semiak igorriko dolakoz, ezta Badakik hen artian Espiritu saintiaren
eta Semiaren artian bat izate bat badela eta Elizak eraikunten duen berala,
Espiritu saintia Aita ganik eta Semia ganik jelkitzen dela.

4.— Espiritu saintiak Salbazaliak anontzatu zian berala munduala jiten eta
Elizaren hatsarian egin tian mirakuilliak egiter, ounsa eraikuntzen du
Jesus Jinko zela eta haren egitatiak Jinkozko zirela.

Apostolieck ere Espiritu Saintiaz hagunduirik bere gauza ohiartatu die munduan
zuzian, eta hen ekhiari sinhestelko zen, zeren eztian erran ikhousi eta
entzun tiranak baizik, eta hourak bere mirakuillez bermatzeik
Apostolieck eraikuntzen zien erreligioniaren

5.— persekutatzaretan izatu ahal zien fede hounentzouak hartzaz beharrezkoan
beharrezkoan bezainbeste argitzeik
eraikuspena emanik izan deitzalkoz, bena hortakoz. etzeuen haizu bere
zermatu iranik
Erreligioniaren saihetsialat urtia.

6.— Oraikotik beharrean Jesusek sekula beno klarkiago mintzatu,
beharrezala
Apostolien argitzeko eta azkartzeko. Bena horiek ogen die ezteiela
hurreko gaitzezbaz baizik antsiarik. Bekhar zuken galthatu beren
Nausia nouraat joiraiteiena, joiraiten zen lekhian zer egitera zen,
eta hartzik zer lagunzoa eguneikotzen ahal zien. Thotako elkhenta
batek bozkario eta bihotz emanen zeien.

7.— Ezta estonatzeko Apostoliak triste izana gatik hotako erranetarik
laida. Zer! hen onetzkeia zen Jesusek behar zuela hurrian egin Erreseuma
bat khorte batekin, armada azkar batekin, David Erregiarena zen berala
eta gero entzuten die Jesusengatik: Banoua, ene Aita gan igorri naigaanak
eta thourtzek ezteiela erraiten: Nouraat zoaz. Erran behar da hatik Espiritu

saintiak argitu zutiarian, konprenitu ziela hek egin behar ta zombat haudi, zombat zen bat eta Salbatzaliarentzat lanian aritzia eta sofritzia zombat abantaillatsu den.

XXXVII.— Espiritu saintiak urgatzen du eta iharstatzen

S. Jean XVI; 7-15.

Eta arren egia erraiten deizuet, abantaillatsu zaizkizuet ene juraitia, ezi erpanen juraiten, ezta Paraclet jinen zitzugana; bena juraiten nizalarik igorriko deizuet. Eta jin hatchiarian, mundia bekatiaz, justiziaz eta juyamentiaz jakintzatuko du[1]: bekatiaz, zeren ezpeitu nitan sinhestenik hartu; justiziaz zeren benoa ene aita ganat, eta ezpenaizie habore ikhusiko; juyamentiaz zeren mundu honen nausia jadanik juyatuik baita.

Bainake beste gaiza hainitz erraiteko, bena ezin tiozie orano egor aha[ri]. Egiatik mintzo den Espiritia jitxarelli, gaiza orotzaz argitzeko zutie. Ezta mintzatuko berartanik, bena entzun tienak oro erranen ta eta jin behar[ra] anoratuko. Ibarek gaztetako nai, zeren eneganik har eta erakuntzatuko ezagutarazko baitzizie. Ene Aitarenak oro eniak diade, hartatikaz erran dut: Eneetik hartuko da eta ezagutarazko deizue.[2]

1.— Jesusen bizitzaz saintiak, eta horek egin miraklliak erakoutsi die zombati injusto izan den mundia haren tzat. Nouiz eta ere Espiritu saintia jinen bada Jesusi, eta egiten miraklliu haudiagonak, behar bezala ezagutarazko du: 1º mundiak ez sinhestez, mundiak Jesusen gutiesiez eta haren aldetik ezagutarazko sinestiak: urtez bekatu handi bat egin diala.

2º: Jesus egiazko fruitu eta saintia dela, egun kreaturen oroen alde gainetik, eta aitaren alde eskuian enanik dela.

3º Deabru, tirano handia, mundia eskuetan etchekitzen ziena juyatuik dela, kondenaturik, eta bena ere ezagutarazko gabetuik.

2.— Ebanjelioko pharte horrek bertzek bezo ere hobetki erakoustin tu Trinitate saintiko pirou personak, eta zen artetik errelazionatuak. Ybarou Dia, bataseunak bestiarenak dia, eta ezta nitan finkatzarren bat baizik. Aita bihena, eta oro harengandik hounu dia, bena Semia haren barrutik da, bigerrena izana gatik. Espiritu saintia ezta gutiago sharats, gutiago inhartzu Aita eta Semia beno, zombat nahi begainik gutian oro.

XXXVIII.— Du dukatik landa saria.— S. Jean XVI; 16-23.

Orano apharr bat eta ezaizie habore ikhusiko, eta orano apharr bat eta ikhusiko naizie ezi ene aita ganat.[1]

Ordian dizipulietarik zombait hari zein algarri erraiten: Horek zer erran nahi du: Orano apharr bat eta ezaizie habore ikhusiko; eta orano apharr bat eta ikhusiko naizie, ezi ene aita ganat.[2]

Erraiten zien arren: zer erran nahi du Apharr horrek? Guk ezta kigu zer erran nahi dien. Jesusek serbaiten galthegitza abian zuela ikhountzarekin erraiten die: Algarri ari zaizie: zer erran nahi die hitz horiek: Orano apharr bat eta ezaizie habore ikhusiko, eta orano apharr bat eta ikhusiko naizie.

Egiaz bai egiaz erraiten deizuet: Hasperen eta nigar eginen duzie, eta mundia bozkariotan zaizkie, zuek aldiz atsekabetan zaudete, bena zuen atsekabia alegrantzatara khanbiatuko da.[2] Emazteak haur minetan atsekabian da, zeren heltu den haren emeretzeko ordia, bena haurra ikhusi dian bai ezta habore orhit bere minaz bozkariotan da zeren gizon bat mundian ezarri dian. Eta zuek ere orai tristu zaudie, bena berriz ikhusiko zaituet zien bihotzak poztuko da, eta zien bozkarioa inork ere ezin kendu ezazie.

Egun hartan ezta kezie zertzaz ni galtzerik egin.

1.— Jesusek erran zian Apostolis piztutiko zela, bai ere emanen zuela Elian

bere lanen saria, bena hitzemaite horietk Espiritu santiaren jitekkartino, etzuztien orutsa beretu, ahal izan.

2.— Ebanjelioko pharte bi Jesusetara hor ahal deite: Edo Apostoliak atsekabetan ziatekienian J. Kristen sofiatzen eta hiltzen ikhusiez, izanen ziela konsolatzeko harem phizkiaz; Edo orano ukhenen ziela espiritu handiz igaurtzeko munduan hunetan, bena hiltzean, hantko ziela ken bortxatzeko ez nahoro akkabatzeko.— Ber gauzen hobetki segurtatzeko orano dio Jesusek beharrezkoa hurrunchago: Jin bortxatzena ikusirikez galaraziko ahal ukhenen eta hiltzetik baina ezkutatzie eni deus galtzeko beharrik, zelian Othoitzetik begiez oro ukhenetako bezelakoz beitutuzie.

XXXIX.— Othoitziaren indarra.— Apostolien zuhurtzia.

S. Jean XVI; 23-30

Egiaz, bai egiaz erraiten deziet zerbait galtzhatzen baduzie eni Aitari eni izenian, emanen deizie. Orai artino ukhenen duzie eta zien bortxatzena gaitzik izanen da. Orai artino eni erakutsi nuak parabolaz: ezan deitzet. Edo hitz estaligez ezan deitzet, bena jitenda urdia zoazkan ezpeinitzaizie hitz estaligez mintzatzie. Eta bai egiaz eni Aitari errun beharrez. Egun hartan, eni Aitari eni izenian galtzeginen duzie, eta ezteizuet erraiten nik zuentzat Aita othoitzen dutala, ezi eni Aitak berak maite zaitu zuetatik maite naizelen, eta zuetako Jinkomaganik elkhitzen nizala zuhurtzi duzien.

Eni Aita gaitik jelkhi niz eta mundiala jin niz; orai mundia uzten dut eta bazoaz Aitaganat. Dizipulietk diardetsi zeien: Orai bedeu argiki mintzo parabolaz ez hitz estaligez. Jinkomagania badakit itzula gauza oro, eta ezturula beharrik ari galtzen galtzetik: horren gatik zuhurtzen dugu Jinkomaganik elkhitzea zuela.

Apostolientzat, Jesusen fedearatzen, Konsolio handia zen othoitza. Othoitziaz uzu mintzatzea Salbatzalia, bena oraiko aldian bezain chuchenka etagerik zekula. Othoitziaz zehatz aberastarruzuen oroen jabe beihatzen ahal gira, ezi galtzhatzen oroen ukheitiaz segur gira. Badakigu Jesusek zer nahi hounik ukhenerazten ahal dezkula, bena Jinko Aitak berak hain gutu maite nauen erpeteiken Deus beharr denetarik erregusatutez. Jesusen ikhusiez Jinkoaz oro othoitzerik egiten ezten Kristiatk, eta nuela kentzat erraiten dien Salbatzaliaren hitzak: Orai artino ezkutuan ezturie deus galtzhatu eni izenian.

XL.— Jesusek anontzatzen nuela Apostolick oroek ihes eginen dien, Petirik aldiz ukhatuko.

S. Mathieu XXVI; 31-35.— S. Marc XIV, 27-31.— S. Jean XVI, 31-32.

Jesusek ihardetsi zeien: Orai zuhurtzen duzie? eta arren hurua orena jinik zuintzat zietatik bakotchak ihes eginen beitu, eta nihaur ukhatuko.[1] Eta haatik ez nihaur nizate nihaur eni Aita enekin beitate.[2] Zick oroek gaur gaitzbide edo eskandalo ukhenen duzie nitzat, ezi ikhusiko da: Jotko dut artzaina, eta arthaldia bena, harat hunat herrekatutik date. Bena phizkiu niratekienian, Galileatat aitzinatuko zaitzet.

Ordian Petirik erran zeion: Bestek oroek gaitzbide ukhenen gaitik zuntzat, nik sekula ezta gaitzbidetik hartuko.[3] Jesusek ihardetsi zeion: Egiaz erraiten deiat: Gaur bezain, oillarrak khantatu beno lehen, hi aldiz bere lobatik eranbuneraziko gabe, hirur aldiz ukhatuko naiz. Bena berriz ere Petirik zioian: Behar banu ere hil zurekin ez ukhatuko. Eta Dizipulietk oroek hoc gaiza bera erran zioten. Jesusek ihardetsi zeioien: Gaiza horietk oro erran deitzet: nihaur bakia ukhenerazteko munduan izanen zuzie nahigabe handiak, bena ez lotsa, nik mundia gaitzki dut.[4]

J. N. J. — 318 —

1.— Gaiza handier mintzo da Salbazalia Apostolic, eta haatik esto phrasatu gabe bere parsonearaxi hillaurren ari zaionari. Haren arimak asmatzen tu hartan ukhenen tian nekiak eta goitzaroan thorpiak. Otsekabe handiekin erraiten tu hitz horiek: Nihaur utziko naizie, ukhousten Apostoloen hitzemaita beroriak noula elhetan igaranen dien.

2.— Nahigabetan eta espharietan denbora ere ezin dio Khristitiari Konsolio hobiagorik elhar noula gogoeta hounek: Oroen buruan, eniz nihaurtara utziriik, Jinkoina ondoki da ene aitta da, eta nitan dago.

3.— Petirik bere bihotz oroz maite zuen Salbazalia, eta jauzkera zen haren ukhabreko elhiaz beraz. Bena haren amodioan barzen bi gaiza behar ebenik: bere buriatan sobera fidantza zialakoz etzian Jinkoaren laguntzaren beharra ezagutzen; sobera ere bai urguillu, ezi bere buria beste aldegaiñetik ezarten zian errunez: Bertzek oroek utziko baruttie ere nik sekula! — Ibelaz! zoumbat min eztu egiten bakotchak bere buruan ezarten dien fidantzak, zoumbat eztira galtzen aharsten dielakoz Jinkoaren grazia gabe eztúgula dous egiten ahal bertutia pratikatzen ahal, ez deus balioguik egiten Jesukristo.

4.— Elhestá Jesus hartan aiphatu gaizak hitz llaburrez eman diotzke erranez: Apostolientzat perseskuzionen denborak huillaurren ari diela, bena hurtatko ezteli behar bihotzetako baliia galtzera utzi, eztiela behar lotsatu, baizik bai bere Konfidantza Salbazalia beithan ezarri zoumek ezpeitutu abandonatutko. Bere hitzaurr J. Khristo munduia goitzen du eta Apostolen sofikaztzat bitoria duri osoegin du, eta hau jornalie Saindu guziak konbertitutako.

XLI.— Jesus berentzat othoitzian ari da. — S. Jean XVII. 1-5

Hurtz horietarik lauda Jesusek begiak altchatzen tu zelialat, eta erraiten du

J. N. J. — 319 —

Aita heltu da orena a, gorpetz ezazu zoure Semia, bere aldetik zoure Semiak gorpetz ahal kitzan; gizon guzien gañen phoderoz eman diozun bezala, eman diezu bizitze eternala. Zouregatik haren erlichtian ezari turuz guziak. 1) Bizitze eternala da zoure ezagutzia, egiazko Jinkoa, eta Jesus-Khristo zuk igorririk. 2)

Gorpetzi zutut kurrian; akabatu dut zuk egitera eman deitazunza, eta zuk orai gorpetz nerazu, munduan zen bezo lehen, zutan izan dudan loriaz. 3)

1.— Othoi orena Jesus-Khristoak heltu da; galthatzen du aitari gorpetz bere, erran nahi beita egor dezan eta loguntz bere Salbatzaileak egiten zoutan denetan bezo bobetki erakusten beita bere santutarzuna, bere indarra, eta bere Jinkotarzuna. Ezi salbatzaio horren egitian bere ontzia aro du aitaren gorpetzia, eta bere indarrez baliatzia gizonen Zelialat heterazteko.

2.— Jinkoaruk bere gloriari ezin dio ukho egin, eta gloria hori hountan dago: bere beithan eta obretan ezagutarik dizatian, behar den bezala ere bai salbatzeko eta maithatzeko dizatian. 3 — Jesus-Khristo, Jinkoa berala, erzia sekula munduan sartzen bezain gloria zori gabe izan, bena haren gizonkarzenak berak hartu dembora galtzi phartz batzuke gloria hortan, eman diezu haren zerbitzu zuri.

XLII.— Jesus othoitzian ari da bere Apostoluentzat egazi bien apphaltzeko eta neken ordain

S. Jean XVII. 6-19

Eman deitzadazun guzinez zoure izena ezagutarazi diet zoumek zeri, eman deitzadazun, eta zoure gizonak hitzaz begiratu dirie. Orai badakie zuk emanak dro zouregatik dena zaitzatala, ezi iganeraxi deitzet emanak dro zouregatik zelia kitzak dro. Nitz hounek dro hartu tie, eta hartakoz ezagutu dizie egiazki zutarik jelki nizala, eta zuibetsi zuk igorri naizula. 4)

Ezta mundiarentzat othoitze egiten dut 2) hoientzat othoitze egiten dut, zuk eman deitzadazun gizonak, zouregatik dira, zouriak eniak, eta nik beithan ezan niz gorpetzirik.

Jaunarik ni eniz gehiago mundian, hourak bai mundian dira; eta saindu zuregana[t] nahi niz, zihauren izeniari begira ithazkiz eman deizkadazunak, guk bezala bat egin dezen.[3])

Ibelkin mintzatarik begiratzen nitzan zoure izenian. Eman deizkadazkin begiratuz, eta ketarik bat ere galdu, galdu behar zian seme hura; Eztha nadien Iskiriotako errango kaiziik [illegible] eta ere galdu ez zedin bezala; eta orai ez zoure eganat utzultzen niz.

Mundian nizanu erraiten dut gauza horiek, bere beithan ukhan dezan ene bozkariozkoa ene bozkariozkoaren handiaz gaintikazizan ditian. Eman deiet zoure hitza, eta mundiak gaitzetsi du, haboziz ni munduko ez nizelakotz, hourak ere ez nizelakotz mundutiko. Eginegin ithazkiz saintu.[4]) Egia, zoure hitza da.

Zuk ni igorri nauzun bezala, nik ere hourak mundialat igorri ditut. Eta nik ene buria horien gatik saintutzen dut, hoiek ere egian saintu ditian.

1.— Erraiten orena neltu zaidalakoz, Jesusek galthatzen du bere aitari[5] gaztetu edo gloxifikatu dezan, erran nahi beita bere sakrifizio handiagen egiten dezan, zeinek agertu behar beita Jesusek bere hobetki, haren saintutzarzuna haren indarra, eta Jinkotarzuna. Haren chede eta antzia handia da sakrifizio orian proteriaz baliatzia giroan dalbatzeko, Jeliala haieratzeko.

1.— Heben J. Kristek eraikuntzen du bere Aitak eman misionia bethe dezala; bere eraikuntzen chahiak, ezari tu gizon eli bakin estikiarik gabe, jin dadinean mundiari eragateazko beitatu.

2.— Jesusek berhezitki othoitze egiten du bere Apostolen, eta Jarraipulen haren Jarraipulen beithatuko dien entzat. Bere othoitzetan phartetiant erten egiten munduia eman nahi beita munduian egitekoma gaiztiz, bekatuz, eta haren ondoria Gizonak aldiz nahi badie bez, baliatzen ahal dira Jesusen othoitziaz, askidie haiek salbatzeko emaiten dien ahalez usaja horen bakin egitia.

3.— Salbezalia botsa da munduan utzten Jaunaren Apostoldiak ezkutian salba leitzaroen, eta traba ezariak zaitzeen artian. Hartakoz othoitze egiten du, eta galthatzen Aitari bere beithan grazia santifikanto begira dezan, zeinek algarreskatzen bat egiten bakin eta Trinitate saintiarekilan bat egiten beitatu. Horra zer erran nahi dian aipatzaiak den bat izate horiek.

4.— Heben J. Kristek galthatzen du Aitari egiazki saintu egin ditzan, bere apostoldiak eta ezkutian utzuiz beitti saintu dien saintu izan ditian ez berbera utziz, bena bere bihotzeko amodiouaz, eta Erreligione egiazkoaren pratikaz.

5.— Ibaientzat sakrifikatzen niz, dio Jesu-Kristek, eta ene sakrifizioaz saintutzen dut hartu ditian Gizontarzuna.

XLIII.— Jesusek othoitze egiten du Kristi orientzat.

S. Jean XVII. 20-26

Eztut othoitze egiten horien bakarrentzat, othoitze egiten dut orazio horien Elkiaz sinesten dutenentzat, oro, bat izan ditian, zu, Aita, nitan, eta ni zuitan, gutan bezala; izan ditian ere bat gutan, bakez munduak sinhets dezan zuk igorri nauzula.

Zuk eman ospia edo gloria emaiten diet ere, izan ditian bat gu bat gaien bezala.[1]) ni hetan eta zu nitan. Izan ditiela batazkunian bakarkiak! munduak jakin dezan zuk igorri nauzula, eta maitatu ditzula, ni maitatu nauzun bezala; Aita, nahi dut ni non ere banoiz, han ere izan ditian zuk eni eman diak, nahi dut ikhusi dezen zuk eni eman gloria, ezi munduia egunik izan eden gero bakez maitatu nauzu. Aita justuna, munduak ezta-

eraguiten, beria nik eraguiten zutun, eta hirelk asmatu hartu dizie zuk naizula igorri. Eraguiterazie diet soure izena, eta oraino ere eraguiten ezpaitzuk eneteako burun amarioina hentzat eta izan Jaincu, eta ni ere Jesus ni ere bai izan nahiz hetan.2)

1.— J. Kristek apostoliak bere Jinkoarren Seme izatiaz, phartelkant egin tu emanez miraikuilla egiteko Spiritu Santua, grazia, Espiritu saintia eta bizitze betkiereko.

2.— Othoitze hurren gogoetatzer deuzez beno lehoki Kristoriak konprenitzeko, ahal du bere izatiaren haditarzuna, eta harturen indar eta bihotz neilla ortzian eta apal gaben egiteko.

Bederatzi gueren phartia: Jesusen Pasionia

I.— Gethesemani.— S. Mathieu XXVI, 36-46. S. Marc, XIV, 32-42. S. Luc XXII, 39-46. S. Jean XVII, 1-26.

Elkenta hartarik laida Jesus igaran zen Cedron-eko errekaren beste gaintialat. Heltu zien Gethesemani!) Deithurik zen lekiala, eta hartan zen barabre batetan partha zien. Jesusek erran zeien: Jar zitzeie heben ni hurrutchago othoitze egitera zoazten nintzan artian.2) Hiek ere othoitze egizie, tentazionian sar ez zaitzen.

Gero hartha zuitan Pedri, Jacques eta Jauhane, eta hasi zen lotsatzen, atsekabez, tristurez eta nekatzez betbetan.3) Erraiten deie: Triste da ene arima hilzeraino, egon zitzeie heben eta egon zitzeie izkatzarririk egon zitzeie heben eta velatzen izkatzarririk. Eta aitzinchago joanik hetarik hurrunte zen harri baten besogain igorri bidetan; erori zen ahospez lurrial, eta othoitzen zian ahal balin bazen, hurrunt ba zen harenganik. Aita, Aita, ziozu gozatzak ere eskietan dira erto zoure otsat ezinik; ahal bada arren, kalitzia nau nitarik hurrun nadiala, hargatik ene natia ezpadiala eginik izan, bai zoure.4)

Gero jin zen bere Apostoliez hurrur, eta atzeman zutien, eta atsekabez betetarik

ortzian errraiten du Petiri: Simon, lo hiz: Ezpatik ahal zaitzen, ezkutzia ahal zaitzen bater ere eneetan izkatzarririk egoiten Ehiz egon ahal izan ezpaitzen egon ahal izan oren bater ere izkatzarririk? Erne egon zitzeie, eta othoitze egin tentazionian ez erortzeko, ezi izpiritia bada prest, eta aragia flakatu.5)

Berriz hurrunta zen, et bigerren aldikoz othoitze egin, errauez: Aita, kalitzia hori ezpadiet nik edan gabe, zoure natia egin bedi. Arra ukuli zen Apipulietarat, eta berriz lo atzaman zutian, ezi hen begiak pheza tarik zien, eta etzakiten zer ihardets. Utzen zitzen arra, eta bazoan berriz gerren aldikoz othoitze egiten du, errauez bere hitzak.6) Agonian sarthurik gehiago othoitzian ari zen.8) Odolez ezerdoi da, eta odol chortak hurrialatzino erortzen zaizen zeitzon.9) Berna Berodian agertu zeion zelutik ainguru bat eta bihotzatu zian.

Berriz gerren aldikoz jin zen Apostolietarat, eta errau: Lo zitzeie orai, eta phausa!10) Asiki da, jin da orena zoiztan Jinkoarin Semia emanik beitate gaichtagizen eskietarat. Jeiki zitzeie, eta goazen! Erta hurrun zen saldu behar gaituana.

1.— Gethsemani izenak erran nahi du olio hrensa. Baratze hortan hren satzen zutien Mendiko Olibak, hortan ere Jesus-Krist betimà izan da gauze bekatzez kargatuirik, eta Jinko justoki khechatuirik zenarin hegoitzaz hren satzuirik.

2.— Nahi gabe bardietan othoitzia da izidor handia; hartzaz baizik elizate desesperu eta nouik bere hiltze barik. Egin dezagun othoitze J. Kristek bere Pasionian egin dian bezala.

3.— Jesusek nahi izan du Pasionetik izharaldua oro hartu, ezi gerthatzi hortan haren girondarzuna ebren den gutiona Jinkoarren prosentzian egoiteko. Bere pasionetik età hiltzetik mementoan, gizon ordenariwko baten balde zen; hartatikoz bazti batetarat jouan zen, noiz nahiz nahi hartan bertzeetakoen, bere adixkide hunen cagentzat eta konsolatzeko.

4.— Nouri atzeman othoitziaren modeta hobiago bat, atsekaben urdietatik.

5.— Apostolen egitatia eziñago charra da; hobar erori gabe ezin dia egoiten ahal.

6.— Izpiritia lastera da, erran nahi du gaure entelegiak baizik berthutearen kontrarzuna pheratzen diala, eta lasbi harentzat amodio hartzen diala nouri zaiolakoz ezti ala gatz. Aldiz aragia edo gaure naturaleza flakia da erran nahi du ongi egiteko gogatasuna bethierik dela, gaure boronthatia erozkor eta gaure enjoiduna gaitzerik gaure nahi kontra traba ezartzen diela. Behar lezake arren Jaunak othoitze egin, hobar Jinkoaren gratzia ukhenez naturaleza gaitzena kontrako dezagun.

7.— Jesuek bethi bere othoitzia egiten du; harez gozatzen da, geroago eta habeagoa gogoan sarearazten du. Memento izagarri hortan othoitzia ona da harentzat.

8.— Jinkoak bethi entzuten du othoitze onetsa egina, hitzeman diolakoz. Ene Aitaguri jiten zaio Sallaraliari azkartzera. Ouste ukhentzeko da lagien aitzinian ezarri zeizola haren Paronia ukhen behar zutien ordorio kontra: mundia salbatzirik, animak santifikatzirik, Jelia ogoitzarri bethierik eta Jinko Aita glorifikatzirik.

9.— Jesus geroago eta habeago Jinkoaren nahiaren egitera da, bena haren anima hain da bekatiaren khorpiaz, hain da Jinkoaren kontrarzuna eta Satanaren lagien aitzinian ukhentzeaz estatu ilk novenario odol izerdi ezkero, odol sanpen bezala ere chortak erortzen kurrialat.

10.— Hitz horiek amodiozko, bena ere hain bat erreprotxatzeko ezarriak hala, eta erasiak hain kuillantzirik diriala? erranik dia: kobretko theoria da, ene

II.— Jesusen Judizioaz atzemaitia.— S. Matth. XXVI, 47-56; S. Marc XIV, 43-52; S. Luc XXII, 46-53; S. Jean XVIII, 3-11

Elhertzan ari zen, eta Judas Iskariota, Hamabietarik bata heltzen da; traidoriak ezagutzen zen lekhu hura, Jesus usu bere dizipulekin hara joiten zelakoz. Haren ondotik hurna zen soldada tropa bat Apezkidetzaz, Eskribetzaz Apherezbar, Eskribetzar, eta Zaharretzar igorririk zen tropa bat Oper hantzen, eta Pharisiduen seinetzar eginik zena. Hek ungurian harat hunatzkan ari zen jaite oste asaltatu bat ezpataz, makhilaz, lanternaz eta sutaz zuriz edo torchaz estiak betherik zena.

Traidoriak ezagutkari eman zeuen seinale hau: Nouri ere pot emanen beitiot 1) hura Bat; atzeman ezazie eta eraman preskuzionerako buntra begiratuz. Hetbaiezko arren, berehala huillantu zen Jesusengana, erraiten zeiolarik: Agour, Nausia! eta besarkatu zian! Jesusek ihardetsi zeion; adixkidia, zertara jin zia hunera? Judas, gizonaren Semia saltzen duzu pot batez 2)! Jesusek beitzakien zer helduko behar zeion, huillantzen da armatuzirik zen gizonetara, eta erraiten die: Nour cherkatzen duzie? Thardetsi zeien: Jesus Nazarethakoa.— Ni niz, dio Jesusek. Hen artzian zen Judas traditzera jinik. Bena erran zeien berain sari: Ni niz! gibelkatzean zaien, eta Kuriatak erori ziren. 3) Berriz ere galthatu zeien: Nouren ordotik sabiltze? Jesus, Nazarretekoaren, ihardetsi zeien. Jesusek ordian: Erran deizuet ni nizala. Bena ni banaizie cherkatzen uzi itzatzie horiek bere gaiuti joaiatera 4) Ibola bethe zen aitzinetik eman zian zuk zeiola: Eman deitadazunetarik ezkut batere galtzera utzi. Ordian Jesus huillantu zirelarik, esku iskiak gaina phausatu, eta berectu zia. Khantian zutenek ikhousiarazki zer gerthatzeko zeion, erraiten deie: Nausia ezpataz jo bageaza? 5) Simon Pierrak beitzeien ezpata bat, magiatik elk eta jo zion apezen handiaren sehi bat, eta ezkuiñeko beharria mozten zeion: hura

Malchus-en belarriaren ezarie lurrera jitsera, dio Jesusek, eta beharria ponktuturan deiolarik sendoari zeion. Ordian mintzo zelarik Pedirisi errantsu deio Izar ezpatari erak lurie ezpata magiñan, ezi ezpatar baliatzen dienak ezpataz hilen jatuk. Ezturka ouste ene aitari galthatzen ahal deiodan galtha bariro, igor leiketzala hamabi aingeru aralde edo legione aingeruz beno haboro? Ene aitak edelatu kaliziria ez othe duta edanen? Hola izan behar da eta, nola Eskriturek beltze behar luke? Jesusek gero erraiten dio Jesusen ostiari, lepoaletako Gintziñ ariri, eta Apheren hamairi, hura baldin bada, ene barrureza jin zaidie ezpata, eta makhila eli batekin; ziekilan mintzatzalarik aldiz Pemplonan, etzuelie ausartu eni eskuen gaña ezartera, bena orai da zein orena, ukhenpetako photeren orena. Horiek oro gertha dia Profetek eskribatuak izan litian. Ordian diziplulek uzten dielarik Jesus, Jesusek ihes egin zien. Gizon garbe bat bera jarraiki zeion, mihise batez bat larru-errasian emanik. Sehi armatu eli bat kothu zeitzon, eta hura soineskorik gabe ezkapi zen, uzten zielarik mihisia zen eskuetan. 7)

1.— Apostoluek Jesus besarkatzen zien ikhusiten zein aldikal: Judasen artetko usaji bat zen.

2.— Helen zuhaur deraguen zerumbat hunu, zerumbat ezti izan den Jesus Judas Iskhariotaren eretzian, eta ideia gitian harek berala gaitz ere egitera.

3.— Ezkeen mirakuillu hunez Jesusek nahi izan dien gogoeta hunen zerumbat eginerazi alditzen zien lau charrasi hunez. Erakusten ere die uzten bazo bere buria hartzera eta hiltzera, bere nahiz uzten diela, aisa bere etsaiekilik desegin ahal izateki alarik.

4.— Helen ezta othoi bat egiten, bai mamu bat emaiten.

4.— Petirik joiten du Jesusen arraportia egurutzi gaña. Halarik ere ezta Jesusek gaizki hartzen, bena du gehiago egiteik baratzen. Armez balia baledi armez hilerazirik lizate erreheletan bat bezala, eta Jesusek nahi du salbatu mundia bere nahiz kurutzeian hiltzen delarik.

5.— Libru sainietan hanitz aldiz gertha tzen den bezala Jesusek hounamboste bat aiphatzen du orden erraiteko Zeluko aingeruak oro haren estekuko liatekiela.

6.— Salbazaliak bere Sarione gurian ezta beste antziarik Aitaren nahiaren egitia baziik

7.— Gizon garbe hunra nor zen? Bihar bada San Marc, bestat bada Joandane Joakhane Ebanjelista.

III.— Jesus Annas eta Caïphas Apheren handiaren etchen.

S. Mathieu XXVI, 57-66; S. Marc XIV, 53-64; S. Luc XXII, 54; S. Jean XVIII, 13-24.

Kothu zeitzon aren Jesusi kobertako gizonak 1) Kriban zetzen zen aitzindaria, eta hekilan zien Judaduen zehiak. Estekatzen die eta lehenik eramaiten die Annas gana Caïphasen aita gizharrebaren aitziniala gana. Caïphas zen urthetxe agitzen higitako Apheren handia, 2) eta arren, haren gana bere klaximetan estekatuki estekatzik, zen bezala, igorten du Annak. Apheren handiaren etchen zien bilduzik Zakarrak, Eskribak eta beste apezak oro. Eta Caïphas izan zen Judaduen aholkuz lehenen emailia: Net onetsa lizate gizon bat bera hil dadien populuaren gurarien pharisen. Simon Pierrek Jesusi, jarraiki zuen, bai eta jarraiki jogoitzen zion, bai eta ere beste dizipulu batek. 3) Dizipulu hunen Apheren handiaren ezaguna zelarik, Jesusekin sarthu zen haren etchenko ezkaratzialarekin. Pedirik aldiz kanpoan zagoen. Dizipulu aiphatua Apheren handiaren ezaguna, ordian bortharen zagoen. Dizipulu aiphatua Apheren handiaren ezaguna, ordian jelki zen eta bortha zaindu zuen zaiola elhe egiñ ezkaratzialarekin. Sar erazi zuen Pedirik aldi bamiala. Pedirik aldebamiala sar eta beste zehi eli batekin jarri zen.

Phariseuruk zen [Saulen Bartzuna] [Jn Baten] artzinian. Nahi zian ikhusi azkenean [Jesus] hellauen zen eta berobren ari zen. 4)

Apher handiak Jesusi galthatzen du zoumbait chehetarzuen bere discipuletzat eta bere erakouspenetzat. 5) Jesusek ihardetsi deio: Agerikki mintzatu niz jenticari, ene erakouspenak bethi eman dizkot bai synagogetan, bai Templouan, Judio [orotan] [non nahi] beltzen [Jesus] hetkian, eta ikus eztut erran gorietka. Zertako arren ni galdatzerik galtha? Galtha ezazu nouri ene mintzatu beniz, haier, hek [badakie] zer erakoutsi dedan.

Hola ihardestiarekin han zerbutchian zen zehi batek mathelakoa bere ernaiten deio Jesusi, errairen diolarik: Hola Jauna ihardesten Apher handiari Jesusek errairen deio: Gaizki mintzatu baniz, erakouts ezazak zertan hutsegin dudan, bena beha berazala mintzatu baniz zertako jostetzen nauzu Arte horietan, Apheren nauiak eta Kounseillia orotan? [Jesus] jakitez galtsugoua baten [tchantzia zabiltzan] Jesusen hitzaraztera, eta ezin izioten atzeman.

Haritzek [nahi] jakitez galtsugoua eli bat eguin zutien haren kountre, bena hen jakitegunak etzien hitz-batechonak. Azkenetikoz ekharri zutien bi jakitez galtsu erran zienak: Gutk entzun dezogu errairen: Nik Jinkoaren Temploua ezerrabiten ahal dut, eta hirour geroz eguneko arra eraikitzen. Errandu: Ezerrabiten duk giroren eskuz eguiten dena, Templo hau, eta hirour eguenen burutko altchatuko dut beste bat eguinik ezerrabiten [ez] giroren eskuz. Eta haatik hen jakitegunak etzien bere hitzetakoak. 7) Ordian Apher handia jaikitzen delarik biltzarraren ordian, Jesusi mintzatzeko zuzen: errairen diolarik: Ezerrik ez dezu ihardesten hire kountre egiten zien jakitegunari? Zer dena Jesusek ichilik zagon eta etzien deus ihardesten. 8)

Berriz Apher handiak errairen deio: Jinko bizidaren izenian errekiretzen hait erran dezagun eia hiretz, Jinko benedikatuaren Semia hirazuen?

Jesusek ihardetsi erran deio: Hi hauzuek erran duzuk, [Zoura] bena nik, eta orotik jakin erazazi: egun batez [Jinkoaren] Jinkoaren gizonaren Semia jarriko Jinko handiaren eskuinian, eta Zeruko odeietan ganen [bethi eta betan] 10) Ordian Apheren gehienak urratzen zu bere [kontra] [arrogak] eta diotsu egiten: Blasfemio egiten du! Zer behar da gehiago haboro jakitez? Entzun duzie blasfemiua? Zer [iduri] [dizuie] zazuie? 11)

Hartarzat beste jujek orotik ihardetsi zien: Bilduzu merezi du 12) [Eta] [Ordian] Esteketik ethekitzen zienak hasi zeitzen goitzarren egiten eta joiten, bertatik aldiz [Jinkoaren] ari [zuen] egiten zezen begithartiala, eta [Jinkoaren] [Jinkoaren] mathelakoak hantzen. [Gaizki] [Bere] [Gaizkia gero] Gaizki begithartiz estaltzen zeielarik, eta joiten, [Ordian galdegiten] erazagutzek nour [da] [ji] jo haiana? Haren kountreko beste hanitz blasfemio eta ahapaldi igurtzen zutien.

1.— Erroumatar Kohorta eguinik [zen] [bai] eta han gironeo.

2.— Ohargana Jesusen [gizonaren] igurtzia ouhouretako egitatu bat zen, ere Ohargana bertatik Kaipharsegana [Jesusen] [Jesus] [Kaipharsegana] zuin beitzen ouzthetako Apher handia. Jutsu [Legarren] arabera Apher handiak behar zutikan [Jinkoaren] bizitzeko haitaturik, bena Erroumatarrek leore nahi zala ahal zutien.

3.— Jaundane Petiri, ezkapitak [zuenik], arra jin zen, bena etzian ekharri bereki asti aphaltarzuen, ez eta ere asti dolumen, ezi barter bere hurtsa handitu behar zian.— Ouste ekheitetako da "beste discipulu hourra" Jaundane Jaundane Elhanjelista zela.

4.— Elizatako Artetk Jaundane Petiren hurtsar mintzatziagatik, diote: Laguna gaizki eli baten artialatu zela, eta otheitza eta Jesus bena ahatzerik, berotzen hasi zela. Oiseutzia bethi ere izan da bertutiaren etsaia.

5.— Ezinbeteic atzemaiten eguinik eta kruzinak, nahi bekie iganerazi zentz alboratzeko baten. Hartatikoz diote erraiten: Nour da zuure discipuliak? Zoure

6.— Jesusen ihardestia lehenbizikotasuna eta egiazkotasuna zen; otzian arren merezki hilaako egitate ospetsuak.

7.— Jesus mintzo zen bere Khorpitzetako lenagusiaz, Judiovak aldiz Templo harriztatuaz.

8.— Jesusek ikhusten zian noula etsaien artian igaraniz zen ala ez, ez ezik, ala ingurutik hilerriz beha zela. Bere aldetik hiltziaren hartzea nahiago zuen desiratzera zen, zertatako ordian elkarrik gaztatuko zian bere buruaren defendatzeko?

9.— Heben Salbatzaliak ihardesten du bere aitari ohikoa egitia gatik. Apostolak handiak baino autoritatiaz betagotzen, eta, arren, ihardetsiko dio zuhaitz nahiz bedaratsian, haren ihardestiaz gaiskiatuko baldintzen dela.

10.— Heben Jesusek azkenki ikhustatzen du bere Jinkotasuna, amor tzatzen ere du azken jeiamentia zuhuen egitera jin behar baitu.

11.— Noiz eta ere Judiovek entzuten beitzien Jinkoaren Kontsejo blasfemo bat, bere sarrikoan prenatu urratzen zien; heben, bio San Jeronek, Apostolak urratzen du bere Aphezkotasunaren arropa, eta orozbatkoz ezi Testament zaharretko Aphezkotasuna galtzera da bekhu egitetako Errelijio berriaren Aphezkotasunari.

12.— Jakin behar da Judiovek Sanhedrin-ak edo Kontseilu handiak etxiek kausa bat osotki jujatzen. Haren jujamentiak balio ukhaitetako behar zian eta Romaren aprobatik Erromatar Gobernadoriaz. Ere Aphezkotasun Judiovek 24 natsi egunen de, Ponzio Pilatosek bere jujamentiaren aprobatzen beitzu.

IV.— Petiren ukhatzia.— S. Matth. XXVI, 58-75; S. Marc XIV, 54-72; S. Luc XXII, 55-62; S. Jean XVIII, 17-27.

Eta noula hotz egiten beitzien, sehiek eta soldadoek fokotzi zen bortha ondoan suzko karrasi su phizta zien, eta horra ingurutzen zietarik berotzen ari zen

Petiri ere bekhi zagon, ohartik, eta berotzen ari zen. Eta noula beherian beitzen ezkaratzian, hara bekhi apher handiaren bortha-zaintzale neskatoa Petiri ikhoustaretzi su ordoan, eta egin zeon, eta erran: Tu ere Jesus Nazarethakoarekin zinen. Petirik oron aitzinian ukhatzen du eta erraiten du: Ezautzia, nik ezdut hori ezagutzen, nik ezdakit zer diozun. Elkhi zen aldetik kantatu zian.[1] Eta noula bortharen igaitera beitzen, beste neskato batek ikhousi zian, eta erran han zienez: Hori ere jenti horietarik da! Jesus Nazarethakoarekin zen! Petiri berriz orano nabarotzen du, eta erraiten deio: Bai zi ere jentilda hortarik zu. Ordian han zienek gaineratu deio: Gizon horren dizipulietarik hura zara! Petirek ukhatzen du eta oraikoan arnegurekin: eniz horretarik, ezdut ezagutzen gizon hori.

Oren bat igaran zen, eta apher handiaren beste sehi bat, Petirek beharria mozturik zeinaren askatzia, houra guratik hasi zen erraiten: Bai gizon hori beste horietakin zen ezi Galileako da. Ehaita bestalde ukhousi horretik bazara. Han zienak kulkantu zeitzon Petiri, eta erran: Bai, egiazki jentilda hortarik, hire mintzajiak berak gaiza segurtatzen zik. Ordian hasten da Petiri zinkatzen eta arnegu: Ezdakit zer diozun, nik ezdut ezagutzen. Eta oilarrak bigarren aldikoz khantatu zian.

Jesus ukhatu zen eta so egin zeon Petiri, eta Petiri ordian oheitu zen eta erran zeion hitzez: Oilarrak bi aldiz khantatu beno lehen hiruretan ukhatuko nauk. Hasi zen nigarrez, jelkhi zen, eta haren begithartiaren lehen nigar samintzak zuzatzen.[2]

1.— Horra noula Jesusen erranak egiazko agitzen dion Petiri beithan: oilarrak khantatu beno lehen, behin ukhatzen du Salbatzaliaz, eta hirur aldiz harek bigetan khantatu beno lehen. Tombat arinarentzat hautatu zen Ukhoztia Apostolen aitzindaritzan, [illegible] ukhatzen dela Sanjesaren aldirian bera.

Jena holakoa da, eta ez besterik goure naturalezaren indarra ~~[illegible]~~ etsenian. Eta orai nora da guiarik erran lirna nik enian Petirik berak egnien? Iragitian arren beleratz, eta bezagun othoitze egin tentazionetan ez erortzeko.

Gogoeta hoietk egin gitzela guziago gogor goure aurhide flakicatzat. Zoumbat aldiz ezta agitu guionen etke gogorrek gaitzkian barnago sar eraz ~~[illegible]~~ erortzeko zorigaitza ukhen dienak. Etke hown eta erti batek behor bada bekhatoria ekharri zuikian Jaundano Petirik berala penitenzia egitera, harek berala bekhatu egin eidonan.

Hortan gaiten hown lizatzke Kastalk ere izan ditian dien bezo ertiago, jentetzat ukhen doren erresperu haboro, behar dutienan gaitzki egin ezinak kondenatu. — Ebanjelioaren eraikuspenak orretzaz eta orotan jarraikitzeko dia.

2. — Erranik da, eta erran hori Jesus-Kristen demboratik, batetik bestia igaran izan dena da, Jaundano Petirik hain ziela nigar egin bere hutsaz nown nigarrek haren begithartian egin beitzutien arroilla eli bat.

Salbagarri dia hola arrapaturik dien hutsak. Holakoen orhitmentchek eraikousten die gizonari, ezinez ala izan daiken ouhpuretan, ala izan daiken saintutasunetako bidetan, ezticla behar bere buruaz ~~[illegible]~~ bezala izan, behar diela lombatean ere haboro goitzarren egin beitz bere Jaukoari, hambatean eraikoutri amodio, eta eman gloria gerouan.

V. — Ostirale Saintia. — Jesusen Kondenatzia. — Judasen [Bihotzeko khaltea]

S. Math. XXVII, 1; S. Marc XV, 1-4; S. Luc XXII, 66-71.

Goizean, argitze argitzian, populuko zaharrak, Apheizen jehienak, eta Eskribaz algarzano bildu zien Jesusen hilerazteko. Bere Kontsellu haitt[illegible]aren aitzinala ekharrari zien, eta erran: Egiazki Kristo bahiz, erran iezagiok.

Thardetsi zeien: Erraiten badezirket, enairie sinhetsiko, eta ene aldetik zerbait galdetzaitenbaz galthabaren badezirket, erretzatzirket ihardetsiko. Eta haatik hebentik aitzina Jaukoaren Gizonaren semia jarriko da alde eskuinian. Orock batian erran zeien: Orren Jaukoaren semia hiz? Jesusek ihardetsi zeien: Zuhaurietk erran duzie, hala niz. Ordian orock oihuz hasi: Zer beharra dugu haboro jatekegoua? Zuhaurek beraren ahotik entzun dugu gaiza.

Biltzarreko lagunak oro jeikitzen dia, Jesus bezin estekatzen eta Caiphasen etcherik eramaiten du Tribunalala, han Poncio Pilatusen eskuetara erortzeko.

Jesus Ekhaustiarekin kondenaturik zela, Judas traidoria damutzen da 3), eta hogei eta hamar diharu pherrak Apheizen Gehienei eta Zaharren eramaitendu, erraiten deielarik: Bekhatu egin dut odol gabearen saldu. Bena hek ihardetsi zeien: Zer egiten zaiku guri? hori hire egitekoa duk. Ber ordian Judasek diharu pherrak Temploan ourthoukitzen tu jelkitzen da, eta hortik ber joaiten, eta berek bere buria urkhatzen zien.

Apheizen Gehienek beptu zutien diharu pherrak, eta algarri erran: Etzaiku hauzi horien Temploko hutsetan ezartzia, zeren diren odolaren saria. Eta elkarretara hitzarturik, erosi zien ountzi egile baten alhorra hampurutan hilherrietarat. Alhor houra egunere orano deithurik Haceldama, erran nahi beita Odolaren alhorra. Hola bethe izan da Jeremia profetaren hitza 4): Israeldik Hartutzie hogei eta hamar diharu pherrak, salbetsian Israelen ezarririk izan denaren balioua, eta Israeleko haurrek erosi izan diena: Emanetzie ountzi egile baten alhorrarentzat eri Jaunak eraguteraz deitsuan bezala.

1.— Judiuek ezkie ipentsamentuzik nuntatik zerbait abreman duen baiuik Jesus, hilcsarteko: Ezta arren balio deusen errraitia defendatzeko. Jesusek igaro-
zian gaiaren arkitu zuen partia presuntegi batetan: hara maita die aruna hounen
[illegible] Jonaitia vipiritur eta bihotzez haren lagun izateko.

2.— Jesusek nahi ukhen zuken gaizki egiteik barata juje bat dv
beste chuchentarzen amiñi bat zukiana bihotzian: hartatzez goratik
ethortatzen du bere Jinkotarruna, eta zelialat bere Altaren alde eskuiñak
arra utzultzio.

3.— Judas othsiaren gutiziak ekharri zian bat horen egitera. Etzien
Jesusen hugu ukheiteko, ouste zuken [illegible] eltsaien eskietarik bere iidarrez
ezkapiko zela zuteiela. Bena haren dolamena etzen [illegible] gaiztetako
eta hortatzez ezta phorkamantiaren ukheiteko Jesusen miserickordiari begiratu

Jondane Petirik berzala egun ukhen bala, harek berzala bere hutsa
phorkatuzik ukhen zukian.— Zikhoitz keiak eta desesperiak galarazi
du Judas apostolu izateko deigno Jesusek abreman zieno. Bena ere
dohakabe horren beitham ukhongarri handia abremaiten dugu gouze
[illegible] hitsetsiaratzeko [illegible] hala nor bere defauten ez galarazi
4.— Hortarik ageri da zer Ipokiritak zien Judiuak: egui akalak
egitenditue ogengabiaren hilcsarteko, eta hortan ezte deus gaistorik abreman
aldiz beren kontzentziak ezteei haitzutzen odolaren baliouaren [illegible]
hartatzen ezartia.

5.— Profezia horren egilia ezta Jeremia bera. Zacharia profetak ere
bere gaiza erran du, eta ouste ukheiteko da hain ountsa haren erranaz
aipatu baben egiten diala Ebanjelistak. Gaiza hau hantts aldiz heltzen
zeiela Judiuei: Jeremia profetari eratchekitzia beste profeten ere erranak
zerratzeko. Profeten liburiak hosten dien Jeremiaretzaz, eta arren Jeremiari

eratchekitzen bestetzak harenak balio bezala.

VI.— Jesus Pilatusen aitzinian.— S. Matth. XXVII, 2-14; S. Marc XV, 1-5; S. Luc XXIII, 1-11; S. Jean XVIII, 28-38

Eta arren Jesus agortu zen Pilatusen aitzinala, eta oraino goiza zen. Judiuak
etzien sarthu Tribunalian, bere burien er theiatzeko eta barskiaraen bai jateko. 1)
Pilatus arren kampoan helara elkhi zen eta erran: Zertzaz ogeidun egiten
duzie gizon hau? Thardetsi zeien: Ezpazen izan gaizki egile, ezkumian
zaute eskietara houna ekharriko. Hor ezazie arrapatu Jhaunsek, dio Pilatusek,
eta jujatu zien Legiaren arabera. Bena Judiuek thardetsi zeien: Gouri
ezaiku haizu ihoizen hilcsartia. 2) Beha zian, egia bada Jesusen
elkhiak bethe, mintzo zenekouak zer [illegible] hil behar zian. 3)

Judiuak arren haren akusatzen hasi zien errraiten zielarik: Gizon hau
abraman dugu ari zela goure jentetkiaren erauzten, Cesari begarraren
phakatzetik gibelatzen, eta bere buriaren Krist-Errege izat igaiaraztzen.
Pilatus berriz Tribunalian sartzen da, deitzen du Jesus eta ichuilik 4)
dialogatzik galthatzen deio: Zu zirela Judiuen Erregia? Jesusek
thardestzen deio: Hori zihaurtarik, ala bestetarik jakinik errraiten duzu?
Pilatusek errraiten deio: Eta arren ni Judio bat niza? Zu hire jentetkiak,
eta hire Apperek enc estietarau naie, eta arren zer egin duk?

Jesusek thardestzen deio: Ene Erresouma ezteik munduko kountatko.
ene Erresouma munduko kountatko balitz enc zerbutchariak [illegible] arbuian
ene Erresouma munduko kountatko balitz enc zerbutchariak gueriatuko!
[illegible] ez nuteiela, bena orain kountatzen
[illegible] Zuntzuen Judiuen eskietara, bena orain kountatzen
ene Erresouma ezta munduko kountatko hebenitko.— Pilatusek errraiten
deio: Arren Erregie hiz? Jesusek thardestzen deio: Hi hauzek errraiten duzie
Errege nuzkie. 5) Sorthu nuzie eta jin munduala egiaren hermatzeko.
Egiaren arren etchezki deus ene kobrazbetzaren duzu. 6) Pilatusek galthatzen
deio: Zer da egia? 7) Eta hori errraiik berriz jouaiten da Judiuetara eta
errraiten deio: Nik ezteik kountatzen egintza gaistorik batere.

Eta noula Poniskio gaizoz akkusatzen beitzuen bai Apheizen Gehienek bai Zaharrek, Jesusek ebzeien deus ikardesten. Pilatusek erraiten dio: Ertzuk arren deusere ikardesten kontra gaizoz akkusatzen haiezue? Eta Jesusek ebzien horrengatik deus ikardesten, gisa batez nouu Pilatus erzinoze estonatzen beitzuen.

1.— Barzkoko achoura hilik eta janik zen mezpero gaian, bena Barzkoko Otaba orotan, ebzien sakrifizio eginik zien eli batetan pharterik hartzeen ahal Judio Meniturik zienek Legiak ezari Rono eli batez, hala noula beitzatekian Pilatus paganoaren Tribunalian sartzia.—Heben ikhous dezagun Judiouen egitatiak eta eraikoupenak zoumbat hitzak zien: Eutsen Hentzat Pagano etchen sartziak indigno egiten zutien sakrifizio uretan phezt hartzeko, bena ogongabiaren hilerazziak mendekoz eta jelosikeriaz ezteitze kontrebenbiak Kargatzen!

2.— Aitzindariqoua Ozoua J. Kristen deuborakoz ebzen Judiouen beithan bai Erroumatko Gobernadoriaren beithan, hartakoz Judiouek berartarik ebzien Jesus hilerazten ahal.— Judiouek nahi ukhen zutien Pilatusek hen kondenaziona ezpada bezan Chehetarzunetan sartzu gabe, bena Gobernadoriak ebzen hen nahiez pheresteko.

3.— Jesusek aitzina erran zian bere etsaiek Pagauoen, erran nahi beita Erroumanoen estietarariko zirela haren hilerazteko.

4.— Judiouek bere ezoniala ezin Jesus kondenazik, akkusatzen die Gobernaren kontre populiaren asaltatzen ari zela.— Pilatusek bere aldetik bazakien Jesusek ebziala deus egiten Gobernaren kontre, bena gizon flakia, eta printzipio gabia zen, hartakoz, eta nahi gaber Judiouen behar bezala buspurtu, haren hartu zian hen kondenaziona. Eguntko egunian Bada mezpetan ezpada, Pilatus bezala, gizonak ahal zienak. Ez gaisto, bena urthen

gaustoak behar ezteinik egitera, berek ere egiten ogi phoruka bateu, eztaki bain ez galtzeko. Hartakoz zuntzuke behar egin gezonak indartzu, behoredun eta ountsari zuzer etchezki.

5.— Jesusek ezin zortzatzen bere Erregezoua, bena Dio eztela mundu kountuko eztela mundu kountarik elkhitzen, ez mundu kouuen eskuko. Haren Erregezoua Juskozko da, oso, orotara kidatarik, eta ezin galeraz. Juskouaren seme bezala Errege soberauoua da, Gizonaren seme bezala Adam Zurreko Erregeak galdugabekouaren ordokoua eta hartzaz berez Zurreko Errege; arzkuneko Jabiten seme bezala Judiouen Errege da.— Erraitiareki "orai" haren Erresouuna ezteia Zurreko, Jesusek eraikoutzi nahi du gero ezteiekiela bala. Ezi Erresouuetako aitzindariak kiristi beltzatu ordouan ountsa emanik izan behar zian Juskouaren zerbutzuko bezen haren legiak workhiz eta pratikaziz, gaiztkia ez eraikoustea ez egitea ukhiz, ountsa aldiz eraikoutziz eta laguntuz.— Goure bourhasunek ountsa kompromitzen zien Jesus-Kristek zozietatien hain ountsa noula partikularren Errege dela, ere gogo kouuez oihu egiten zien: "Bila J. Kristi, Frantzia maitez diana".— Horra egia bat egunsore nekez hazerariko Eugina Katholiko largo eli batzu zouñen deietan beita nazioniak nazione bezala ezteia Juskozko erzaguzu behar.

6.— J. Kristek bere Erregezoua eraikoutzeko Jn egiaren eraikoutzea— Horren egia ountsoetan dien oroeik erzaguzten die bere sauei eta Erregetzat. Errege da sortzez, Errege da kountu egitez, egia ere eta arzuen populiaren haitzur.

7.— Pilatus pagano zen; ezin ezaguzten Erreligioia. Ere antzia guti zu egiaz. Haren Cuba kontzepzionia bandia da eia bere Emperadoriaren grazia kouuetan izanen deuez.— Zoumbat bolatu gizon egunko egunian goure kiristietan beretan!

VII.— Jesus Herodesen aitzinian.— S. Luc XXIII, 8-12

Judioenek arkarki eta thai gabe oihuz eri ziren: Populia albortatzen du bere Galileatik, bai Judeatto, bai gaur lekhietan hasi atzenzkian erakusperaz. Pilatusek entzuntzarekin Galilea izen hori, galthatzen du Jesus Galileako seme. 1) Eta jakitzarekin Herodesen manupekoko zela igorri zion [erroge horren aitzinera, eta egun hartan Jerusalemen egoiten zelakoz.

Herodes Jesusen ikhustez handiski hortu zen: aspaldian haren ikhousteko nahia bazien, eta etzian ordubeten miraku[illegible] egiten ikhousiaz. Galthzu hainitz arren egin zezion, bena Jesusek etzeuzin deus erantzuten. 2)

Apheizen Gehienak eta Eskribak ere han zien, thai gabe larrienak akusatzen. Herodes eta bere Khorteko jentiak hartaz burlatu zien, errizitatu arropa chouri bat ezarten zieiolarik, eta atzenian berriz igorri zien Pilatusegana. Egun hartaz egin atzeina Herodes eta Pilatus etsai biziz zirenak adiskidetu zien.

1.— Pilatusek Kondenatu ebe libratu ahal zukian Jesus, bena gerthaldi horrez baliatu zen Jesusen galerazteko. Jesusen berartarik harruntzekko eta bai ordiaz Herodesi ouhoure egiteko.

2.— Jesus etzen Jherusalemen Herodes bezalako gizon krudel eta liberti bat sardesgarik zian Joandane Joahane Batista presuntegian hilerazi.

3.— Herodesek ezi egidako arropa chouri bat ezarazi zeion Jesusi, Ordenko errege izan zenbaitzuen Erregue izan nahi ebe behar zienek arropa chouri bat Jherusalemen zien Kalakonak kandidatak deitzen zutien, "Candidus" hitz horrentarik erran nahi du "Chouri".

VIII.— Barabbas.— S. Matth. XXVII, 15-26, S. Marc XV, 6-15; S. Luc XXIII, 13-25; S. Jean XVIII, 39-40

Pilatusek hilerazten tzitzarik Apheiz Nagusiak, Karguzunak eta populia erraiten zeie: Gizon hau ekharri deitzerat hemen zinioztelarik: Populia albortatzen

ziela, eta zihaurien aitzinian bekhatu dien galthzuak egin ondoan ezteiguen ez nik ez Herodesek deus be atzeman Jesus ogen einarten ahal dezaken. Dohatsu beraala ez Jgorri zutiet Herodesgana eta han ere Jesus erlazio bekhatu hiltzia merezitzen ahal zienik. Gaztigatu ke dut arren eta igorriko. Jgorrien dut berriz gaztigatu eta ordainko ezantzen araberaz, bethi Barabas, bat, eskatzen zien bezala. Bazen ordian presoner aipatu bat Barabbas deitzen zena, ohoin bat, albortatzale eta bateki burdiñetan zena, eta albarotian gizon hiltze bat egin zena. Populia arren igain zenian, 2) hasi zen betiere Gobernadoriak eman zian graziaren galthatzen. Ordu bildurik ikhousiarekin Pilatusek erraiten zeie: Zien zuzentzera bankatzea dezadan Barabbas eta Jesus Kristo deitzen dena? Bena berriz ere nahi zuten Judioen Erregia? 3) Nori nahi duzie ala Barabbas ala Jesus Kristo deitzen duriena? Baratxin ahal zezakeen Jesukristo hura? Apherak haren eskietara zuela.

Juje Kaiseran jarraitzeko zelarik 4) emaztiak igorri zeie: Ez ukan zuela deus gizon eta justo horren artian, ezi egun, ametz batian, haniz igaran nuzu haren gatik.

Bena Apheizen Gehienek eta Zaharrek populiari ukhabeiarazi zeien 5) behar zuela Barabban galthatu eta Jesus hilerazi. Gobernadoriak arren berriz minizo zaiolarik, erraiten zeie: Zoin lehenaz nahi duzie ukhan dezazedan? Eta populiak orok botz bater ihardoki zian: Barabbas! han galeraz, eta Jesus ukhan gouri Barabbas! Eta haatik Barabban ouhoure bat zen. Pilatusek oraino ere nahi Jesus bilzatu, eta erraiten zeie: Ze arren egin dezadan Judioen Erregiaz? Berriz, oihuz, dioie: Kruzifika ezazu, kruzifikatzeko! Hirugarren aldiz Pilatusek erraiten deie: Bena Kruzifikatzeko! Ze hainbat gerki egin du? Nik ezkut horren beitban atzeman hiltzia merezi duenik, gaztigatuko dut eta igorriko. 6) Bena berriz ere oihu handiegki galthatzen zuten Kruzifikaturik izateko, eta geroago eta handiagoki herotuak egiten zuiten

1.— Erromanetik Judiuen elkhi zeren gizon baten kiliarzteko ahala, beno utzi zeien gaztki egile baten Bazkideko lagun-kideen kiliarzteko zuzena.

2.— Populiaren phartetik hartziak Jesusen prozesian, erakusteko deiku zer balio zian "Suffrage universel" egiten dugun bozkatziak.— Politikako gaiztetan erabiltzeko demian gutiesten ahalda, bena ezin ezin eta erran haizu ezteia; erabiltzeko demian ountsaren eta gaiztkiaren berberteko Jesusen prozesian bezala, ezta ahal behar den chuchentarzunaz el bere ogen zuhurtziareki. Populia izanen deia sekula asiki argitarik bere buruaz ez erabiltzera urteko? Behorbada demborareki. Bena ezkira orano heiti hartara heltarik. ~~Ez bekidu izatea populiak usu~~ Bekhain da populia chuchenari estekatzen, usian bai gaztkiak kiliarzteko Jerusalemeko populia ountza usu Salbaraziaren alde izan zen eta etziaz, hau egun bera habore alegrantziarekin sortze bat hirian egineraxi zieta haren ~~aitzinako~~ bidiala osteka joiaxez, eta orai Pharisi abokatuen osoki aldatarik, izigarriko hainaz persegitzen tu, eta bihotzik gabe kiliarzten.

3.— Pilatusek ouste zian populiak bere nahi inentu hountara utziriko galthatzeko ziala Jesusen kiliarzia; etzien ezagutzen zuen bat aize intrigantek erabiltzik ~~ahal diez~~ eta khambiatzaiten.

4.— Ouste izateko da ~~Pontzia~~ Ponzia, Pilatusen emartia, kiristia zela. Grekotik zainto bat berala outhouratzen die. Jinkoaren argitarik abertetsi zaitzien bere sentarra ogen gabaren ez kiliarzteko, bena haren ahaldiaz etzuen baliatu Pilatus. Erromatar Emperadoriaren ez khargu hartzeko Jesusen kiliarztia aprobi zian, eta preziski hurra zerk ukhen erori zeion Pasgoaria. Jerusalemeriek desterratziek bai jin behar ukhen zian orai Pontzia baitzen den kalkiatzeko eta erraina da han bere buria ezeztatzia zuela.

5.— Jerusalemeko Zaharrek el Apher Nausiek bazakien nouka egin populiaren nahi zien kalkulatzat gaintiatat ungoaztako. Goiz goiza hiria gaiti bazabiltzen berri Jesusen kondenatzeko buria; aurtzen zielarik eta erraten: "Ezagutzen zuzia, profetatzat bere buria iganeraziz nahi zien gizona, barda abzamanik izan da, blasfematzale ezagutuik, eta kaltzea kondenatuik. Bazakien nouka egin populiaren inganatzeko, bena azkenekoz izan da ountza ezagutuik, eta gonaren Pilatusen gana harek guure kondenaziouia aproba dezan." Eta populia berheala ~~kondenatzen~~ kaltzen da Pilatusen jauregiaren ondoala, eta oihuz eta karraskaz, eztu hounik Pilatusi aprobaziouia emanaz artino. Horra nouka egin populia gaiztoaz urteko zian bere buria gidatzera; ere behar kukie gizon ~~onik~~ egui ahala egin pare erakustean hounik emateko eta kountzentzia chuchen bat ez haren kaltzean ezarteko jabetzeko.

6.— Erriegin gaztiko jostoria, ezteia hala, ogen gabe dela nourbaiten ezagutzia eta bere demboran haren gaztigatzia azotatzez eta elhorriz khoronatzez!

Azotatzian, Jesus, batetik batzuk igaren zien ezagutzen arabera, ~~jatea~~ zian kost mila azote kolpe: haren aragia phuntzatan erorbizen, haren odola burua igeitzatzen zian.

XIX, 1-11

IX.— Azotatzia eta elhorriz khoronatzia.— S. Matth. XXVII, 26-30; S. Marc XV, 15-20; S. Luc XXIII, 24-25; S. Jean eta arren Pilatusek hartu zian Jesus eta azotetzai.[1] Gobernadoriaren soldadoek eramaiten dielarik Tribunaletko ezkatzial, biltzen die kohorta osoa. Suziotik ~~ez~~ jelkitzen deitze, estolatzarekin kapa ~~marka~~ bater ezkaltzen die, eta elhorriska khoroa bat adelatzen,[2] erarik ~~dela~~ haren buruan gainen, eta kanabea bat eskuan, ezteia ~~haren~~ eskuiian. Jero jiten dia haren aitzinala ~~belhaunetan~~ ezagutzeko ~~xeia~~ eta laidoztatzen die ~~ezpainez~~: Agour, Judiuen Erregia! Emaiten zeitzen ere malkotzez.[3] Thu egiten begiztariala, hartzen kanabea eta ~~hartzez~~ hazez buriaz joiten. Izigarren aldiz ordian Pilatus jelkhi zen eta Judiuei erran: Su egizie, ekhiarazi

Deiriet Kanporat, eta jakindarazien ezkudala haurtan Jesus gaiztorik atzemaiteko.

Jesus jelkhi zen arren elhorriztko khorova burian, eta eskarlatazko arropa soinian; eta Pilatusek erran zeien: Horra gizona! Aphezek eta soldadoek ikhusi zienian oihu egin zien: Kurutzifika ezazu, Kurutzifika ezazu!

Pilatusek hardetsi zeien: Hor ezazu zihauriek eta kurutzifikatu, ezi nik ezkut haurtan atzemaiteko deus gaiztorik.— Lege bat badugu, dioie Judiouek, eta lege haren arabera, hil behar du, ezi Jinkoaren semetzat bere burua iganarazi du. 5)

Pilatusek, ekhe horretan entzuntzetzki, larderia handiago batek hartzen du; jouaiten da Tribunalaren barna eta erraiten Jesusi: Nondik hiz? Bena Jesusek ezetzo deus ihardetsten. Pilatusek ordian: Ez hitzik ehizait nahi mintzatu? 6) Bena jakitzeko badukala hire kurutzifikatzeko, eta hire libratzeko ahala? Jesusek ihardesten dio: Etzunuke ni beitzan ahalik eman gaitzen, ezpabalitzaizu emanik gain gainetik. 7) Hartatikoz ere, zure esleitapenak naiana bekhatu handiagoaz ogendun da.

1.— Judiouek etzien, gartigatu behar zenari emaitan ahal hogei eta hemeretzu arotz Kolpe bainik; Errumanoar aldiz haizu zeien zorrotzat nahien emaitia.

Pilatusek nahiz haatzaren gaietako Jesuser, bazgarriki azoteraraz ziun.

2.— J. Kristen Khorova hegiratsiek da Pariseko Katedrale handian; mesuratzen dio 210 milimetro. Eginik da ini ordenarioz, bena zirizpitus edo jujubie beitzuzik den elhorrizko gaina bilbatuzik da.

3.— Tratamentu gaitzo horietz, bere beitzan, ounhesten zutian gizonen bekhatuen arraparazioetan. Ordian ziun egiazki erraiten: Lurretko hor bat bilhatuaz gizonen artetko ahalkegarri bat, eta populuarentzat gaitzetzitzko gaiza bat.

Betirna adorragaiz horren zuidmentu aphaltz gozoneta zorrotzat egiten dio konprenitutko degu zertako ezkien nehe hauzi horien artian ahoua zabaldu.

Zertako utzi dein achouri batek bezala bere burua biltzea. Ithas dezagun Jesusek bezala, ezagutzen gaizkiegileetan, hainto aldiz, Jinkoaren zihauren eli bat gaude bekhatien, eta arraparatzeko ge harti lagunen gaztigazale eli bat.

Bekhatia beita gaure etsai handia, gaure min oroen emaitia, ahal oroz behar degu Jesusek agonian bezala ezertatu bekhatiaren aurdiora haren heinat haren hirout zain handiak galerazi, Jesusek bere agonian bezala, bekhatiaren aurkiora ezerkatzer, haren lagu ukheitiar, Jesusek bere azotatzian bezala ategiak sofikarionez phaltatzer, Jesusek elhorriz khoronatzen bezala, orgulliaren aphalmentzer zaphatzer.

4.— Pilatusek oraiz zian Jesus ezkatu triste hartan eraikoztzer, populuak jarraitu nahiko zuela, autoridariek berek etzuela gehiago hartzar kolparik izanen, bena populuari bekit kastatzea bazgatzen bazaio ezkatki gaitzeriki handienak egin gabe ukhuratzen.

5.— Judiouak gezurra ahoman zia, eta gezurrez balentzat nahi bekie iganarazi Jesus Jinko agertu bena bere bizitzepostoaz eta egitekoaz miraikuilzen.

6.— Pilatusek etzukien nahi Jinkoaren semia kuleratzi: ezi segur bezala zen Jesus ogen gabe zela, Errege zela, eta Zelutik jinik zela.

7.— Pilatus zorrotzat nahi gizon flakia zen, bazian manhatzeko phoztre bat Jinkoagandik eskuhitzen ziana eta hartatikoz eta hark Salbatzaliak obeditzen zeio. Judiouak Pilatusi bena ogendantago zia zeren Jesusen kontrako kreimu heik azkatu beitzie eta ekharri berariez Roun den Autoritatia gaizkiaren egitera.

Jakin dezagun guk ere Autoritatearen errespetatzen izana gatik ezkeu gaiskoetan, eta hari obeditzen ezkeikunian Jinkoaren Legiaren kontrakoetz manhatzen gaiskoetan, eta hari obeditzen ezkeikunian Jinkoaren Legiaren kontrakoetz manhatzen

X.— Jesusen Kondenatzia.— S. Matth. XXVII, 24-31; S. Jean XIX, 12-16.

Gerorago eta hahoragoko Pilatusek nahi ukhen zuelkien Jesus libratu, bena geroago eta handiago zoratzen Judiouen oihiak, errauez: Hori libratzen badazu, etzirate

Cesaren aitzkidia, ezi bere buria erregeje egiten dianak Cesaren kontse jartea (da-1). Hitz horien entzutiarekin Pilatusek Jesus kanpoat elkhearten du, jartenda [illegible] Kaiseran, Lithostrotos edo Hebreu mintzojan Gabbatha deithurik den lekhian.[2] Barkoko bestetako ostiralia zen[3] eta segarren orena huillantzea zen. Pilatusek erraiten du Judioiei: Horra zien erregia, bena hek oihuz ziozien: Khen, Khen eta kruzifika ezazu! Pilatusek berriz: Zer! kruzifikatuko duta zien erregia? Azpherek ihardetsi zeien: Guk ez dugu Erregerik ezagutzen Cesar baizik! Pilatusek ikhusi zuenean etzuela deus irabazten eta aldiz albarota handitzen zela, harturen du hur zorta bat, eta populiaren aitzinian eskiak chahatzen zuela, erraiten zialarik: Ni justo hunen odolaz garbi nintzela ziek horrek ordo emanen duzie. Populu guziak ihardetsi egin zian: Horren odola, bena gure gain eta gure haurren gain izan bedi! Orduan Pilatusek populiari atzegin egin nahiz, manhatu zian haren nahiaz egin ezik iran ledin. Libratu zian Barabbas galthatu zeiena, zoin bat nahi preso zuten giron ezaiten eta albaro populiaren albarotatzez preson zen, eta utzi zuen Jesus, nahi zienaren hartzaz egiteko. Kartzelaz soldadoek asiki trufatu ondoan elkhi zeien eskarlatazko kapa batez, beriaik ezarri eta eranman hiritik kanpo kruzifikatzerik iratzeko.

1.— Horra nola giron flatu eta esdeus bat elkharten ahal den zer nahien egiteraino: askik raio kurreko abantailaz lapel etxeetti denari ezarkuntza. Torizaitz populi entzut nolako aitzindarik gobernaturik zienian! Eta Jinkoaren botere eta kontsentzia duchen bat baizik begiratzen ahal dienik populiaren gaizki esabiltetik.

Bere dantzan arren nazionek bere leithan ouchesten die Erreligione gabe izateko.

2.— Pilatus jarri zen kanpoan hartziko gorunez batetan, Judioiek eboen haren etzegin sarberik ukhen.

3.— Judioiek beitzen zien ostiralia «Paraskeue», erran nahi beita adelatzeko

eguna. Egun hartan adelatzen zutien jateko gaizkak beraik, ez hanik ukhentzeko beharanenean, sabbatoko eguinian. Barkoko bestetako ostiralian eta sabbatoan, edo neskenegunak, orano bestiak beno ere kobeki begiratzerik zien.

4.— Eskuin chahatze horrek idurripen bat bezala ematen zian Pilatusen chahu zutiala Jesusen odoletik chahu zutiela. Oroen buruan gezurrik handienekerik bat zen, zienaz gainen bere abulkeriaz utzi Jesus hiltzera.

5.— Judioiuen adotik maraikizione hori erori zen bena ez auherretan, ezi hogei mentetarat batzuna horrek elkharten bitartean egitzia populu Judi guzirat.

XI.— Kalvario ko bidian.— S. Matth XXVII, 32-34; S. Marc XV, 21-23; S. Luc XXIII, 26-33; S. Jean XIX, 17

Eta kurutchia bizkarrian Jesus abiatu zen Kalvariora beitzen den lekhialat hebreus aldiz Golgotha.[1] Eta hiritik elkhitziareki bat zien han igaiten Simon Cyreneo deitzen, alhorretik jiten zena, Alexandre eta Rufusen aita. Erreketatu zien eta bortchatu kurutchiaren Jesusen ondotik egartzera.[2] Jende talde handi bat ondotik zabilan eta ere emarte eli bat nigar marraskatzen ari zirenak Jesusi dolu.[3] Jesus hek burua utzuli eta erraiten die: Jerusalemeko alabak, ez nitzaz nigarrik egin, nigar egin erazazie zuhaurietzaz eta zuhauien haurretzaz. Izan ere egunak zoritsu diren egunak izanen dira, zeren orduan hasiko baitzaizkie esaten mendiei: Erori gaitzazue gainera! eta bakhetsuei: Estal gaitzazue! Zeren baldin hostoz betetako zuhaitzari hola egiten bazaio, zer egingo zaio lehorrari![4] Ordian bortzi errenik haurrik ukhen ezkon zabalak, eta hari ezkon barkharrak! Ordian bortzi errenik izanen da: Orotzuzi gutaz gaina, eta mendiei: Bildu gaitzazue! ezi egun herdiari hola egiterik bada, zer ezkairu egiterik izanen egun Errorari![5]

Eramaiten ere zutien Jesusekin bi gaizkagin kurutzifikatzerik iratzeko. 1.— Lekhu horra Kalvario hitzak erran nahi du «Buru-hezurraren lekhia», zeren bai hemen buru-hezurra ere Adamen buruaren ezkiletzaren ondotik ehortzi zuten eta han enarkitzerik izan zela eta Jaunaren gurutzetik jaurtiz gero emaitza, ukhenduen bezala, hantxen bat etzela bi ezer bertzerik. Kalvariora ere den kondenatuak hantxen hiltzera.

2.— Jesusek ozoki indarrak galdutik zuelarik, haumbeste arrotz kaldu hambat odol ichurtzerik zuela. Ere Simon erreketatu zien Jesusen segurtzagin Kalvariorako

helerazteko.

3.— Judio andana bat Salbaraliari fidel egon zien. Erparaitien ere Khambiari ahal ukhen jeuts saldoaren ekhardurak Jesusen eretzian, baden han ziren bere nigarrez haren Konsolatzeko.

4.— Helen Ebanjelista nintzo da Jerusalemen Errumanoer hartziar, eta Jinko bihotzale Hopulu haren gaña erori zien miñez. Josèphe, istoria egile Judioa aberea Judio, demborа hetan bizi zenaren arabera, hiriaren sctamentian bil zien gosez herrekin mila Judio Aphiriliaren lhetik Uztarrilaren bigarila 1 emiala 70 garren ourthian. Milloi bat eta ehun mila ehorik ezan zien hirian berian eta herrekin eta herrogei mila Judearen eremetan. Nuen nahi Agatan abenden eta bihar bazterretan Zien Kurutchiak, eta holachek Judioek, milakaz, erran faita ezanzela esplata bat Kalvarioko Krimoua. Izigarri zen Errumanoen ekharri zutien es Kalbouri bat eta ere hangainitko naziones saldoa ziren zuticen saldoua. Jesus saldurik ezan zen hogei eta hamar Sikaru pherarен, aldiz emaiten zutien hogei eta hamar Judio Sikaru pherra baten.

5.— Jinkoaak egareraztен batu holako sofikariouak ogen gabiari, zer ezta egarerazteko ogendautari? Ogen gabiari eto helen eto Zelian emanen Dew Komeni saria, hire ere bata Jinkoaak bere arrazoaak ogen gabi egarenez hatzaak Jesu beitue egin bekar ogendautak eta ezta endarik Jinkoaak badutiala bere arrazoaak ogengabiari, hala nola Jesusen, gaña sofikario handiaen eroti uzteko.

XII.— Jesus Kurutchian ilzaturik.— Haren bihotzia ozpinezko mikoarik Golgotha-ko hel eta eman zuien edatera mirrartatu ardo ezmago Kharats zorrotz bihotzarik eta cheste ziamian, etzian nahi unuen edan.1) Ordian Kurutchiatu zien. Eta Kurusifikatu ere zien horretin bi ourkoriñ bata estuñetarik, bestia estorrotarik

eta Jesus erdian. 2) Hola bethe zian Da Eskritura, erraiten duena: Iran da emanik gaistaginen Jesusek aldiz erraiten Pilatusi: aita, pharka ezazu; ez dakitzu ez ari dien. Soldadoek, kurusifikatu eta hartzen tie haren souñekoak, lau pharte egiten dielarik, bedera soldado bakotzbarentzat. 3) Bena haren saioua josturarik gabe zen, goñetik eta piala bat osbaleztik. Algarri erran zien arren: Esterazagun pharteka, bena ahordiala ezar dezagun ikhusteko nouena izanen den. Holar bethe zian Da Eskritura: Ene souñekoak pharteka dute, eta ene saioua chortiatu! Hori egin eta soldadoak jarri zien, eta begiratzen zien: 4) Ziaun hirurgerren orena zen. Pilatusek egin izkribu bat eraiteko Kondenatu zen. Kurutchen gañen ezarazi zian: Izkiribatu zuen: Jesus Nazarethakoa, Judioen Erregia. Hanitz Judiok irakourri ahal ukhen zien izkiribu hura zeren Jesus Kurusifikatu eta lekhia hiriaren kilkan bertzen, eta bera egiptik, hebreur, gretker eta latiez.

Judioen Apherak jin zien erraitera Pilatusi: Ezterazula izkiribu: Judioen Erregia, bena: Erran diru, Judioen Erregia nuzu. Pilatusek ihardetsi zien: Izkiribatu dudana izkiribatu dut.

Kurutchiati ungurur zen populia, hari 60 zen, eta crucifixen inguruan zian: Igaibk blasfematzen zien, eta burlatzen erabiltzen, erraiten zuen: Era arren! hik Jinkoaren Templua iraultzen eta birrun egunez arra eraikitzen duzu, orai salba ezak bertze! Jinkoaren semia bahiz, eraitz hadi Kurutchetik! 5)

Baldin Apheren Nagusiak, Eskribak eta Zaharrak Crucifixen zien, eta erraiten: Bertziak salbatu ditu eta ezin dio bere burua salba! Israeleko Erregea bada, orai Kurutchetik eraitz bedi, eta hortan sinhesteko hartuko dugu. Jinkoaren ezarri du bere konfidantza, eta arren Jinkoak, maite badu, solta dezala! Izatez erran: Jinkoaren semia naiz. Soldadoek ere gochazarzen bethatzen erran: Jinkoaren semia naiz. Kurutchiala kuillaurren zien, minagarre edatera eskeintzen zuen, eta erraiten zien.

helerazteko.

3.— Judio andana bat Salbaraliari fidel egon zien. Erparatuten ere Khambiari ahal ukhen jeuto saldoaren ekharduraik hartzen eretxian, baden han ziren bere nigarrez Jesusen haren Konsolatzeko.

4.— Helen Ebanjelista mintzo da Jerusalemen Erramanoaz hartziar, eta Jinko hiltzale haren gaña erori zien miñez. Josephe istoria egile Judio, demborа zetan bizi zenaren arabera, hiriaren testamentuan hil zen gosez berrehun mila Judio Apirilaren lehenik Urtarrilaren 1 egunala 70 gerra ourthian. Milioi bat eta ehun mila ehorik bizan zien hirian barian eta berrehun eta berrogei mila Judearen erremetan. Nuen nahi algetan edereten zien Kurutchiak, eta holacheik Judioek, milakaz, espiritu hiltzia erran zaile ezpanetan Kalvarioko Khimoua, Jesus gantzutzaile ekharri zutien es kabouya, bat ere hanguntako nazioner saldoa bizan zuten saldu zutien saldoa. Jesus saldurik bizan zen hogei eta hamar dikaru pherarен, aldiz emaiten zutien hogei eta hamar Judio dikaru pherа baten.

5.— Jinkoaik egarearazten baitu holako sofikario oro gabiari, zer erran egarearazteko ogendantari? Ogen gabiari ebo heben ebo zelian emanen deio Komeni saria bere ere bete Jinkoaik bere arrazoaik ogen gabi hartzeko egarearazi, egarearazi egun beharko ogendantzeko eta erran dudarik Jinkoaik badutiala bere arrazoaik ogengabiarez, hala nola Jesusen, gaña sofikario handienen eroste urteko.

XII.— Jesus Kurutchian ikaturik.— Haren hiltzia

Golgotha-ala hel eta eman zeien datera mirrartatu ordon ezinezkeko ezmago Kharats zinezkeik eta cheste ziamian, etzian nahi uzten edan.1) Ordian Kurutchiatu zien. Eta Kurutchiatu ere zien harekin bi ouhoin, bata estkuñetarik, bestia estkerretarik

eta Jesus erdian.2) Hola bethe zian Eskritura, erraiten duena: Izan da emanik gaitzaginen herexkan. Jesusek aldiz erraiten zuen: Aita, pharka ezazu3) ezi ezartatzen ez ari dien. Soldadoek, Kurutchiatu eta harbentzat haren souñeskoak, lau parte egiten dielarik, ez bedera soldado bakotzari parentzat.4) Bena haren saioua jostzarik gabe zen, gañetik eta piala bat ezkaratzaik. Algarri erran zien arren: Ezteragun phartzeka, bena chortiala ezar dezagun ikhusteko norena izanen den. Holaz bethe zian Eskritura: Eme souñeskoak phartzekatu dutu, eta ene saioua chortialatu! Hori egin eta soldadoak jarri zien, eta begiratzen zien. Otano hirurgerren orena zen.5) Pilatusek egun izkiribatu bat eraiarazteko zuen, Kondenatuik zen. Kurutchen gañen ezarrarzi zian: Izkiribatuik zuen: Jesus Nazarethakoa, Judioen Erregia. Hanitz Judioek irakourri ahal ukhen zuen izkiribatu hura zeren Jesus Kurutchiatzeko zen lekhia hiriaren kilkan bertzen, eta izkiribatua zen hebreuer, grekez eta latinez.

Judioen Apezerak jin zien erraitera Pilatusi: Ezterazula izkiribatu: Judioen Erregia, bena: Erran diru, Judioen Erregia nuzu. Pilatusek ihardetsi zien: Izkiribatu dudana izkiribatu dut.

Kurutchiatu ungarren zen populia, hari ioo zen, eta erraitzen zian: Igaibik blasfematzen zien, eta burlatzik erabiltzen zuen: Eia arren! hik Jinkoaren Templona iautzen eta hirur eguner arra eraikitzen duena, orai salba eraik zeure buria! Jinkoaren seinia bahiz, eraits hadi Kurutchetik!6)

Bariin Apezen Nausiak, Eskribak eta Zahar zarrek hartzen zuten zien, eta erraiten: Bertzeak salbatu ditu eta ezin dio bere buria salba! Israeleko Errege baita, orai Kurutchetik eraits bedi, eta horiaz sinhesteko hartuko dugu. Jinkoaren aurka du bere konfidantza, eta arren Jinkoaik, maite badu, salba dezala. Gaitz erran: Jinkoaren seinia naiz.7) Soldadoek ere gozo arrener beha zuten zien. Kurutchiala kuillaun zien, minagez edateko eskeintzen zuen, eta ezin zuen.

Judiuen Errege bakoi, salba hadi. Bardin laidoztatzen harekiñan kruziñkatu zien ondoñeko. 7) Hargatik lehenik batak blasfematu ziauan erraiez: Ez Kristo bakoi, salba hadi eta gu ere bai! beste biztiak ihardesten zeoriek gorotik gaizkiz ari zeion, eta erraiten: Ez tuzka arren bik, Jinkoarengan beldurrik ez duzu hau ere bai? Guk bada justoki ukhaitiagu merezchiko lugunak, bena hounek ez tik deus behar ez tenik egin.

Gero Jesusi hersatzen delarik, dio: Jauna orhoit zite nitzaz zoure Errenoumalatu ziatekienian. Jesusek ihardesten dio: Egiaz erraiten diat, egun izanen hiz eneki Paradisuan. Seigerren orena zen, eta ilhunpek lurra oro gorde zien bederatzi gerren orenala artino, ekhiak galdu zian bere argia. 8) Gurutchiaren ondoan zagotzan Jesusen Amak, haren Amaren ahizpa 9) Cleophasen emaztia, Joan Dane Jacques gaztiagoaren eta Josepsen ama, Maria-Madalena, eta Salome, Zebederen semen ama.

Jesusek, ikhousiarazki bere Ama, eta chutik haren khantian maite zian ikhasle, erraiten dio Amari: Emaztia, hor zoure semia. 9) Gero erraiten dio ikhasleari: Hor zoure Ama. Eta ordian hartik aitzina ikhasleak hartzian bere etchen.

Bederatzi gerren orenian Jesusek azkarki oihu egiten du: Eli, Eli lamma sabachtani, erran nahi beita: Nere Jinkoa, nere Jinkoa zertako utzi nauzu? Han zirenetarik zenbaitek entzuten ahalzki gogoeta hau egiten zien: Horma noen Eliasi oihu egiten dian! 13) Jesusek bertzaldiz oro ahalkatzen zela 14) ozenki ere estekatuari egia erranaraztelo, dio: Egarri niz. Eta horrela hau beitzen ondotzi bat minagrez betherik, bertzela soldadu batek harter egiten du espontza baten estekatzera, eta minagrez betherik, isopozko kanabaz hazten phuntan ezkentzen dio ed ahotsa. Bena bertzek erraiten zeioien: Utzik ikhusteko ea Elia jinen duen laguntzera. — Utz nezazie zihauri ere

ihardesten du minagez estekatzera zenak, ikhusteko egiten dut ea Elia jinen zaionez kurutchetik eraistera. Jesusek minagria hartuzk erraiten du: Oro akhabatzik dia. Gero azkarki oihu egiten du: Ene Aita, zoure eskuetan erraiten dut ene arima. Eta buria erortera uzten dialarik azken hatsa emaiten du. 15)

1.— Ouste ukhaitekio da emazte saintek ardou hoursa berekin ekharri zela Jesusek egarten zutien minen ezteitzeko, eta gero bourreuek zerbaitez khasatu zuela, ardou mirrastatu batetarik emaitia, hen lehenaztuko.

2.— Jesus erazten die erdian, hirouretarik ogendanteno bakoi bezala.

3.— Ter bihotz handia Jesus, beithan, bere miñak ahazten, bourreuak othoitze egiteko, eta grazia galthatzeko!

4.— Errenumako legiaren arabera pultzaliaren arropek behar zien izan partituriki soldadoek ezkaraitzen artian.

5.— Judiuek eguna berhezten zien lau phartetara, bakotchak zialarik hirurer oren. Hirurgerren orena akhabatzen zen eguerdian. Orduan Kruziñkaturiki izan zen eguerdi beno lehenchago.

6.— Uderi zutkien Jesusen min lazgarriek houmki behar ukhen zutkiela haren etsaien bihotzak. Bena ezten hala izan. Halakoak, eguneko Elizaren perseskutariak hezala, Kabale bilhatzen dia, eta Debruaren mithilak zen hezala, zer nahien egiteratzen dia.

7.— S. Mathieuek eta S. Markek ageriki erraiten die, hatzarian bi ondoñek gorbatzaren Jesus, bena Jaunaren parezkiak eta haranganik ekhin zen gratiazko leinhuriak houmki zien S. Lukasek aipatzen diana, eta hartarik egin San Dismas, ondoñeko hounsa.

8.— Naturalezko grazia eraunzi zen Jesusen bihotzian, eta ondoratu haren Jinkotarzun. Hantaiko istorieneik aipatu egin ere ukhenpe ordenariotik kanpoko koloz; bai oroman Jaunaren naturaltu zutien ala errouman, ala Chinan, ala Cochetan.

9.— Emazte saintak hatsarrian hurruntchago egon zian jente ostiaren lotsar, bena ulhunpez gorderik eta lagunturik huillantu ziatekien khurutchiaren ondouala.

10.— Amira dezagun Mariaren korajia, khurutchiaren ondouan holachek chuti egoiteko, eta Jesusen sakrifizionan pharte hartzeko. Khurutchiaren ondouan merechitu du Martiren erregiña, eta Salbazale-lagun deithurik izatia. Haren doloriak haiñ zien handi, noun mirakuillu batez baizik aisa hilen beitzen.

11.— Aho mihiz batetik bestiala heltu izan zaikun erakaspena da Ama Birjin andere huuna san Joakimen, eta Santa Annaren alhaba bakotcha zela: Maria Cleophas haren kuruña zen, eta haberik-ere Judiouen mintzajian aldiz deithurik ahizpa.

12.— Jesusek ezari zian bere Ama Joundane Jouhane Ebanjelistaren eskietan hartzaz arta bere bizitzarrastakoz artha hartzaz hartzeko. Erraitiarekki: Emaztia horra zoure Semia, egiten zian haria goure Ama eta Arartekari heben eta Zelian.

13.— Hebreu mintzajian hitz horiek erran zutian Jesusek. Erroumano soldadoek etzielakoz mintzaje hori komprenitzen, aise trompatzen (faltsutzen gaizki hartzen) zien hitz horien erran nahia.

14.— Lana oro eginik zen: Jesusek egarizutian goure bekhatiek merechitu sofrikariouak; Profeten erranak betherik zien; Jinkouaren justizia ukhenik hartze zian erreparazionia; Gizonak arraeosirik, eta jente kuntia oro bere Egiliarekki baketurik.

15.— Jesus, biziaren eta hiltziaren Nausia hiltzen da berak haitatu orenian, berak arima ezarten du aitaren eskietan. Ere hiltzen den manerian hiltzer, erakousten du zer photeriak dutian, eta Centurionak edo ehun gizonie manhatzale aintzindariak erraiten du: Havu egiazki Jinkouaren Semia zen.

TABLE DE MULTIPLICATION

2 fois	1 font	2
2 —	2 —	4
2 —	3 —	6
2 —	4 —	8
2 —	5 —	10
2 —	6 —	12
2 —	7 —	14
2 —	8 —	16
2 —	9 —	18
2 —	10 —	20

3 fois	1 font	3
3 —	2 —	6
3 —	3 —	9
3 —	4 —	12
3 —	5 —	15
3 —	6 —	18
3 —	7 —	21
3 —	8 —	24
3 —	9 —	27
3 —	10 —	30

4 fois	1 font	4
4 —	2 —	8
4 —	3 —	12
4 —	4 —	16
4 —	5 —	20
4 —	6 —	24
4 —	7 —	28
4 —	8 —	32
4 —	9 —	36
4 —	10 —	40

5 fois	1 font	5
5 —	2 —	10
5 —	3 —	15
5 —	4 —	20
5 —	5 —	25
5 —	6 —	30
5 —	7 —	35
5 —	8 —	40
5 —	9 —	45
5 —	10 —	50

6 fois	1 font	6
6 —	2 —	12
6 —	3 —	18
6 —	4 —	24
6 —	5 —	30
6 —	6 —	36
6 —	7 —	42
6 —	8 —	48
6 —	9 —	54
6 —	10 —	60

7 fois	1 font	7
7 —	2 —	14
7 —	3 —	21
7 —	4 —	28
7 —	5 —	35
7 —	6 —	42
7 —	7 —	49
7 —	8 —	56
7 —	9 —	63
7 —	10 —	70

8 fois	1 font	8
8 —	2 —	16
8 —	3 —	24
8 —	4 —	32
8 —	5 —	40
8 —	6 —	48
8 —	7 —	56
8 —	8 —	64
8 —	9 —	72
8 —	10 —	80

9 fois	1 font	9
9 —	2 —	18
9 —	3 —	27
9 —	4 —	36
9 —	5 —	45
9 —	6 —	54
9 —	7 —	63
9 —	8 —	72
9 —	9 —	81
9 —	10 —	90

SIGNES ABRÉVIATIFS DE L'ARITHMÉTIQUE

— moins ;
+ plus ;
= égale ;
× multiplié par ;
: divisé par ou est à ;
∷ comme ;
x nombre inconnu ;

7e Cahier appartenant (suite)

Traduction de l'Evangile à Pierre Barrère curé de Lichans

Bernard Palissy



XIII.— Jesusen hil ondoan.— S. Matth. XXVII, 51-56; S. Marc XV, 38-41; S. Luc XXIII, 45-49; S. Jean [31-37] XIX

Urdu berian Pimpolko oihala garretik bekara bi Jathitan urratu zen 1), lurra ikaratu zen, eta arrokak erdiratu ziren, hobrak zabaldu zien, eta hilik zien santuen hautsak khorphitz phiztu. Phizturik eta beren hobietarik elkhirik 2) hiri santiala jin zien eta hanitzkori agertu.

Centurionaren bera khuruztchiari burutz zagoena, ikhousterik Jesus hil zela halako oihia egoïtez, Jinkoena goretsi zian, eta goratik erran: Bai gizon hori justo zen, egiazki Jinkoaren Semia zen.— Hatzki zienak ere Jesusen begiratzera harturik hur-ikharaz eta hobren zien ikustaz, erraiten ari zien: Egiazki gizon hau Jinkoaren Semia zen.— Khoustera jinik zienen saldoa, heltzen zien gaietzak handizki eraunkirik, gibel bazoatzan boukharrak joiten zutelarik.

Aldiz Jesusen ezagunetarik lekhu hetara jin ziren zienak hurren egoiten zien 3) 102 zagobzalarik zer igaraiten zen. Hala hata egiten zien emazte Galilearik jin eli batek Jesusi zerbaitetan egitera zien Jesusi zerbutchu egitera Galilearik jin emazte eli batek. Hetarik zaldo bat baten jarraiki zeitzonak Jerusalemera artzo.

Sabbatoaren delatzeko egona zen; eta khorphitzak elkhian egon khuruztchiak er bihamenian uzteko khuruztchian, bihamena Roura zelatzor sabbatako solanetan, Judioek galthatu zien Pilatusi zankhoak hautsi hetzen eta hantik khenerazi Soldado eli bat arren jin zien, eta hetzen ouhoüaren zankoak hautsi zutien, eta gero bigarren aldiz zoin heltzen zian Jesusekin khuruzifikatu zirik.

Bena Jesusen gana heltu zienian ediren zien hilik zela, eta ebzeitzen zankhoak hautsi, bena soldado batek lantzaz saihetza zilatu zeion, eta ordu berian hantik elkhiarazi zen odol eta hur. 5)

Gaiza horren jakitegona egiten du ikhousi zianak, eta haren jakitegona egiazkia. Badaki egia erraiten diala zieik ere sinhetsi ahal dezazien. Ezi gauza horiek ere egin zirik izan dira Eskriturak betha zitzan: Eskriturie haren ezurretarik bat haustekotz

eta beste gizon batzuek ezarriak zian zena: Khorphitza die orano 30 egin die alderen alde zitalu dienari,

1.— Jesuplotko oihalak fideles gordatzen zien Santuen santia deitzen zien phartia. Oihalaren urratze horrek erakusten du Moisaren Ebanjelioniaren arabera zela, zeren zen Jesusenaren aitzina adoratzale bat berala.

2.— Hamirko Fabiarrka eta Justo jin zien Apostolen Konsolatzera eta ken zuhentzera arkartzera. Jurrian egurrutki zien Jesusen Pilatoi igaraitia, gero horretako gorputza jonaiteko.

3.— Mendiu ganen harpe bat erakusten die, Kalbarioaren bizkarren harpe bat Kalbarioari, Zorritan errunik beita egon ziela Apostoliak Jesusen Krutzifikatzean.

4.— Segiaren manuz etzen urten ahal izateko Nikodemo fariseu bat Khorphitzak egun batetarik aitzina. Bihamena zertako zen Barrokko Otsabako eguneko handiena, hantsez berthitzago zen Segiaren manu zori.

5.— Hourak adoriarazten du Batheia, adoiak aldiz Khorphitz santua. Jesusen zauhetsaren zilatzia beken adoriazirik zen Arimatheako bortharz, eta Evaren kreatziaz. Eleiza aldiz elkhi da Salbatoraren zauhetsetik, hala noula Eva Adamenaretik.

6.— Jondane Jaunaren Ebanjelistak ehehetarzuneki emaiten deizku ikhousi zian gaiazak, eta erakusten deiku noula Jesusek bere Pasionian bethe zian haren ganen entzuneraziriik zian zion Proferiak.

Salbatoraren adori hobeki emanik zienetarik bat da Barrokko Ostirria zuhen ezarretarik ezpeitzien beste bat Judioek hautse. (Exod. XII, 46.)

XIV.— Khurutchetik eraistia, eta Hobian ezartia.

S. Matth. XXVII, 57-61; S. Marc XV, 42-47; S. Luc XXIII, 50-56; S. Jean XIX, 38-42.

Eta noula arimatzaldiatarrik beitzen, Joseph, Arimathian Judeatako hiri batetako aberats bat. Gizon hun eta zuzen bat zen, soldado jakin gisako bat ezpeitzen bat, Jesusen ikhasle ezkutuko bat, Zeluko Gorenaren haitzuru zena, Jesusen Jarraipulatarrik bat, bena Kaifasekoa beze aitzinarien beldurrez.

Lotsarik gabe joian zen Pilatusen gana, eta galthatu Jesusen Khorphitza. Pilatus estonatuzik noulaz hain laster hil zen, jin erazi Centuriona eta galthatu egia zencz Jesus hilik zela.1) Hala zela entzuliarekin, manhatu zian Khorphitza Joseph, esketen ezarririk zian lekhuen. Hounek khurutchetik zolatu zian, eta erosi zian mihise chouri batekin inguratu zian. Nikodemo lehenago gaiaz Jesusen gana jin zena, houra ere beltz zen ekharten ziolarik aloes eta mirra algarreki nahasirik, zhun liberaren heña. Hartu zien orduz Jesusen Khorphitza eta oihalez tinkatu usain houmez adogatzen ziohelarik Judioek egiteko manetiaren arabera.2)

Jesus Krutzifikatuzik zian zen lekhuari buillan baratze bat, eta baratze hartan hobi bat berriki arrokan egina zena, eta zoin an ezpeitzen orano inhoiz ehorri zirik zian. Josephena zen. Noula Sabbato hastiala adelatzeko egunna akhabatzea beitzen, eta hobi houra buillan hourbil batzen, han ezarri zien Jesusen Khorphitza.

Josephek, harri handi bat hersestatzen zian hobiaren ahoan, zagotzen zian eta joan zen. Aldiz Sabbatoko egunna hastea zen.4) Maria-Madelena eta bertze Maria Josephen ama jarri zien hobiari hurbiz. Artha hautseki 10 oin zagotzen noun ezarten zien Nausiaren Khorphitza eta noula ezarririk zen hobian.

Eta elkhe zirenak ukhuilatuzik adelatu zutien balsamo eta unkuntsi eli bat, bena Sabbatoko egunian phausian egon zien Segiak manhatzen zian berala.5)

1.— Gisa horrez Jesusen hiltzia Pilatusez beraz segurtatuzik zian ta, eta horrek berak emaiten deio Jesusen phiztiari segurtamen bat orano handiagoa. Longin soldadoak bere lantzaz eman kolpia ezta gutiago goure begien aitzinian ezarteko, ezi harek ere bere gisa bermatzen du miraküllu handi hori.

2.— Judioek oihal-cherrenda eli batez inguratzen zutien ehi, eta membre bakotzetarik. Hala hala usain houmez adogatzen zutien Khorphitzak eta

~~Ete~~ balsamatzen. Bena balsamatze hori Jemborazestkarez etzuen izan beharbezala egiñik.

3.— Judiuen kobiak Khanbea itxi eli bat zuen arroka bizian zilatuta eta bertha ophal batetarik zan sartzen zuen. Bertha handa harri bat zen kelkhiala erazteko ~~zen~~ ~~bat~~ ~~kelkhiala~~ ~~erazteko~~ ~~Jaunaren~~ unguillaskaz ~~zuen~~ ~~zuen~~ ~~zuen~~

Orbit zitzie novila Galilean zelarik mintzatu zitzien, eta erran: Gizonaren Semiak behar du bekatoren eskietaraz emanik izan, kruzifikatuirik izan, eta hirugerren eguenian phizturi. 8) Ziaustze, ikhousi ezazie Jauna ezazie izan zen Elkhia eta laster zoazte Dizipulier eta Petirri erraitera phizturi dela 9). Horma noun atzeman zuten Galileatar, eta han ikhousiko duzie 'zeak bere lehengo Galilean datzi' another time! eran zitzien berala: nik zuhetz segurtatzen deziet erraiten.

Eta arren emanik zaintatz orhitu zitzen Jesusen erranaz, eta ber ordian elkhi zien hobitik lasterka eta hala hala bortxaz egiazko bekatin. Petiri bere aldetik eta beste dizipuliarekin, abiatu zen hobiatat. Laster egiten zien algarrekin, bena dizipulia hetsi zen Petiri beno lehen Petiri beno Casterrago ebili zen, eta lehenitu hobiala. 10) Athaltzen zelarik ikhousi zuztan oihalak burrian emanik, eta haatik etzien sarthu. Petiri haren ondotik helthu eta hourra ere, sarthu zen hobian, ikhousi oihalak burrian emanik, eta Jesusen burua gordatzen zian burukoua beribilkaturik eta berherez ezkhin Bateatzen emana. 11) Ordian sarthu zen ere beste dizipulia hobiala lehenik helthu zena: ikhousi zian eta sinhetsi. Zena etzien hetsi ezkritura saintian erranik zena: behar zian hiletarik phizturi. 12)

Dizipuliak bere elkhetaraz jouan zien, eta Petiri helthu zen gaztelurraz egon zen.

1.— Ostiralgaian erosi usain hunak erpeitzen asiki, emazte saintak jouan zien hestenegun gaian izarrak elkhi berain sari. Judiouen eguna hasten zen mesperan izarren elkhitzean, eta akabatzen behar zuen berriz izarren elkhitzean. Agertuki zien han hurren egiteko sabatoua akabatzien izarren agertzen.

2.— Emazte saintik nehork harri, houra saihetsialat ungurutu ahal izatzien. Ainguriak osoki ikusi zuen. Hamits aldiz Jinkoarak eztu galtzen berentzat houra bainik, berak bortxatzen du harria, orran nahi beita nekia. Gutk egiten dauzgu ahala, bertzia Jinkoarak eginen du

3.— Jesus phizturik zen Barzko goizan goizik; hobian igaran zian ostiralik guti bat, neskenegun osorik, eta igaztetik bezpera guti bat.— Zantzalak etzien ikhousi, etzaiken arren phizturik zela.

4.— Maria-Madalenak bere amodio handian etzien Salbatzaliaren bainu antsiarik. Orroastatzerat saihetsialat ukhenik eta ikhusi. Jesusen Kpuzifikatzaz ez ebiciti areki, bertiak oro saihetsialat ukhenik badoua lehen beno lehen Apostoloer gaiza lorrez phartz egitera.

5.— Lehen Ainguriek zaintzaile ta emazte agertu zena zantzalik gehiago haatik galdu zen, eta behar bada bera beste batekin arra jin da zen Salbatzaliaren aitzinden phizturik dela segurtatzera.

6.— Hamiko Izkiribauz-etkin ouste dugu Maria-Madalena berherala joan zela Petiri eta Jouhanesi gaizaren anountatzera, arra jin zela Petiri eta Jouhanesi, eta gero beste emazteri juntatu artzialat. Agertze horien bat bestiareki ountsa jouaneraztelko behar da burian hartu emazte araldia bat beno haboro bezela Jesusen hobiala ihizik.

7.— Jesusek egun diau miraklu ukhenik handiena da, phizitia, eta probarik hobena ihizik dela. Ikil baten phizitiak erakousten du gaiza hori egiten diana Jinkoarak zerbait handien egitera igorrik dela, bena egia hau haboro hobeki segurtatzen du hil bopek bere buriaren phizitiak.

8.— Ainguriek lehen ohitzeraz Salbatzaliaren erakaspenak dizipuliak argitu ahal ukhen zituztenak zian behar zien gaztelu-rrotan.

9.— Ainguriak Maria eman zeion Apostoloei eta berherezki Petiri Jesusen phizitzearen anountatzia, zeren zen Apostoloin aitzindaria, eta zeren bazien Jesusek behar bera bekhatiak eman zeion phenaren eztitzeko.

10.— Petiri eta Jouhane Maria-Madalenaz jakinduturik badoazte lehiatzerik lehiarekin; Jouhane gaztiago zelakoz lehenbizi da hobiala bena ezta sartzen, behar bada lotsaz, eta berherezki Petiri bere Nausiaren errespetuz ezta hobian sartzen.

11.— Burukoa oihalaren hain ondoa biribilkaturik izatiak erakusten du segurki Khorphitza etzela gurutzea eramanik izan.

12.— Etzien Konpentsiuren zer ere errunik izan beitzen Jesusen phirtiaz

II.— Maria-Madalenari agertzia.— S. Marc XVI, 9-11; S. Jean XX, 11-18.

Artseko lehen eguenian Jesus, goizetik phirtirik agertu zen lehenik Maria Madalenari zuntzik elkherarri beitzutian zazpi deabru.[1])

Maria kobiaren khantian, alde kanpotik zagoen nigarrez. Nigarrez ari zelarik apphalu zen eta so egin kobiari.[2]) Ikhusi zuztian bi aingeru choriz berritzirik, jarririk bata burialako bestia zankhouetako aldian, ekhie hartan beriantzuintan ezari beitzien Jesusen Khorphitza. Galthatu zeien: Emazku zertako nigarrez egiten duzu? Thardetsi zian: Enc Jauna hartu beitzie eta erpeitzaliket nuen ezari dien.

Etzitzian erran baizik hitz bitzik eta bueltu nuen ukultzen zelarik ikhusiko zian Jesus chutik bere aitzinian, bena etzakien Khorphitza zela. Jesusek galthatzen deio: Emazku, zertako nigarrez ari zira? Nouk chercatzen duzu? Maria ounter barabre-zaña zen thardesten deio: Jauna zu baziade Khorphitzan, hartzalia erran erdi azkar nuen ezari duzun eta eramanen dit. Jesusek erraiten deio: Maria![3]) eta thurnatzen Jesusen hotsetara erorten zelarik oihu egiten du: Rabboni, erran nahi beita: Nausia. Jesusek erraiten deio: Ez kobla ezpeitzaitzet enc ukhen, eri emuzu oraino igan ez naizen ene Aitaren ganat.[4]) bena zoaz ene anaiengana eta erran iezu: Igaiten naiz ene eta zuen Aitaren ganat, ene eta zuen Jinkoaganat.

1.— Ezta Igandearik Jesus lehen lehenik agertu zela bere amari, harek ukhen zian phena handiaren ordainetako. Gaiza horrek haatik ezin aiphatzik ebanjelio saindiak.

2.— Maria-Madalena etzen gibel jin beste emazteki etzidoan ustez ekhie huna zuntzen ezari beitzien bere salbatzale maitearen Khorphitza.

Emazte bekatarena horren beithan zer modela jarraikitzeko! Nendiala erromes gartatzen tu, eta ezpeki galdu tiranian, zuhetzialat erarten tu. Jesusek ezin hobla egiten, ikhusi ahal izugun bezala. Ekhiak ere Jesusek bezala egiten du, eskerrak ihesegingia eli bat penitentzia zabaltzez.

3.— Maria-Madabiak, edo zelakoz phenaz eta nigarrez bere beitzarik elkhirik edo zialakoz Jesusek bere begithartia khambiatu, etzian bozka entzun artiu ezar zuia.

4.— Maria-Madalenak bere buria ourthoutki Jesusen hoinetara eta laurak amodiotz potzen zutian. Jesusek erraiten deio: Ez egon ene zankhouen ezkutatzen, obil kariaterako eginbide baten bethatzera, eta atseikabetan dien Apostoluei erran izatez phozik nizala; gero utziko zira berriz, ezi enuzu oraino igaraiten ene Aita ganat.

[S. Jean XX, 18]

III.— Emazte saintez agertzia.— S. Matth. XXVIII, 8-11; S. Marc XVI, 8-11; S. Luc XXIV, 9.

Beste emazkiak aldiz hobitik elkhitzen zelarik ikusiko zuen, etziozien hitzik erran ezikuirik izelakoz, bena laster egin zien Apostoluei beziaren eamaitera.

Eta hunan Jesus aitzinia la partzen zaien eta erraiten: Agour. Emazkiak hullantzen zaitzo, zankhoaik besarkatzen deitze, eta adoratzendie Jesusek erraiten deie: Ez kotsarik ukhen, zoazte eta erran ezazie ene anaiei joan ditian Galilear: han ikusiko naiela. Hurrunta zen aren Holtzik eta Bern borta Innsbruck Hamelo Dorlen et Berte gurpet.—

Han zinatzke zien Jeanna, Maria Jacqueser ama, eta beste zoumbait. Jouan zien Apostolei gertatu zaizen anountzatzera, bena hen elkiak ezduri zeitzen bere beitzarik elkhirik, zien eli bakeinak, eta etzuzien sinhetsi.

Maria-Madalena ere jin zen Dizipulietara zoin beitzien nigarretan zelarik, eta toistura handitan.[1]) Erran zeien: Ikhusi dut Nausia eta erran deitzat hunelako gauzak. Bena entzuna gatik buzi zela, eta ikhusi zian zuela, etzien sinhetsi.[2])

1.— Maria-Madalena lehiatzen da Jesusek eman zeien manuaren egitera. Lehen aldian jakin erazi zian Petiriri eta Jouhaneri; oraiko aldian Apostoluei bere erran beharrak erraiten.

2.— Apostolen artzeste eskarza gaure fedearentzat bermo handia da. Hain guti entzutera ekharriric zielakoz, probarik hobenak cherkhatu ta entzuteko beno beken.— Bertalde ezta ~~hitzatecko~~ Apostolick etziela gezur bai hauen hitzetako ez khorpitzaren gordabe bat houn hartuko zeren hori bera zatekien bere Nauriak inganatu zutielako ~~probatu~~ bat.

IV.— Hobiaren Zaintzalen Jerusalemerat itzultzia.— S. Math. XXVIII, 11-15
Emaztiak joian zirenian, soldado zaintzaletarik zoumbait hiriIat itzuli zien, eta Apher Nausier eman gerthatu zien, berriak. Horiek elgarretara Zahartzen Horiek ~~beltzen~~ Zaharrak bilduen tielarik eta biltzar egiten, dirua hartu bat eman zuen soldado zaintzaleri, erraiten zeielarik: Erranuzu gure Dizipuliak gaiar jin izan dela, eta lo zindelarik khorpitzea saman dela.[1] Eta Gobernadoriak, jakitsen bada, amoderatuko dugu, eta deus gaitzerik etzaitzie heltuko.[2] Soldadoek hartu zien diruia eta erranik iran zien bezala egin. Eta ~~ikhasi~~ ikasi zien gezurra hedatu zen Judoruen artian, eta egun ere orano badabila.

1.— Zer balio du soldadoen jakitegoak? Lo zien, eta arren nola beha zitzien segurtatu lotarik hellu zenak? Gezurrak bethiere bere buria agertzen du. Jesusen etsaiek ~~ezin~~ ezin ukatu phertatuen zien haren phirtiaren balio handia; hartakoz nahi ~~bitte~~ ukhen zutien khorpitzaren ebaste batendat igancrazi gaiza.

2.— Erroumano soldadoek ~~hotsian~~ soldado zerbaiten beguiratziak hutsian atremanik zienian, biltziaz gerthatuzi ~~hurrenkhuren~~ zien. Lige hori Pilatuek behar ukhen zutian ~~hobekhoar~~ oplikatu. Erbalimbada egin, baratzien zerbaitu, soldadoek etzielaten ~~ezpaitzien~~ lotu.

V.— Emmaüsetako Dizipuliak.— S. Marc XVI, 12-13. S. Luc XXIV, 13-35
Berantch ago eta bere egunian, Jesus beste ~~bat~~ bi zen batetan agertu zen bi

Dizipuluri, bidian zoazkalarik Emmaus deitzen zen herriska[1] batetarat zoin Jerusalemerik hirouretan hogei estadiuen hemian beitzen[2]) bidian zabiltzalarik mintzo zien egun hetan gerthatu gaitezkez. Hola elhestan ari zielarik eta algarri bere gogoetak iganerazten zutielarik Jesus bera hurbiltzen zaie eta ken bat urhatsian ebilten. Bena hen begiak ~~zerbaitez~~ estaltzen zitzaizkien bezala zien, eta etziozien ezagut. Ordian erraiten die: Eta zer dia orai ebiltzen erabiltzen duzien elhesta horiek? Zertako zirdie begithartez hain ulhun? Hetarik batek Cleophas deitzen zenak erraiten ~~iz~~ardesten dio: Zu bakotcha zaia arren Jerusalemen aski arrotz ez jakitetako hemen egun hoietan igaran dianak? Zer bada? Die erraiten. Thardesten die: Zer ere igaran beitzu Eta Jesus Nazarethekoaz; profeta bat ~~izan~~ bera ahal hantzikoz bai bere egitatez bai bere elher, Jinkoiaren eta populiaren aitzinian.

Eta halerik ere Apheren Nausiek eta gure aitzindariek tradizu die hilgerraziteko ~~hobetzeraino~~ eta Krutzifikatu. Gutk aldiz esperantcha genian hura izanen zela Israël[3] salbatuko zuena, eta horra gainik hirourgerren egunez gaiza horiek oro helturik diela. Egia bada gure elkian zien emazte zoumbaitek botzeraziz gutik, ezi argia gabe joianik hobiala ertze khorpitzik atzeman, eta jin zaizku erraitera ainguru eli bat agertu zaitzela eta segurtatu deicla bizi zela. Gihauztarik ere zoumbait joian izan dia hobiala, emaztek erranak egiak zela ez ~~jakin~~ ahal izandia, bena bera ez[t]ei atzeman. Ordian Jesusek erran zien: O gizon zozoak! O bihotz gibelak Profeten erranen orgen guitzeetako! Etzutziana behar khutcik min horiek egari, eta halaz Jelako gloriako heltze. Gero hasten delarik Moisar, eta Profetak oro igaraiten tialarik esplikatzen[4]) zeitzen Liburu santietan berarentzat erranik zienak.

Eta nola Jerusalemeko heltzera heitzien, Jesusek ~~ihardu~~ iduriarazi ~~zien~~ zeien behar ziala hurrenkerago heltu. Bena ~~bi~~ bortchatzen berala egoitera, zien

errarnez: Zaude gauretkin, ezi berantzen arin da, eta jaunik eguna [illegible] Da. Sarthu zen arren zelkin.

Eta Hekin mahaňian jarri zirik zelarik hunna nun ogia hartzen zian, benedikatzen, haustin, eta bakotchari eskuntzen. 5) Ordian hen begiak zabaltu zien eta nnur zen ere ezagutu, bena berehala hen beitatik galdu zen.

Algarri erraiten hasi zein: Goure barnean etzena bihotza sutan zuniz eta ere bidian beikoakin eta agertzen betzeizkun, Eskriturak erran nahiz? Bai ordian jeik eta jaunten dia Jerusalemerat nnun abreman beitzuten Hanetka. Apostoliak bere dizipulietan algargana bildurik. Eta erran zein: Jaunak egiazki phizitu da eta agertu Simoni. 6) Hek bere aldetik khontatzen zuetzen bidian gertatu zeitzenak eta nola ezaguturik zien ogiaren haustean. Bena zorembaitek etzien orano sinhestsi.

1.— Jesus Madalenari agertu zenin baratze-zain batin nturian, Emmausera dizipulu bidajoat batenian.

2.— Estaliak bazian oraiko berehun inetraren bena.

3.— Dizipuliek, Jesusek egin miraküllak ikhusirik, Messiatako hartzen zien, bena naren biltzeak bere beitzarik osoki jelkhetzari zutian. Etzien sinhesten ahal phizitu zela. Beharbada ere Judiotas berala ldouri zeien Jesusek behar zirala munduia salbatu: garlakari handi batek beretzen dian berala ez arren sofatzar eta biltzar. — Bet gisala hauntsek phensatzen ze: batek bere esparantzak ezarten dutte moien naturaletan, bertek moien surnaturaletan. Juskonak aldiz bere obrak nahi tu eginik zian ikhian bi suertetan baliatzen. 4.— Jesusen biltzeak izan behar zian zeren Profetek anuntzatu zien, eta zeren Juskonak galthatzen zian gizonaren behatiar erreparazione beharren bat.

5.— Bazallien Dizipulu hoiek hola Jesusek ikhusi zirala egitia mahaňian jartian. Orain ulertzen da ere Jesusek ikhusgabeko [illegible] arraberritu zirala zoiněk behar beitzutian bertchar ere hen bihotzak hunkitu, eta sutan erazi.

6.— Simon Pierrak behar ukhen zian ikhusi Jesus bakotik ukzeltzian.

VI.— Apostoliz agertzia.— S. Marc XI, 14; S. Luc XIV, 36-49; S. Jean XX, 19-31

Eta gauza loiez mintzo zien egun bertan zoin beitzen astelko lehena. Gaia jin zela, Judioen galburrez, Zinzigulak zuntan gelditu Berehalarik uzi, nnun ere, Gathsemaní zen, gela Martalko bortha aldiz zerratuirik zuntan bildurrik beitzuten Apostoliak zeuden, Judioen botzar, hunna nnun Jesus bakhatzen. 1) agertzen Zetozien Zaiku, eta hen ertzain zagozelarik erraiten deien: Bakia 2) dela zuiek, Ni niz, ez botza! Hek ikhusirik aldiz izitzurik eta ber beitharik jelkhirik uste zien izpiritu bat zela ikhusten. Bena erran zein: zertatik zudei hola nahasirik, eta zertako jiten zaizie holako gogoetatik bihotzetara? Ikhusi ezazie ene eskiak eta ene [illegible], Ni hau niz hunkitzerazie eta ikhusi. Izpiritiak ezin aragirik ez ezurrik [illegible] bezala. Hitz hoiekin erranik erakutsi zeitzie, bere eskiak, bere [illegible] eta saihetsa. Eta Dizipuliak bozkariz betherik izan zien bere Jaunaren ezaguturik ikhusirik. Bena izpeztzikin bere begiek sinhestsi zezaketen eta izadurak bere beitharik elkhartzirik beitzuen Jesusek erraiten deie: Badazieia [illegible] jateko? 3) Etsituta zeien jatera arain erre da eta ezin errazez batetarik. Jan zian hen aitzinian, eta [illegible] gero erran zein: Gerthatdi horiez oro zielkian egoiten nintzalarik anuntzatu neitzienak diake. Behar zien bethe zer ere izkribatuirik izan beita nitzaz bai Moisaren legian, bai Profetetan bai Psalmietan. Ordian zabaltu zeien izpiritia Konpreniarat hitzen Eskrituretatko erranak. Eta gero berriz erran zein: Bakia dela zuiek, ene aitak igorri naian berala, nik ere zuek igortzen zuetet. 4) Horiek erranik, hats egin zian hen gaňa, eta erran: Errezebi ezazie Espiritu santia, bekhatiak pharkatzuirik diatzke zoiei ere pharkatuko baitzutzaie, eta edukirik [illegible] [illegible]. 5) Bena Thomas, bizkorne deithia, Hamabietarik bata, etzen berekin Jesus agertu zeienian. Bere Dizipuliek jinzelarik erran deien: Ikhusi degu Nausia. Harek ihardetsi zeien: Nik ezstudano ikhusten baren eskuetako zulonak eta hetan

sartzen ene etxiak, eta nik ezt[ituda]no ezarteis ene eskia haren sakhetsetako zihoan ezt[ituk] sinhetsiko. 6)

Thomas ere hetsis zen: Jesus horrbatk zerraturik. Jesus jin zeien, eta hers ordian jarri zen, sinhetsirik: Bakia dela zuretzki! Jesu erran zeion Thomasi: Ezarrak hor hire eskia, eta ikhusi itzak ene eskiak; hurbiltu ezazki hire eskia, eta ezar ezak ene sakhetsian, eta ez izan sinhetsgogor bena sinhetsiazu. 7) Thomasek ihardetsi zeion: o Ene Jauna, eta ene Jinkoa!

Jesusek erran zeion: Thomas, ikhusi duzulik sinhetsi duk. Dohatsu zuiñek ezpeitik ikhusi eta bai sinhetsi! 8)

1.— Khorpitz gloriosak noula beita Jesusena, ezteietie baba ordenariorekin barabren abal. Ibarnuen hazer dunturik ditaleke sanitsen Khorpitzak arraphaeletako eguneti landa.

2.— Jesusek es kentzen zeie bakia bere beitotz gabiak eta iher egitiak elizen eman lotsazko sendimenturik. Ekhkari zeien ere bere Salbamenturako ekhoizpen landia berala, eta bakia bere Konsolamentzicki, bakia Jinkoarekki, baki Jesusen gizonekki, eta bakia Jelian Donatzieki.

3. Thomasek zien Khorpitzek eztie jan beharrik, hargatik jaten zuen abal duc zeren nutren beharrak bere organoak.

4.— Erran zeien: zuek ogia beharra zuria minimia eta berala, Jinkoarekko hatseke: populik ez deikezie eni berala obedientzia; ene bai morenen bakia zitzie.

5.— Hitz hurbiz Penitentziarako Sakramentia establitu zian Jesusek, eta bai era eta Apostoloeik ere ordukotz ezpeitzen, eta Spiritu Santuaren ezpeitzen, Jinkoaren ezbainan. Thomas ez ikhusi, Jesukristoren ezbainan, bena ikhusi eta sinhetsi, bena dohatsuago sinhetsiko dituzte ezbainan ikhusi gabe. Thomasek ezta ikhusi ezbainan eztiek bena Jesusen Apostoloeik ikhusi eta sinhetsi, eta ikhusiz eztiek bena sinhetsiz dituzte bizi eternala

erraiten zien bezala, erkitian Probidentziaren alde gañetik igaran nahi izan gaizen egiteko. Egin ditzagun obrak, harek nahi tianak, harek nahi tianian, eta harek nahi tian bezala

2. — Petiri da arrantzua jun aitia

Ordian Jesusek maite zian ikhasle Petiri erraiten dio: Jauna da. Simon-Pierrak entzuntiarekin Jauna-zela, harturi zian bere saioua, eri etzen soñekorik gabe zen, et jauzi zen itsasoalat. Beste diz ipuiak aldiz galupetarekin beltz zien. Ezpeitzien lurrialatko berehun besoz goiti 3) therrestatu zien saria arrañez betherik.

Lurrialat eraitsi zuen bezain sari ikhusi zutien inkhatzak phizturik, arrañez gañen emanik, eta ogia. Jesusek erran zeien: Ekhar ezazie arrantzatik arrañetarik zombait.

Simon Pierra galupala ontziala igain zen, eta lurrialat therrestatu zian saria. Baren abramanik ehun eta berrogei eta hamaphou arrain, eta halerik ere saria ezpen lehertu. 4) Jesusek erran zeien: Ziauste eta jan erazie. Jarri zien, bena ikhusere ezpen aurkatu galthatzera: Nor zira? ountsa zakhelakor Jauna zela.

Jesus huillantu zen, hartu ogia eta eman arrañetki. Hirfetarik phostur geroz hirur geiren aldia zian Jesusek agertzen zela bere ikhasleri

1. — Arrantzu hori ikhasleak zuzkion itzkoua jintzkoaren obrain tiduri bat da; egiten dugun obrak gizonaren zuilki naturitik balinbadira, ezkie emaiten ekhuzpen handirik, bena Jintzkoaren naturitik diemian haren graziak laguntzen tu eta balouis izaki dia. San Bicsintho Paulekoak erraiten zien bezala, erkitian Jintzkoaren Probidentziaren alde gañetik igaran zerbaiten egiteko. Egin ditzagun obrak harek nahi tianak, harek nahi tien bemboran, eta harek nahi tian bezala

2. — Jun dare Petiri zen arrantzua jun aitia, harek galupa ontzia igaiten zian bana zen hourrala jun aitia, harek saria arrañez betherik elkhi zian; hourla zen urrotan behena eta burruzagia.

3. — Besoak berogei eta hamar zentimetraen luzegoua zian.

4. — Arrantzala batek jeit hurtarik heretik ikhusten ahal zian miraklia bat zela Jesusek egina.

VIII. — Petiren Nausigoua — Haren Martiriona amontzatzerik.

S. Jean XXI, 15-24

Jan zienian Jesusek erraiten dio Simon-Pierrari: Simon, Jonhannen semia, maite naizka hourik bena habore? Bai, Jauna, hardesten dio, badakizu maite zutudala. Jesusek erraiten dio: alha itzak ene achouriak. 1)

Berriz ere erraiten dio: Simon, Jonhannen semia, maite naizka? Hardetsi zeion: Bai Jauna, badakizu maite zutudala. 2) Jesusek hirur aldiz: Alha itzak ene achouriak. Hirugarren aldiz galthatzen dio: Simon, Jonhannen semia, maite naizka? Min bebzeion zertako Jesusek hirugarren aldiz 3) galthatzen zeion: Maite naizka? Petirik ihardesten dio: Jauna, orotbaz jakintzu baizia, badakizu maite zutudala. Jesusek erraiten dio: Alha itzak ene ardiak.

Egiaz bai egiaz erraiten diat: Garte hintzanian hirurik gerrikatzen ziran hirg Gurjis ezarten hiaus, eta nahi hintzan gaintialat bahoundoan. Bena zaharrtu hizatekianian, hedatutko tuk eskiak, beste batek gerrikatutko hai, eta eamanen nourat ere ezpeitzatzke nahi. 4) Jesus hola mintzo zen erakoustetko zer hetsezkor behar zian Petirik gorhetsi Jinkoua. Hirz hontzetan landa: Petiri jarraik-hakit, zeion erran Jesusek. Petirik, gibel so egin eta ikhusi zian Jesusek maite zian dizipulia, ots artzen dihardian haren baulharrean gañen ahaurretan egonik bena zen, eta galthatzen zeion: Jauna nour da zu traitzeko saldutko zutuena? Petirik, ikhusirik galthatzen zeion Jesusi: Eta hau zer bilhatuko da? Jesusek ihardetsi zeion: Hori nahi badut hola egon dadin ni jin artino, hiri zer jorraitzen dako? Hi, jarraik-hakit. Elhe hau igaran zen anaien artian dizipulu hourra ezzela hil. Eta ez zuen Jesusek ezpian erran: Ezta hilen; bena nahi badut hola egon dadin

Zu jinaiton zaik ?? 6) Dzizipulu bera da gaiza konbersaz jakile dena, eta gaiza
horiek ikkirikatu diana, eta bidatiga haren jakilegoia egiazkoua dela.

1.— Jesusek galtzo hori Petiriri egiten zeio, expeditzian Eliza ezarten ahal
maite zianaren estiketan barik. Amodioiak du emaiten zerbaitzo handin egiteko
indarra, eta arren Jesusek behar beitzeion Petiriri konfidatu obra handi bat,
behor zian haren beitzan atreman amodio handi bat.

2.— Jesusek hirur aldiz galtzatu zeion maite zianez, aitzinetko hirur
ukhatzen erreparatzeko. Jainte mente gurizko Jainte-erotzako fidelak hitz hoietan ikhusi zian
die Petiriri emanik zian saiio Nausigana achouratzan ganën, erran nahi beita
fidelatzen, eta ardietan ganën erran nahi beitan apherzkigiztan.

3.— Jesusek bere hirur ukhatzek min die Petiriri, eta bihotza tristatzen,
bena gerozik umil bilhatu da. Maite du bere Nausia, bena ezta haiza
erraitea leostek beno haboro maite diala.

4.— Jesusek Petiri kurutzez konbertzaz egon zen estekirik Manertine beitzen
zen Erromatako presidentegian. Hil zen ere estekirik khurutzkiari
bere Nausia berala, bena burla behera. Errumk da presidentegialatu
beno behen nahi zian zela ezkapi Errumarik, bena Jesus bidiala agertu
zeiola bere khurutzkiaz kargatuik, eta eskharri ziala hiriala ukzultzera,
eta han hil bezela.

5.— Jesusek beben amodiotazen du Petiriek martiriona, Jouhanaren
aldiz biltze ordenariona. Zoumbaitek ouste ukhen ere die Jouhane ezteta
hil, bena Enok berala nonapait bizterturik dela.

IX.— Galileako Bortuz gaiën.— San Math. XXVIII, 16-20

Eta arren Hamekta dizipuliak Galileat joian zien, Jesusek erran meudiak
Ikhousteraeki adoratu zien, eta haatik zombait orano dudatan zien. 1)
Jesus hurbiltuz zaie, eta erraiten: Photeriak oro emanik zian zaitzat
Jelian bai Lurrian. Zuazte arren ekhu orotarat, Jainte Ainte guziari

phredikatu ezarzie Ebanjelioua. 2) Nazione guziak argi ikustez, batheiatzen
hurizelarik zaitzaren, eta Semiaren eta Espiritu Saintiaren izenian. Houna nouen ni
zielkin izanen nuzun munten akabantzala artino. 3) Nourk ere sinhestitzo beitu,
eta batheiatuik beitatzeke, houra salbatuko da, bena nourk ere erpeutu sinhestitzko
houra galduko daiz 4) Eta houna zer miraktuilla eginiek dizatekiz: sinhestu diatekiztenak: Jesusen izenez
deabruk kanpora Jesusen izenez hizkuntza berriz
hitzkuntzan: Eue izenian gebriak ukhallatuko tie; ikharzi zagoztzen ezkutuan mintzatuko
arabiatzko tie; sugiak eskietan erabilliko tie, eta phozoa zerbait edaten badie,
ezteie minik eginen, eriek burun gaiza eskiak phausatuko tie, eta houzak
sendotuko.

1.— Jouandane Paulek Corinthianoer izkkirikatu beben beteran (XV-5) segurtatzen
du Galileako agertze hortan, Jesusen ondouan baziela bost ehun sidelez
gaiti. Ezta arren estonatzeko izana gatik ben artian zombait sinhetsgogor.

2.— Horra nountik dian Elizak jainte-kunte guziaren gaiën dian nausigana.
Horra nourk eman dezion Erreligionaren erakoustako ahala, eta jakin dezazun
ezziala khourtkere han hortan hari traba ezartzeko zuzenik.

Egimbide hantxia arren Eliza Elizaena Ebanjelioaren erakoustako nazione
guziez, estkualde orotan, eta denbora orotan.

3.— Jesus bethiere dago Elizaren burutzagi ageri ezkero eta ezkutu begietatik
zeren etsaien estietzunik bezpatu batekin dian, eta hazi bezperen
beninere galtzen hortan ikhusi bekar dien egia guziez bat gratzeraz
eraikitzi. Jesusen agiak bat galtzera utzi gabe.
utzi gabe bezpatzeko, eta etsaien khuntze haren barnera indartzeko.

4.— Salbatzeko behar da zian batheiatuik, eta sinhetsi, bena Erreligionaren
egiazko sinhesteriik ezta haren manuak bethatzen ezkutuenetan.
Salbatzeko ezta aski sinhestia, sinhestu harek manhatzen tianak
behar die egin.

X.— Jerusalemen.— Salbatore.— S. Marc XVI, 14-20; S. Luc XXIV, 10-19; S. Jean XX, 30-31; [XXI, 25]

Gaiten batez Hamekak mahanian zielarik, Jesus agertzen zaie, eta gaizkiak
erraiten bere sinhestegaitzaz, eta bihotzeko gogortarzunaz; zeren phizkunik
ikhousi zienen erranak ezkutuen sinhetsi. 1) Eta haatik, die erraiten: Horrik

oro izkiribaturik zien: Kristek sofrita behar zian, eta hirourgerren esan
hiletarik phizki. Behar dere ene izenian penitentziak eta bekatien
pharkamentiak phredikatzerik izan Jerusalemerik hasiz
Ene izenian behar du repenitentziak, behar du bekatien pharkamentua
gizon gurier phredikatzerik izan, hasirik Jerusalemetik eta alde orotan.
Eta zuek bethidere gaiza horien jakiteak baster igorriko dizuet ene
Aitak bidezman dohaina. Egoten zideie Jerusalemen Ganetik indarstaturik
izan artino.

Ibiz horietarik banda eraman zutian Jesusek Apostoliak hiritik
kanpo, Bethaniat buruz, et eskiak altchatzen benedikatzen tu.[2]
Eta benedikatzen zutialarik Jesus Jaunа berhezi zen betarik, eta zelikatzen
altchatu zen noun jarririk beitago Aitaren izkutuian. Apostoliek adhospes
emanik adoratu zien, gero boztario handi bater bethetik utzuli
zien Jerusalemerat. Egun guzier, Temploian zien Jinkoa laudatzen
eta benedikatzen zielarik. Amen.[3]

Gero algarganik berhezirik jonas zien[4] Elkiaz orotan phredikatu zien eta Jinkoaren
laguntzen zutiarik, bainan ezagutarazten hasi elkia Jinkoaren egintzak, eta
zuzkiarik, beren eranarik azkarrenik utzirik ondotik bakharren
zien miraklulliez.[5]

Bada bestetik haniti gaiza Jesusek egin triangak bere Apostoliez
aitzinian, eta Liburu hountan emanik izan ertienak. Chehetarik izkiribatzen
baliaz, etzuit uzuri Lukak eben biatetikla behar eguis Liburiak.[6]

Horiek izkiribaturik izan dia zuibeti ahal dezazien Jesus Kristo-gana
bai eta Jinkoaren lenia, eta zuibeztar bizia ukhen dezazien haren izenian.
1.— Jesusek berriz ere erraiten du ertela beharrik bakhochak ikhasoues
bizkan miraklulliak pediaren ukhentzeko. Obit zutian arzken demboretarainо
izan behar zuen pasiotzaz pediatzeak, eta eraikuntzeko artio Apostolien erranen
martiren segurtamenak eta Elizaren eraikaspenak gouze pediari foundamentu

arkhar baten emaitzeko

2.— Bethania Jerusalemerik hamabost estadio-tan zen. Bein artian zen
Olibetako mendia. Jesus izan zen Bethania, Lazaroren eta Arabar adiouen egitera;
eta Olibetako mendirik altchatu zen Zelietarat, uzten zialarik arotta batetan
bere kanhoiaren berecha.— Ber mendirik ostegun zaintian Calbariorat,
eta Sabbatoru ostegunian Zelietat jouan zen. Horretk eraikousiz deikhe
nahi gienak jouan Jesusetkin gloriatat, haretkin behenik behar dugula jouan
Espiritkarietat.

3.— Cornelius, Liburu zaintien argitan emailiaren arabura, Apostoliak etzuen
ukhen ebili Temploian, Espiritu Saintiaz betherik izan artino. Ordartino
botzan bizi zien, eta jateko gelan zerraturik.

4.— Apostoliek mundia phartitu zien, eta orotan phredikatu Ebanjelioua
haren eraikaspenez izpiritiak argitzez, haretk maitatzen dian Karitatiaz edo
amodiouaz bihotzak eraikartzeko.

5.— Jesusek bethe zian Apostolier eman hitza; hetkilan zen naun nahi,
eta hen erran ok arkhatzeko egiten zutian miraklulliaz. Komberbitzen zutian
gizonak.

6.— Erraiteko manera horretk ezkutatu behar estonatu Ebanjelietaren ahotik,
ezi nourik dezake behar bezala trata Jesus-Kristen bezalako sujet
handia, nourik dezake behar den chehetarzunekin izkiriba Jesus-Kristoren bizia zein
hainbat dizun Protestantak erraiten dienian oro Liburu zaintietan
izkiribatzerik biela. Badakigu gutk haniti gaiza, eraikoustirik zaztikenak bizkar,
hegiratzerik izan biela Evanjelioniaz, erran nahi beita batatik bestera
eta hunarat igaraitzez; eta honarat ere behar dugu zuibeti Ebanjelioua
bai bezala.

A. H. D. G.

P. Larreya